

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

13 Απριλίου 2017 | ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ | Αρ. Φύλλου **1298**

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. απόφ. 615/2015*

Γνωστοποίηση συγκέντρωσης κατ' άρθρα 5 - 10 ν. 3959/2011 από τις εταιρίες «ΙΝΤΕΡΜΠΕΤΟΝ ΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ Α.Ε.» και «POLYECO Α.Ε.» που αφορά στη σύσταση κοινής επιχείρησης με την επωνυμία «ECORECOVERY Ανώνυμη Εταιρία Ανάκτησης Αποβλήτων» και το διακριτικό τίτλο «ECORECOVERY S.A.».

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΣΕ ΤΜΗΜΑ

Συνεδρίασε στην Αίθουσα Συνεδριάσεων του 1ου ορόφου του κτηρίου των γραφείων της, επί της οδού Κότσικα 1Α, Αθήνα, την 14η Σεπτεμβρίου 2015, ημέρα Δευτέρα και ώρα 12:00, με την εξής σύνθεση:

Πρόεδρος: Δημήτριος Κυριτσάκης
Μέλη: Βικτωρία Μερτικοπούλου (Εισηγήτρια)
Δημήτριος Δανηλάτος και
Ιωάννης Αυγερινός
Γραμματέας: Ευγενία Ντόρντα

Θέμα της συνεδρίασης: Γνωστοποίηση συγκέντρωσης κατ' άρθρα 5 - 10 ν. 3959/2011 από τις εταιρίες «ΙΝΤΕΡΜΠΕΤΟΝ ΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ Α.Ε.» και «POLYECO Α.Ε.» που αφορά στη σύσταση κοινής επιχείρησης με την επωνυμία «ECORECOVERY Ανώνυμη Εταιρία Ανάκτησης Αποβλήτων» και το διακριτικό τίτλο «ECORECOVERY S.A.»

Στην αρχή της συζήτησης, ο Πρόεδρος έδωσε το λόγο στην εισηγήτρια της υπόθεσης, Βικτωρία Μερτικοπούλου, η οποία ανέπτυξε συνοπτικά την υπ' αριθμ. πρωτ. οικ. 5421/10.9.2015 γραπτή εισήγηση επί της κρινόμενης υπόθεσης και πρότεινε, για τους λόγους που αναφέρονται αναλυτικά στην εισήγηση, να εγκριθεί η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση.

Με την ολοκλήρωση της ανάπτυξης της εισήγησης, το Τμήμα της ΕΑ, προχώρησε σε διάσκεψη επί της ως άνω υπόθεσης με τη συμμετοχή της εισηγήτριας της υπόθεσης, Βικτωρίας Μερτικοπούλου, η οποία δεν έλαβε μέρος στην ψηφοφορία και αφού έλαβε υπόψη την έκθεση της αρμόδιας εισηγήτριας, όλα τα στοιχεία του φακέλου της ανωτέρω υπόθεσης, τις απόψεις των μελών και το ισχύον νομικό πλαίσιο,

Σκέφθηκε ως εξής:

Ι. Η ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΘΕΙΣΑ ΠΡΑΞΗ

Ι.Α. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Σύμφωνα με το άρ. 5 παρ. 5 του ν. 3959/2011: «Η δημιουργία κοινής επιχείρησης που εκπληρώνει μόνιμα όλες τις λειτουργίες μιας αυτόνομης οικονομικής ενότητας αποτελεί συγκέντρωση κατά την έννοια του παρόντος άρθρου»[1].

2. Η γνωστοποιηθείσα πράξη στην κρινόμενη υπόθεση αφορά στη σύσταση κοινής επιχείρησης με την επωνυμία «ECORECOVERY Ανώνυμη Εταιρία Ανάκτησης Αποβλήτων» και το διακριτικό τίτλο «ECORECOVERY S.A.» από τις εταιρίες «ΙΝΤΕΡΜΠΕΤΟΝ ΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ Α.Ε.» και «ΠΟΛΥΕΚΟ Α.Ε.».

3. Ειδικότερα, οι εταιρίες «ΙΝΤΕΡΜΠΕΤΟΝ ΑΝΩΝΥΜΗ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΔΟΜΙΚΩΝ ΥΛΙΚΩΝ, ΛΑΤΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ», με διακριτικό τίτλο «ΙΝΤΕΡΜΠΕΤΟΝ ΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ Α.Ε.» (εφεξής και «ΙΝΤΕΡΜΠΕΤΟΝ») και «ΠΟΛΥΕΚΟ ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ», με διακριτικό τίτλο «POLYECO A.E.» (εφεξής και «POLYECO»), γνωστοποίησαν στην Επιτροπή Ανταγωνισμού (εφεξής και «Ε.Α.»), στις 11.06.2015 (αριθμ. πρωτ. 3668), σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 5 έως 10 του ν. 3959/2011, όπως ισχύει, τη σύσταση της κοινής εταιρίας με την επωνυμία «ECORECOVERY ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΚΤΗΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ» και το διακριτικό τίτλο «ECORECOVERY S.A.» (εφεξής και «ECORECOVERY» ή «κοινή επιχείρηση»).

4. Η κοινή επιχείρηση πρόκειται να δραστηριοποιηθεί στην παραγωγή και εμπορία εναλλακτικών καυσίμων, μέσω της διαχείρισης και επεξεργασίας στερεών αποβλήτων.

* Η παρούσα απόφαση εκδίδεται σε 3 επιπλέον εκδόσεις με τα εξής διακριτικά: 1) Έκδοση για το ΦΕΚ, 2) Έκδοση για την εταιρία «ΙΝΤΕΡΜΠΕΤΟΝ ΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ Α.Ε.» και 3) Έκδοση για την «POLYECO A.E.». Από τις τρεις τελευταίες εκδόσεις έχουν αφαιρεθεί τα απόρρητα επιχειρηματικά στοιχεία (όπου η ένδειξη […]) τα οποία δεν θα πρέπει να περιέλθουν σε γνώση του αντίστοιχου αποδέκτη της έκδοσης, σύμφωνα με το άρθρο 41 του ν. 3959/2011, όπως ισχύει και τον Κανονισμό Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (υπουργική απόφαση 117/2013, ΦΕΚ 54Β΄/16.1.2013).

1 Βλ. ανάλυση στην οικεία ενότητα.

5. Όπως αναφέρεται στη γνωστοποίηση, σκοπός των μητρικών της κοινής επιχείρησης είναι «ο συνδυασμός της οργανωτικής και διοικητικής τεχνογνωσίας του Ομίλου ΤΙΤΑΝ[2] και της πολύχρονης εμπειρίας του Ομίλου ΤΠΠ[3] στην διαχείριση και επεξεργασία αποβλήτων, για την παραγωγή στην Ελλάδα προϊόντων εναλλακτικών καυσίμων που σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες είναι περισσότερο διαδεδομένα. Στα πλαίσια της υλοποίησης των σχετικών Οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για περιβαλλοντικά πληρέστερη διαχείριση των αποβλήτων μέσω αύξησης της ανακύκλωσης και της ανάκτησης και μείωσης των αποβλήτων που οδηγούνται σε ταφή, η κοινή επιχείρηση στοχεύει στο να προσφέρει καλύτερης ποιότητας ή/ και ειδικών προδιαγραφών εναλλακτικά καύσιμα σε ποσότητες ικανές να καλύψουν την ζήτηση, η οποία εκτιμάται ότι θα αυξηθεί σημαντικά κατά τα επόμενα χρόνια λόγω του υψηλού και διαρκώς αυξανόμενου κόστους των συμβατικών καυσίμων»[4].

6. Η ΙΝΤΕΡΜΠΕΤΟΝ θα συμμετέχει στο μετοχικό κεφάλαιο της κοινής επιχείρησης με ποσοστό 40% και η POLYECO με ποσοστό 60%. Σύμφωνα με τα μέρη, παρά την ανωτέρω μειοψηφική συμμετοχή της ΙΝΤΕΡΜΠΕΤΟΝ, ο έλεγχος επί της ECORECOVERY είναι κοινός[5].

Ι.Β. ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ Ε.Α.

7. Η γνωστοποιηθείσα πράξη έχει εθνική διάσταση και εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 6 παρ. 1 ν. 3959/2011 με βάση τους γνωστοποιηθέντες κύκλους εργασιών των συμμετεχουσών επιχειρήσεων, όπως αυτοί παρατίθενται συνοπτικά παρακάτω, και υπόκειται υποχρεωτικά σε προηγούμενη γνωστοποίηση. Οι υπολογισθέντες κατ’ άρθρο 10 του ν. 3959/2011 κύκλοι εργασιών των συμμετεχουσών σύμφωνα με τα στοιχεία τα οποία προσκόμισαν οι γνωστοποιούσες και τις σχετικές δημοσιευμένες οικονομικές καταστάσεις παρουσιάζονται στον κάτωθι πίνακα:

ΚΥΚΛΟΙ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΜΕΡΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΧΡΗΣΗ 2014 (σε €)		
Όμιλος	Εθνικός κ.ε.	Παγκόσμιος κ.ε.
ΤΙΤΑΝ	284.913.000,00	1.158.414.000,00
ΤΠΠ	21.526.379,86	42.841.706,95

Βάσει των προαναφερόμενων κύκλων εργασιών, πληρούνται τα ποσοτικά όρια που τίθενται με τη διάταξη του άρθρου 6 παρ. 1 του ν. 3959/2011[6].

8. Περαιτέρω, η γνωστοποιηθείσα πράξη δεν έχει ενωσιακή διάσταση, καθώς οι συνολικοί κύκλοι εργασιών των συμμετεχουσών επιχειρήσεων δεν υπερβαίνουν τα κατώτατα όρια των άρθρων 1 παρ. 2[7] και 3[8] του Κανονισμού (ΕΚ) 139/2004 για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων[9], δεδομένου ιδίως ότι ο συνολικός παγκόσμιος κύκλος εργασιών των συμμετεχουσών επιχειρήσεων δεν υπερβαίνει τα 2,5 δις ευρώ.

Ι.Γ. ΠΑΡΑΔΕΚΤΗ ΚΑΙ ΕΜΠΡΟΘΕΣΜΗ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ

9. Οι υπόχρεες προς γνωστοποίηση επιχειρήσεις ΙΝΤΕΡΜΠΕΤΟΝ και POLYECO, γνωστοποίησαν στην Επιτροπή Ανταγωνισμού (εφεξής και «Ε.Α.»), στις 11.06.2015 (αριθμ. πρωτ. 3668), σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 5 έως 10 του ν. 3959/2011, όπως ισχύει, τη σύσταση της κοινής εταιρίας με την επωνυμία «ECORECOVERY ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΚΤΗΣΗΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ». Ειδικότερα, οι γνωστοποιούσες, με το έντυπο γνωστοποίησης, υπέβαλαν το από 12.05.2015 ιδιωτικό συμφωνητικό μετόχων, με το οποίο συμφωνήθηκε η σύσταση της κοινής επιχείρησης. Δεδομένου ότι ως αφετηρία της προθεσμίας των 30 ημερών προς γνωστοποίηση της συγκέντρωσης λογίζεται η ημερομηνία υπογραφής της εν λόγω συμφωνίας μετόχων[10], και ενόψει του ότι, όπως προεκτέθηκε, η υπό κρίση πράξη γνωστοποιήθηκε στις 11.06.2015, οι υπόχρεες προς γνωστοποίηση επιχειρήσεις γνωστοποίησαν εμπροθέσμως την υπό εξέταση συγκέντρωση, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 6 παρ. 1 του ν. 3959/2011[11].

2 Η ΙΝΤΕΡΜΠΕΤΟΝ είναι θυγατρική εταιρία της «ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ ΤΙΤΑΝ». Βλ. κατωτέρω παρ. 15.

3 Η ΤΠΠ είναι η μητρική της POLYECO. Βλ. κατωτέρω παρ. 20.

4 Σελ. 3 εντύπου γνωστοποίησης.

5 Σελ. 15 εντύπου γνωστοποίησης.

6 Η οποία προβλέπει ότι: «Κάθε συγκέντρωση επιχειρήσεων πρέπει να γνωστοποιείται στην Επιτροπή Ανταγωνισμού μέσα σε τριάντα ημέρες από τη σύναψη της συμφωνίας … που εξασφαλίζει τον έλεγχο της επιχείρησης, όταν ο συνολικός κύκλος εργασιών όλων των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στη συγκέντρωση κατά το άρθρο 10 ανέρχεται, στην παγκόσμια αγορά τουλάχιστον σε εκατόν πενήντα εκατομμύρια (150.000.000) ευρώ και δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν, η καθεμία χωριστά, συνολικό κύκλο εργασιών άνω των δεκαπέντε εκατομμυρίων (15.000.000) ευρώ στην ελληνική αγορά».

7 Στο άρθρο 1 παρ. 2 του ως άνω Κανονισμού ορίζεται ότι: «Μία συγκέντρωση έχει κοινοτική διάσταση όταν: α) ο συνολικός κύκλος εργασιών που πραγματοποιούν παγκοσμίως όλες οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις υπερβαίνει τα 5 δισεκατομμύρια ευρώ και β) δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν, κάθε μία χωριστά, εντός της Κοινότητας, συνολικό κύκλο εργασιών άνω των 250 εκατομμυρίων ευρώ, εκτός εάν κάθε μία από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιεί άνω των δύο τρίτων του συνολικού κοινοτικού κύκλου εργασιών της σε ένα και το αυτό κράτος μέλος».

8 Σύμφωνα με αυτή: «Μία συγκέντρωση που δεν υπερβαίνει τα κατώτατα όρια που προβλέπονται στην παράγραφο 2 έχει κοινοτική διάσταση, εφόσον: α) ο συνολικός κύκλος εργασιών που πραγματοποιούν παγκοσμίως όλες οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις υπερβαίνει τα 2,5 δισεκατομμύρια ευρώ· β) ο συνολικός κύκλος εργασιών που πραγματοποιούν όλες οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις σε κάθε ένα από τρία τουλάχιστον κράτη μέλη, υπερβαίνει τα 100 εκατομμύρια ευρώ· γ) σε κάθε ένα από τα τρία τουλάχιστον κράτη μέλη που λαμβάνονται υπόψη για τους σκοπούς του στοιχείου β), δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν κάθε μία χωριστά συνολικό κύκλο εργασιών άνω των 25 εκατομμυρίων ευρώ και δ) δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν, κάθε μία χωριστά, εντός της Κοινότητας συνολικό κύκλο εργασιών άνω των 100 εκατομμυρίων ευρώ, εκτός εάν κάθε μία από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιεί άνω των δύο τρίτων του συνολικού κοινοτικού κύκλου εργασιών της σε ένα και το αυτό κράτος μέλος».

9 Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 139/2004 του Συμβουλίου της 20ης Ιανουαρίου 2004 για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων (ΕΕ L 24/1 της 29.01.2004).

10 Άρθρο 6 παρ. 1 και 2 ν. 3959/2011.

11 Τα μέρη δημοσίευσαν τη γνωστοποιηθείσα πράξη στην ημερήσια οικονομική εφημερίδα πανελλαδικής κυκλοφορίας «ΗΜΕΡΗΣΙΑ» (Αριθμός φύλλου 20047 της 12ης Ιουνίου 2015) κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 6 παρ. 6 του ν. 3959/2011 και στην απόφαση της Ε.Α. 558/VII/2013. Το κείμενο της εν λόγω δημοσίευσης αναρτήθηκε

Με την ως άνω γνωστοποίηση συνυποβλήθηκε το προβλεπόμενο στο άρθρο 45 παρ. 1 του ν. 3959/2011 παράβολο των 1.100 ευρώ[12]. Ως εκ τούτου, η εν λόγω γνωστοποίηση θεωρείται εμπρόθεσμη και παραδεκτή.

10. Ως ημερομηνία προσήκουσας γνωστοποίησης λογίζεται η 30.06.2015, δεδομένης της ανάγκης συμπλήρωσης του φακέλου[13].

11. Στη συνέχεια, η Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού (εφεξής και «Γ.Δ.Α.») της Ε.Α. ζήτησε συμπληρωματικά στοιχεία από τα μέρη[14], τα οποία απάντησαν με τις υπ’ αριθμ. πρωτ. 4617 και 4618 επιστολές τους, ημερομηνίας 16.07.2015, ενώ τα μέρη υπέβαλαν και υπόμνημα στις 29.07.2014 στο οποίο εξέθεσαν συμπληρωματικά τις απόψεις τους[15].

12. Παράλληλα, η Γ.Δ.Α. απέστειλε επιστολές παροχής στοιχείων στις ανταγωνίστριες των μερών εταιρίες ΣΟΥΚ ΕΛΛΑΣ ΕΠΕ (SUK)[16], INTERGEO ΕΠΕ (INTERGEO)[17], ENVIROCHEM ΕΛΛΑΣ ΑΕ (ENVIROCHEM)[18], ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΓΕΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ ΗΡΑΚΛΗΣ (ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ)[19], ΤΣΙΜΕΝΤΟΠΟΙΙΑ ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΤΔ (ΒΑΣΙΛΙΚΟ ΚΥΠΡΟΥ)[20], ANTIPOLLUTION ΑΝΩΝΥΜΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΑΣΗΣ ΦΥΣΕΩΣ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ (ANTIPOLLUTION)[21] και ΤΣΙΜΕΝΤΑ ΧΑΛΥΨ (ΧΑΛΥΨ)[22], ζητώντας στοιχεία για την πληρέστερη αξιολόγηση της υπό εξέταση συγκέντρωσης, καθώς και την άποψή τους για τις επιπτώσεις της υπό κρίση πράξης, στις οποίες και απάντησαν οι εν λόγω εταιρίες με σχετικές επιστολές τους[23].

13. Στις 30.07.2015 τα μέρη υπέβαλαν την υπ’ αριθμ. πρωτ. 4887/30.07.2015 επιστολή με την οποία δήλωσαν ότι συναινούν στην παράταση των προθεσμιών του άρθρου 8 παρ. 3 έως 6 του ν. 3959/2011 μέχρι την 15η Σεπτεμβρίου 2015, η οποία συνεπώς είναι η προθεσμία για την έκδοση της απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού κατά τα οριζόμενα στο άρ. 8 παρ. 3 ν. 3959/2011.

στις 17.06.2015 στο διαδικτυακό τόπο της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

12 ΔΟΥ ΦΑΕ ΑΘΗΝΩΝ, Σειρά Η, αριθμός 7980883 για την ΙΝΤΕΡΜΠΕΤΟΝ.

13 Κατόπιν της από 11.06.2015 υποβολής στην Ε.Α. του εντύπου γνωστοποίησης, η Γενική Διεύθυνση Ανταγωνισμού ζήτησε από τα γνωστοποιούντα μέρη διευκρινίσεις και συμπληρωματικά στοιχεία (με την υπ’ αριθμ. πρωτ. οικ. 3980/19.06.2015 επιστολή της). Τα μέρη απάντησαν με την υπ’ αριθμ. πρωτ. 4179/29.06.2015 επιστολή τους.

14 Με την υπ’ αριθμ. πρωτ. οικ. 4415/08.07.2015 επιστολή της.

15 Υπ’ αριθμ. πρωτ. 4869/29.07.2015 υπόμνημα.

16 Την υπ’ αριθμ. πρωτ. οικ. 4267/01.07.2015 επιστολή.

17 Την υπ’ αριθμ. πρωτ. οικ. 4268/01.07.2015 επιστολή.

18 Την υπ’ αριθμ. πρωτ. οικ. 4269/01.07.2015 επιστολή.

19 Την υπ’ αριθμ. πρωτ. οικ. 4270/01.07.2015 επιστολή.

20 Την υπ’ αριθμ. πρωτ. οικ. 4271/01.07.2015 επιστολή.

21 Την υπ’ αριθμ. πρωτ. οικ. 4476/10.07.2015 επιστολή.

22 Την υπ’ αριθμ. πρωτ. οικ. 4510/13.07.2015 επιστολή.

23 Με τις υπ’ αριθμ. πρωτ. 4463/10.07.2015 (SUK), 4421/09.07.2015 (INTERGEO), 4557/14.07.2015 (έχει λάβει επίσης τον αριθμ. πρωτ. 4570/15.07.2015) και 4599/15.07.2015 (ENVIROCHEM), 4515/13.07.2015 και 4736/22.07.2015 (ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ), 4654/17.07.2015 (ΒΑΣΙΛΙΚΟ), 4663/17.07.2015 (ANTIPOLLUTION) και 4692/21.07.2015 (ΧΑΛΥΨ) επιστολές τους.

Ι.Δ. ΤΑ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ

Ι.Δ.1. ΙΝΤΕΡΜΠΕΤΟΝ

14. Η ΙΝΤΕΡΜΠΕΤΟΝ εδρεύει στην Αθήνα και ιδρύθηκε το 1977. Το αντικείμενο των εργασιών της είναι η παραγωγή και εμπορία σκυροδέματος, αδρανών υλικών και λοιπών δομικών υλικών, καθώς και οι λατομικές εργασίες[24].

15. Η ΙΝΤΕΡΜΠΕΤΟΝ είναι θυγατρική εταιρία της «ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ ΤΙΤΑΝ» (εφεξής και «ΤΙΤΑΝ»), η οποία αποτελεί τη μητρική εταιρία ομίλου επιχειρήσεων παραγωγής και εμπορίας τσιμέντου, σκυροδέματος (μπετόν) και άλλων δομικών υλικών[25] (εφεξής και «Όμιλος ΤΙΤΑΝ»)[26]. Την 5.3.2015, οι κατωτέρω μέτοχοι κατείχαν ποσοστό μεγαλύτερο του 5% του συνόλου των δικαιωμάτων ψήφου της ΤΙΤΑΝ, συμπεριλαμβανομένων δικαιωμάτων ψήφου που αντιστοιχούν σε μετοχές των οποίων είναι συγκύριοι και περιέχονται σε κοινή επενδυτική μερίδα: (α) ΕΔΥΒΕΜ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΙΜΙΤΕΔ (ΕΔΥΒΕΜ), ποσοστό 11,16%, (β) Ανδρέας Λ. Κανελλόπουλος, ποσοστό 10,57%, (γ) ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΥΛΟΥ ΚΑΙ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΥ ποσοστό 9,93%, και (δ) Λεωνίδας Α. Κανελλόπουλος ποσοστό 6,10%[27].

16. Η μητρική εταιρία ΤΙΤΑΝ ιδρύθηκε το 1902 με την ανέγερση του πρώτου τσιμεντοποιείου στην πόλη της Ελευσίνας και το 1912 εισήχθη στο Χρηματιστήριο Αξιών Αθηνών. Το 1962 ξεκίνησε τη λειτουργία του το δεύτερο εργοστάσιο του ομίλου στη Νέα Ευκαρπία Θεσσαλονίκης. Το 1968 λειτούργησε το τρίτο εργοστάσιο στο Δρέπανο Αχαΐας και το 1976 λειτούργησε το τέταρτο εργοστάσιο του ομίλου, στο Καμάρι Βοιωτίας[28], το οποίο, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του Υπουργείου Περιβάλλοντος, είναι το μόνο εργοστάσιο του ομίλου που συναποτεφρώνει απόβλητα[29]. Σήμερα, ο Όμιλος ΤΙΤΑΝ δραστηριοποιείται σε δεκατέσσερις (14) χώρες στην Ευρώπη, τη Βόρεια Αμερική και την Ανατολική Μεσόγειο.

24 Ο καταστατικός σκοπός της εταιρίας περιλαμβάνει μεταξύ άλλων τα εξής: (α) την παραγωγή, μεταφορά και εμπορία των κάθε είδους δομικών υλικών, όπως ενδεικτικά, ετοίμου σκυροδέματος, αδρανών υλικών και των κάθε είδους λατομικών προϊόντων, (β) τη μεταφορά και εμπορία τσιμέντων ή και ειδών εξ ολοκλήρου ή εν μέρει από τσιμέντο ή και παρεμφερών προϊόντων, και (γ) την εκμετάλλευση λατομείων αδρανών υλικών, βιομηχανικών ορυκτών, μαρμάρων και μεταλλείων, καθώς και τον εμπλουτισμό, τη βιομηχανική επεξεργασία και την εμπορία των προϊόντων τους. Έντυπο γνωστοποίησης, σελ. 6-8.

25 Βλ. Ετήσια Οικονομική Έκθεση Ομίλου ΤΙΤΑΝ (1 Ιανουαρίου – 31 Δεκεμβρίου 2014), σελ. 8.

26 Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από το σχετικό 3α του εντύπου γνωστοποίησης, η ακριβής μετοχική σύνθεση της ΙΝΤΕΡΜΠΕΤΟΝ έχει ως εξής: ΤΙΤΑΝ […] και «TITAN CEMENT INTERNATIONAL TRADING» […] Η δε «TITAN CEMENT INTERNATIONAL TRADING» αποτελεί θυγατρική, κατά […] της ΤΙΤΑΝ, ενώ το υπόλοιπο […] των μετοχών της κατέχεται από την ΙΝΤΕΡΜΠΕΤΟΝ.

27 Βλ. Ετήσια Οικονομική Έκθεση Ομίλου ΤΙΤΑΝ (1 Ιανουαρίου-31 Δεκεμβρίου 2014), σελ. 16.

28 Βλ. www.titan.gr.

29 Βλ. το υπ’ αριθμ. πρωτ. 4616/16.07.2015 έγγραφο του Υπουργείου Παραγωγικής Ανασυγκρότησης Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

17. Σύμφωνα με τη γνωστοποίηση (σημείο 7.8.), ο Όμιλος ΤΙΤΑΝ δεν έχει κάθετη ολοκλήρωση, αλλά παρέχει μόνο υπηρεσίες ενεργειακής ανάκτησης στερεών αποβλήτων μέσω χρήσεώς τους ως δευτερογενών (εναλλακτικών) καυσίμων, τα οποία συναποτεφρώνονται στις εγκαταστάσεις παραγωγής τσιμέντου. […].

18. Από τις επιχειρήσεις του Ομίλου ΤΙΤΑΝ, στην αγορά της ενεργειακής ανάκτησης στερεών αποβλήτων μέσω της χρήσεώς τους ως εναλλακτικών καυσίμων στην Ελλάδα δραστηριοποιείται […][30].

Ι.Δ.2. POLYECO

19. Η POLYECO ιδρύθηκε το 2001, εδρεύει στον Ασπρόπυργο Αττικής και είναι κατά […] θυγατρική εταιρία της «ΤΕΧΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ Α.Ε.» (εφεξής και ΤΠΠ), από την οποία ελέγχεται[31]. […][32], […]

20. Η POLYECO αποτελεί την πρώτη και μόνη πλήρως αδειοδοτημένη και πιστοποιημένη κάθετη μονάδα διαχείρισης και αξιοποίησης αποβλήτων στην Ελλάδα. Δραστηριοποιείται σε χώρες όπως η Αλβανία, η Σερβία, το Κόσοβο, το Μαυροβούνιο, η Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας, η Κύπρος, ο Λίβανος, ο Μαυρίκιος, η Μογγολία, η Ιορδανία, το Καζακστάν και η Αιθιοπία. Οι κεντρικές βιομηχανικές εγκαταστάσεις της POLYECO βρίσκονται στη βιομηχανική περιοχή του Ασπροπύργου στο Ν. Αττικής, ενώ μια δεύτερη μονάδα για την προσωρινή αποθήκευση αποβλήτων βρίσκεται στη Βιομηχανική Ζώνη της Σίνδου, στη Θεσσαλονίκη. Επιπλέον, διαθέτει εγκατεστημένες εταιρίες στα Τίρανα, τα Σκόπια, το Βελιγράδι, τη Ποδγκόριτσα, την Πρίστινα και την Αντίς Αμπέμπα[33].

21. Το αντικείμενο εργασιών της POLYECO είναι η μελέτη, διαχείριση και περιβαλλοντικά ασφαλής τελική διάθεση στερεών και υγρών βιομηχανικών και ναυτιλιακών αποβλήτων για παραγωγή εναλλακτικών καυσίμων και εναλλακτικών πρώτων υλών, για περαιτέρω διαχείριση ή/και για τελική διάθεση, η εκπόνηση μελετών απορρύπανσης και αποκατάστασης ρυπάνσεων, οι χημικές αναλύσεις αποβλήτων και η παραγωγή προϊόντων θειικού σιδήρου και ουρίας.

22. Στον καταστατικό σκοπό της POLYECO περιλαμβάνονται [34]:

• «Η διαχείριση πάσης φύσεως αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένων και των επικινδύνων, σύμφωνα με την ισχύουσα ελληνική και διεθνή νομοθεσία και κυρίως η συλλογή, η μεταφορά, η μεταφόρτωση, η προσωρινή αποθήκευση, η αξιοποίηση και η διάθεση των αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένης της εποπτείας των εργασιών αυτών, της επίβλεψης των εγκαταστάσεων διάθεσης και της μετέπειτα φροντίδας των χώρων διάθεσης. Οι εργασίες διάθεσης των αποβλήτων περιλαμβάνουν και την επεξεργασία τους με την εφαρμογή ή τον συνδυασμό φυσικών, χημικών, θερμικών και βιολογικών διεργασιών που μεταβάλλουν τα χαρακτηριστικά των αποβλήτων έτσι ώστε να περιορίζεται ο όγκος ή οι επικίνδυνες ιδιότητες τους, να διευκολύνεται ο χειρισμός τους ή/και να επιτυγχάνεται η ανάκτηση χρήσιμων υλών, υλικών ή ενέργειας.

• Οι εργασίες αξιοποίησης των αποβλήτων περιλαμβάνουν κάθε εργασία ανακύκλωσης ή/και ανάκτησης υλικών ή ενέργειας από τα απόβλητα, κάθε εργασία που συνεπάγεται προσθήκη αξίας ή ενέργειας σε ύλες ή υλικά που ανακτήθηκαν, ανακυκλώθηκαν ή προέκυψαν από την επεξεργασία των αποβλήτων, καθώς και την ενεργειακή αξιοποίηση στερεών και υγρών αποβλήτων.

• […] Η παραγωγή και εμπορία ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και άλλες συμβατικές μορφές ενέργειας.

• […] Η διενέργεια εθνικών και διεθνών μεταφορών επί κομίστρω πάσης φύσεως εμπορευμάτων και εν γένει κινητών πραγμάτων και αντικειμένων οποιασδήποτε χρήσεως, σε στερεά, υγρή ή αέρια μορφή, περιλαμβανομένων αλλά όχι αποκλειστικά των αποβλήτων, διενεργουμένων με μέσα είτε επίγεια, είτε θαλάσσια, είτε εναέρια, όπως ενδεικτικά δια φορτηγών αυτοκινήτων, ρυμουλκών οχημάτων, ψυγείων, ρυμουλκούμενων ή μη ρυμουλκούμενων γερανοφόρων και εν γένει παντός είδους καταλλήλου αυτοκινούμενου οχήματος που ανήκει στην εταιρεία ή μισθώνεται από αυτή ή με άλλο τρόπο αποκτά νόμιμα τη χρήση του και κυκλοφορεί κατά νόμο».

23. Σύμφωνα με τη γνωστοποίηση (σημείο 7.8.), η POLYECO παρέχει όλα τα στάδια υπηρεσιών διαχείρισης επικίνδυνων στερεών αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση, πλην της ενεργειακής ανάκτησης. Συγκεκριμένα, παρέχει υπηρεσίες συλλογής, μεταφοράς, αποθήκευσης, επεξεργασίας προς παραγωγή εναλλακτικών καυσίμων και μεταφοράς τους για ενεργειακή ανάκτηση σε τελικούς διαθέτες (τσιμεντοβιομηχανία, αποτεφρωτήρες). Οι ανταγωνιστές της POLYECO παρέχουν όλα τα στάδια υπηρεσιών διαχείρισης πλην της επεξεργασίας προς παραγωγή εναλλακτικών καυσίμων (εξάγουν τα απόβλητα των πελατών τους ως έχουν σε αποτεφρωτήρες του εξωτερικού προς ενεργειακή ανάκτηση), συμπεριλαμβανομένης και της διαχείρισης προς ενεργειακή ανάκτηση.

24. Η μητρική της POLYECO, εταιρία ΤΠΠ, […][35]. Αποτελεί τη μητρική εταιρία ενός ομίλου που δραστηριοποιείται στη διαχείριση βιομηχανικών, αγροτικών και ναυτιλιακών αποβλήτων, στην πρόληψη και αντιμετώπιση θαλασσίων ρυπάνσεων, καθώς και στην παραγωγή και εμπορία εξοπλισμού συναφούς προς την πρόληψη και αντιμετώπιση θαλασσίων ρυπάνσεων.

25. Από τις εταιρίες του Ομίλου ΤΠΠ, στις σχετικές αγορές της υπό εξέταση πράξης και, ειδικότερα, στην

30 Βλ. την επιστολή υπ’ αριθμ. πρωτ. 4179/29.06.2015, σελ. 3.

31 Όπως αναφέρεται τόσο στην γνωστοποίηση (σελ. 21 εντύπου) όσο και στη συμπληρωματική υπ’ αριθμ. πρωτ. 4179/29.06.2015 επιστολή των μερών προς τη Γ.Δ.Α., ο έλεγχος από την ΤΠΠ επί της POLYECO ασκείται εν τους πράγμασι και δεν προβλέπεται στο καταστατικό αυτής ή σε συμφωνία μετόχων. Ειδικότερα, σύμφωνα με το έντυπο γνωστοποίησης: […] Περαιτέρω, στην ως άνω αναφερόμενη συμπληρωματική επιστολή (απάντηση στην ερώτηση 4) αναφέρεται ότι: […]

32 Βλ. έντυπο γνωστοποίησης, σχετικό 3γ.

33 Βλ. www.polyeco.gr.

34 Βλ. έντυπο γνωστοποίησης, σελ. 6-7.

35 Βλ. την υπ’ αριθμ. πρωτ. 4179/29.06.2015 επιστολή των μερών.

αγορά υπηρεσιών διαχείρισης (επικίνδυνων και μη) στερεών αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση που παρέχονται στην Ελλάδα, δραστηριοποιούνται εκτός από την POLYECO, η μητρική εταιρία ΤΠΠ και η εταιρία ΜΕΓΑΡΑ ΕΚΟ Α.Ε.[36].

Ι.Δ.3. ECORECOVERY

26. Σύμφωνα με τα γνωστοποιούντα μέρη[37], η υπό σύσταση κοινή επιχείρηση, ECORECOVERY, θα εδρεύει στον Ασπρόπυργο και θα δραστηριοποιηθεί στη διαχείριση και επεξεργασία κατ' αρχήν μη επικίνδυνων στερεών απόβλητων για την παραγωγή και εμπορία στερεών εναλλακτικών (δευτερογενών) καυσίμων, όπως ενδεικτικά το καύσιμο SRF (Solid Recovered Fuel) ή RDF (Refuse Derived Fuel)[38]. Σε μελλοντικό στάδιο, και ανάλογα με την επιτυχία της ανάπτυξής της, η κοινή επιχείρηση πιθανό να δραστηριοποιηθεί στη διαχείριση και επεξεργασία ειδικών μορφών επικίνδυνων στερεών αποβλήτων, και συγκεκριμένα μόνο στην ειδική κατηγορία της παραγωγής και εμπορίας εναλλακτικών καυσίμων από ρυπασμένα ξύλα (στρωτήρες σιδηροδρόμων και στύλους ηλεκτροδότησης ή/και τηλεφωνίας), και στην παραγωγή, από τα ανωτέρω υλικά, και εμπορία στερεών εναλλακτικών (δευτερογενών) καυσίμων, όπως ενδεικτικά το καύσιμο WDF (Wood Derived Fuel)[39]. Υπολογίζεται, δε, ότι θα παράγει [...] επεξεργασμένων αποβλήτων το πρώτο έτος της λειτουργίας της, ποσότητα που θα αυξηθεί το δέκατο έτος της λειτουργίας της στους [...]. Το προϊόν εκτιμάται ότι θα διατίθεται σε κατάλληλα αδειοδοτημένες βιομηχανίες με τιμή πώλησης [...] ώστε να εξασφαλίζεται η βιωσιμότητα της επιχείρησης[40]. Ο καταστατικός σκοπός της κοινής επιχείρησης έχει ως εξής:

• «Η βιομηχανική επεξεργασία και εμπορία στερεών αποβλήτων για την παραγωγή στερεού εναλλακτικού καυσίμου.

• Η διαχείριση αστικών ή βιομηχανικών και λοιπών αποβλήτων, επικίνδυνων ή μη, για την παραγωγή δευτερογενούς καυσίμου, σύμφωνα με την ισχύουσα ελληνική και διεθνή νομοθεσία και κυρίως η συλλογή, μεταφορά, μεταφόρτωση, προσωρινή αποθήκευση, επεξεργασία και η διάθεση των εν λόγω αποβλήτων σε μορφή δευτερογενούς καυσίμου, καθώς και η ίδρυση και λειτουργία μονάδων αποθήκευσης και επεξεργασίας τους. Οι εργασίες επεξεργασίας των αποβλήτων περιλαμβάνουν κάθε εργασία ανακύκλωσης ή/και ανάκτησης υλικών».

27. Το μετοχικό κεφάλαιο της κοινής επιχείρησης ανέρχεται στο ποσό των [...] ευρώ, στο οποίο η ΙΝΤΕΡΜΠΕΤΟΝ θα συμμετέχει με ποσοστό 40% και η POLYECO θα συμμετέχει με ποσοστό 60%.

28. Σύμφωνα με το Έντυπο Γνωστοποίησης, η έναρξη της παραγωγικής δραστηριότητας της ECORECOVERY τελεί υπό την αίρεση της χορηγήσεως των απαιτούμενων Διοικητικών Αδειών από την αρμόδια Αποκεντρωμένη Διοίκηση Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδος και την Περιφερειακή Ενότητα Βοιωτίας, για τη λειτουργία μονάδας επεξεργασίας στερεών αποβλήτων για χρήση ως δευτερογενές καύσιμο. Ωστόσο, όπως αναφέρουν τα μέρη, η εμπορική δραστηριότητα της κοινής επιχείρησης θα ξεκινήσει αμέσως μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας σύστασής της. [...].[41]

Ι.Ε. ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΔΟΜΙΚΕΣ - ΣΥΜΒΑΤΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΟΜΙΛΩΝ ΤΙΤΑΝ ΚΑΙ ΤΠΠ

29. Ο Όμιλος ΤΙΤΑΝ και ο Όμιλος ΤΠΠ έχουν τις ακόλουθες συμβατικές σχέσεις μεταξύ τους:

(α) Ο Όμιλος ΤΙΤΑΝ έχει συνάψει την από 3 Νοεμβρίου 2008 σύμβαση αορίστου χρόνου με την POLYECO[42] [...][43]. [...][44]. Στο έντυπο της γνωστοποίησης, η POLYECO αναφέρεται ως [...] προμηθευτής του Ομίλου ΤΙΤΑΝ στην αγορά υπηρεσιών ενεργειακής ανάκτησης στερεών αποβλήτων μέσω χρήσης τους ως δευτερογενών (εναλλακτικών) καυσίμων, με ποσοστό συμμετοχής στις συνολικές προμήθειες εναλλακτικών καυσίμων ύψους [...][45].

(β) Εντός του 2015 καταρτίστηκαν τρία ιδιωτικά συμφωνητικά μεταξύ της ΤΙΤΑΝ και της POLYECO, τα οποία αφορούν στη συλλογή από την POLYECO αποβλήτων (επικίνδυνων και μη) από τις διάφορες εγκαταστάσεις παραγωγής τσιμέντου της ΤΙΤΑΝ στην Ελλάδα[46].

36 Βλ. την υπ' αριθμ. πρωτ. 4179/29.06.2015 επιστολή των μερών.

37 Βλ. έντυπο γνωστοποίησης σελ. 10.

38 Το RDF (Refused Derived Fuel) αφορά το υψηλής θερμιδικής αξίας κλάσμα που διαχωρίζεται κατά την επεξεργασία Αστικών Στερεών Απορριμμάτων και εμποροβιομηχανικών απορριμμάτων. Ο όρος RDF είναι γενικός και περιλαμβάνει όλα τα ανακτώμενα καύσιμα. Αποτελείται κυρίως από χαρτί, πλαστικό και ύφασμα. Εξαιρείται το γυαλί και το μέταλλο. Το SRF (Solid Recovered Fuel) είναι στερεό καύσιμο που προκύπτει από μη επικίνδυνα απόβλητα και το οποίο αξιοποιείται για την ανάκτηση ενέργειας σε εγκαταστάσεις αποτέφρωσης ή συναποτέφρωσης και πληροί τις απαιτήσεις ταξινόμησης και προδιαγραφών του προτύπου EN 15359. Περιλαμβάνει και βιογενές κλάσμα, τουλάχιστον αποξηραμένο και μερικώς σταθεροποιημένο (βλ. Χρήστος Τσομπανίδης (2014), «Παραγωγή, χαρακτηρισμός και αξιοποίηση στερεών εναλλακτικών καυσίμων RDF-SRF» και Ε. Κακαράς (2008), «Αντικατάσταση στερεών καυσίμων με στερεά βιοκαύσιμα: παρούσα κατάσταση και προοπτικές», Ημερίδα «ΣΤΕΡΕΑ ΒΙΟΚΑΥΣΙΜΑ – Πράσινη Πρακτική στη Σύγχρονη Βιομηχανία», Ε.Μ.Π.

39 Το WDF (Wood Derived Fuel) είναι δευτερογενές καύσιμο που παράγεται από τα απόβλητα ξυλείας, προερχόμενα κυρίως από τα δάση, τη βιομηχανία ξυλείας, καθώς και τις δραστηριότητες κατασκευών και κατεδαφίσεων. Διακρίνονται τρεις τύποι αποβλήτων ξυλείας: (1) ανεπεξέργαστη ξυλεία (βιομάζα), (2) ελαφρώς επεξεργασμένα απόβλητα ξύλου, και (3) ιδιαίτερα επεξεργασμένα απόβλητα ξύλου, εμποτισμένα με CCA (Chromated Copper Arsenate) και κρεόζωτο, τα οποία θεωρούνται επικίνδυνα απόβλητα (βλ. Charlotte Rizzo, «Wood Waste Derived Fuel: State of the Art and Development Prospects in France, Focus on Construction and Demolition Wood Wastes», Royal Institute of Technology, Stockholm 2010).

40 Βλ. προμελέτη σκοπιμότητας, σελ. 9.

41 Βλ όρους ΙΙ Β 7 και 8 του από 12.05.2015 ιδιωτικού συμφωνητικού μετόχων.

42 Όπως προέκυψε από την έρευνα της Γ.Δ.Α., ήδη από το 2000 ο Όμιλος ΤΙΤΑΝ είχε προβεί σε καύση αποβλήτων των οποίων η συλλογή, η μεταφορά και η τυποποίηση έγινε από την ΤΠΠ (βλ. παρουσίαση Κωνσταντίνου Συμεωνίδη σε ημερίδα του ΤΕΕ ημερομηνίας 12.10.2000).

43 Βλ. Σχετικό 11α ως συνημμένο της υπ' αριθμ. πρωτ. 4617/16.07.2015 επιστολής των μερών.

44 Βλ. ιδιωτικό συμφωνητικό μεταξύ των δύο μερών - σχετικό 11α της υπ' αριθμ. πρωτ. 4617/16.07.2015 επιστολής.

45 Πίνακας XVIII σημείου 8.6 εντύπου γνωστοποίησης.

46 Βλ. την υπ' αριθμ. πρωτ. 4617/16.07.2015 επιστολή των μερών σελ. 6. Τα εν λόγω συμφωνητικά επισυνάπτονται στην ως εν λόγω επι-

(γ) Μεταξύ της POLYECO και της TITAN ισχύει, επίσης, το από 11.07.2013 Ιδιωτικό Συμφωνητικό για την προμήθεια (πώληση) από την POLYECO στην TITAN εναλλακτικής πρώτης ύλης για την παραγωγή τσιμέντου (RAWCEM), η διάρκεια του οποίου έχει παραταθεί διαδοχικά[47] με τα από 11.07.2014 και 25.06.2015 Ιδιωτικά Συμφωνητικά Παράτασης Διάρκειας. Η εν λόγω σύμβαση δεν αφορά σε ενεργειακή αξιοποίηση αποβλήτων, καθώς το RAWCEM, παρότι παράγεται από απόβλητα, δεν είναι δευτερογενές (εναλλακτικό) καύσιμο, αλλά πρώτη ύλη για την παραγωγή τσιμέντου. Επίσης, κατά τη διάρκεια του 2015, η TITAN έχει προμηθευτεί από την POLYECO ορισμένα υλικά, τα οποία χρησιμοποιεί κατά την παραγωγική διαδικασία του τσιμέντου. Για τις εν λόγω αγορές δεν έχουν καταρτιστεί συμβάσεις διαρκείας, αλλά έγιναν με την έκδοση εντολών αγοράς / τιμολόγια ανά περίπτωση για κάθε ποσότητα[48].

Ι.ΣΤ. Η ΣΥΝΑΛΛΑΓΗ

30. Τα γνωστοποιούντα μέρη υπέγραψαν στις 12.05.2015 Ιδιωτικό Συμφωνητικό Μετόχων (το «Συμφωνητικό Μετόχων»), το οποίο θέτει το γενικό πλαίσιο των όρων συμφωνίας και συνεργασίας των γνωστοποιούντων μερών αναφορικά με τη σύσταση της ECORYCOVERY και δυνάμει του οποίου τα μέρη αναλαμβάνουν να συστήσουν την ECORECOVERY, με τον ανωτέρω αναφερόμενο καταστατικό σκοπό, υπό τον όρο της έγκρισης από την Ε.Α. της σκοπούμενης συγκέντρωσης[49]. Προς τούτο, τα μέρη αναλαμβάνουν να υπογράψουν ενώπιον συμβολαιογράφου καταστατικό, κατά το σχέδιο καταστατικού που επισυνάπτεται στο συμφωνητικό.

31. Το αρχικό μετοχικό κεφάλαιο της ECORECOVERY θα ανέλθει στο ποσό των […] ευρώ και θα διαιρείται σε […] ονομαστικές μετοχές, ονομαστικής αξίας […] ευρώ, εκ των οποίων […] μετοχές, που αντιστοιχούν σε ποσοστό 60% του μετοχικού κεφαλαίου της ECORECOVERY, θα αναλάβει η POLYECO και τις λοιπές […], ήτοι ποσοστό 40% του μετοχικού κεφαλαίου της επιχείρησης, η ΙΝΤΕΡΜΠΕΤΟΝ[50].

32. Η κοινή επιχείρηση θα διοικείται από Διοικητικό Συμβούλιο (εφεξής και «Δ.Σ.»), το οποίο θα αποτελείται από έξι (6) μέλη, με πενταετή θητεία[51]. Κατά τα ρητά αναφερόμενα στην παρ. 4 του άρθρου 20 του σχεδίου καταστατικού της ECORECOVERY που επισυνάπτεται στο Συμφωνητικό Μετόχων, η ΙΝΤΕΡΜΠΕΤΟΝ, καθ’ όσο χρόνο είναι μέτοχος της ECORECOVERY, δικαιούται να διορίζει μέχρι το 1/3 του συνολικού αριθμού των μελών του Δ.Σ. και εν προκειμένω 2 από τα 6 μέλη. Τα υπόλοιπα 4 μέλη θα διορίζονται από την έτερη μέτοχο της εταιρίας, POLYECO[52].

33. Σύμφωνα με το άρθρο 25 του σχεδίου καταστατικού της ECORECOVERY, το Δ.Σ. βρίσκεται σε απαρτία και συνεδριάζει εγκύρως όταν παρευρίσκονται ή αντιπροσωπεύονται σε αυτό το ήμισυ πλέον ενός των μελών του, υπό την προϋπόθεση ότι ουδέποτε ο αριθμός των παρισταμένων[53] δεν μπορεί να είναι μικρότερος των 3, ένας εκ των οποίων πρέπει να είναι διορισμένος από την ΙΝΤΕΡΜΠΕΤΟΝ. Οι αποφάσεις του Δ.Σ. λαμβάνονται με απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων ή αντιπροσωπευομένων μελών, ενώ σε περίπτωση ισοψηφίας υπερισχύει η ψήφος του Προέδρου του Δ.Σ. Ωστόσο, η απόφαση του Δ.Σ. για τα ακόλουθα θέματα[54]: «α) υπογραφής δανειακών συμβάσεων, β) πολιτικής αμοιβών στελεχών και υπαλλήλων της εταιρείας, γ) ανάληψης υποχρεώσεων και διενέργειας συναλλαγών ποσού άνω των 300.000,00 ευρώ ανά υποχρέωση/ συναλλαγή, δ) αυξήσεων κεφαλαίου, όπου αυτές επιτρέπονται από το νόμο ή από το καταστατικό, με αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου, ε) ανάθεσης του τρόπου εκπροσώπησης και των υπογραφών, που δεσμεύουν την εταιρεία, στ) εμπορικής πολιτικής της εταιρείας,

στολή. Συγκεκριμένα μεταξύ TITAN και POLYECO έχουν συναφθεί: α) το από 12.02.2015 ιδιωτικό συμφωνητικό για την συλλογή, μεταφορά και αξιοποίηση- διάθεση από την POLYECO των μη επικίνδυνων αποβλήτων […], β) Το από 22.04.2015 ιδιωτικό συμφωνητικό επεξεργασίας αποβλήτων για την επεξεργασία και διάθεση από την POLYECO των μη επικινδυνων αποβλήτων […], γ) Το από 12.05.2015 ιδιωτικό συμφωνητικό για την παραλαβή από την POLYECO των αποβλήτων συντήρησης […]

47 Η […] από 11.07.2013 ιδιωτικού συμφωνητικού, που επισυνάπτεται στην υπ’ αριθμ. πρωτ. 4617/16.07.2015 επιστολή των μερών ως σχετ. υπ’ αριθμ. 20).

48 Βλ. την υπ’ αριθμ. πρωτ. 4617/16.07.2015 επιστολή, σελ. 6.

49 Όρος Ι του από 12.05.2015 ιδιωτικού συμφωνητικού μετόχων.

50 Όρος Ι τελευταία παράγραφος του από 12.05.2015 ιδιωτικού συμφωνητικού μετόχων σε συνδυασμό με το άρθρο 5 του σχεδίου καταστατικού.

51 Άρθρο 20 σχεδίου καταστατικού.

52 Κατά την παρ 2 του άρθρου 20 του σχεδίου καταστατικού της ECORECOVERY, η εκλογή των μελών Δ.Σ. γίνεται από τη Γ.Σ. Εντούτοις, η παρ. 4 περιγράφει αναλυτικά την κατά παρέκκλιση της παρ. 2 ανωτέρω αναφερόμενη εκλογή των μελών από την ΙΝΤΕΡΜΠΕΤΟΝ και την ακολουθούμενη διαδικασία: «Για όσο χρονικό διάστημα μέτοχος της εταιρείας είναι η εταιρεία «ΙΝΤΕΡΜΠΕΤΟΝ ΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ Α.Ε.» δικαιούται να διορίζει μέχρι το 1/3 του συνολικού αριθμού των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου. Η άσκηση του δικαιώματος τούτου πρέπει να πραγματοποιείται πριν από την εκλογή του Διοικητικού Συμβουλίου από τη Γενική Συνέλευση, η οποία στην περίπτωση αυτή, περιορίζεται στην εκλογή των υπολοίπων μελών του Διοικητικού Συμβουλίου. Η μέτοχος εταιρεία «ΙΝΤΕΡΜΠΕΤΟΝ ΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ Α.Ε.» γνωστοποιεί τον διορισμό των Συμβούλων στη εταιρεία τρεις (3) πλήρεις ημέρες πριν από τη συνεδρίαση της Γενικής Συνέλευσης και δεν συμμετέχει στην εκλογή του υπόλοιπου Διοικητικού Συμβουλίου. Οι οριζόμενοι κατά τα αμέσως ανωτέρω σύμβουλοι μπορούν να ανακληθούν οποτεδήποτε από τους έχοντες το δικαίωμα διορισμού τους μετόχους και να αντικαθίστανται από άλλους…». Σημειώνεται ότι και στην περίπτωση της διαδικασίας αναπλήρωσης μελών Δ.Σ. (εφόσον κάποιο ελλείπει λόγω παραίτησης, θανάτου κ.λπ. και εφόσον δεν είναι δυνατή η αναπλήρωση αυτού από τα αναπληρωματικά) κατά τη διαδικασία που περιγράφεται στο άρθρο 23 του σχεδίου καταστατικού της ECORECOVERY, η εκλογή από το ΔΣ χωρεί με απόφαση των απομενόντων μελών, εάν είναι τουλάχιστον 3, εκ των οποίων το 1 πρέπει να είναι διορισμένο από την ΙΝΤΕΡΜΠΕΤΟΝ, σε περίπτωση δε που το ελλείπον είναι διορισμένο από την ΙΝΤΕΡΜΠΕΤΟΝ, η αντικατάστασή του γίνεται από αυτήν. Όμοια ισχύουν σε περίπτωση που αποφασισθεί η συνέχιση της διαχείρισης και εκπροσώπησης της εταιρίας χωρίς την αντικατάσταση των ελλειπόντων μελών (κατά τη δυνατότητα που παρέχει η παρ. 2 του άρθρου 23 του σχεδίου καταστατικού), εφόσον τα μέλη δεν είναι σε κάθε περίπτωση λιγότερα των 3 και υπό τον όρο ότι ένα εξ αυτών πρέπει να είναι διορισμένο από την ΙΝΤΕΡΜΠΕΤΟΝ.

53 Στο άρθρο 25 του σχεδίου καταστατικού αναφέρεται: «παρόντων αυτοπροσώπως».

54 Άρθρο 25 παρ. 4 του σχεδίου καταστατικού.

ζ) εξαγοράς επιχειρήσεων, σημαντικών παγίων, καθώς και ακινήτων, και η) επιλογής των εργολάβων και καθορισμού του εργολαβικού ανταλλάγματος, καθώς και τροποποίησης των σχετικών αποφάσεων…» θα λαμβάνεται επί τη βάσει αυξημένης πλειοψηφίας πέντε έκτων (5/6) των μελών του Δ.Σ., ήτοι σε κάθε περίπτωση μόνο εφόσον συμφωνήσει τουλάχιστον ένα εκ των μελών που είναι διορισμένα από την ΙΝΤΕΡΜΠΕΤΟΝ.

34. […].

35. Η υπό σύσταση εταιρία θα αναπτυχθεί καταρχήν και κατά προτεραιότητα[55] στην επεξεργασία μη επικίνδυνων αποβλήτων για την παραγωγή εναλλακτικού καυσίμου και κυρίως την επεξεργασία υπολειμμάτων ανακύκλωσης αποβλήτων συσκευασιών από βιομηχανικά απόβλητα συσκευασίας και από «μπλε» κάδους (χαρτί, πλαστικό, ξύλο), πλαστικών αποβλήτων και συμπληρωματικά από επεξεργασία των επικίνδυνων αποβλήτων στρωτήρων ΟΣΕ ή/ και κολώνων ΔΕΗ/ ΟΤΕ[56]. […][57]. […][58].

36. […][59], […][60], […]

Ι.Ζ. Η ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ

Ι.Ζ.1. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΥΠΟ ΚΡΙΣΗ ΠΡΑΞΗΣ

37. Όπως προεκτέθηκε, σύμφωνα με το άρ. 5 παρ. 5 του ν. 3959/2011, η δημιουργία κοινής επιχείρησης που εκπληρώνει μόνιμα όλες τις λειτουργίες μιας αυτόνομης οικονομικής ενότητας αποτελεί συγκέντρωση κατά την έννοια του άρθρου αυτού[61]. Συνεπώς, οι εξής προϋποθέσεις πρέπει να πληρούνται προκειμένου η δημιουργία κοινής επιχείρησης να συνιστά συγκέντρωση: α) άσκηση κοινού ελέγχου από τις μητρικές εταιρίες[62] και β) η κοινή επιχείρηση να εκπληρώνει μόνιμα όλες τις λειτουργίες μίας αυτόνομης οικονομικής ενότητας, ήτοι να είναι λειτουργικά, και επομένως οικονομικά, αυτόνομη από επιχειρησιακή άποψη[63].

(α) Επί του κοινού ελέγχου

38. Κοινός έλεγχος υφίσταται όταν δύο ή περισσότερες επιχειρήσεις ή πρόσωπα έχουν τη δυνατότητα να ασκούν από κοινού αποφασιστική επιρροή σε μια άλλη επιχείρηση. Ως αποφασιστική επιρροή με την έννοια αυτή νοείται, κατά κανόνα, η εξουσία αναστολής ενεργειών που καθορίζουν την εμπορική στρατηγική συμπεριφορά μιας επιχείρησης. Ο κοινός έλεγχος χαρακτηρίζεται από τη δυνατότητα δημιουργίας αδιεξόδου, λόγω της εξουσίας ενός ή περισσοτέρων μητρικών επιχειρήσεων να απορρίπτουν τις προτεινόμενες στρατηγικές αποφάσεις. Ως εκ τούτου, οι μέτοχοι αυτοί πρέπει να καταλήξουν σε μια από κοινού συνεννόηση για τον καθορισμό της εμπορικής πολιτικής της κοινής επιχείρησης και πρέπει να συνεργασθούν[64].

39. Η σαφέστερη μορφή κοινού ελέγχου υπάρχει όταν τα δικαιώματα ψήφου στην κοινή επιχείρηση ανήκουν εξίσου σε δύο μόνο μητρικές επιχειρήσεις. Στην περίπτωση αυτή, δεν είναι ανάγκη να υπάρχει επίσημη συμφωνία μεταξύ τους. Ωστόσο, εφόσον υπάρχει επίσημη συμφωνία, πρέπει να είναι συνεπής προς την αρχή της ισότητας μεταξύ των μητρικών επιχειρήσεων, ορίζοντας για παράδειγμα, ότι καθεμία δικαιούται να έχει τον ίδιο αριθμό εκπροσώπων στα διαχειριστικά όργανα και ότι κανένα από τα μέλη δεν έχει αποφασιστική ψήφο[65]. Ισότητα υπάρχει επίσης όταν και οι δύο μητρικές επιχειρήσεις έχουν δικαίωμα να διορίζουν ίσο αριθμό μελών στα όργανα λήψης αποφάσεων της κοινής επιχείρησης.

40. Κοινός έλεγχος μπορεί να υπάρχει και στην περίπτωση που δεν υπάρχει ισότητα ψήφων ή εκπροσώπησης στα όργανα λήψης αποφάσεων μεταξύ των δύο μητρικών επιχειρήσεων ή υπάρχουν περισσότερες από δύο μητρικές επιχειρήσεις. Αυτό συμβαίνει όταν οι μειοψηφούντες μέτοχοι έχουν πρόσθετα δικαιώματα τα οποία τους επιτρέπουν να ασκούν αρνησικυρία σε αποφάσεις που έχουν ουσιώδη σημασία για την εμπορική στρατηγική συμπεριφορά της κοινής επιχείρησης[66]. Αυτά τα δικαιώματα αρνησικυρίας μπορεί να προβλέπονται στο καταστατικό της κοινής επιχείρησης ή σε συμφωνία μεταξύ των επιχειρήσεων ή προσώπων

55 Όρος ΙΙ, Β, 3 του Συμφωνητικού Μετόχων.

56 Όρος ΙΙ, Β, 3 του Συμφωνητικού Μετόχων.

57 Όρος ΙΙ, Β, 4 του ως άνω Συμφωνητικού Μετόχων.

58 Όρος ΙΙ, Β, 7 Συμφωνητικού Μετόχων.

59 Όρος ΙΙ, Β, 6 Συμφωνητικού Μετόχων.

60 Όρος ΙΙ, Β, 5 του από 12.05.2015 ιδιωτικού συμφωνητικού μετόχων. Σύμφωνα με την υπ’ αριθμ. πρωτ. 4179/29.06.2015 συμπληρωματική και διευκρινιστική επιστολή των γνωστοποιουσών: «…Εκτιμάται ότι οι διαδικασίες για την έκδοση της διοικητικής άδειας, και επομένως για την έναρξη της παραγωγικής δραστηριότητας της ECORECOVERY δεν θα διαρκέσουν περισσότερα από δύο έτη από την ίδρυση της κοινής επιχείρησης…».

61 Για τις κοινές επιχειρήσεις που συνιστούν συγκεντρώσεις, βλ. Goyder, EC Competition Law, 4th edition, Oxford University Press, 2003, σελ. 406 επ. Βλ. επίσης σχετικά Σουφλερό, Η κοινή θυγατρική επιχείρηση στο εταιρικό δίκαιο και στο δίκαιο του ελεύθερου ανταγωνισμού, ΧρΙΔ Δ/2004, σελ. 865 επ.

62 Βλ. Κωδικοποιημένη Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για θέματα δικαιοδοσίας βάσει του Κανονισμού (ΕΚ) 139/2004 για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων (εφεξής και «Κωδικοποιημένη Ανακοίνωση»), υποσημείωση 84.

63 Βλ. Κωδικοποιημένη Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, παράγραφοι 92 και 93.

64 Βλ. και ΠΕΚ, Τ- 282/02, Cementbouw Handel, σκ. 42, 52 και 67. Σημειώνεται ότι μόνο η δυνατότητα άσκησης της επιρροής αυτής και η απλή ύπαρξη των δικαιωμάτων αρνησικυρίας είναι αρκετή, χωρίς να είναι ανάγκη να αποδειχθεί ότι αυτός που αποκτά κοινό έλεγχο στην κοινή εταιρία θα ασκήσει πραγματικά την αποφασιστική του επιρροή. Ibid, σκ. 67.

65 Βλ. Κωδικοποιημένη Ανακοίνωση, παρ. 64 και τις εκεί αναφερόμενες παραπομπές.

66 Βλ. απόφαση ΠΕΚ Τ-2/93, Air France κατά Επιτροπής, σκ. 64-65 (κοινός έλεγχος υπήρχε διότι οι μείζονος σημασίας αποφάσεις έπρεπε να εγκριθούν στο διοικητικό συμβούλιο τουλάχιστον από ένα μέλος διορισμένο από το ένα συμβαλλόμενο μέρος και ένα μέλος διορισμένο από το άλλο συμβαλλόμενο μέρος). Βλ. επίσης αποφάσεις Ευρωπαϊκής Επιτροπής M.010, Conagra/Idea, σκ. 6 (κοινός έλεγχος υπήρχε διότι χρειάζονταν πλειοψηφία 75% στη γενική συνέλευση προκειμένου να εγκριθούν ζητήματα στρατηγικής σημασίας όπως η έγκριση του προϋπολογισμού και των στρατηγικών σχεδίων, σημαντικές επενδύσεις της εταιρίας κ.λπ.) και κυρίως M.409, ABB/RENAULT AUTOMATION σκ. 6 (η ύπαρξη κοινού ελέγχου θεμελιώθηκε στην ανάγκη ύπαρξης ομοφωνίας στο Δ.Σ. σε θέματα βασικά όπως ο διορισμός διευθύνοντος συμβούλου, η αποδοχή του προϋπολογισμού, η έγκριση δανείων και επενδύσεων).

που ασκούν τον κοινό έλεγχο (συμφωνίες μετόχων) ή να προκύπτουν από την ειδική πλειοψηφία που απαιτείται για τις αποφάσεις της γενικής συνέλευσης ή του διοικητικού συμβουλίου, στον βαθμό που οι ιδρυτικές επιχειρήσεις εκπροσωπούνται στο εν λόγω συμβούλιο. Τα ως άνω δικαιώματα αρνησικυρίας τα οποία συνήθως συνεπάγονται κοινό έλεγχο αφορούν αποφάσεις και θέματα, όπως ο προϋπολογισμός, το επιχειρηματικό σχέδιο, σημαντικές επενδύσεις ή διορισμός των ανώτερων διοικητικών στελεχών. Σημειώνεται ότι για την απόκτηση κοινού ελέγχου δεν απαιτείται να έχουν οι εν λόγω επιχειρήσεις εξουσία άσκησης αποφασιστικής επιρροής στην καθημερινή λειτουργία της επιχείρησης. Το κρίσιμο στοιχείο είναι τα δικαιώματα αρνησικυρίας να παρέχουν επαρκείς δυνατότητες στις ιδρυτικές επιχειρήσεις, ώστε να ασκούν την εν λόγω επιρροή όσον αφορά τη στρατηγική επιχειρησιακή συμπεριφορά της κοινής επιχείρησης[67]. Διευκρινίζεται περαιτέρω ότι για την απόκτηση κοινού ελέγχου, ο μειοψηφών μέτοχος δεν απαιτείται να έχει όλα τα προαναφερθέντα δικαιώματα αρνησικυρίας. Μπορεί να αρκεί η ύπαρξη ορισμένων μόνο ή ακόμα και ενός από τα δικαιώματα αυτά. Κατά πόσον αυτό ισχύει ή όχι εξαρτάται από το συγκεκριμένο περιεχόμενο του ίδιου του δικαιώματος αρνησικυρίας, καθώς και από τη σημασία που έχει στα πλαίσια της συγκεκριμένης επιχειρηματικής δραστηριότητας της κοινής επιχείρησης. Για την εκτίμηση της ειδικής σημασίας των δικαιωμάτων αρνησικυρίας, εφόσον υπάρχουν περισσότερα του ενός, τα δικαιώματα αυτά δεν πρέπει να αξιολογούνται μεμονωμένα. Αντίθετα, η διαπίστωση της ύπαρξης ή μη κοινού ελέγχου βασίζεται στην αξιολόγηση των δικαιωμάτων αυτών ως σύνολο. Ωστόσο, ένα δικαίωμα αρνησικυρίας το οποίο δεν έχει σχέση με τη στρατηγική εμπορική πολιτική, με το διορισμό των ανώτερων διευθυντικών στελεχών, με τον προϋπολογισμό ή το επιχειρησιακό πρόγραμμα δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι παρέχει τη δυνατότητα κοινού ελέγχου στον κάτοχό του[68].

41. Εν προκειμένω προκύπτει σαφώς, με βάση τις προβλέψεις του Σχεδίου Καταστατικού της ECORECOVERY που προσαρτάται στο Συμφωνητικό Μετόχων, και ιδίως από τις διατάξεις του που αφορούν τη συγκρότηση του Διοικητικού Συμβουλίου της νέας επιχείρησης, αλλά και τη λήψη των αποφάσεων από αυτό, ότι αφενός μεν στην ΙΝΤΕΡΜΠΕΤΟΝ χορηγείται (δυνάμει του άρθρου 20 του Σχεδίου Καταστατικού) το δικαίωμα διορισμού του 1/3 του συνολικού αριθμού των μελών αυτού, αφετέρου δε το Δ.Σ. ευρίσκεται σε απαρτία και συνεδριάζει έγκυρα μόνο εφόσον παρευρίσκεται τουλάχιστον ένα μέλος διορισμένο από την ΙΝΤΕΡΜΠΕΤΟΝ (άρθρο 25 του Σχεδίου Καταστατικού). Περαιτέρω, για τη λήψη αποφάσεων επί των θεμάτων που ορίζονται στην παρ. 4 του άρθρου 25 του Σχεδίου Καταστατικού, περιλαμβανομένης της εμπορικής πολιτικής της εταιρίας και εν γένει στρατηγικής σημασίας αποφάσεων (και τα οποία παρατίθενται αναλυτικά ανωτέρω[69]) απαιτείται αυξημένη πλειοψηφία 5/6 του συνόλου των μελών του Δ.Σ. Συνεπώς, η μειοψηφούσα ΙΝΤΕΡΜΠΕΤΟΝ έχει δικαίωμα αρνησικυρίας (veto rights), και κατ’ επέκταση δυνατότητα άρνησης ή παρεμπόδισης λήψης αποφάσεων στρατηγικής σημασίας για την κοινή επιχείρηση[70]. Η ειδική πλειοψηφία που έχει συμφωνηθεί μεταξύ των συμμετεχουσών μητρικών εταιριών για τη λήψη αποφάσεων που εμπίπτει σε στρατηγικής σημασίας αποφάσεις και την εμπορική πολιτική της κοινής επιχείρησης (ιδίως εάν ληφθεί υπόψη και η πρόβλεψη για τη συγκρότηση του Δ.Σ. και την ύπαρξη απαρτίας) συνεπάγεται κοινό έλεγχο των μητρικών εταιριών στην κοινή επιχείρηση.

42. Περαιτέρω, η ΙΝΤΕΡΜΠΕΤΟΝ και η POLYECO προβαίνουν στη δημιουργία της επιχείρησης ECORECOVERY με ποσοστά συμμετοχής αυτών στο αρχικό μετοχικό κεφάλαιο της νέας επιχείρησης 60% για την POLYECO και 40% για την ΙΝΤΕΡΜΠΕΤΟΝ. […]

(β) Επί της αυτονομίας της κοινής επιχείρησης

43. Σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 5 του ν. 3959/2011, απαραίτητη προϋπόθεση για να χαρακτηρισθεί ως συγκέντρωση μία κοινή επιχείρηση είναι να εκπληρώνει μόνιμα όλες τις λειτουργίες μίας αυτόνομης οικονομικής ενότητας. Η κοινή επιχείρηση εκπληρώνει μόνιμα όλες τις λειτουργίες μίας αυτόνομης επιχείρησης όταν αυτή δραστηριοποιείται στην αγορά εκτελώντας τις συνήθεις λειτουργίες των επιχειρήσεων που ασκούν δραστηριότητες στην ίδια αγορά, έχει αυτοτελή διαχείριση και διαθέτει επαρκείς χρηματοοικονομικούς πόρους, προσωπικό[71] και πάγια στοιχεία ενεργητικού, κατά τέτοιο τρόπο ώστε να ασκεί την επιχειρηματική της δραστηριότητα σε μόνιμη βάση[72]. Το γεγονός ότι μια κοινή επιχείρηση μπορεί να είναι λειτουργικά, και επομένως οικονομικά, αυτόνομη από επιχειρησιακή άποψη δεν σημαίνει ότι διαθέτει αυτονομία όσον αφορά τη λήψη των στρατηγικών της αποφάσεων. Αρκεί,

67 Βλ. Κωδικοποιημένη Ανακοίνωση, ό.π., παρ. 67.

68 Βλ. Κωδικοποιημένη ανακοίνωση, ό.π, παρ. 73.

69 Βλ. παρ. 33 ανωτέρω. Ενδεικτικά αναφέρεται η ανάληψη υποχρεώσεων και διενέργειας συναλλαγών ποσού άνω των 300.000,00 Ευρώ ανά υποχρέωση/ συναλλαγή, οι αυξήσεις κεφαλαίου, η ανάθεση του τρόπου εκπροσώπησης και των υπογραφών που δεσμεύουν την εταιρεία, η εμπορική πολιτική της εταιρείας, η εξαγορά επιχειρήσεων, σημαντικών παγίων, καθώς και ακινήτων, η υπογραφή δανειακών συμβάσεων κ.λπ.

70 Κωδικοποιημένη ανακοίνωση της Επιτροπής για θέματα δικαιοδοσίας βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 139/2004 για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων, παρ. 65 και 67.

71 Πάντως, σύμφωνα με την παρ. 94 της Κωδικοποιημένης Ανακοίνωσης της Επιτροπής, το προσωπικό δεν πρέπει κατ’ ανάγκη να απασχολείται από την ίδια την κοινή επιχείρηση, ενώ είναι δυνατή και η απόσπαση προσωπικού από τις ιδρυτικές εταιρίες, εάν αυτό γίνεται μόνο για την περίοδο εκκίνησης ή εάν η κοινή επιχείρηση συναλλάσσεται με τις ιδρυτικές εταιρίες υπό όρους ανταγωνισμού και συνεπώς είναι ελεύθερη να προσλάβει τους δικούς της εργαζομένους ή να βρει προσωπικό μέσω τρίτων.

72 Κωδικοποιημένη ανακοίνωση της Επιτροπής για θέματα δικαιοδοσίας βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 139/2004 για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων, παρ. 94. Βλέπε επίσης αποφάσεις Ευρ. Επιτροπής στις υποθέσεις COMP/M.3003 – Electrabel/Energia Italiana/Interpower, IV/JV.22 – Fujitsu/Siemens, COMP/M.1926-Telefonica/Tyco/JV, COMP/M.1913-Lufthansa Menzies/ LGS/ JV.

για το κριτήριο της λειτουργικής αυτονομίας, η επιχείρηση να είναι αυτόνομη από επιχειρησιακή άποψη[73].

44. Αντίθετα, όταν η κοινή επιχείρηση περιορίζεται στην άσκηση επικουρικών δραστηριοτήτων σε σχέση με τις δραστηριότητες των ιδρυτικών της επιχειρήσεων, ή έχει ευκαιριακό χαρακτήρα, τότε δεν πρόκειται για λειτουργικά αυτόνομη επιχειρηματική μονάδα. Το ίδιο συμβαίνει όταν η λειτουργία της κοινής επιχείρησης βασίζεται σε σημαντικό βαθμό σε αγορές ή πωλήσεις που πραγματοποιεί με τις ιδρυτικές επιχειρήσεις, όχι μόνο κατά τη διάρκεια εκκίνησης της επιχείρησης, οπότε και η συνδρομή αυτή θα ηδύνατο να θεωρηθεί δικαιολογημένη προκειμένου η κοινή επιχείρηση να κατορθώσει να διεισδύσει στη σχετική αγορά, αλλά για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα[74]. Σημειώνεται ότι, κατά κανόνα, η ανεκτή χρονική διάρκεια της περιόδου εκκίνησης για μία κοινή επιχείρηση δεν δύναται να υπερβεί την τριετία, ανάλογα με τις ειδικές συνθήκες που επικρατούν στην εν λόγω αγορά[75]. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι εφόσον η κοινή επιχείρηση εξακολουθεί και μετά την πάροδο τριών ετών από την ίδρυσή της να ασκεί επικουρικές δραστηριότητες, τότε δεν θεωρείται ότι επιτελεί τις λειτουργίες αυτόνομης οικονομικής μονάδας με την έννοια των άρθρων 5 επ. του ν. 3959/2011[76].

45. Εν προκειμένω, η κοινή επιχείρηση, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο Συμφωνητικό Μετόχων, θα αποκτήσει ιδιόκτητο ακίνητο για την εγκατάσταση και λειτουργία της παραγωγικής της μονάδας[77], δικό της μηχανολογικό εξοπλισμό[78], προσωπικό και «πρόσβαση στην αγορά με σκοπό επέκτασης της δραστηριότητάς της σε όλη τη χώρα»[79], η δε δραστηριότητά της θα αφορά, κατά τα ανωτέρω, καταρχήν στην επεξεργασία μη επικίνδυνων αποβλήτων για παραγωγή εναλλακτικού καυσίμου και κυρίως υπολειμμάτων ανακύκλωσης αποβλήτων συσκευασιών από βιομηχανικά απόβλητα συσκευασίας και «μπλε» κάδους (χαρτί, πλαστικό, ξύλο), πλαστικών αποβλήτων και, εν συνεχεία, επεξεργασία των ακόλουθων επικίνδυνων αποβλήτων: στρωτήρων ΟΣΕ ή/ και κολώνων ΔΕΗ/ΟΤΕ. Σημειώνεται ότι οι μητρικές επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται καταρχήν σε διακριτές αγορές, η μεν POLYECO στην αγορά επεξεργασίας και διαχείρισης κυρίως επικίνδυνων αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση, ο δε Όμιλος TITAN στην αγορά ενεργειακής ανάκτησης στερεών αποβλήτων μέσω χρήσεώς τους ως δευτερογενή (εναλλακτικά) καύσιμα. Όπως δηλώνεται δε στον όρο ΙΙ, Β, 4 του Ιδιωτικού Συμφωνητικού Μετόχων: […][80].

46. Περαιτέρω, η σύσταση της κοινής επιχείρησης θα χρηματοδοτηθεί από τις εισφορές των μετόχων της. Συγκεκριμένα, όπως έχει ήδη αναφερθεί, το αρχικό μετοχικό κεφάλαιο της κοινής θα ανέρχεται στο ύψος των […], στο οποίο τα μέρη θα συμμετέχουν κατά τα ανωτέρω αναφερόμενα ποσοστά, […][81]. […][82], […].

47. Κατά τα πρώτα έτη λειτουργίας της, και συγκεκριμένα για ένα χρονικό διάστημα που εκτιμάται από τα μέρη ότι δεν θα υπερβεί τη διετία[83], είναι πιθανό να υφίσταται εξάρτηση της ECORECOVERY από τις μητρικές αυτής επιχειρήσεις […]. Οι εν λόγω συμφωνίες είναι προσωρινής φύσεως και περιορισμένης διάρκειας, καθώς σκοπός των Μητρικών Επιχειρήσεων είναι η ECORECOVERY να αναπτύξει αυτόνομη εμπορική δραστηριότητα στην αγορά»[84].

48. Τα μέρη αναφέρουν ότι και μετά την πάροδο της διετίας, η ECORECOVERY θα συνεργάζεται με τον Όμιλο TITAN στο επίπεδο της προμήθειας αυτού με εναλλακτικά καύσιμα, εντούτοις, σύμφωνα με τα ρητώς διαλαμβανόμενα στον όρο ΙΙ, Β, 9 του Ιδιωτικού Συμφωνητικού Μετόχων, […], ενώ και η έτερη μητρική εταιρία, POLYECO θα συνεχίσει τις δραστηριότητές της[85]. Σε κάθε περίπτωση, κατά τη δήλωση των γνωστοποιουσών[86], μετά την πάροδο της διετίας, οπότε και η ECORECOVERY θα λειτουργεί πλέον υπό καθεστώς αυτονομίας, η παροχή υπηρεσιών διαχείρισης στερεών αποβλήτων προς την POLYECO θα είναι περιορισμένης έκτασης. Τα μέρη εκτιμούν ότι το σχετικό ποσοστό θα ανέλθει σε περίπου [5-10%]. Ως προς την παροχή υπηρεσιών ενεργειακής ανάκτησης εκ μέρους του ομίλου TITAN προς την κοινή επιχείρηση, θα συνεχισθεί καθ’ όλη τη διάρκεια λειτουργίας της κοινής επιχείρησης, αλλά εντός του πλαισίου μιας ευρύτερης πελατειακής βάσης.

---

73 Βλ. Κωδικοποιημένη Ανακοίνωση, ό.π, παρ. 93.

74 Ibid.

75 Κωδικοποιημένη ανακοίνωση της Επιτροπής για θέματα δικαιοδοσίας βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 139/2004 για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων, παρ. 94, 97 και 105.

76 Εφόσον η κοινή επιχείρηση πρόκειται να πραγματοποιεί σε μόνιμη βάση πωλήσεις προς τις ιδρυτικές της εταιρίες η οικονομική της αυτονομία τίθεται εν αμφιβόλω. Μπορεί να θεωρηθεί εντούτοις ότι αν η κοινή επιχείρηση συναλλάσσεται εμπορικά με τις ιδρυτικές της εταιρίες κατά τον ίδιο τρόπο όπως με τρίτους, μπορεί να αρκεί να πραγματοποιεί σε τρίτους τουλάχιστον το 20% των προβλεπόμενων πωλήσεών της. Βεβαίως, όσο μεγαλύτερο είναι το ποσοστό των πωλήσεων που αναμένεται να αναλογούν προς τις ιδρυτικές εταιρίες, τόσο πιο αναγκαίο θα είναι να αποδεικνύεται σαφώς ο εμπορικός χαρακτήρας της σχέσης (Κωδικοποιημένη Ανακοίνωση, παρ. 98). Αντιστοίχως, αναφορικά με τις αγορές της κοινής επιχείρησης από τις μητρικές, η λειτουργική αυτονομία τίθεται ομοίως εν αμφιβόλω, ιδίως σε περίπτωση που η προστιθέμενη αξία των εν λόγω προϊόντων ή υπηρεσιών είναι μικρή στο επίπεδο της ίδιας της κοινής επιχείρησης, οπότε στην περίπτωση αυτή, η κοινή επιχείρηση μπορεί να ομοιάζει περισσότερο με κοινό αντιπρόσωπο πωλήσεων (Κωδικοποιημένη Ανακοίνωση, παρ. 101).

77 Βλ. Όρο ΙΙ,Β,2 Συμφωνητικού Μετόχων και την υπ’ αριθμ. πρωτ. 4179/29.06.2015 συμπληρωματική επιστολή των γνωστοποιουσών, […]

78 Όπως προβλέπεται ρητά και στον ανωτέρω αναφερόμενο όρο, ΙΙ, Β,2, ο βασικός σκοπός της Εταιρίας θα υλοποιηθεί μεταξύ άλλων και με την αγορά του απαιτούμενου μηχανολογικού εξοπλισμού[…]

79 Σελ. 16 εντύπου γνωστοποίησης. Η επέκταση αυτή προβλέπεται ρητά στον όρο ΙΙ, Β, 7 του Ιδιωτικού Συμφωνητικού Μετόχων, […]

80 Όρος ΙΙ, Β, 7 του ιδιωτικού Συμφωνητικού Μετόχων.

81 Κατά τον όρο ΙΙ, Β, 3 του Συμφωνητικού Μετόχων, […]

82 Σημείο 3.4, σελ. 19 εντύπου γνωστοποίησης.

83 Όπως αναφέρεται στην υπ’ αριθμ. πρωτ. 4179/29.06.2015 επιστολή των γνωστοποιουσών, εκτιμάται από τα μέρη ότι θα απαιτηθεί διετία για την έκδοση της απαιτούμενης διοικητικής άδειας και για την έναρξη της παραγωγικής δραστηριότητας της νέας εταιρίας.

84 Βλ. σελ. 16 εντύπου γνωστοποίησης.

85 Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τον ως άνω όρο: […]

86 Στην υπ’ αριθμ. πρωτ. 4179/29.06.2015 επιστολή τους προς την Γ.Δ.Α.

Τα μέρη αναφέρουν σχετικά[87]: «…η παροχή υπηρεσιών ενεργειακής ανάκτησης εκ μέρους της ΤΙΤΑΝ προς την κοινή επιχείρηση (άλλως η προμήθεια εναλλακτικών καυσίμων από την κοινή επιχείρηση προς την ΤΙΤΑΝ) θα συνεχιστεί καθ’ όλη τη διάρκεια λειτουργίας της ECORECOVERY. Στόχος όμως των Μητρικών Επιχειρήσεων είναι η επίτευξη εκ μέρους της ECORECOVERY ευρύτερης πελατειακής βάσης (ή ορθότερα: η λήψη υπηρεσιών ενεργειακής διαχείρισης από περισσότερους προμηθευτές). Η ECORECOVERY στοχεύει στην λήψη υπηρεσιών ενεργειακής ανάκτησης από (άλλως: στην πώληση εναλλακτικών καυσίμων προς) κάθε αδειοδοτημένη επιχείρηση για ενεργειακή αξιοποίηση αποβλήτων ή σε κάθε άλλη επιχείρηση που είναι διατεθειμένη να προχωρήσει σε ανάλογη στρατηγική στο μέλλον, με όρους αγοράς. Ανάλογα με τις συνθήκες αγοράς που θα διαμορφωθούν, εκτιμάται ότι αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί μετά την πάροδο δύο ετών από την έναρξη της παραγωγικής δραστηριότητας της ECORECOVERY». Περαιτέρω, ρητά αναφέρεται από τα γνωστοποιούντα μέρη[88]: «Σε κάθε περίπτωση, οι συναλλαγές της κοινής επιχείρησης με τις Μητρικές Επιχειρήσεις, τόσο κατά τη διάρκεια του αρχικού σταδίου μέχρι την έναρξη της παραγωγικής δραστηριότητας, όσο και καθ’ όλη τη διάρκεια της μετέπειτα λειτουργίας της, θα πραγματοποιούνται σύμφωνα με την αρχή των ίσων αποστάσεων υπό εμπορικούς όρους (at arm’s length)».

49. Ως προς το χρόνο έναρξης λειτουργίας της κοινής επιχείρησης και σύμφωνα με τα αναφερόμενα στη γνωστοποίηση[89], η έναρξη της παραγωγικής της δραστηριότητας τελεί υπό την αίρεση της έκδοσης των απαιτούμενων διοικητικών αδειών από τις αρμόδιες διοικητικές υπηρεσίες για την λειτουργία μονάδας επεξεργασίας στερεών αποβλήτων για χρήση ως δευτερογενές καύσιμο, διαδικασία η οποία εκτιμάται από τα μέρη ότι θα ολοκληρωθεί εντός ενός έτους από τη σύστασή της, όμως η εμπορική δραστηριότητα αυτής θα ξεκινήσει άμεσα, ήτοι μετά την τυχόν εγκριτική απόφαση της Ε.Α. και την υπογραφή της συμβολαιογραφικής πράξης σύστασης της εταιρίας και την καταχώρηση αυτής στο ΓΕΜΗ[90]. Η εταιρία θα έχει διάρκεια, σύμφωνα με το άρθρο 4 του Σχεδίου Καταστατικού, […].

50. Συνεπώς, επί τη βάσει των σχετικών δηλώσεων των μερών και όλων των ανωτέρω στοιχείων, εκτιμάται ότι η κοινή επιχείρηση, εντός της αναφερόμενης από τις γνωστοποιούσες διετίας, θα έχει αποκτήσει δραστηριότητα μη συναρτώμενη άμεσα από τις μητρικές αυτής επιχειρήσεις και θα εκπληρώνει μόνιμα όλες τις λειτουργίες μίας αυτόνομης οικονομικής ενότητας[91].

II. ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΠΗΡΕΑΖΟΜΕΝΩΝ ΑΓΟΡΩΝ

51.Με τον ορισμό της σχετικής αγοράς προσδιορίζονται τα όρια εντός των οποίων ασκείται ο ανταγωνισμός μεταξύ επιχειρήσεων. Ο ορισμός αυτός επιτρέπει τον καθορισμό του πλαισίου εντός του οποίου εφαρμόζεται η εθνική και ενωσιακή πολιτική ανταγωνισμού. Βασικός στόχος είναι ο συστηματικός εντοπισμός των περιορισμών εκείνων που υφίσταται ο ανταγωνισμός στον οποίο υπόκεινται οι εμπλεκόμενες επιχειρήσεις. Ο ορισμός μιας αγοράς, τόσο όσον αφορά τα προϊόντα[92] όσο και τη γεωγραφική διάστασή της[93], έχει ως στόχο τον προσδιορισμό των πραγματικών ανταγωνιστών, οι οποίοι είναι σε θέση να επηρεάσουν τη συμπεριφορά των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων και να τις εμποδίσουν να ενεργούν ανεξάρτητα από τις πιέσεις που επιβάλλει ο πραγματικός ανταγωνισμός[94].

87 Στην υπ’ αριθμ. πρωτ. 4179/29.06.2015 επιστολή τους, σελ. 11-12.

88 Βλ. αμέσως ανωτέρω υποσημείωση.

89 Σελ. 16 εντύπου γνωστοποίησης.

90 Όπως αναφέρεται και ανωτέρω (παρ.42), σύμφωνα αφενός μεν με τη γνωστοποίηση (σελ. 16 αυτής): «Κατά τα πρώτα έτη λειτουργίας της είναι πιθανόν η ECORECOVERY να εξαρτάται από τις Μητρικές Επιχειρήσεις, […] …», αφετέρου δε με τον όρο II, B, 5 του Συμφωνητικού Μετόχων: […]

91 Βλ. σχετικά σκέψη 21 Κανονισμού του Συμβουλίου 139/2004 της 20.01.2001 για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων («Κοινοτικός Κανονισμός Συγκεντρώσεων»), EEL της 29.01.2004, σελ. 1, καθώς και Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τους περιορισμούς που συνδέονται άμεσα με τις συγκεντρώσεις και είναι απαραίτητοι για την πραγματοποίησή τους, παρ. 32 επ. και 44 [η συγκέντρωση μπορεί να συνεπάγεται διάσπαση των παραδοσιακών σχέσεων αγοράς και εφοδιασμού που υπήρχαν ως αποτέλεσμα της προϋπάρχουσας κατάστασης. Για να καταστεί δυνατή η συγκέντρωση μπορεί να είναι αναγκαίο να διατηρηθούν, τουλάχιστον για μια μεταβατική περίοδο, οι υφιστάμενοι δεσμοί μεταξύ πωλητή και αγοραστή, με την ανάληψη υποχρεώσεων αγοράς και εφοδιασμού από τη νέα επιχείρηση. Λαμβάνοντας υπόψη την ιδιαίτερη κατάσταση που προκύπτει, οι υποχρεώσεις αυτές μπορούν να θεωρηθούν αναγκαίες για την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης και άμεσα συνδεόμενες μ' αυτήν. Μπορεί να έχουν σκοπό να εξασφαλίσουν τη συνέχεια του εφοδιασμού του ενός ή του άλλου μέρους, με τα προϊόντα που είναι αναγκαία για την άσκηση των δραστηριοτήτων που διατηρεί ο πωλητής ή εκείνων που μεταβιβάζονται στον αγοραστή. Ωστόσο, η διάρκεια των υποχρεώσεων αγοράς και εφοδιασμού πρέπει να περιορίζεται στο χρονικό διάστημα που είναι αναγκαίο για την αντικατάσταση της σχέσης εξάρτησης από αυτονομία στην αγορά. Ως εκ τούτου, οι υποχρεώσεις αγοράς και εφοδιασμού που αποσκοπούν στην εγγύηση των ποσοτήτων των προηγούμενων προμηθειών, μπορεί να θεωρηθούν δικαιολογημένες για μεταβατικό χρονικό διάστημα έως πέντε ετών] και ιδίως παρ. 34 αυτής, σύμφωνα με την οποία οι υποχρεώσεις αγοράς και εφοδιασμού καθορισμένων ποσοτήτων, ενδεχομένως σε συνδυασμό με ρήτρα αναπροσαρμογής, μπορεί να θεωρούνται άμεσα συνδεόμενες με τη συγκέντρωση και απαραίτητες για την πραγματοποίησή της. Αντίθετα, οι υποχρεώσεις που αφορούν απεριόριστες ποσότητες, προβλέπουν αποκλειστικότητα ή επιφυλάσσουν προνομιακή μεταχείριση στον προμηθευτή ή τον αγοραστή δεν θεωρούνται απαραίτητες για την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης.

92 Η σχετική αγορά προϊόντων περιλαμβάνει το σύνολο των προϊόντων ή/και υπηρεσιών που θεωρούνται από τον καταναλωτή εναλλάξιμα ή δυνάμενα να υποκατασταθούν μεταξύ τους, λόγω των χαρακτηριστικών τους, των τιμών τους και της χρήσης, για την οποία προορίζονται.

93 Η σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή στην οποία προσφέρουν ή ζητούν τα σχετικά προϊόντα ή παρέχουν τις σχετικές υπηρεσίες οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις υπό επαρκώς ομοιογενείς συνθήκες ανταγωνισμού και η οποία μπορεί να διακριθεί από άλλες γειτονικές γεωγραφικές περιοχές, ιδίως λόγω των αισθητά διαφορετικών συνθηκών ανταγωνισμού που επικρατούν σ' αυτές. Στους παράγοντες που επιτρέπουν τον προσδιορισμό της σχετικής γεωγραφικής αγοράς περιλαμβάνονται η φύση και τα χαρακτηριστικά των σχετικών προϊόντων ή υπηρεσιών, η ύπαρξη φραγμών κατά την είσοδο στην αγορά, οι προτιμήσεις των καταναλωτών, οι ουσιαστικές διαφορές στα μερίδια αγοράς των επιχειρήσεων μεταξύ γειτονικών γεωγραφικών περιοχών ή οι σημαντικές διαφορές ως προς τις τιμές.

94 Βλ. σχετικά Ανακοίνωση της Επιτροπής όσον αφορά τον ορισμό

52. Κατά πάγια πρακτική και νομολογία, η αγορά του σχετικού προϊόντος περιλαμβάνει όλα τα προϊόντα ή και τις υπηρεσίες που είναι δυνατόν να εναλλάσσονται ή να υποκαθίστανται αμοιβαία από τον καταναλωτή, λόγω των χαρακτηριστικών, των τιμών και της χρήσης για την οποία προορίζονται[95].

53. Η σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή, όπου οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις συμμετέχουν στην προμήθεια προϊόντων ή υπηρεσιών και οι όροι του ανταγωνισμού είναι επαρκώς ομοιογενείς και η οποία μπορεί να διακριθεί από γειτονικές κυρίως περιοχές, διότι στις εν λόγω περιοχές οι όροι του ανταγωνισμού διαφέρουν σημαντικά[96].

54. Όπως αναφέρεται στην Ανακοίνωση της Επιτροπής που αφορά τον ορισμό της σχετικής αγοράς, ο ανταγωνισμός επιβάλλει στις επιχειρήσεις τρεις πηγές περιορισμών: τη δυνατότητα υποκατάστασης από την πλευρά της ζήτησης, τη δυνατότητα υποκατάστασης από την πλευρά της προσφοράς[97] και το δυνητικό ανταγωνισμό.

55. Κατά πάγια πρακτική και νομολογία (τόσο σε Ευρωπαϊκό, όσο και σε εθνικό επίπεδο), η Ε.Α. επικεντρώνει την έρευνά της στις λεγόμενες «επηρεαζόμενες» σχετικές αγορές της υπό κρίση συγκέντρωσης, δηλαδή, στις αγορές εκείνες όπου παρουσιάζεται σημαντικός βαθμός επικάλυψης μεταξύ των δραστηριοτήτων των συμμετεχουσών επιχειρήσεων.

ΙΙ.Α. ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ / ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

56. Ο κλάδος οικονομικής δραστηριότητας στον οποίο αφορά η υπό εξέταση συγκέντρωση, είναι εκείνος της διαχείρισης αποβλήτων. Τα απόβλητα διακρίνονται σε διάφορες κατηγορίες, ανάλογα με τη μορφή (αέρια, στερεά, υγρά), την προέλευση (αστικά, βιομηχανικά κ.λπ.) και την επικινδυνότητά τους (επικίνδυνα, μη επικίνδυνα).

57. Σύμφωνα με το ν. 4042/2012[98], ως «διαχείριση αποβλήτων» ορίζεται η συλλογή, μεταφορά, ανάκτηση και διάθεση αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένης της εποπτείας των εργασιών αυτών, καθώς και της επίβλεψης των χώρων διάθεσης (disposal sites) και των ενεργειών, στις οποίες προβαίνουν οι έμποροι ή οι μεσίτες. Ως «συλλογή» ορίζεται η συγκέντρωση αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένης της προκαταρκτικής διαλογής και της προκαταρκτικής αποθήκευσης αποβλήτων, με σκοπό τη μεταφορά τους σε εγκατάσταση επεξεργασίας αποβλήτων. Ως «διάθεση» ορίζεται οποιαδήποτε εργασία η οποία δεν συνιστά ανάκτηση, ακόμη και στην περίπτωση που η εργασία έχει ως δευτερογενή συνέπεια την ανάκτηση ουσιών ή ενέργειας. Ως «ανάκτηση» ορίζεται οποιαδήποτε εργασία, της οποίας το κύριο αποτέλεσμα είναι ότι απόβλητα εξυπηρετούν ένα χρήσιμο σκοπό, αντικαθιστώντας άλλα υλικά τα οποία, υπό άλλες συνθήκες, θα έπρεπε να χρησιμοποιηθούν για την πραγματοποίηση συγκεκριμένης λειτουργίας, ή ότι απόβλητα υφίστανται προετοιμασία για την πραγματοποίηση αυτής της λειτουργίας, είτε στην εγκατάσταση είτε στο γενικότερο πλαίσιο της οικονομίας. Η χρήση των αποβλήτων κυρίως ως καυσίμων ή ως άλλου μέσου παραγωγής ενέργειας [(συν)/αποτέφρωση/ενεργειακή ανάκτηση], θεωρείται ανάκτηση υπό προϋποθέσεις[99],[100].

58. Σύμφωνα με την ενωσιακή νομολογία[101], η αγορά για την παροχή υπηρεσιών διαχείρισης αποβλήτων διακρίνεται σε δύο επιμέρους αγορές που αφορούν στη διαχείριση επικίνδυνων και μη επικίνδυνων αποβλήτων, καθώς, εξαιτίας της τοξικής χημικής σύνθεσης των επικίνδυνων αποβλήτων, οι εταιρίες που δραστηριοποιούνται στη συγκεκριμένη αγορά είναι υποχρεωμένες να χρησιμοποιούν εντελώς διαφορετικές εγκατα-

της σχετικής αγοράς για τους σκοπούς του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού (97/ C 372/03), σημ. 2 και επ.

95 Βλ. σχετικά Ανακοίνωση της Επιτροπής όσον αφορά τον ορισμό της σχετικής αγοράς, ό.π., σημ. 7.

96 Βλ. Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής όσον αφορά τον ορισμό της σχετικής αγοράς για τους σκοπούς του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού (97/C 372/03), παρ. 7 και 8.

97 Η υποκατάσταση από πλευράς προσφοράς είναι μια λιγότερο προφανής αλλά περισσότερο πολύπλοκη μορφή υποκατάστασης, η οποία μπορεί να είναι εξίσου αποτελεσματική με την υποκατάσταση από πλευράς ζήτησης. Πιο συγκεκριμένα, αναγκαία συνθήκη προκειμένου δύο προϊόντα να είναι υποκατάστατα από πλευράς προσφοράς είναι ότι οι προμηθευτές ενός εκ των προϊόντων ήδη κατέχουν όλα τα σημαντικά περιουσιακά στοιχεία που απαιτούνται για να παράγουν το άλλο, χωρίς όμως αυτό να συνεπάγεται οπωσδήποτε τροποποίηση της παραγωγικής διαδικασίας (π.χ. η επανατοποθέτηση ενός υπάρχοντος σήματος προϊόντος-brand). Βλ. σχετικά Πολιτική Ανταγωνισμού και Ρυθμιστική Πολιτική, Βέττας-Κατσουλάκος (σελ. 283-286).

98 Βλ. άρθρο 11 του ν. 4042/2012 «Ποινική προστασία του περιβάλλοντος – Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/99/ΕΚ – Πλαίσιο παραγωγής και διαχείρισης αποβλήτων – Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/98/ΕΚ – Ρύθμιση θεμάτων Υπουργείου Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής» (ΦΕΚ Α΄24/13.02.2012). Ο νόμος αυτός που ρυθμίζει, μεταξύ άλλων, τη διαχείριση αποβλήτων ενσωματώνει στο εθνικό δίκαιο τις Οδηγίες 2008/98/ΕΚ «Για τα απόβλητα και την κατάργηση ορισμένων οδηγιών» και 2008/99/ΕΚ «Σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος μέσω του ποινικού δικαίου». Στο Παράρτημα ΙΙ του ν. 4042/2012 παρατίθεται ένας μη εξαντλητικός κατάλογος των εργασιών ανάκτησης που περιλαμβάνει την ανακύκλωση, την επεξεργασία, την αναδιύλιση, την αποθήκευση.

99 Σύμφωνα με το Παράρτημα ΙΙ του ν. 4042/2012, η χρήση, κυρίως ως καύσιμο ή ως άλλο μέσο παραγωγής ενέργειας, περιλαμβάνει εγκαταστάσεις αποτέφρωσης που προορίζονται για την επεξεργασία στερεών αστικών αποβλήτων μόνον εφόσον η ενεργειακή τους απόδοση ισούται ή υπερβαίνει το δείκτη 0,60 για εγκαταστάσεις που λειτουργούν και επιτρέπονται σύμφωνα με την ισχύουσα κοινοτική νομοθεσία πριν από την 1η Ιανουαρίου 2009, και 0,65 για εγκαταστάσεις που επιτρέπονται μετά την 31η Δεκεμβρίου 2008. Στο εν λόγω παράρτημα αναφέρεται και ο τύπος σύμφωνα με τον οποίο υπολογίζεται η ανωτέρω ενεργειακή απόδοση: Ενεργειακή απόδοση = (Ep-(Ef+Ei)) / (0,97x(Ew+Ef)). Ο συντελεστής 0,97 είναι ένας συντελεστής που αντιπροσωπεύει τις ενεργειακές απώλειες λόγω τέφρας πυθμένα και ακτινοβολίας. Οι μεταβλητές Ep, Ef, Ei, Ew και Ef μετριούνται σε GJ/έτος. Το Joule είναι μονάδα μέτρησης ενέργειας.

100 Στο Παράρτημα Ι παρουσιάζεται διαγραμματικά η διαχείριση των αποβλήτων στην Ελλάδα.

101 Βλ. υποθέσεις M. 283 – Waste Management International/S.A.E., M.1059 - Suez Lyonnaise/BFI, M.2897 - Sita SverigeAB/Sydkraft Ecoplus, M.266 – RHONE POULENC CHIMIE/SITA, M. 448 – GKN/Brambles/Leto Recycling, M.868 GKN/BRAMBLES/MABEG, M. 4318 – Veolia/Cleanaway, M.4576-AVR/VAN GANSEWINKEL, M.5901 – MONTAGU/GIP/ GREENSTAR, M. 295 – SITA – RPC/SCORI, M.916 - Lyonnaise des Eaux/Suez, M.5464 VEOLIA EAU / SOCIETE DES EAUX DE MARSEILLE / SOCIETE DES EAUX D'ARLES / SOCIETE STEPHANOISE DES EAUX.

στάσεις και τεχνολογίες για τη διαχείριση των επικίνδυνων αποβλήτων, ενώ και το κόστος της διαχείρισης των εν λόγω αποβλήτων είναι σημαντικά μεγαλύτερο[102],[103].

59. Περαιτέρω, οι δύο ανωτέρω σχετικές αγορές των επικίνδυνων και μη επικίνδυνων αποβλήτων μπορούν να διακριθούν σε επιμέρους υπο-αγορές ανάλογα με: (α) το είδος των παρεχόμενων υπηρεσιών, π.χ. συλλογή, μεταφορά, ενδιάμεση αποθήκευση, επεξεργασία, ανακύκλωση, καύση, τελική απόθεση/ταφή και (β) τα είδη αποβλήτων, ήτοι οικιακά απόβλητα και βιομηχανικά και εμπορικά απόβλητα[104]. Συναφώς, σε έγγραφο της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού της ΕΕπ[105] ορίζονται τρία διακριτά επίπεδα οικονομικών δραστηριοτήτων: (α) Οργάνωση και λειτουργία συστημάτων συλλογής και διαχείρισης αποβλήτων, όπου δραστηριοποιούνται τα ατομικά ή συλλογικά συστήματα αποβλήτων[106], (β) Συλλογή αποβλήτων, όπου δραστηριοποιούνται οι συλλέκτες αποβλήτων, και (γ) Ανάκτηση αποβλήτων, όπου δραστηριοποιούνται οι αξιοποιητές/αναγεννητές αποβλήτων.

60. Ως προς την ενδεχόμενη διάκριση των αγορών ανάλογα με το είδος των παρεχόμενων υπηρεσιών, στις ανωτέρω αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής πραγματοποιείται, κατά κανόνα, διάκριση μεταξύ της συλλογής των αποβλήτων και της διάθεσης αυτών (εν γένει), ενώ θεωρούνται διακριτές αγορές και οι διάφορες μέθοδοι διάθεσης (αποτέφρωση, τελική απόθεση/ταφή, ανακύκλωση κ.λπ.). Όσον αφορά στην επεξεργασία (“treatment”) των αποβλήτων, όπου αυτή αναφέρεται ως (υφιστάμενη ή πιθανή) διακριτή αγορά, έχει διαφορετική έννοια από εκείνη που της προσδίδεται στο πλαίσιο της παρούσας συγκέντρωσης και αναφέρεται είτε στο στάδιο της αποτέφρωσης (“incineration”) ή εξουδετέρωσης των τοξικών ουσιών (“detoxication”) των αποβλήτων, προ της τελικής ταφής τους, είτε σε ορισμένες μεθόδους διάθεσής τους[107]. Η μεταφορά και η ενδιάμεση αποθήκευση των αποβλήτων αναφέρονται ως πιθανές διακριτές σχετικές αγορές σε μία απόφαση[108], ωστόσο το ζήτημα του ακριβούς ορισμού τους παραμένει ανοικτό.

ΙΙ.Α.1. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΠΡΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΝΑΚΤΗΣΗ

61. Κατά την άποψη των μερών, σχετική προϊοντική αγορά στην οποία αφορά η γνωστοποιηθείσα πράξη, είναι καταρχήν η αγορά της παροχής υπηρεσιών διαχείρισης στερεών αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση[109], στην οποία δραστηριοποιείται ο Όμιλος ΤΠΠ, ενώ πρόκειται να δραστηριοποιηθεί και η υπό σύσταση κοινή επιχείρηση. Σημειώνεται ότι η έννοια του όρου «διαχείριση», όπως αυτός χρησιμοποιείται από τα μέρη, είναι στενότερη αυτής που αναφέρεται στο ν. 4042/2012 και στην προαναφερθείσα ενωσιακή νομολογία και περιλαμβάνει τη συλλογή των αποβλήτων, καθώς και τις διαδικασίες που μεσολαβούν μέχρι την παράδοσή τους προς ενεργειακή ανάκτηση (αποθήκευση, μεταφορά, επεξεργασία προς παραγωγή εναλλακτικών καυσίμων και μεταφορά – απόθεση προς ενεργειακή ανάκτηση). Δεν περιλαμβάνει, δηλαδή, την τελική διάθεση ή/και την ανάκτησή τους.

62. Όπως αναφέρεται στη γνωστοποίηση, πάροχοι των εν λόγω υπηρεσιών είναι οι επιχειρήσεις διαχείρισης αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση, οι οποίες είτε τα επεξεργάζονται και παράγουν στερεά εναλλακτικά (δευτερογενή) καύσιμα, όπως ενδεικτικά το καύσιμο SRF (Solid Recovered Fuel) ή RDF (Refuse Derived Fuel) είτε τα διαθέτουν προς άλλους παρόχους υπηρεσιών διαχείρισης, με τελικό σκοπό την ενεργειακή ανά-

102 Βλ. Μ. 448 – GKN/Brambles/Leto Recycling , παρ. 13.

103 Στο Παράρτημα ΙΙ αναφέρονται συγκριτικά τα χαρακτηριστικά των επικίνδυνων και των μη επικίνδυνων αποβλήτων.

104 Βλ. υποθέσεις Μ. 283 – Waste Management International/S.A.E., Μ. 1059 – SUEZ Lyonnaise des Eaux/B.F.I., Μ. 295 – SITA – RPC/SCORI, Μ.448 – GKN/Brambles/Leto Recycling, Μ. 4318 – Veolia/Cleanaway, Μ. 5591 – CEZB/JAVYS/JESS JV. Ωστόσο, η υπό β) διάκριση δεν ενδιαφέρει για τους σκοπούς της παρούσας. Η πιθανή περαιτέρω διάκριση της αγοράς ανάλογα με την προέλευση των αποβλήτων (οικιακών και βιομηχανικών - εμπορικών αποβλήτων), δεν κρίνεται απαραίτητη για τους σκοπούς της παρούσας, καθώς εν προκειμένω δεν εξετάζεται σε βάθος η αγορά της διαχείρισης των μη επικίνδυνων αποβλήτων.

105 Βλ. DG Competition Paper Concerning Issues of Competition in Waste Management Systems, σελ. 2-3.

106 Σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 19 του ν. 2939/2001 (ΦΕΚ Α΄179), ως Σύστημα Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΕΔ), «νοείται η οργάνωση σε ατομική ή συλλογική βάση με οποιαδήποτε νομική μορφή των εργασιών συλλογής συμπεριλαμβανομένης της εγγυοδοσίας, μεταφοράς, επαναχρησιμοποίησης και αξιοποίησης των χρησιμοποιημένων συσκευασιών ή των αποβλήτων των συσκευασιών και άλλων προϊόντων […]». Στο άρθρο 7 τα συστήματα εναλλακτικής διαχείρισης διακρίνονται σε: α) ατομικά όταν οργανώνονται από τους ίδιους τους διαχειριστές και β) συλλογικά (ΣΣΕΔ) όταν οι διαχειριστές συμμετέχουν σε εγκεκριμένα συστήματα συλλογικής εναλλακτικής διαχείρισης οποιασδήποτε νομικής μορφής, όπως εταιρείες (Α.Ε. – Ε.Π.Ε. κ.λπ.), συνεταιρισμούς, κοινοπραξίες κ.λπ. Ως «διαχειριστές» νοούνται όσοι προβαίνουν σε διαχείριση των συσκευασιών ή των αποβλήτων των συσκευασιών και άλλων προϊόντων.

107 Βλ. υποθέσεις Μ. 1059 – SUEZ Lyonnaise des Eaux/B.F.I., Μ.2897 - Sita SverigeAB/Sydkraft Ecoplus, Μ.266 – RHONE POULENC CHIMIE/ SITA, Μ. 295 – SITA – RPC/SCORI, Μ.916 - Lyonnaise des Eaux/Suez, M.5464 VEOLIA EAU / SOCIETE DES EAUX DE MARSEILLE / SOCIETE DES EAUX D'ARLES / SOCIETE STEPHANOISE DES EAUX. Επίσης, βλ. ενδεικτικά παρ. 20-21 της απόφασης Μ.5901 – MONTAGU/ GIP/ GREENSTAR, όπου αναφέρονται τα εξής: “20. The Commission has previously considered that the market for non-hazardous waste disposal can be further segmented into disposal by way of landfill, incineration and waste treatment alternatives (such as recycling and composting). 21. Concerning waste treatment alternatives, according to the UK Office of Fair Trading local authorities have the following options available: (i) mechanical treatment (requires a materials recovery facility, "MRF"11), (ii) biological treatment (composting and anaerobic digestion), (iii) thermal treatment (energy from waste and advanced thermal technologies), and (iv) hybrid treatments/mechanical biological treatments.”

108 Βλ. υπόθεση Μ.2897 - Sita SverigeAB/Sydkraft Ecoplus. Επίσης, στην υπόθεση Μ. 283 – Waste Management International/S.A.E. πραγματοποιείται μια γενική αναφορά στο ενδεχόμενο της ύπαρξης διακριτής σχετικής αγοράς μεταφοράς αποβλήτων, ωστόσο το ζήτημα παραμένει επίσης ανοικτό.

109 Σύμφωνα με το Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων, που καταρτίστηκε τον Ιούνιο του 2015, τα απόβλητα διακρίνονται σε: (α) αστικά, (β) βιομηχανικά και λοιπών δραστηριοτήτων, (γ) εκσκαφών, κατασκευών και κατεδαφίσεων και (δ) γεωργοκτηνοτροφικά απόβλητα. Για τους σκοπούς της παρούσας, ως στερεά απόβλητα προς ενεργειακή ανάκτηση θεωρούνται όλα τα είδη των στερεών αποβλήτων, τα οποία χρησιμοποιούνται ως εναλλακτικά καύσιμα.

κτηση. Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να αναφερθεί ότι τα στερεά απόβλητα (επικίνδυνα ή μη) είτε χρήζουν προεπεξεργασίας πριν τη χρήση τους ως εναλλακτικά καύσιμα (π.χ. ξήρανση, θραύση, κονιοποίηση, ομογενοποίηση κ.λπ.)[110] είτε μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως εναλλακτικά καύσιμα χωρίς επεξεργασία. Αυτό επιβεβαιώνεται από τη ροή των αποβλήτων προς τις επιχειρήσεις που πραγματοποιούν ενεργειακή ανάκτηση. Τα στερεά απόβλητα προς ενεργειακή ανάκτηση προέρχονται από ατομικά και συλλογικά συστήματα διαχείρισης, βιομηχανίες κ.λπ., και είναι απόβλητα που δεν κατευθύνονται, για οποιονδήποτε λόγο, σε ανακύκλωση, χώρους υγειονομικής ταφής ή αποτέφρωσης προς καταστροφή.

63. Επομένως, για τους σκοπούς της παρούσας και σύμφωνα και με τον ορισμό των μερών, η αγορά της διαχείρισης στερεών αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση περιλαμβάνει τις υπηρεσίες συλλογής, μεταφοράς, αποθήκευσης, επεξεργασίας και μεταφοράς-απόθεσης των εν λόγω αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση.

64. Σύμφωνα με την προαναφερθείσα ενωσιακή νομολογία, η εν λόγω αγορά θα μπορούσε να διακριθεί περαιτέρω στις επιμέρους αγορές της συλλογής, της επεξεργασίας, της μεταφοράς και της ενδιάμεσης αποθήκευσης των αποβλήτων. Σχετικά, αναφέρονται τα ακόλουθα:

α) από τα μητρώα των αδειοδοτημένων επιχειρήσεων για τη διαχείριση τόσο των επικίνδυνων όσο και των μη επικίνδυνων αποβλήτων προκύπτει ότι η συλλογή και η μεταφορά των αποβλήτων προϋποθέτει τη λήψη μίας ενιαίας άδειας και πραγματοποιείται από τις ίδιες εταιρίες,

β) από τα ίδια μητρώα προκύπτει ότι η ενδιάμεση αποθήκευση απαιτεί μεν ειδική αδειοδότηση, ωστόσο αναφέρεται ως διακριτή δραστηριότητα μόνο στο πλαίσιο της διαχείρισης των μη επικίνδυνων αποβλήτων, αγορά η οποία δεν αποτελεί αντικείμενο ειδικής εξέτασης στο πλαίσιο της παρούσας,

γ) ως προς τη δραστηριότητα της επεξεργασίας των αποβλήτων και ειδικότερα των στερεών επικίνδυνων αποβλήτων, η οποία αποτελεί αντικείμενο εξέτασης στο πλαίσιο της παρούσας, όπως θα αναλυθεί κατωτέρω, αυτή αποτελεί μέρος των υπηρεσιών διαχείρισης αποβλήτων, η οποία παρέχεται στην Ελλάδα μόνο από την POLYECO, ενώ δεν υπάρχουν άλλες εταιρίες, οι οποίες να παρέχουν μόνο τη συγκεκριμένη υπηρεσία. Πάντως, η παροχή ή μη των (πρόσθετων) υπηρεσιών επεξεργασίας των εν λόγω αποβλήτων δεν φαίνεται να αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για τη διαμόρφωση της ζήτησης των υπηρεσιών διαχείρισής τους, καθώς οι πελάτες (αρχικοί κάτοχοι των αποβλήτων) ενδιαφέρονται βασικά για τη διάθεση των αποβλήτων, ανεξάρτητα από την περαιτέρω πορεία τους. Η έρευνα της Υπηρεσίας κατέδειξε ότι στο επίπεδο της ενεργειακής ανάκτησης (που αποτελεί και το επίπεδο που εξετάζεται στο πλαίσιο της σκοπούμενης συγκέντρωσης) οι επιχειρήσεις που πραγματοποιούν ενεργειακή ανάκτηση προμηθεύονται όχι μόνον εναλλακτικά καύσιμα από τις εταιρίες διαχείρισης αποβλήτων, αλλά, και μάλιστα σε μεγάλο βαθμό, και απόβλητα από τους ίδιους τους παραγωγούς αποβλήτων. Τα στοιχεία αυτά καταδεικνύουν ότι η περαιτέρω διάκριση μεταξύ των διαφόρων ειδών διαχείρισης δεν χρήζει εφαρμογής εν προκειμένω.

65. Σε κάθε περίπτωση, το ζήτημα του ενδεχόμενου στενότερου ορισμού της αγοράς μπορεί να παραμείνει ανοικτό για τους σκοπούς της παρούσας, καθώς, λόγω της απουσίας επικαλύψεων των δραστηριοτήτων των μερών στο συγκεκριμένο επίπεδο, τα αποτελέσματα της ανάλυσης δε μεταβάλλονται ουσιωδώς υπό οιαδήποτε εκδοχή.

66. Τα μέρη σημειώνουν ότι οι υπηρεσίες διαχείρισης αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση παρουσιάζουν σημαντική εναλλαξιμότητα εξ απόψεως ζήτησης με τις υπηρεσίες τελικής διάθεσης, καθώς οι επιχειρήσεις τελικής διάθεσης και οι επιχειρήσεις διαχείρισης ανταγωνίζονται για την παροχή υπηρεσιών προς τους κατόχους αυτών των αποβλήτων επί της προσφερόμενης αμοιβής (gate fee)[111] για την παροχή των υπηρεσιών τους. Και προσθέτουν πως είναι χαρακτηριστικό ότι το ύψος της αμοιβής που χρεώνουν οι επιχειρήσεις τελικής διάθεσης (ταφής ή αποτέφρωσης προς καταστροφή) στους κατόχους αποβλήτων αποτελεί το σημαντικότερο παράγοντα για τη στροφή των κατόχων προς τις επιχειρήσεις διαχείρισης προς ενεργειακή ανάκτηση. Από την έρευνα της Υπηρεσίας προέκυψε ότι η άποψη των μερών περί εναλλαξιμότητας μεταξύ ενεργειακής ανάκτησης και διάθεσης αφορά μόνο στα μη επικίνδυνα απόβλητα, καθώς το υφιστάμενο δίκτυο διάθεσης αποβλήτων στην Ελλάδα[112] περιλαμβάνει μόνο δύο ιδιωτικής χρήσεως Χώρους Υγειονομικής Ταφής Επικίνδυνων Αποβλήτων (ΧΥΤΕΑ), της ΔΕΗ ΑΕ στην Καρδιά Πτολεμαΐδας και της ΑΛΟΥΜΙΝΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΑΕ στη Βοιωτία[113].

67. Σε κάθε περίπτωση, δεδομένων των διαφορών στη φύση των υπηρεσιών, στο ρυθμιστικό πλαίσιο που τις διέπει, στην αντίληψη που έχουν γι’ αυτές οι πελάτες – κάτοχοι των αποβλήτων (κυρίως από την άποψη της περιβαλλοντικής ευαισθησίας) κ.λπ. και σύμφωνα και με τη διάκριση που πραγματοποιείται στην ενωσιακή νομολογία, οι υπηρεσίες διαχείρισης προς ενεργει-

110 Βλ. την υπ’ αριθμ. πρωτ. […] επιστολή της INTERGEO. Επισημαίνεται ότι η εν λόγω εταιρία διατυπώνει την άποψη ότι τα περισσότερα στερεά απόβλητα χρήζουν προεπεξεργασίας προ της χρήσης τους ως εναλλακτικών καυσίμων. Εντούτοις, η άποψη αυτή δεν φαίνεται να επιβεβαιώνεται πλήρως από τις απαντήσεις των επιχειρήσεων που πραγματοποιούν ενεργειακή ανάκτηση, δεδομένου ότι η ροή αποβλήτων- εναλλακτικών καυσίμων προς αυτές δεν γίνεται μόνο από εταιρίες διαχείρισης αποβλήτων, αλλά σε ένα μεγάλο βαθμό από τους ίδιους τους παραγωγούς αποβλήτων (βλ. ενδεικτικά την εταιρία […], οι οποίες προμηθεύονται εναλλακτικό καύσιμο απευθείας από την εταιρία […]), οι οποίοι το παραδίδουν χωρίς τη μεσολάβηση εταιρίας διαχείρισης/επεξεργασίας.

111 Πρόκειται για το τέλος διαχείρισης απορριμμάτων και υπολογίζεται ανά τόνο.

112 Από την έρευνα της Γ.Δ.Α. προέκυψε ότι σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, όπως είναι για παράδειγμα το Ηνωμένο Βασίλειο επιτρέπεται η διάθεση (ταφή) επικίνδυνων αποβλήτων.

113 Βλ. Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων, σελ. 18.

ακή αξιοποίηση και τελικής διάθεσης των αποβλήτων θεωρούνται διακριτές αγορές, για τους σκοπούς της παρούσας συγκέντρωσης. Σε κάθε περίπτωση, τυχόν ευρύτερη οριοθέτηση της εν λόγω αγοράς δεν θα μετέβαλλε ουσιωδώς την αξιολόγηση της παρούσας συγκέντρωσης.

68. Τόσο τα μέρη όσο και οι ανταγωνίστριες αυτών εταιρίες στις οποίες απευθύνθηκε η Υπηρεσία, εναρμονιζόμενοι προς τη διάκριση των αποβλήτων σε επικίνδυνα και μη επικίνδυνα που πραγματοποιείται στην ενωσιακή νομολογία, διακρίνουν περαιτέρω την αγορά της διαχείρισης στερεών αποβλήτων στις υπο-αγορές: (i) Υπηρεσίες διαχείρισης μη επικίνδυνων στερεών αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση, και (ii) Υπηρεσίες διαχείρισης επικίνδυνων στερεών αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση[114]. Συγκεκριμένα, τα μέρη έχουν την άποψη ότι: «η εν λόγω αγορά μπορεί να υποδιαιρεθεί σε κατηγορίες ή ακόμα και αυτοτελείς υπο-αγορές, ανάλογα με την επικινδυνότητα ή μη ή/και το είδος των αποβλήτων για τα οποία παρέχονται οι υπηρεσίες».

69. Η διάκριση των αγορών, σύμφωνα με τις απόψεις των μερών και των ανταγωνιστών[115] βασίζεται στα εξής στοιχεία: (α) Τη διαφορετική φύση και τις παραγόμενες ποσότητες που αφορούν σε μη επικίνδυνα και επικίνδυνα απόβλητα, (β) την προϋπόθεση απόκτησης διαφορετικών αδειών για τη διαχείριση επικίνδυνων και μη επικίνδυνων αποβλήτων (η άδεια για τη διαχείριση επικίνδυνων αποβλήτων χορηγείται πιο δύσκολα από την άδεια για τη διαχείριση μη επικίνδυνων αποβλήτων), (γ) τη διαφορετική αμοιβή που δίνεται για τη διαχείριση των επικίνδυνων και μη επικίνδυνων αποβλήτων, (δ) τη διαφορετική διαδικασία που ακολουθείται για τη συλλογή, αποθήκευση και επεξεργασία των επικίνδυνων και των μη επικίνδυνων αποβλήτων.

70. Με βάση τα ανωτέρω, για τους σκοπούς της υπό κρίση συγκέντρωσης, και σύμφωνα με την άποψη των μερών και των ανταγωνιστών τους, ως σχετική προϊοντική αγορά στην οποία αυτή αφορά θεωρείται η αγορά της παροχής υπηρεσιών διαχείρισης στερεών αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση η οποία διακρίνεται στις υπο-αγορές: (α) των υπηρεσιών διαχείρισης μη επικίνδυνων στερεών αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση και (β) των υπηρεσιών διαχείρισης επικίνδυνων αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση, οι οποίες αναλύονται κατωτέρω.

71. Για την παροχή των εν λόγω υπηρεσιών, οι εταιρίες που πραγματοποιούν τη διαχείριση των αποβλήτων εισπράττουν αμοιβή από τους παραγωγούς αυτών, ενώ καταβάλλουν, αντιστοίχως, αμοιβή στους τελικούς παραλήπτες των εναλλακτικών καυσίμων. Η καταβολή των αμοιβών αυτών είναι σύμφωνη και με τη θεσμοθετημένη στο άρθρο 14 του ν. 4042/2012 αρχή[116], σύμφωνα με την οποία το κόστος διαχείρισης αποβλήτων βαρύνει τον αρχικό παραγωγό αποβλήτων και τον τρέχοντα ή τους προηγούμενους κατόχους αποβλήτων. Ωστόσο, όπως αναλύεται στη συνέχεια[117], στο στάδιο της διάθεσης των αποβλήτων προς ενεργειακή αξιοποίηση είναι δυνατόν να υπάρχει και αντίστροφη χρηματική ροή.

II.A.1.1. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΜΗ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΩΝ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΠΡΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΝΑΚΤΗΣΗ

72. Οι υπηρεσίες διαχείρισης μη επικίνδυνων στερεών αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση αφορούν στη διαχείριση αποβλήτων τα οποία αφενός δεν θεωρούνται επικίνδυνα και αφετέρου δεν ανακυκλώνονται και δεν προορίζονται προς διάθεση. Τα απόβλητα αυτά προέρχονται από συσκευασίες, βιομηχανική παραγωγή, οχήματα, ακατάλληλα προς χρήση φορτία θαλάσσιων μεταφορών κ.λπ. Πρόκειται για χαρτί, πλαστικό, ύφασμα και ξύλο, τα οποία συνυπάρχουν στα εναλλακτικά καύσιμα και είναι εναλλάξιμα μεταξύ τους. Για την παραγωγή εναλλακτικού καυσίμου δεν χρησιμοποιείται το μέταλλο και το γυαλί.

73. Σύμφωνα με τη δήλωση των μερών στο έντυπο της γνωστοποίησης[118], στην αγορά των υπηρεσιών διαχείρισης μη επικίνδυνων στερεών αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση, δραστηριοποιείται ο Όμιλος ΤΠΠ, με μερίδιο αγοράς περίπου […]. Τα μέρη δηλώνουν ότι η κοινή επιχείρηση πρόκειται να δραστηριοποιηθεί, κατά κύριο λόγο, στη συγκεκριμένη αγορά.

74. Όπως προκύπτει από τη γνωστοποίηση, καθώς και από τις απαντήσεις των ανταγωνιστών, στη συγκεκριμένη αγορά των υπηρεσιών διαχείρισης μη επικίνδυνων στερεών αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση, εκτός από την POLYECO, δραστηριοποιούνταν και άλλες εταιρίες διαχείρισης αποβλήτων, όπως είναι η ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΕΩΣ[119] και η ANTIPOLLUTION[120],[121]. Η τελευταία δραστηριοποιείται στην επεξεργασία μη επικίνδυνων στερεών αποβλήτων[122] ύστερα από σχετική αδειοδότηση εντός του τρέχοντος έτους.

75. Επιπλέον, οι εταιρίες οι οποίες προβαίνουν σε ενεργειακή ανάκτηση μη επικίνδυνων στερεών αποβλήτων τα προμηθεύονται απευθείας από εταιρίες παραγωγούς αποβλήτων, όπως είναι η ΑΚΤΩΡ[123], από

114 Βλ. έντυπο γνωστοποίησης, σελ. 30-31.

115 Βλ. την υπ’ αριθμ. πρωτ. 4179/29.06.2015 επιστολή των μερών, την υπ’ αριθμ. πρωτ. […] επιστολή της INTERGEO και την υπ’ αριθμ. πρωτ. 4570/15.07.2015 επιστολή της ENVIROCHEM, σελ. 4.

116 Πρόκειται για την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει».

117 Βλ. κατωτέρω παρ. 83- 84.

118 Βλ. έντυπο γνωστοποίησης, σελ. 35.

119 Η «ΓΕΝΙΚΗ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΕΩΣ ΚΤΗΜΑΤΙΚΗ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗ ΑΕ», που λειτουργούσε στον Ασπρόπυργο ως ιδιωτικό Κέντρο Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ), σταμάτησε τη λειτουργία της την 6η Ιουνίου 2015 μετά από πυρκαγιά που ξέσπασε στις εγκαταστάσεις της.

120 Βλ. την υπ’ αριθμ. πρωτ. […] επιστολή της […].

121 Συγκεκριμένα, η εταιρία του ομίλου ANTIPOLLUTION με την επωνυμία «Antipollution Secondary Fuels» (βλ. την υπ’ αριθμ. πρωτ. 4663/17.07.2015 επιστολή). Η ANTIPOLLUTION δραστηριοποιείται στη μηχανική διαλογή και ανακύκλωση μη επικίνδυνων στερεών αποβλήτων και παραγωγή RDF με δυναμικότητα 50 τν/ημέρα (βλ. την υπ’ αριθμ. πρωτ. Φ6888/2097/ΠΕΡΙΒ-4/201 Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ) του Γενικού Γραμματέα της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αττικής).

122 Ο Όμιλος ANTIPOLLUTION δραστηριοποιείται κατεξοχήν στη διαχείριση υγρών θαλάσσιων αποβλήτων. Βλ. την ιστοσελίδα της εταιρίας, www.antipollution.gr.

123 Βλ. την υπ’ αριθμ. πρωτ[…] επιστολή της […], το […] και την υπ’ αριθμ. πρωτ. […] επιστολή της […].

την οποία προμηθεύονται την αποξηραμένη βιολογική ιλύ και η ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΧΑΡΤΟΥ ΑΕ[124], από την οποία προμηθεύονται το χαρτοπολτό ή από Συλλογικά Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης (ΣΣΕΔ), όπως είναι το […], από το οποίο προμηθεύονται τα ελαστικά οχημάτων. Καθώς για τη συλλογή και μεταφορά μη επικίνδυνων στερεών αποβλήτων απαιτείται η έκδοση ειδικών αδειών[125], παραγωγοί αποβλήτων όπως είναι οι εταιρίες ΑΚΤΩΡ και ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΧΑΡΤΟΥ κατέχουν άδεια συλλογής και μεταφοράς αποβλήτων[126], ενώ το […] χρησιμοποιεί αδειοδοτημένους υπεργολάβους για τη μεταφορά των ελαστικών[127]. Σημειώνεται ότι, όπως προέκυψε από την έρευνα της Γ.Δ.Α., άδεια συλλογής και μεταφοράς μη επικίνδυνων αποβλήτων, προφανώς για να εξυπηρετεί περιορισμένες ίδιες ανάγκες[128], διαθέτει και ο Όμιλος TITAN[129]. Η εν λόγω άδεια δίνει τη δυνατότητα συλλογής και μεταφοράς αποξηραμένης λάσπης βιολογικού καθαρισμού αστικών λυμάτων.

ΙΙ.Α.1.2. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΩΝ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΠΡΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΝΑΚΤΗΣΗ

76. Οι εν λόγω υπηρεσίες αφορούν στη διαχείριση προς ενεργειακή ανάκτηση στερεών αποβλήτων που χαρακτηρίζονται ως επικίνδυνα[130]. Τέτοιου είδους απόβλητα είναι οι λάσπες των διυλιστηρίων, οι λάσπες διαλυτών, οι ρυπασμένες συσκευασίες ή άλλα ρυπασμένα υλικά. Η διαχείριση των συγκεκριμένων αποβλήτων έχει ειδικές προδιαγραφές και προϋποθέτει την έκδοση ειδικών διοικητικών αδειών τόσο στο στάδιο της συλλογής/μεταφοράς όσο και στα στάδια της αποθήκευσης και επεξεργασίας τους. Όπως προκύπτει από τις απόψεις των ανταγωνιστών και την ιστοσελίδα της POLYECO[131], στην Ελλάδα, μόνο η POLYECO επεξεργάζεται επικίνδυνα προς ενεργειακή ανάκτηση απόβλητα. Ωστόσο, το 2014 η INTERGEO προώθησε στην ελληνική επικράτεια προς ενεργειακή ανάκτηση περιορισμένες ποσότητες επικίνδυνων αποβλήτων χωρίς επεξεργασία, τα οποία είχε συλλέξει επίσης από την ελληνική επικράτεια[132]. Όπως προκύπτει από τις απαντήσεις των μερών και των ανταγωνιστών, στην αγορά δραστηριοποιούνται και άλλες εταιρίες (όπως, για παράδειγμα, η INTERGEO, η SUK και η ENVIROCHEM), οι οποίες, κατά κανόνα, μεταφέρουν τα απόβλητα που διαχειρίζονται σε ειδικές εγκαταστάσεις του εξωτερικού.

77. Στην εν λόγω αγορά, κατά δήλωση των μερών, δραστηριοποιείται η POLYECO, με μερίδιο αγοράς περίπου […]. Επιπλέον, τα μέρη αναφέρουν ότι στην ίδια αγορά πιθανώς να δραστηριοποιηθεί μελλοντικά και η κοινή επιχείρηση και συγκεκριμένα στην ειδική κατηγορία της παραγωγής και εμπορίας εναλλακτικών καυσίμων από ρυπασμένα ξύλα (στρωτήρες σιδηροδρόμου και στύλους ηλεκτροδότησης ή/και τηλεφωνίας).

78. Όπως προαναφέρθηκε, η εν λόγω αγορά θα μπορούσε να διακριθεί περαιτέρω στις υπο-αγορές (i) της συλλογής επικίνδυνων στερεών αποβλήτων και (ii) της επεξεργασίας επικίνδυνων στερεών αποβλήτων.

ΙΙ.Α.2. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΚΤΗΣΗΣ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΜΕΣΩ ΧΡΗΣΕΩΣ ΤΟΥΣ ΩΣ ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΩΝ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΚΑΥΣΙΜΩΝ

79. Η συγκεκριμένη αγορά αποτελεί την κατάντη αγορά (επόμενης οικονομικής βαθμίδας) της αγοράς διαχείρισης αποβλήτων για ενεργειακή ανάκτηση, στην οποία μπορούν να δραστηριοποιούνται βιομηχανίες που διαθέτουν κλιβάνους αποτέφρωσης / συναποτέφρωσης στερεών καυσίμων, όπως π.χ. οι τσιμεντοβιομηχανίες, οι επιχειρήσεις παραγωγής προϊόντων ασβεστοποιίας, οι μεταλλουργίες, οι επιχειρήσεις παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας κ.λπ. Τα εναλλακτικά καύσιμα συναποτεφρώνονται στους εν λόγω κλιβάνους προς αξιοποίηση της θερμικής τους ενέργειας ή αποτεφρώνονται παράγοντας ηλεκτρική ενέργεια[133].

80. Σύμφωνα με την προμελέτη σκοπιμότητας που προσκόμισαν τα μέρη[134] και την έρευνα της Υπηρεσί-

124 Βλ. την υπ’ αριθμ. πρωτ. […] επιστολή […], σελ. 4.

125 Βλ. την υπ’ αριθμ. πρωτ. οικ. 129043/4345 (ΑΔΑ: 4ΑΣΨ0-ΚΘΣ) εγκύκλιο του Υπουργείου Περιβάλλοντος με θέμα: «Εφαρμογή νομοθεσίας για τη διαχείριση μη επικίνδυνων στερεών αποβλήτων».

126 Βλ. μητρώο εταιριών που δραστηριοποιούνται στη συλλογή και μεταφορά μη επικίνδυνων αποβλήτων.

127 Βλ. σχετική σύμβαση μεταξύ TITAN και […] ως συνημμένο σχετικό 13 στην υπ’ αριθμ. πρωτ. 4618/16.07.2015.

128 Δεδομένου ότι όπως προκύπτει και από τις σχετικές συμβάσεις με τις επιχειρήσεις από τις οποίες προμηθεύεται απόβλητα προς ενεργειακή ανάκτηση, […] Βλ. τις συμβάσεις που επισυνάπτονται στην υπ’ αριθμ. πρωτ. 4618/16.07.2015 επιστολή του TITAN.

129 Βλ. μητρώο εταιριών που δραστηριοποιούνται στη συλλογή και μεταφορά μη επικίνδυνων αποβλήτων.

130 Σύμφωνα με το Παράρτημα III του ν. 4042/2012 (Ιδιότητες των Αποβλήτων που τα καθιστούν επικίνδυνα), ένα απόβλητο χαρακτηρίζεται ως επικίνδυνο όταν έχει μία από τις ακόλουθες ιδιότητες: εκρηκτικό, οξειδωτικό, πολύ εύφλεκτο, εύφλεκτο, ερεθιστικό, επιβλαβές, τοξικό, καρκινογόνο, διαβρωτικό, μολυσματικό, τοξικό για την αναπαραγωγή, μεταλλαξογόνο, εκλύει τοξικό αέριο, ευαισθητοποιητικό, οικοτοξικό, ικανό μετά από διάθεση να δημιουργήσει άλλη ουσία με ένα από τα χαρακτηριστικά που αναφέρονται ανωτέρω.

131 Βλ. την ιστοσελίδα www.polyeco.gr και τις υπ’ αριθμ. πρωτ. […], 4463/10.07.2015 και […] επιστολές της […], της SUK και της INTERGEO αντίστοιχα.

132 Βλ. την υπ’ αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή της INTEGREO.

133 Ως αποτέφρωση ορίζεται η θερμική επεξεργασία αποβλήτων, με ή χωρίς ανάκτηση της θερμότητας που εκλύεται κατά την καύση, συμπεριλαμβανομένης της αποτέφρωσης αποβλήτων με οξείδωση, καθώς και άλλων τεχνικών θερμικών επεξεργασιών όπως της πυρόλυσης, της αεριοποίησης ή της τεχνικής πλάσματος, εφόσον οι ουσίες που προέρχονται από την επεξεργασία αυτή στη συνέχεια αποτεφρώνονται (αρ. 2, κοινή υπουργική απόφαση οικ. 146163/2012). Βλ. το ειδικό τεύχος με τίτλο «Διαχείριση Αποβλήτων (Επικίνδυνων, Μη επικίνδυνων και Επικίνδυνων Αποβλήτων Υγειονομικών Μονάδων): Θεσμικό πλαίσιο-Ρόλοι και αρμοδιότητες εμπλεκόμενων φορέων», συνημμένο της υπ’ αριθμ. πρωτ. 2310/26.04.2013 επιστολής της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας.

134 Συνημμένη στο έντυπο γνωστοποίησης.

ας[135], στην Ελλάδα έως τώρα έχουν αδειοδοτηθεί[136] προς αυτή την κατεύθυνση οι τσιμεντοβιομηχανίες ΤΙΤΑΝ, ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ[137] και ΤΣΙΜΕΝΤΑ ΧΑΛΥΨ (ΧΑΛΥΨ)[138],[139]. Συγκεκριμένα, και οι τρεις τσιμεντοβιομηχανίες συναποτεφρώνουν μη επικίνδυνα απόβλητα, ενώ επικίνδυνα απόβλητα συναποτεφρώνουν η ΤΙΤΑΝ και η ΧΑΛΥΨ. Οι ανωτέρω τσιμεντοβιομηχανίες της Ελλάδας δύνανται να απορροφήσουν ως και 480.000 τόνους RDF/SRF ετησίως, έπειτα από επενδύσεις αναβάθμισης/τεχνολογικής προσαρμογής των εγκαταστάσεών τους[140].

81. Επιπλέον, όπως προέκυψε από την έρευνα της Υπηρεσίας, μη επικίνδυνο εναλλακτικό δευτερογενές καύσιμο από απόβλητα δύναται να συναποτεφρωθεί και στην ασβεστοποιία. Πρόκειται για το «κοκκοποιημένο ελαστικό επίσωτρο» που παράγεται από τα ελαστικά αυτοκινήτων. Για τη συναποτέφρωση του συγκεκριμένου αποβλήτου αδειοδοτήθηκε το 2014 η ασβεστοποιία Κ. ΡΑΪΚΟΣ που εδρεύει στον Ασπρόπυργο[141], ενώ η CaO HELLAS Θεσσαλική Ασβεστοποιία ΑΒΕΕ που εδρεύει στο Βόλο Μαγνησίας συνέταξε τεχνική έκθεση χρήσης κοκκοποιημένου ελαστικού επισώτρου ως καυσίμου στην παραγωγή ασβέστη, το Σεπτέμβριο του 2014.

82. Όσον αφορά στην αποτέφρωση ή τη συναποτέφρωση εναλλακτικού δευτερογενούς καυσίμου για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, από το 2007 έως το 2010 έχουν υποβληθεί στη Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (ΡΑΕ)[142], έξι (6) αιτήσεις εταιριών για τη χορήγηση της σχετικής άδειας. Πρόκειται για τις εταιρίες ΕΝΕΡΜΕΛ ΑΕ, ΗΛΕΚΤΩΡ ΑΕ, ΠΟΛΥΕΚΟ ΑΕ, RESCO-DUPONT-ENGAL ENERGEIAKH Κ/Ξ ΑΣΤΑΚΟΥ, DAC GLOBAL –EN.G.AL-DEBZOS-GEO ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ Κ/Ξ ΕΒΡΟΥ και EN.GA.L. A.E., για προτεινόμενες εγκαταστάσεις στους νομούς Θεσσαλονίκης, Βοιωτίας, Κορινθίας, Αιτωλοακαρνανίας, Έβρου και Μαγνησίας αντίστοιχα. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, την πρώτη ύλη για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας θα αποτελούν αστικά απορρίμματα, μετά από τη μηχανική διαλογή τους (SRF ή RDF). Η πρώτη ύλη θα καίγεται με σκοπό την παραγωγή υπέρθερμου ατμού, ο οποίος θα οδηγείται σε ατμοστρόβιλο όπου θα εκτονώνεται, παράγοντας ηλεκτρική ενέργεια μέσω ηλεκτρογεννήτριας. Η ΡΑΕ έχει παραπέμψει το θέμα της αδειοδότησης των εν λόγω εταιριών στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, με το ερώτημα αν η ίδια μπορεί να γνωμοδοτεί για χορήγηση ή να εκδίδει άδειες παραγωγής για σταθμούς που χρησιμοποιούν ως καύσιμη πρώτη ύλη αστικά απορρίμματα, τα οποία έχουν μεν υποστεί μηχανική διαλογή, αλλά εξακολουθούν να περιέχουν μη βιοαποικοδομήσιμο κλάσμα[143].

83. Κατά κανόνα, οι επιχειρήσεις συναποτέφρωσης/αποτέφρωσης εναλλακτικού καυσίμου από απόβλητα εισπράττουν αμοιβή (gate fee) για τις υπηρεσίες που παρέχουν προς τους κατόχους των αποβλήτων, βάσει της νομοθετικά θεσμοθετημένης αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει»[144]. Ωστόσο, όπως αναφέρεται στη γνωστο-

135 Βλ. το υπ’ αριθμ. πρωτ. 4616/16.07.2015 έγγραφο. Η εν λόγω έκθεση του Υπουργείου Περιβάλλοντος υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Σεπτέμβριο του 2014, σε εφαρμογή της εκτελεστικής απόφασης της Επιτροπής της 21ης Σεπτεμβρίου 2011 για τον καθορισμό ερωτηματολογίου για τις εκθέσεις που αφορούν την εφαρμογή της οδηγίας 2000/76/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την αποτέφρωση των αποβλήτων και καλύπτει τη χρονική περίοδο 2012-2013. Σύμφωνα με την οδηγία 2000/76/ΕΚ τα κράτη μέλη οφείλουν να υποβάλλουν την αναφερόμενη έκθεση ανά τριετία.

136 Κάθε οργανισμός ή επιχείρηση που προτίθεται να προβεί σε εκτέλεση εργασιών επεξεργασίας υποχρεούται πριν από την έναρξη εργασιών να λάβει: α) Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ), και β) Άδεια λειτουργίας. Η συλλογή και μεταφορά αποβλήτων δεν υπόκειται σε έκδοση ΑΕΠΟ και άδεια λειτουργίας. Σε αυτές τις περιπτώσεις εκδίδεται ενιαία άδεια συλλογής και μεταφοράς (Βλ. ν. 4014/2011). Το άρθρο 39 της κοινής υπουργικής απόφασης 36060/1155/Ε.103 αναφέρει τους όρους χορήγησης ΑΕΠΟ των μονάδων αποτέφρωσης και συναποτέφρωσης.

137 Η πλήρης ονομασία της εταιρίας είναι «ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΓΕΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ “ΗΡΑΚΛΗΣ”. Η εταιρία εξαγοράστηκε το 2001 από την εταιρία LAFARGE.

138 Στην έκθεση του Υπουργείου Περιβάλλοντος (βλ. υποσημείωση 128) αναφέρονται ως αδειοδοτημένες εγκαταστάσεις, πέρα από τις τρεις τσιμεντοβιομηχανίες και δύο μονάδες αποτέφρωσης μολυσματικών αποβλήτων: ο Ειδικός Διαβαθμιδικός Σύνδεσμος Νομού Αττικής (ΕΔΣΝΑ) και το Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Ιωαννίνων (ΠΓΝΙ), που αποτεφρώνουν μολυσματικά επικίνδυνα απόβλητα με σκοπό την καταστροφή τους. Δεδομένου του γεγονότος ότι η δραστηριότητα των εν λόγω μονάδων αφορά στην καταστροφή ειδικού είδους αποβλήτων, δεν εμπίπτει στον ορισμό της αγοράς της ενεργειακής ανάκτησης στερεών αποβλήτων μέσω της χρήσης τους ως εναλλακτικών καυσίμων.

139 Σημειώνεται ότι, στην έκθεση του Υπουργείου Περιβάλλοντος (βλ. υποσημείωση 128), πέραν των τριών τσιμεντοβιομηχανιών οι οποίες έχουν δυναμικότητα άνω των δύο τόνων ανά ώρα, γίνεται λόγος και για μονάδες αποτέφρωσης/συναποτέφρωσης δυναμικότητας κάτω των δύο τόνων ανά ώρα. Συγκεκριμένα, στην ερώτηση σχετικά με την ενημέρωση του κοινού σχετικά με τις εν λόγω μονάδες, η απάντηση είναι «Ο κατάλογος αυτών των μονάδων είναι διαθέσιμος από την αρμόδια αρχή κατόπιν αιτήματος. Επιπλέον εφαρμόζεται ενιαία διαδικασία ενημέρωσης του κοινού κατά τη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης ανεξάρτητα από τη δυναμικότητα της μονάδας».

140 Βλ. Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων σελ. 25.

141 Βλ. την υπ’ αριθμ. πρωτ. Φ1226/151/ΠΕΡΙΒ.9/14 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αττικής ημερομηνίας 06.05.2014, και την «Τεχνική Έκθεση Χρήσης Κοκκοποιημένου Ελαστικού Επισώτρου ως καυσίμου στην παραγωγή ασβέστη» της βιομηχανικής μονάδας παραγωγής προϊόντων ασβέστη, CaO HELLAS Θεσσαλική Ασβεστοποιία ΑΒΕΕ στο Βόλο Μαγνησίας (Σεπτέμβριος 2014).

142 Βλ. το με κωδικό Ο-41789 έγγραφο ημερομηνίας 28.05.2010 στην ιστοσελίδα www.rae.gr.

143 Σημειώνεται ότι σύμφωνα με το ν. 3468/2006, άρ. 2 παρ.7, ως βιομάζα ορίζεται το «βιοαποικοδομήσιμο κλάσμα προϊόντων, αποβλήτων και υπολειμμάτων (residues) βιολογικής προέλευσης από τη γεωργία(συμπεριλαμβανομένων των φυτικών και των ζωικών ουσιών), τη δασοκομία και τους συναφείς κλάδους βιομηχανικών δραστηριοτήτων, καθώς και το βιοαποικοδομήσιμο κλάσμα των βιομηχανικών και των αστικών αποβλήτων και απορριμμάτων (industrial and municipal waste)». Η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από βιομάζα θεωρείται Ανανεώσιμη Πηγή Ενέργειας (ΑΠΕ).

144 Η αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει» εισήχθη στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την Οδηγία 2004/35/ΕΚ για την Περιβαλλοντική Ευθύνη για την πρόληψη και αποκατάσταση της περιβαλλοντικής ζημιάς, ενώ σύμφωνα με αυτήν ο φορέας εκμετάλλευσης που προκαλεί περιβαλλοντική ζημία ευθύνεται για αυτήν και πρέπει να λάβει τα αναγκαία μέτρα πρόληψης ή αποκατάστασης και να επωμιστεί όλες τις σχετικές δαπάνες. Η εν λόγω Οδηγία μεταφέρθηκε στο ελληνικό δίκαιο με το π.δ. 148/2009, ενώ προβλέπεται και στο άρθρο 14 του ν. 4042/2012. Οι υπόχρεοι της καταβολής δαπάνης διαχείρισης αποβλήτων ορίζονται στο άρθρο 17 της κοινής υπουργικής απόφασης 19396/1546/1997 (ΦΕΚ Β604).

ποίηση, λόγω της διαρκούς ανάπτυξης του εν λόγω κλάδου, της βελτίωσης της ποιότητας των δευτερογενών καυσίμων, καθώς και της αύξησης του κόστους των συμβατικών καυσίμων (τα οποία μερικώς και μόνον υποκαθίστανται από τα εναλλακτικά καύσιμα[145]), τα δευτερογενή καύσιμα από τα απόβλητα αποκτούν εμπορική αξία, με αποτέλεσμα πρόσφατα να παρατηρούνται, ολοένα και συχνότερα και αντίστροφες χρηματικές ροές. Κατά την άποψη, μάλιστα, των γνωστοποιούντων μερών, στο μέλλον, η εν λόγω αγορά των «υπηρεσιών ενεργειακής ανάκτησης στερεών αποβλήτων μέσω χρήσεως τους ως δευτερογενή (εναλλακτικά) καύσιμα» μπορεί να καταστεί «αγορά παραγωγής και εμπορίας δευτερογενών καυσίμων»[146].

84. Η άποψη αυτή των μερών υποστηρίζεται, εν μέρει, από τα στοιχεία του φακέλου. Συγκεκριμένα, όπως αναφέρεται στην επιστολή της ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ[147], η συγκεκριμένη εταιρία, το 2014, […] Ο Όμιλος ΤΙΤΑΝ[148] εισπράττει gate fee, […], ενώ καταβάλλει τίμημα […][149]. Σε κάθε περίπτωση, σημειώνεται ότι η ανωτέρω διάσταση της σχετικής αγοράς δεν μεταβάλλει τα αποτελέσματα της ανάλυσης.

85. Όσον αφορά στη διάκριση της εν λόγω αγοράς σε υπο-αγορές, αντίστοιχες με εκείνες που διακρίνονται στην αγορά της διαχείρισης των στερεών αποβλήτων, τα μέρη αναφέρουν ότι τα δευτερογενή στερεά καύσιμα διακρίνονται μεν σε αυτά που προέρχονται από επικίνδυνα απόβλητα, λόγω των ειδικών διοικητικών αδειών που πρέπει να κατέχουν οι βιομηχανίες για τη (συν)αποτέφρωσή τους, ωστόσο, κατά τα λοιπά, η διαδικασία της (συν)αποτέφρωσης δευτερογενών καυσίμων από επικίνδυνα και μη επικίνδυνα απόβλητα είναι ίδια, καθώς πραγματοποιείται στις ίδιες εγκαταστάσεις/κλιβάνους και αποφέρει το ίδιο αποτέλεσμα. Κατά την εκτίμησή τους, μόνη η νομική απαίτηση της κατοχής ειδικής άδειας για τη (συν)αποτέφρωση δευτερογενών καυσίμων από επικίνδυνα απόβλητα δεν δημιουργεί εμπορικές συνθήκες ικανές να διακρίνουν εν προκειμένω επιμέρους σχετικές αγορές.

86. Υπέρ της περαιτέρω διάκρισης της αγοράς ενεργειακής ανάκτησης στερεών αποβλήτων μέσω της χρήσης τους ως εναλλακτικών καυσίμων στην ενεργειακή ανάκτηση στερεών αποβλήτων μέσω της χρήσης εναλλακτικών καυσίμων που προέρχονται από επικίνδυνα και μη επικίνδυνα απόβλητα, θα μπορούσε να προβληθεί, το γεγονός ότι η επεξεργασία των αποβλήτων δεν αλλάζει τη φύση των αποβλήτων[150] και δεν τα αποχαρακτηρίζει από επικίνδυνα απόβλητα, και ότι οι επιχειρήσεις, προκειμένου να προβούν στη (συν)αποτέφρωση επικίνδυνων αποβλήτων εισπράττουν, κατά κανόνα, gate fee (τέλος εισόδου), ενώ για τη συναποτέφρωση μη επικίνδυνων αποβλήτων καταβάλλουν τίμημα ή εισπράττουν χαμηλότερο gate fee, όπως γίνεται, για παράδειγμα, με την προμήθεια της αποξηραμένης βιολογικής ιλύος[151]. Επιπλέον, όσον αφορά στη διάκριση των αγορών σε επικίνδυνα και μη επικίνδυνα απόβλητα, ό,τι ισχύει ως προς τη φύση και τις ποσότητες των προϊόντων, τις προϋποθέσεις απόκτησης αδειών, την αμοιβή για επικίνδυνα και μη και το νομικό πλαίσιο για το στάδιο της συλλογής και επεξεργασίας, ισχύει και για το στάδιο της διάθεσης, συμπεριλαμβανομένης της (συν)αποτέφρωσης (βλ. ενότητα ΙΙ.Α.1)[152]. Στις αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τα διάφορα στάδια της διαχείρισης των αποβλήτων, από το στάδιο της συλλογής έως το τελικό στάδιο της διάθεσης -συμπεριλαμβανομένης της αποτέφρωσης- οι αγορές διακρίνονται σε επικίνδυνα και μη επικίνδυνα απόβλητα (παρότι, πλην μίας, οι εν λόγω αποφάσεις αναφέρονται σε διαφορετικές μεθόδους διάθεσης των αποβλήτων και όχι στην ενεργειακή ανάκτηση αυτών[153]). Έτερος

145 Έτσι ώστε να μη μπορεί να θεωρηθούν λειτουργικώς εναλλάξιμα στο πλαίσιο και για τους σκοπούς του ορισμού των σχετικών αγορών.

146 Ως εναλλακτικά καύσιμα θεωρούνται τα καύσιμα ή οι πηγές ενέργειας που χρησιμεύουν, έστω και εν μέρει, ως υποκατάστατο για τις πηγές ορυκτού πετρελαίου. Στο άρθρο 2 της Οδηγίας 94/2014 αναφέρεται ότι ως εναλλακτικά καύσιμα στις μεταφορές περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων: η ηλεκτρική ενέργεια, το υδρογόνο, τα βιοκαύσιμα, τα συνθετικά και παραφινικά καύσιμα, το φυσικό αέριο (CNG και LNG) και το υγροποιημένο πετρελαϊκό αέριο (υγραέριο-LPG). Σημειώνεται ότι από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι τα συμβατικά καύσιμα που καταναλώνονται στην τσιμεντοβιομηχανία προκειμένου να παραχθεί η θερμική ενέργεια είναι ο άνθρακας, το πετρελαϊκό κοκ, το φυσικό αέριο και το πετρέλαιο. Τα εναλλακτικά καύσιμα είναι τα βιοκαύσιμα όπως ορίζονται στο άρθρο 2 της Οδηγίας 2009/28/ΕΚ και τα δευτερογενή εναλλακτικά καύσιμα είναι τα καύσιμα που προέρχονται από απόβλητα.

147 Βλ. την υπ’ αριθμ. πρωτ. 4736/22.07.2015 επιστολή.

148 Βλ. συνημμένες συμβάσεις στην υπ’ αριθμ. πρωτ. 4618/20.07.2015 επιστολή.

149 Ο Όμιλος ΤΙΤΑΝ προμηθεύεται […].

150 Σημειώνεται ότι τα απόβλητα διακρίνονται σε επικίνδυνα και μη επικίνδυνα σε όλα τα στάδια της διαχείρισής τους, από τη συλλογή έως την τελική αξιοποίηση ή διάθεση. Το άρθρο 17 «Έλεγχος επικίνδυνων αποβλήτων» της Οδηγίας 2008/98 αναφέρει ότι: «Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλίσουν ότι η παραγωγή, η συλλογή και η μεταφορά επικίνδυνων αποβλήτων, καθώς επίσης η αποθήκευση και η επεξεργασία τους, διεξάγονται σε συνθήκες που παρέχουν προστασία του περιβάλλοντος και της ανθρώπινης υγείας προκειμένου να τηρήσουν τις διατάξεις του άρθρου 13, συμπεριλαμβανομένης δράσης που να διασφαλίζει την ιχνηλασιμότητα από την παραγωγή έως τον τελικό προορισμό και τον έλεγχο των επικίνδυνων αποβλήτων, προκειμένου να τηρηθούν οι απαιτήσεις των άρθρων 35 και 36». Το άρθρο 13 της εν λόγω Οδηγίας (ήδη άρθρο 14 ν. 4042/2012) αναφέρεται στην προστασία της ανθρώπινης υγείας και του περιβάλλοντος, ενώ το άρθρο 35 (άρθρο 20 ν. 4042/2012) αναφέρεται στην απαραίτητη τήρηση αρχείων για τα επικίνδυνα απόβλητα. Τέλος, το άρθρο 36 (η παρ. 1 του οποίου έχει ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο στο άρθρο 29 του ν. 4042/2012) αναφέρεται στην επιβολή της εφαρμογής και τις κυρώσεις.

151 Ο Όμιλος ΤΙΤΑΝ εισπράττει ως gate fee από την […] για τα […] ανάλογα με τις παραδιδόμενες ποσότητες, ενώ εισπράττει για τα […] ως gate fee […] από το […] από την […] και […] από την […]. Για την […] η ΧΑΛΥΨ εισέπραξε […] το 2014, […] το 2013 […] το 2012 και […] το 2011. Βλ. την υπ’ αριθμ. πρωτ. 4692/21.07.2015 επιστολή.

152 Προς αυτή την κατεύθυνση μπορεί να θεωρηθεί ότι κινείται και η απάντηση της INTERGEO (υπ’ αριθμ. πρωτ. […] επιστολή), ανταγωνίστριας της POLYECO στην αγορά διαχείρισης επικίνδυνων στερεών αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση, η οποία αναφέρει ότι «[ε]ίναι πιο εύκολο να αδειοδοτηθεί κάποια εγκατάσταση για την ενεργειακή αξιοποίηση μη επικίνδυνων αποβλήτων, παρά για την περίπτωση των επικίνδυνων αποβλήτων».

153 Ειδικότερα, σημειώνεται ότι, με εξαίρεση την απόφαση M.4318-Veolia/Cleanaway, όλες οι εν λόγω αποφάσεις αναφέρονται σε διαφο-

λόγος που συνηγορεί υπέρ της διάκρισης της αγοράς σε επικίνδυνα και μη επικίνδυνα είναι ότι στην Ελλάδα δεν επιτρέπεται -στις υπάρχουσες εγκαταστάσεις - η ταφή των επικίνδυνων αποβλήτων.

87. Ωστόσο, κατά την άποψη της Επιτροπής, η εν λόγω περαιτέρω διάκριση της αγοράς δεν απαιτείται εν προκειμένω. Λαμβάνεται, δε, υπόψη ότι, όπως αναφέρεται στη γνωστοποίηση: (α) η διαδικασία της (συν)αποτέφρωσης δευτερογενών καυσίμων από επικίνδυνα και μη επικίνδυνα απόβλητα είναι η ίδια, πραγματοποιείται στις ίδιες εγκαταστάσεις/κλιβάνους, εφόσον υπάρχει η σχετική αδειοδότηση (μπορεί να γίνει και ταυτόχρονα) και αποφέρει το ίδιο αποτέλεσμα (παραγωγή ενέργειας), (β) η τεχνολογική επένδυση που απαιτείται για την παροχή των υπηρεσιών ενεργειακής ανάκτησης των αποβλήτων, στην περίπτωση που ο πάροχος των εν λόγω υπηρεσιών διαθέτει ήδη κλίβανο αποτέφρωσης (όπως συμβαίνει στις τσιμεντοβιομηχανίες, οι οποίες αποτελούν και τους κύριους παρόχους των εν λόγω υπηρεσιών στη χώρα μας, καθώς και στις ασβεστοποιίες) αφορά στην εγκατάσταση μονάδας τροφοδοσίας των αποβλήτων ως εναλλακτικών καυσίμων και είναι ανεξάρτητη από το είδος του αποβλήτου, (γ) τόσο από τα στοιχεία της γνωστοποίησης όσο και από τις απαντήσεις των ανταγωνιστών των γνωστοποιούντων μερών δεν προκύπτει ότι οι επιχειρήσεις που προβαίνουν σε ενεργειακή ανάκτηση στερεών αποβλήτων, μέσω της χρήσης τους ως εναλλακτικών καυσίμων, θεωρούν ότι τα χαρακτηριστικά των καυσίμων διαφοροποιούνται τόσο, ανάλογα με την προέλευσή τους, ώστε να κατατάσσονται σε διαφορετικές αγορές.

88. Σχετικά με την εναλλαξιμότητα των δύο ειδών αποβλήτων, ως προς τη χρήση τους ως εναλλακτικών καυσίμων, ενδεικτική είναι η απάντηση της ΧΑΛΥΨ, η οποία, σε ερώτηση της Υπηρεσίας σχετικά με τους προμηθευτές της και τυχόν υφιστάμενους λόγους διάκρισης μεταξύ των εναλλακτικών καυσίμων που προέρχονται από επικίνδυνα και μη επικίνδυνα απόβλητα αναφέρει, μεταξύ άλλων, τα εξής[154]: «Στις αρχές του 2015, ολοκληρώθηκε νέα επένδυση για εγκατάσταση τροφοδοσίας στερεών εναλλακτικών καυσίμων για αξιοποίηση στον κεντρικό καυστήρα του κλιβάνου. Η εγκατάσταση αυτή λειτουργεί από τον Μάρτιο 2015, και ήδη σε αυτήν τροφοδοτούνται ποσότητες […] και […] και […] βάσει υπογεγραμμένων συμβάσεων συνεργασίας με τις εταιρείες […] και […] κατά περίπου […] για κάθε μία από αυτές. Το […] προμηθευόμαστε μόνο από την […], καθώς μέχρι σήμερα […] Στο πλάνο της εταιρείας μας είναι και η τροφοδοσία μέσω της ίδιας εγκατάστασης […] καθώς και […] από […], και διεξάγουμε ήδη σχετικές συζητήσεις με δυνητικούς προμηθευτές. Δεν είμαστε σε θέση να προσδιορίσουμε το μερίδιο αγοράς για κάθε έναν από τους ως άνω προμηθευτές καθόσον η εταιρία μας δεν δραστηριοποιείται στην αγορά αυτή», ενώ, σχετικά με τη διαμόρφωση του τιμήματος των δύο ειδών αποβλήτων αναφέρει ότι: «Κατά κανόνα, τα υλικά που προέρχονται από επικίνδυνα απόβλητα φέρουν gate-fee, αλλά είναι επίσης πιθανό να εισπράττουμε gate-fee και για υλικά από μη επικίνδυνα απόβλητα. Σε κάθε περίπτωση, το ύψος του τιμήματός του και το πρόσημό του καθορίζεται από τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του υλικού (θερμιδική αξία, κοκκομετρία, υγρασία, γενική σύσταση), τις διατιθέμενες ποσότητες, τη δυνατότητα αξιοποίησης του σε άλλες χρήσεις, κλπ.». Ομοίως, και από τις συμβάσεις που έχουν συναφθεί μεταξύ της ΤΙΤΑΝ και των διαφόρων επιχειρήσεων στις οποίες παρέχει υπηρεσίες ενεργειακής ανάκτησης[155] προκύπτει ότι η ΤΙΤΑΝ εισπράττει gate fee τόσο […]. Όσον αφορά στην ΑΓΕΤ, στην απάντησή της σε ερωτηματολόγιο της Υπηρεσίας[156] αναφέρει ότι: […].

89. Συνεπώς, με βάση όλα τα ανωτέρω, για τους σκοπούς της υπό εξέταση συγκέντρωσης, παρότι υφίστανται ενδείξεις περί του ότι η αγορά της ενεργειακής ανάκτησης στερεών αποβλήτων μέσω της χρήσης τους ως εναλλακτικών καυσίμων θα μπορούσε να θεωρηθεί ενιαία, περιλαμβάνουσα τα εναλλακτικά καύσιμα που προέρχονται, τόσο από επικίνδυνα όσο και από μη επικίνδυνα στερεά απόβλητα, εντούτοις, εν προκειμένω, το ζήτημα εάν η σχετική αγορά διακρίνεται περαιτέρω ανάλογα με την επικινδυνότητα ή μη των αποβλήτων μπορεί να παραμείνει ανοικτό, καθώς δεν μεταβάλλει στις συνθήκες της παρούσας συγκέντρωσης ουσιωδώς τα αποτελέσματα της ανάλυσης. Και τούτο διότι, με οποιονδήποτε εναλλακτικό ορισμό, δεν υπάρχουν οριζόντιες επικαλύψεις καθώς από τα μέρη στην εν λόγω αγορά δραστηριοποιείται μόνο ο Όμιλος ΤΙΤΑΝ.

90. Όπως αναλύεται στην οικεία ενότητα, στην αγορά της ενεργειακής ανάκτησης στερεών αποβλήτων μέσω της χρήσης τους ως εναλλακτικών καυσίμων δραστηριοποιείται ο Όμιλος ΤΙΤΑΝ ως πελάτης και ο Όμιλος ΤΠΠ ως προμηθευτής εναλλακτικού καυσίμου, το δε μερίδιο του Ομίλου ΤΙΤΑΝ, κατά το έτος 2014, ήταν, κατά δήλωση των μερών, [45-55%]. Η σχέση των ανωτέρω δύο εταιριών αντιστρέφεται όταν εισπράττεται gate fee από τον Όμιλο ΤΙΤΑΝ για την παροχή της εν λόγω υπηρεσίας.

II.B. ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

II.B.1. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΠΡΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΝΑΚΤΗΣΗ

91. Κατά την ενωσιακή νομολογία, η αγορά της διαχείρισης μη επικίνδυνων αποβλήτων ορίζεται ως εθνική ή τοπική, εξαιτίας των κανονισμών, των τοπικών συνηθειών, του κόστους μεταφοράς και του νομικού καθεστώτος σχετικά με την αστική ευθύνη στην περίπτωση των αποβλήτων[157]. Συγκεκριμένα, ως προς τη συλλογή

ρετικές μεθόδους διάθεσης των αποβλήτων και όχι στην ενεργειακή ανάκτηση αυτών. Σχετικά με τη δυνατότητα ορισμού των σχετικών αγορών ανάλογα με τη διαδικασία και το είδος του υλικού που ανακτάται, ανεξαρτήτως του υλικού προέλευσής του, βλ. πάντως και έγγραφο της Γενικής Διεύθυνσης Ανταγωνισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο «DG Competition Paper Concerning Issues of Competition in Waste Management Systems», παρ. 43, 108 και 147.

154 Στην υπ’ αριθμ. πρωτ. 4692/21.07.2015 επιστολή.

155 Πρόκειται για τις συμβάσεις που προσκομίσθηκαν με την υπ’ αριθμ. πρωτ. 4618/16.07.2015 επιστολή της ΙΝΤΕΡΜΠΕΤΟΝ.

156 Υπ’ αριθ. πρωτ. 4515/13.07.2015 απαντητική επιστολή.

157 Βλ. ενδεικτικά υποθέσεις IV/M.283-Waste Management International plc./S.A.E. και COMP/M.4576-AVR/VAN GANSEWINKEL.

των μη επικίνδυνων αποβλήτων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ορίζει τη γεωγραφική αγορά ως εθνική για τους εξής λόγους: (α) το θεσμικό πλαίσιο (περιβαλλοντικοί κανόνες) είναι εθνικό και υπάρχουν διαφορετικές ανταγωνιστικές συνθήκες μεταξύ διαφορετικών χωρών, (β) δεν υπάρχουν εμπόδια εισόδου σε τοπικές ή περιφερειακές αγορές, και (γ) υπάρχουν μεγάλες εταιρίες συλλογής αποβλήτων που δραστηριοποιούνται σε εθνικό επίπεδο[158]. Σε σχέση με την επεξεργασία των μη επικίνδυνων αποβλήτων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή όρισε την αγορά ως εθνική ή στενότερη (αφήνοντας το ζήτημα ανοικτό), επί τη βάσει του ότι χαρακτηρίζεται από το ίδιο θεσμικό πλαίσιο και το ίδιο μεταφορικό κόστος. Επιπλέον, η απόφαση αναφέρει ότι η αγορά δεν ορίζεται ευρύτερα από εθνική γιατί υπάρχουν περιορισμένες εισαγωγές / εξαγωγές μεταξύ των κρατών μελών και γιατί διαπιστώνει διαφοροποιημένο κόστος επεξεργασίας[159].

92. Όσον αφορά στη διοικητική πρακτική της ΕΑ σχετικά με τη συλλογή των επικίνδυνων αποβλήτων λιπαντικών ελαίων[160] η ΕΑ, σε απόφασή της[161] όρισε τη γεωγραφική αγορά ως εθνική, όπου οι εταιρίες/συλλέκτες δραστηριοποιούνται και ανταγωνίζονται υπό επαρκώς ομοιογενείς συνθήκες ανταγωνισμού.

93. Στην προμελέτη σκοπιμότητας της ECORECOVERY που προσκόμισαν οι γνωστοποιούσες[162] αναφέρεται η κατασκευή μονάδας επεξεργασίας μη επικίνδυνων αποβλήτων από την κοινή επιχείρηση, με σκοπό την παρασκευή δευτερογενών καυσίμων για την εξυπηρέτηση, σε πρώτο στάδιο, της ευρύτερης αγοράς της Αττικής. Ωστόσο, κατά την άποψη των μερών, η αγορά της διαχείρισης στερεών αποβλήτων για την παραγωγή εναλλακτικών καυσίμων καταλαμβάνει το σύνολο της ελληνικής επικράτειας. Τα μέρη προσθέτουν ότι τα δευτερογενή καύσιμα αποτελούν συχνά και σε σημαντικές ποσότητες αντικείμενο εμπορικών συναλλαγών μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, άποψη που επιβεβαιώνεται ως ένα βαθμό και από τους ανταγωνιστές των μερών, ορισμένοι εκ των οποίων προωθούν τα διαχειριζόμενα από αυτούς απόβλητα προς ενεργειακή ανάκτηση στο εξωτερικό[163]. Πάντως, από τα στοιχεία του Εθνικού Σχεδίου Διαχείρισης Αποβλήτων (εφεξής και ΕΣΔΑ), του Ιουνίου 2015, όπως θα αναλυθεί στη συνέχεια, προκύπτει ότι οι διασυνοριακές μεταφορές αποβλήτων είναι περιορισμένες. Σε κάθε περίπτωση, ακόμη και όταν υπάρχει διασυνοριακή ροή των εναλλακτικών καυσίμων, η διαχείριση των αποβλήτων δεν παύει να αποτελεί υπηρεσία που παρέχεται στην ελληνική επικράτεια προς τους παραγωγούς των αποβλήτων οι οποίοι είναι εγκατεστημένοι σε αυτήν.

158 Βλ. την απόφαση COMP/M.4576-AVR/VAN GANSEWINKEL παρ. 15.

159 Βλ. περισσότερα στις παρ. 17-25 της απόφασης ΕΕπ IV/M.283-Waste Management International plc./S.A.E.

160 Υγρά απόβλητα.

161 Βλ. απόφαση Ε.Α. 583/VII/2013, παρ. 238.

162 Βλ. σχετικό 5 γνωστοποίησης.

163 Όπως η […], κατά τα αναφερόμενα στην υπ’ αριθμ. πρωτ. […] επιστολή της, αλλά και η […], όπως διευκρινίζει στην υπ’ αριθμ. πρωτ. […].

94. Όσον αφορά στις απόψεις των ανταγωνιστών, η INTERGEO σε σχετική απάντησή της[164] εκτιμά ότι, μολονότι δεν έχει ακριβή στοιχεία στη διάθεσή της, αν και οι παραγωγοί αποβλήτων που μπορούν να αξιοποιηθούν ενεργειακά είναι διάσπαρτοι σε όλη την Ελλάδα, μεγάλες ποσότητες αποβλήτων συγκεντρώνονται στα μεγάλα αστικά κέντρα (Αθήνα και Θεσσαλονίκη) και ιδιαίτερα στην περιοχή του Νομού Αττικής.

95. Η […] πιθανολογεί ότι «η κοινή επιχείρηση θα επιδιώξει να χρησιμοποιεί υλικά που παράγονται σε περιοχές οι οποίες βρίσκονται σε εγγύτητα σε σχέση με τη μονάδα που θα λειτουργεί, ώστε να μειώσει στο ελάχιστο δυνατό το μεταφορικό κόστος το οποίο για τα εν λόγω υλικά είναι εξαιρετικά υψηλό λόγω του μικρού ειδικού τους βάρους».

96. Η ENVIROCHEM[165] ισχυρίζεται ότι: «[η] γεωγραφική αγορά για έναν πάροχο του συνόλου της υπηρεσίας με ίδια μέσα (συλλογή – μεταφορά- επεξεργασία) είναι η ελληνική επικράτεια. Σε ότι αφορά μόνο την επεξεργασία, η γεωγραφική αγορά μπορεί να επεκταθεί και πέραν των ορίων της χώρας, εφ’ όσον η εγκατάσταση επεξεργασίας έχει δυναμικότητα μεγαλύτερη της εγχώριας ζήτησης κι εφ’ όσον υπάρχουν άλλες αγορές απ’ όπου μπορεί να γίνει εισαγωγή με ανταγωνιστικούς όρους (κόστη μεταφοράς) σε σχέση με αντίστοιχες μονάδες ανά την Ευρώπη».

97. Η ANTIPOLLUTION αναφέρει[166] ότι: «[κ]ατά την άποψη της εταιρείας μας, ως γεωγραφική αγορά στις ανωτέρω αγορές είναι όλη η ελληνική επικράτεια».

98. Λαμβάνοντας υπόψη τα ανωτέρω, για τους σκοπούς της παρούσας συγκέντρωσης, σχετική γεωγραφική αγορά των υπηρεσιών διαχείρισης στερεών αποβλήτων για την παραγωγή εναλλακτικών καυσίμων (και των επιμέρους αγορών αυτής, όπως περιγράφηκαν ανωτέρω), θεωρείται το σύνολο της ελληνικής επικράτειας, περιοχή στην οποία οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις παρέχουν τις σχετικές υπηρεσίες υπό επαρκώς ομοιογενείς συνθήκες, θέση με την οποία συμφωνούν και τα μέρη[167]. Στενότερη οριοθέτηση της αγοράς δεν κρίνεται απαραίτητη, στο πλαίσιο της παρούσας, καθώς τόσο οι υφιστάμενες άδειες των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στη συγκεκριμένη αγορά όσο και η δραστηριότητά τους στην πράξη, αφορούν στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας.

ΙΙ.Β.2. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΚΤΗΣΗΣ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΜΕΣΩ ΧΡΗΣΕΩΣ ΤΟΥΣ ΩΣ ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΩΝ (ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ) ΚΑΥΣΙΜΩΝ

99. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε απόφασή της[168] ορίζει τις γεωγραφικές αγορές της αποτέφρωσης μη επικίνδυνων αποβλήτων ως περιφερειακές, οι οποίες επε-

164 Βλ. την υπ’ αριθμ. πρωτ. […] απαντητική επιστολή, σελ. 2.

165 Βλ. την υπ’ αριθμ. πρωτ. 4570/15.07.2015 επιστολή.

166 Στην υπ’ αριθμ. πρωτ. 4663/17.07.2015 επιστολή.

167 Σημειώνεται ότι τυχόν ευρύτερος ορισμός της γεωγραφικής αγοράς δεν θα μετέβαλλε ουσιωδώς την αξιολόγηση της σκοπούμενης συγκέντρωσης.

168 Υπόθεση M.2760 Nehlsen/Rethmann/SWB/Bremerhavener Entsorgungswirtschaft.

κτείνονται σε ακτίνα 200 χλμ. από κάθε μονάδα αποτέφρωσης. Ο εν λόγω ορισμός στηρίζεται στην άποψη ότι μόνο εντός αυτής της ακτίνας η μεταφορά των αποβλήτων είναι οικονομικά βιώσιμη και ότι δεν υπάρχουν ενδείξεις για μια διαφορετική οριοθέτηση της γεωγραφικής σχετικής αγοράς. Ωστόσο, σε άλλη πιο πρόσφατη απόφασή της η ΕΕπ ορίζει την ίδια αγορά ως εθνική και αναφέρει ότι η περιφερειακή αγορά της αποτέφρωσης μη επικίνδυνων αποβλήτων δεν μπορεί να θεωρηθεί διασυνοριακή[169] καθώς υπάρχουν εμπόδια εξαγωγών και ελλείψεις δυναμικότητας εγκαταστάσεων των γειτονικών κρατών[170].

100. Όσον αφορά τα επικίνδυνα απόβλητα, η ΕΕπ σε παλαιότερη απόφασή της[171] ανέφερε ότι η αγορά της αποτέφρωσης επικίνδυνων αποβλήτων μπορεί να έχει εθνική ή κοινοτική διάσταση αφήνοντας το θέμα ανοικτό, καθώς για τη συγκεκριμένη υπόθεση δεν ήταν απαραίτητο να καθοριστούν οι γεωγραφικές αγορές με ακρίβεια. Στο ίδιο συμπέρασμα σχετικά με τη διαχείριση επικίνδυνων αποβλήτων κατέληξε η ΕΕπ σε πιο πρόσφατη απόφασή της[172].

101. Σε κάθε περίπτωση, η εναρμόνιση του ορισμού της σχετικής γεωγραφικής αγοράς στην παρούσα περίπτωση με εκείνον που πραγματοποιείται στις αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που αναφέρονται στην αποτέφρωση (προς καταστροφή) των αποβλήτων θα πρέπει να λάβει υπόψη τη διαφορετική φύση της δραστηριότητας της ενεργειακής ανάκτησης. Συγκεκριμένα, ενώ στην περίπτωση της αποτέφρωσης προς καταστροφή το τελικό προϊόν της διαδικασίας δεν έχει καμία αξία, σε εκείνη της ενεργειακής ανάκτησης το παραγόμενο προϊόν (ενέργεια) έχει αξία, γεγονός το οποίο μπορεί να διαμορφώσει διαφορετικές συνθήκες ζήτησης και προσφοράς, οι οποίες με τη σειρά τους επηρεάζουν τον ορισμό της σχετικής αγοράς[173].

102. Κατά την εκτίμηση των γνωστοποιούντων μερών, η σχετική γεωγραφική αγορά, όσον αφορά στις συγκεκριμένες υπηρεσίες, περιλαμβάνει το σύνολο της ελληνικής επικράτειας[174]. Ωστόσο, όπως σημειώνουν, τα δευτερογενή καύσιμα αποτελούν συχνά και σε σημαντικές ποσότητες αντικείμενο εμπορικών συναλλαγών μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Συγκεκριμένα, αναφέρουν ότι οι βιομηχανίες που (συν) αποτεφρώνουν εναλλακτικά δευτερογενή καύσιμα τα προμηθεύονται εξ ίσου από παραγωγούς ή/και εμπόρους εγκατεστημένους στη χώρα τους και απευθείας από άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κυρίως με κριτήριο την τιμή και την ποιότητα (ενεργειακή απόδοση των προϊόντων). Για παράδειγμα, τσιμεντοβιομηχανίες ή μονάδες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας εγκατεστημένες σε χώρες της Βόρειας Ευρώπης, όπως η Γερμανία, η Δανία, η Σουηδία και πρόσφατα η Πορτογαλία, η Βουλγαρία, η Ρουμανία, εισάγουν δευτερογενή καύσιμα από χώρες που έχουν υπερπαραγωγή δευτερογενών καυσίμων, όπως η Ιταλία και η Αγγλία.

103. Από την έρευνα της Υπηρεσίας προέκυψε ότι οι τσιμεντοβιομηχανίες που βρίσκονται στην Ελλάδα προμηθεύονται δευτερογενή εναλλακτικά καύσιμα από εταιρίες που δραστηριοποιούνται επίσης στην Ελλάδα. Συγκεκριμένα, η ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ προμηθεύεται στερεά υπολείμματα ανακύκλωσης από τις εταιρίες […] και […] και αποξηραμένη βιολογική ιλύ από την εταιρία […]. Αντίστοιχα, η εταιρία ΤΙΤΑΝ προμηθεύεται δευτερογενή εναλλακτικά καύσιμα από τις εταιρίες […][175] και […]. Τέλος, η εταιρία ΧΑΛΥΨ προμηθεύεται τα εν λόγω καύσιμα από τις εταιρίες […] και […].

104. Από την άλλη πλευρά, οι επιχειρήσεις οι οποίες δραστηριοποιούνται στη διαχείριση στερεών αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση προβαίνουν σε εξαγωγές των εναλλακτικών καυσίμων. Ενδεικτικά, η […][176] δήλωσε ότι το σύνολο των (επικίνδυνων, καθώς δεν πραγματοποίησε διαχείριση μη επικίνδυνων) αποβλήτων, που διαχειρίστηκε κατά τη χρονική περίοδο 2010-2014, οδηγήθηκαν προς ενεργειακή ανάκτηση στο εξωτερικό. Ομοίως, η […] δήλωσε ότι αποστέλλει τα απόβλητα που συλλέγει σε σχετικές εγκαταστάσεις στο εξωτερικό[177] για την ενεργειακή ανάκτησή τους. Σημειώνεται ότι […][178].

105. Το γεγονός ότι υφίστανται διασυνοριακές ροές δευτερογενών καυσίμων επιβεβαιώνεται και από την απάντηση της εταιρίας […][179], η οποία εδρεύει […] και αναφέρεται στη γνωστοποίηση των μερών ως βασικός ανταγωνιστής του Ομίλου ΤΙΤΑΝ στην εν λόγω αγορά. Όπως αναφέρεται στην απάντηση της συγκεκριμένης εταιρίας, κατά την περίοδο 2010-2014, το ποσοστό των εναλλακτικών καυσίμων που προέρχονταν από ελληνική επιχείρηση – προμηθευτή κυμαινόταν μεταξύ […] και […].

106. Επομένως, για τους σκοπούς της παρούσας συγκέντρωσης, σχετική γεωγραφική αγορά των υπηρεσιών ενεργειακής ανάκτησης μη επικίνδυνων και

169 Υπόθεση M.4576 AVR/VAN GANSEWINKEL, όπου τα μέρη υποστηρίζουν ότι η αγορά είναι διασυνοριακά περιφερειακή (cross-border regional) αποτελούμενη από την Ολλανδία, το Βέλγιο και τη βορειοδυτική Γερμανία.

170 Επιπλέον, όπως αναφέρεται στην Οδηγία 2000/76/ΕΚ, παρ. 10 «πρέπει να καθοριστούν αυστηροί κανόνες για όλες τις μονάδες αποτέφρωσης ή συναποτέφρωσης αποβλήτων ώστε να αποφευχθούν οι διασυνοριακές διακινήσεις προς μονάδες που λειτουργούν με χαμηλότερο κόστος λόγω λιγότερο αυστηρών περιβαλλοντικών προτύπων».

171 Βλ. την υπόθεση IV/M.295 SITA – RPC/Scori, παρ. 19.

172 Πρόκειται για την υπόθεση M.4576 AVR / VAN GANSEWINKEL.

173 Για παράδειγμα, η γεωγραφική έκταση της αγοράς μπορεί να επηρεάζεται από την οικονομική βιωσιμότητα της μεταφοράς του προϊόντος, η οποία διαφέρει ανάλογα με το αν το προϊόν που πρόκειται να διακινηθεί έχει αξία ή όχι για τον τελικό παραλήπτη του.

174 Πρβλ. ανάλυση στην παράγραφο 13 της υπόθεσης της ΕΕπ M. 5591/CEZB/JAVYS/JESS JV, όπου η αγορά ορίσθηκε ως εθνική ελλείψει νομολογιακών προηγουμένων, με βάση την αυστηρότερη εκδοχή, με δεδομένο ότι όπως αναγνώριζαν τα μέρη ο προμηθευτής των αποβλήτων βρίσκεται στη Σλοβακία.

175 Η πλήρης ονομασία της εταιρίας είναι […]

176 Βλ. την υπ’ αριθμ. πρωτ. […] επιστολή της εν λόγω εταιρίας.

177 Και συγκεκριμένα στη […], όπως διευκρινίζεται στην υπ’ αριθμ. πρωτ. […] ηλεκτρονική επιστολή της εταιρίας.

178 […], όπως προκύπτει από την υπ’ αριθμ. πρωτ. 4618/16.07.2015 επιστολή της ΙΝΤΕΡΜΠΕΤΟΝ και τις προσκομιζόμενες με αυτήν συμβάσεις μεταξύ […].

179 Βλ. την υπ’αριθμ. πρωτ. […] επιστολή.

επικίνδυνων στερεών αποβλήτων μέσω χρήσεως τους ως δευτερογενών (εναλλακτικών) καυσίμων, θεωρείται κατ’ αρχήν η ελληνική επικράτεια, ωστόσο, το ζήτημα εάν η σχετική γεωγραφική αγορά μπορεί να επεκταθεί στην ευρύτερη περιοχή στην οποία κατευθύνονται προς ενεργειακή ανάκτηση τα απόβλητα που διαχειρίζονται οι εταιρίες διαχείρισης που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα, θέση με την οποία, κατ’ ουσίαν, συμφωνούν τα μέρη, μπορεί να μείνει ανοικτό, καθώς δεν μεταβάλλει εν προκειμένω ουσιωδώς τα αποτελέσματα της ανάλυσης.

ΙΙ.Γ. ΕΠΗΡΕΑΖΟΜΕΝΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

107. Με τον όρο «επηρεαζόμενη αγορά» νοείται (α) κάθε σχετική αγορά προϊόντος, στην οποία ασκούν επιχειρηματικές δραστηριότητες δύο ή περισσότερες από τις συμμετέχουσες στη συγκέντρωση επιχειρήσεις, εφόσον εκτιμάται ότι η συγκέντρωση θα οδηγήσει σε συνολικό μερίδιο στην αγορά αυτή ύψους τουλάχιστον 15% (η περίπτωση αφορά στις οριζόντιες σχέσεις), καθώς και (β) κάθε σχετική αγορά, στην οποία ασκεί επιχειρηματικές δραστηριότητες οποιαδήποτε συμμετέχουσα επιχείρηση και βρίσκεται σε προηγούμενο ή επόμενο στάδιο της παραγωγικής ή εμπορικής διαδικασίας του προϊόντος, σε σχέση με την αγορά στην οποία δραστηριοποιείται άλλη συμμετέχουσα επιχείρηση και οποιοδήποτε από τα ατομικά ή συνδυασμένα μερίδια αγοράς των επιχειρήσεων αυτών, σε οποιοδήποτε στάδιο της παραγωγικής ή εμπορικής διαδικασίας, ανέρχεται σε 25% τουλάχιστον, ανεξάρτητα αν μεταξύ των μερών υφίσταται σχέση προμηθευτή/πελάτη (η περίπτωση αφορά στις κάθετες σχέσεις)[180].

108. Βάσει των προαναφερθέντων, επηρεαζόμενες αγορές στην υπό εξέταση συγκέντρωση είναι:

α) οριζοντίως, η αγορά της διαχείρισης επικίνδυνων στερεών αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση, δεδομένου ότι στην εν λόγω αγορά δραστηριοποιείται η μία εκ των μητρικών εταιριών της κοινής επιχείρησης, POLYECO με μερίδιο αγοράς, κατά την εκτίμηση των μερών, περίπου [45-55%], ενώ στην εν λόγω αγορά θα δραστηριοποιηθεί μελλοντικά και η υπό σύσταση επιχείρηση και

β) καθέτως: i) η προαναφερθείσα αγορά της διαχείρισης επικίνδυνων στερεών αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση, καθώς στη συγκεκριμένη αγορά δραστηριοποιείται η POLYECO, με το ανωτέρω μερίδιο, στη δε κατάντη αγορά της ενεργειακής ανάκτησης στερεών αποβλήτων μέσω της χρήσης τους ως εναλλακτικών καυσίμων δραστηριοποιείται η δεύτερη μητρική TITAN, με μερίδιο αγοράς, κατά την εκτίμηση των μερών, περίπου [45-55%] και

ii) η αγορά της ενεργειακής ανάκτησης στερεών αποβλήτων μέσω της χρήσης τους ως εναλλακτικών καυσίμων, δεδομένου ότι στην εν λόγω αγορά δραστηριοποιείται η δεύτερη μητρική TITAN, με μερίδιο αγοράς, κατά την εκτίμηση των μερών, περίπου [45-55%], στις δε ανάντη αγορές αφενός μεν της διαχείρισης επικίνδυνων αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση δραστηριοποιείται, κατά τα ανωτέρω αναφερόμενα, η POLYECO και μελλοντικά και η κοινή, αφετέρου δε η κοινή θα δραστηριοποιηθεί καταρχήν στην έτερη ανάντη αγορά της διαχείρισης μη επικίνδυνων αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση.

109. Όπως προκύπτει από τα ανωτέρω, στις επηρεαζόμενες αγορές δεν υφίστανται επικαλύψεις μεταξύ των δραστηριοτήτων των μερών, αλλά οι εν λόγω αγορές καθίστανται επηρεαζόμενες εκ του μεριδίου είτε της POLYECO είτε μεριδίου του Ομίλου TITAN αυτοτελώς ιδωμένων.

ΙΙΙ. ΔΟΜΗ ΑΓΟΡΩΝ – ΜΕΡΙΔΙΑ

110. Όπως προαναφέρθηκε, σύμφωνα με το Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ) που καταρτίστηκε τον Ιούνιο του 2015, τα στερεά απόβλητα διακρίνονται σε (i) απόβλητα αστικού τύπου, (ii) βιομηχανικά απόβλητα και απόβλητα λοιπών δραστηριοτήτων, (iii) απόβλητα εκσκαφών, κατασκευών και κατεδαφίσεων και (iv) γεωργοκτηνοτροφικά απόβλητα. Όπως αναφέρεται στο ΕΣΔΑ, στην Ελλάδα, παράγονται ετησίως 5.749.000 τόνοι αστικών στερεών αποβλήτων[181].

111. Εάν και οι ποσότητες των παραγόμενων επικίνδυνων αποβλήτων σε σχέση με το σύνολο των παραγόμενων αποβλήτων είναι πολύ μικρές, το κόστος διαχείρισής τους είναι πολύ υψηλό. Για παράδειγμα, η μέση αμοιβή του ομίλου ΤΠΠ για την παροχή υπηρεσιών διαχείρισης επικίνδυνων στερεών αποβλήτων είναι […] ανά τόνο[182]. Στοιχεία για τη μέση αμοιβή του Ομίλου TITAN για την παροχή υπηρεσιών διαχείρισης μη επικίνδυνων στερεών αποβλήτων δεν είναι διαθέσιμα, εντούτοις, ενδεικτικά αναφέρεται ότι το αντίστοιχο τίμημα που καταβάλλουν οι παραγωγοί μη επικίνδυνων αποβλήτων κατά τα προεκτεθέντα κυμαίνεται […] ευρώ/τόνο. Συγκεκριμένα, η […] καταβάλλει […] ευρώ/τόνο για τα […], η […] καταβάλλει […] ευρώ/τόνο για τα […] και η […] καταβάλλει […] ευρώ/τόνο για το […][183].

180 Βλ. σχετικά Απόφαση ΕΑ 558/VII/2013, Παράρτημα Ι και Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 802/2004 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 21 Απριλίου 2004 για την εφαρμογή του κανονισμού του (ΕΚ) αριθ. 139/2004 του Συμβουλίου για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων.

181 Τα επικίνδυνα αστικά στερεά απόβλητα αποτελούν μόλις το 0,11% του συνόλου των εν λόγω αποβλήτων και αφορούν στην ποσότητα των 6.500 τόνων. Αντίστοιχα χαμηλή είναι και η αναλογία στα βιομηχανικά απόβλητα. Από το σύνολο των 17.459.000 παραγόμενων τόνων μόλις το 1,56% αφορά σε επικίνδυνα απόβλητα που αναλογεί στην ποσότητα των 272.000 τόνων. Τα ανωτέρω δεδομένα έχουν ως έτος αναφοράς το 2011, ωστόσο αντίστοιχες είναι οι προβλέψεις ακόμη και για το έτος 2020 λόγω της σοβαρής οικονομικής ύφεσης της χώρας. Βλ. Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ), Υπουργείο του Υπουργείου Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, www.ypeka.gr, σελ. 13 και 30. Για τον υπολογισμό της εξέλιξης παραγωγής των αποβλήτων αξιοποιήθηκαν κυρίως οι μεθοδολογικές προσεγγίσεις που έχει αναπτύξει το European Topic Centre on Sustainable Consumption and Production (ETC/SCP). Διευκρινίζεται ότι δεν γίνεται λόγος για τις λοιπές δύο κατηγορίες αποβλήτων λόγω της μη χρήσης αυτών ως εναλλακτικών καυσίμων.

182 Βλ. την υπ’ αριθμ. πρωτ. 4179/29.06.2015 επιστολή των μερών, σελ. 7.

183 Βλ. τις προσκομισθείσες συμβάσεις των εν λόγω εταιριών με τον Όμιλο TITAN στην υπ’ αριθμ. πρωτ. 4618/16.07.2015 επιστολή του.

112. Όσον αφορά στις διασυνοριακές μεταφορές, οι εξαγωγές στερεών αποβλήτων αποτελούν πολύ μικρές ποσότητες επί του συνόλου των παραγόμενων αποβλήτων. Συγκεκριμένα, το 2011 ανακτήθηκαν[184] σε εγκαταστάσεις του εξωτερικού 372.697 τόνοι αστικών αποβλήτων και 141.024 τόνοι βιομηχανικών αποβλήτων στο σύνολο των 1.068.000 (ποσοστό 0,35%) και 1.313.000 (ποσοστό 0,11%) τόνων που ανακτήθηκαν αντίστοιχα. Ωστόσο, η διάθεση των αποβλήτων σε εγκαταστάσεις του εξωτερικού και κυρίως των επικίνδυνων αποβλήτων πραγματοποιείται με σημαντικά αυξημένο κόστος διαχείρισης και απώλεια κεφαλαίων[185].

III.A. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΩΝ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΠΡΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΝΑΚΤΗΣΗ

113. Η αγορά των υπηρεσιών διαχείρισης επικίνδυνων στερεών αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση αναπτύσσεται μόλις τα τελευταία έτη στην Ελλάδα. Όπως προέκυψε από την έρευνα της Γ.Δ.Α., συμπεριλαμβανομένων των απόψεων των ανταγωνιστών, δεν υπάρχουν δημοσιευμένα στοιχεία για την εν λόγω αγορά και γενικά η πληροφόρηση είναι περιορισμένη. Η συγκεκριμένη αγορά, τόσο στην Ελλάδα όσο και στις άλλες χώρες, αναμένεται να αναπτυχθεί περαιτέρω, στο πλαίσιο των προσπαθειών των βιομηχανιών και των κυβερνητικών φορέων να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους για τη διαχείριση των επικίνδυνων αποβλήτων.

114. Για τους λόγους που προαναφέρθηκαν[186], στην αγορά της διαχείρισης των επικίνδυνων στερεών αποβλήτων δραστηριοποιούνται λιγότερες εταιρίες από αυτές που δραστηριοποιούνται στη διαχείριση των μη επικίνδυνων αποβλήτων. Η POLYECO, πρωτοπόρος στην επεξεργασία των επικίνδυνων αποβλήτων, που περιλαμβάνει την επεξεργασία των αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση[187], ξεκίνησε τη δραστηριοποίησή της το 2000 και τη συνεργασία της με τον Όμιλο TITAN - επίσης πρωτοπόρο στην κατάντη αγορά[188]. Τα δύο μέρη προχώρησαν στην υπογραφή σύμβασης το Νοέμβριο του 2008[189].

115. Κατά δήλωση των μερών, οι κυριότεροι ανταγωνιστές της POLYECO στην αγορά της διαχείρισης επικίνδυνων στερεών αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση, οι οποίοι διαχειρίζονται κυρίως τα επικίνδυνα στερεά απόβλητα μεγάλων βιομηχανικών εταιριών (τσιμεντοβιομηχανιών, φαρμακοβιομηχανιών, βιομηχανιών παρασκευής καλλυντικών κ.λπ.), είναι οι εταιρίες SUK, INTERGEO και ENVIROCHEM. Η δραστηριοποίηση των εν λόγω εταιριών στη συγκεκριμένη αγορά περιορίζεται στη συλλογή και μεταφορά των αποβλήτων, καθώς δεν πραγματοποιούν οι ίδιες κάποιου είδους επεξεργασία, ενώ όπως προαναφέρθηκε, μόνο η POLYECO δραστηριοποιείται και στην επεξεργασία επικίνδυνων αποβλήτων. Οι εταιρίες […], κατά κανόνα, δεν προωθούν απόβλητα προς τις ελληνικές τσιμεντοβιομηχανίες για συναποτέφρωση, αλλά τα μεταφέρουν ανεπεξέργαστα σε ειδικές εγκαταστάσεις του εξωτερικού.

116. Οι ανωτέρω εταιρίες, όπως και η ECOSAFE, η ΑΕΙΦΟΡΟΣ, η ANTIPOLLUTION, η GLOBAL WASTE SOLUTIONS (GWS) και η ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΗ (ΠΕΡΜΕ) είναι μεγάλες εταιρίες που δραστηριοποιούνται στη συλλογή επικίνδυνων αποβλήτων, κατέχοντας άδεια συλλογής όλων των κωδικών του Ευρωπαϊκού Καταλόγου Αποβλήτων (ΕΚΑ), με πανελλαδική ισχύ και δυνατότητα διασυνοριακής μεταφοράς[190]. Όλες οι ανωτέρω εταιρίες συλλέγουν τα απόβλητα από την ελληνική επικράτεια και τα προωθούν σε συνεργαζόμενες αδειοδοτημένες εγκαταστάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την τελική τους διάθεση, συμπεριλαμβανομένης της ενεργειακής ανάκτησης – αποτέφρωσης.

117. Στον Πίνακα 1, παρατίθεται, κατά την εκτίμηση των μερών, καθώς δεν υπάρχουν δημοσιευμένα στοιχεία, το μέγεθος της αγοράς των υπηρεσιών διαχείρισης επικίνδυνων στερεών αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση, σε όγκο και αξία, κατά τη χρονική περίοδο 2010-2014.

Πίνακας 1: Υπηρεσίες διαχείρισης επικίνδυνων στερεών αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση στην Ελλάδα για την περίοδο 2010 - 2014

Έτη	Αξία πωλήσεων σε €	Όγκος πωλήσεων σε τόνους
2010	14.050.000	24.300
2011	15.850.000	27.100
2012	11.400.000	22.400
2013	9.150.000	13.600
2014	9.900.000	16.100

Πηγή: Έντυπο γνωστοποίησης σελ. 38.

184 Υπενθυμίζεται ότι στην έννοια της ανάκτησης περιλαμβάνεται τόσο η ανακύκλωση όσο και η ενεργειακή ανάκτηση. Βλ. και ορισμό της έννοιας στην παρ. 56 ανωτέρω.

185 Βλ. ΕΣΔΑ σελ. 15, 23 και 26.

186 Μικρές ποσότητες παραγόμενων αποβλήτων, περισσότερες απαιτήσεις για την αδειοδότηση.

187 Υπενθυμίζεται ότι κατά δήλωση των μερών ο κύκλος εργασιών του Ομίλου ΤΠΠ το 2014 στην Ελλάδα είναι 21.526.379,86 € από τον οποίο μόνο το ποσό των […] αφορά στην επεξεργασία αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση.

188 Σημειώνεται ότι όπως προέκυψε από την έρευνα της Γ.Δ.Α., ήδη από το 2000 ο Όμιλος TITAN είχε προβεί σε καύση αποβλήτων των οποίων η συλλογή, η μεταφορά και η τυποποίηση έγινε από την ΤΠΠ (βλ. παρουσίαση Κωνσταντίνου Συμεωνίδη σε ημερίδα του ΤΕΕ ημερομηνίας 12.10.2000).

189 Από την έρευνα της Γ.Δ.Α. προέκυψε ότι ο Όμιλος TITAN είχε ξεκινήσει τις (δοκιμαστικές) καύσεις αποβλήτων που προμηθευόταν από την ΤΠΠ το 2000.

190 Βλ. μητρώο ΥΠΕΚΑ των εταιριών που δραστηριοποιούνται στη συλλογή και μεταφορά επικίνδυνων αποβλήτων.

Πίνακας 2: Μερίδια αγοράς (%), με βάση τον όγκο πωλήσεων, στην αγορά των υπηρεσιών διαχείρισης επικίνδυνων στερεών αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση στην Ελλάδα για την περίοδο 2010 – 2014.

Επωνυμία Εταιρίας	2010	2011	2012	2013	2014
Όμιλος ΤΠΠ	[45-55]	[45-55]	[35-45]	[45-55]	[45-55]
INTERGEO	[15-25]	[25-35}	[25-35]	[15-25]	[15-25]
ENVIROCHEM	[15-25]	[10-15]	[10-15]	[10-15]	[5-10]
SUK	[5-10]	[0-5]	[0-5]	[5-10]	[5-10]
ΛΟΙΠΟΙ [191]	5	12	16	15	10
ΣΥΝΟΛΟ	100	100	100	100	100

Πηγή: Απαντήσεις μερών

118. Στους Πίνακες 2 και 3 παρατίθενται τα μερίδια αγοράς των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην αγορά των υπηρεσιών διαχείρισης επικίνδυνων στερεών αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση στην Ελλάδα, κατά την περίοδο 2010 – 2014, όπως αυτά έχουν υπολογιστεί από τα μέρη. Σύμφωνα με το έντυπο της γνωστοποίησης, ο Όμιλος ΤΠΠ δραστηριοποιείται στη συγκεκριμένη αγορά με μερίδιο αγοράς περίπου [45-55%]. Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από τους κατωτέρω Πίνακες, ο Όμιλος ΤΠΠ, κατά το έτος 2014, κατείχε μερίδιο αγοράς της τάξης του [45-55%], με βάση τον όγκο των πωλήσεων και του [45-55%], με βάση την αξία τους.

Πίνακας 3: Μερίδια αγοράς (%), με βάση την αξία πωλήσεων στην αγορά των υπηρεσιών διαχείρισης επικίνδυνων στερεών αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση στην Ελλάδα για την περίοδο 2010 – 2014

Επωνυμία Εταιρίας	2010	2011	2012	2013	2014
Όμιλος ΤΠΠ	[45-55]	[45-55]	[45-55]	[45-55]	[45-55]
INTERGEO	[15-25]	[15-25]	[15-25]	[15-25]	[15-25]
ENVIROCHEM	[15-25]	[15-25]	[10-15]	[10-15]	[10-15]
SUK	[10-15]	[5-10]	[5-10]	[5-10]	[5-10]
ΛΟΙΠΟΙ	5	12	16	15	11
ΣΥΝΟΛΟ	100	100	100	100	100

Πηγή: Απαντήσεις μερών

119. Με βάση τα ανωτέρω μερίδια (του έτους 2014), ο δείκτης HHI[192], στην εν λόγω αγορά, τόσο πριν όσο και μετά από την πραγματοποίηση της υπό εξέταση συγκέντρωσης, υπολογίζεται σε 3.350, αν ληφθεί υπόψη ο όγκος των πωλήσεων και σε 3.303, αν ληφθεί υπόψη η αξία των πωλήσεων[193]. Οι συγκεκριμένες τιμές του δείκτη HHI είναι πολύ υψηλές. Ωστόσο, δεδομένου ότι, εκ των συμμετεχόντων στην υπό εξέταση συγκέντρωση μερών, στην εν λόγω αγορά δραστηριοποιείται μόνο ο Όμιλος ΤΠΠ, η μεταβολή του (Δ), ως αποτέλεσμα της συγκέντρωσης, είναι μηδενική.

120. Προς επαλήθευση των ανωτέρω εκτιμήσεων των μερών, η Υπηρεσία απέστειλε, όπως προαναφέρθηκε, επιστολές παροχής στοιχείων προς τις ανταγωνίστριες εταιρίες SUK, INTERGEO και ENVIROCHEM. Η INTERGEO, στην απάντησή της προς τη Γ.Δ.Α.[194], δήλωσε ότι τα έτη 2010 – 2013 δεν πραγματοποίησε διαχείριση αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση εντός ή εκτός Ελλάδας, και ότι, το έτος 2014, ο κύκλος εργασιών της στην εν λόγω αγορά

191 Το ποσοστό που αναφέρεται στην κατηγορία «ΛΟΙΠΟΙ» των Πινάκων 2 και 3 προστέθηκε από τη Γ.Δ.Α. προκειμένου να δικαιολογήσει την απόκλιση μεταξύ του αθροίσματος των μεριδίων που έδιναν τα μέρη και του συνολικού ποσοστού 100%.

192 Ο δείκτης HHI (Herfindhal –Hirschman Index) χρησιμοποιείται για τη μέτρηση του επιπέδου συγκέντρωσης, το οποίο, με τη σειρά του, μπορεί να παράσχει χρήσιμες πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση του ανταγωνισμού. Ο δείκτης HHI προκύπτει από την άθροιση των τετραγώνων των ατομικών μεριδίων αγοράς όλων των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στη συγκεκριμένη αγορά. Στις Κατευθυντήριες Γραμμές για την Αξιολόγηση των Οριζοντίων Συγκεντρώσεων, σχετικά με τα επίπεδα του HHI ορίζεται ότι:

«19. Η Επιτροπή δεν είναι πιθανό να εντοπίσει οριζόντια προβλήματα ανταγωνισμού σε αγορές όπου ο δείκτης HHI μετά την συγκέντρωση δεν ξεπερνά το 1000. Τέτοιες αγορές κατά κανόνα δεν απαιτούν εκτενή ανάλυση.

20. Είναι επίσης ελάχιστα πιθανό να διαπιστώσει οριζόντια προβλήματα ανταγωνισμού σε μία συγκέντρωση με δείκτη HHI μετά τη συγκέντρωση που κυμαίνεται μεταξύ 1000 και 2000 και ‘δέλτα’ κάτω από 250 ή σε μια συγκέντρωση με δείκτη HHI μετά τη συγκέντρωση πάνω από 2000 και δέλτα κάτω από 150, εκτός εάν υπάρχουν ειδικές περιστάσεις …..».

193 Σημειώνεται ότι, στον υπολογισμό του δείκτη δεν περιλαμβάνεται το μερίδιο αγοράς που αντιστοιχεί στις λοιπές επιχειρήσεις, το οποίο δεν είναι δυνατόν να επιμεριστεί στο πλαίσιο της παρούσας ανάλυσης. Στην περίπτωση που το μερίδιο των λοιπών επιχειρήσεων συνυπολογιζόταν στον υπολογισμό του δείκτη ως ανήκον σε μία μόνο επιχείρηση, η τιμή του δείκτη θα ανερχόταν σε 3.450, αν λαμβανόταν υπόψη ο όγκος των πωλήσεων και σε 3.424, αν λαμβανόταν υπόψη η αξία των πωλήσεων.

194 Βλ. την υπ’ αριθμ. πρωτ. […] επιστολή, σελ. 1.

υπολογίζεται στο ποσό των […] ευρώ και αφορά σε απόβλητα που παράχθηκαν και αξιοποιήθηκαν ενεργειακά εντός Ελλάδας[195]. Η εταιρία ανέφερε ότι η POLYECO αποτελεί τον «κυρίαρχο ανταγωνιστή, στη διαχείριση αποβλήτων που προορίζονται για ενεργειακή αξιοποίηση», καθώς έχει τη δυνατότητα παραγωγής στερεού εναλλακτικού καυσίμου στις εγκαταστάσεις της, αξιοποιώντας πολλούς διαφορετικούς τύπους επικίνδυνων και μη επικίνδυνων αποβλήτων.

121. Σύμφωνα με την INTERGEO δεν υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία σχετικά με τις διαχειριζόμενες ποσότητες επικίνδυνων και μη επικίνδυνων αποβλήτων με σκοπό την ενεργειακή τους αξιοποίηση, τόσο στην ελληνική αγορά όσο και στο εξωτερικό, και κατά συνέπεια, δεν είναι εφικτό να εκτιμηθεί το μερίδιό της. Ωστόσο, εκτιμά ότι λόγω του μικρού κύκλου εργασιών που προαναφέρθηκε, το μερίδιό της είναι «πάρα πολύ μικρό».[196]

122. Η ENVIROCHEM αναφέρει ότι δεν διαθέτει αξιόπιστα στοιχεία για το σύνολο της αγοράς και τα μερίδια της ίδιας ή των ανταγωνιστών της, συμπληρώνει ότι κάποια σχετικά στοιχεία θα μπορούσαν να εξαχθούν από την κοινή υπουργική απόφαση 8668/2007 (η οποία, όπως σημειώνει, περιλαμβάνει μη διασταυρωμένα δεδομένα του 2004, τα οποία χρήζουν πολύ αναλυτικής επεξεργασίας)

123. Στον Πίνακα 4 που ακολουθεί παρατίθενται οι κύκλοι εργασιών των εταιριών, κατά τη χρονική περίοδο 2010-2014, όπως προέκυψαν από τις απαντήσεις των μερών και των ανταγωνιστών.

Πίνακας 4: Αξία πωλήσεων σε ευρώ του ομίλου ΤΠΠ και των τριών ανταγωνιστών στην αγορά των υπηρεσιών διαχείρισης επικίνδυνων στερεών αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση στην Ελλάδα για την περίοδο 2010 – 2014.

Επωνυμία Εταιρίας	2010	2011	2012	2013	2014
ΤΠΠ	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
INTERGEO	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ENVIROCHEM	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
SUK	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
ΣΥΝΟΛΟ	10.119.907,11	10.922.413,85	7.430.548,64	6.855.636,83	7.554.474,11

Πηγή: Απαντήσεις μερών και ανταγωνιστών

124. Σημειώνεται ότι η εξαγωγή μεριδίων αγοράς με βάση τον ανωτέρω πίνακα θα ήταν ανακριβής, καθώς δεν περιλαμβάνεται σε αυτόν ο κύκλος εργασιών των λοιπών εταιριών, ο οποίος δεν είναι δυνατόν να εξακριβωθεί. Η εκτίμηση του μεριδίου αγοράς της POLYECO με βάση τα παραπάνω στοιχεία, βασίζεται σε ένα τεκμαρτό μέγιστο ύψος στο οποίο θα μπορούσε να ανέλθει το συγκεκριμένο μερίδιο καθώς λαμβάνει ως βάση, κατ’ ουσίαν, ότι ο κύκλος εργασιών των λοιπών ως άνω εταιριών είναι μηδενικός. Βάσει αυτού του υπολογισμού, προκύπτει ότι το μερίδιο αυτό κυμαίνεται κατ’ ανώτατο μεταξύ [65-75] % και [65-75%] κατά την περίοδο 2010 – 2014 και ανέρχεται, συγκεκριμένα, σε [65-75%], κατά το έτος 2014. Σε κάθε περίπτωση, πάντως, το τεκμαιρόμενο αυτό μερίδιο προϋπήρχε και δεν μεταβάλλεται ως αποτέλεσμα της υπό εξέταση συγκέντρωσης.

III.Β. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΚΤΗΣΗΣ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΜΕΣΩ ΧΡΗΣΕΩΣ ΤΟΥΣ ΩΣ ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΩΝ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΚΑΥΣΙΜΩΝ

125. Όπως προαναφέρθηκε, στην Ελλάδα, οι υπηρεσίες ενεργειακής ανάκτησης στερεών αποβλήτων, μέσω χρήσεώς τους ως εναλλακτικών δευτερογενών καυσίμων, παρέχονται κυρίως από την τσιμεντοβιομηχανία.

126. Η ENVIROCHEM αναφέρει, στην υπ’ αριθμ. πρωτ. 4570/15.07.2015 απαντητική επιστολή της, ότι: «[γ]ια τεχνικούς λόγους (απαιτούμενη θερμοκρασία καύσης, απαιτούμενος χρόνος παραμονής των αποβλήτων εντός κλιβάνου που επιτυγχάνεται μόνο σε περιστρεφόμενους μεγάλου μήκους) με άμεσο οικονομικό αντίκτυπο (μικρότερες απαιτήσεις για επενδύσεις προσαρμογής), οι μονάδες με μεγάλες ενεργειακές ανάγκες που μπορούν να αποτελέσουν εναλλακτική λύση των μονάδων αποτέφρωσης, είναι οι τσιμεντοβιομηχανίες». Αντίστοιχα, η ΧΑΛΥΨ σημειώνει[197] ότι: «Σίγουρα τα εργοστάσια παραγωγής τσιμέντου αποτελούν τις πλέον ενδεδειγμένες μονάδες αξιοποίησης τέτοιων υλικών, διότι η καύση τους στον περιστροφικό κλίβανο των τσιμεντοβιομηχανιών είναι πλήρης, η υπολειμματική τέφρα ενσωματώνεται στο παραγόμενο προϊόν (κλίνκερ), και οι εκπομπές ρύπων περιορίζονται εντός των επιτρεπόμενων ορίων, λόγω των οξειδωτικών συνθηκών καύσης και της αλκαλικής φύσης των φυσικών πρώτων υλών… Ως εκ τούτου, όσες μονάδες των εταιρειών παραγωγής τσιμέντου στην Ελλάδα είναι αδειοδοτημένες σχετικά (εταιρείες ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ, ΤΙΤΑΝ ΑΕ και ΧΑΛΥΨ ΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ ΑΕ), έχουν ζωηρό ενδιαφέρον να παραλαμβάνουν και να αξιοποιούν τέτοια υλικά ως εναλλακτικά καύσιμα».

127. Στην εν λόγω βιομηχανία, η ενέργεια είναι πολύ σημαντική, καθώς αποτελεί το 30-40% του συνολικού κό-

195 Σημειώνεται ότι, εάν γίνει δεκτό ότι η εκτίμηση της αξίας του συνόλου της αγοράς που πραγματοποίησαν τα μέρη είναι ορθή, ο συγκεκριμένος κύκλος εργασιών αντιστοιχεί σε μερίδιο αγοράς μικρότερο του 1%.

196 Βλ. την υπ’ αριθμ. πρωτ. […] επιστολή, σελ. 2.

197 Στην υπ’ αριθμ. πρωτ. 4692/21.07.2015 επιστολή της.

στους παραγωγής τσιμέντου[198]. Από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτει ότι το ποσοστό των δευτερογενών (εναλλακτικών) καυσίμων που χρησιμοποιείται από τις τσιμεντοβιομηχανίες που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα, αν και αυξάνεται συνεχώς, παραμένει σχετικά μικρό. Συγκεκριμένα, το ποσοστό αυτό το 2014 ανήλθε για την ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ στο […]. Από την άλλη πλευρά, η ΧΑΛΥΨ αναφέρει ότι, μέχρι σήμερα, έχει πετύχει να φθάσει περίπου στο […] της θερμικής υποκατάστασης με τη χρήση εναλλακτικών καυσίμων, ενώ στόχος της εταιρίας είναι να πετύχει […] θερμική υποκατάσταση έως το τέλος του έτους[199].

128. Ενώ, όπως προέκυψε από την έρευνα της Γ.Δ.Α., ο Όμιλος ΤΙΤΑΝ δραστηριοποιήθηκε στη συγκεκριμένη αγορά το έτος 2000, η ΧΑΛΥΨ το 2011 και η ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ το 2013, διεθνώς η χρήση εναλλακτικών καυσίμων στην τσιμεντοβιομηχανία έχει αποτελέσει μια αξιόπιστη λύση από το 1970. Η χρήση εναλλακτικών καυσίμων σήμερα σε χώρες της Ευρώπης ανέρχεται σε 6.000.000 τόνους/έτος περίπου, υποκαθιστώντας 3,5 εκατομμύρια τόνους άνθρακα το χρόνο.

129. Οι ελληνικές τσιμεντοβιομηχανίες προτίθενται να επεκτείνουν στο μέλλον τη δραστηριοποίησή τους στην αγορά ενεργειακής ανάκτησης στερεών αποβλήτων, μέσω χρήσης τους ως εναλλακτικών καυσίμων, όπως προκύπτει και από την από 29.03.2012 Εθελοντική Συμφωνία Συνεργασίας «Για την Πρόληψη και τον Έλεγχο της Ρύπανσης από την Τσιμεντοβιομηχανία» που έχει συναφθεί μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου[200] και της Ένωσης Τσιμεντοβιομηχανιών Ελλάδος (ΕΤΕ).

130. Στην εν λόγω συμφωνία αναγνωρίζεται ότι η χρησιμοποίηση εναλλακτικών καυσίμων και πρώτων υλών στη βιομηχανία αποτελεί ένα σημαντικό στοιχείο ορθής πολιτικής διαχείρισης αποβλήτων και θεωρείται ως Βέλτιστη Διαθέσιμη Τεχνική στην Ευρώπη[201], ενώ προσφέρει και σημαντικά περιβαλλοντικά οφέλη όπως: α) τη μείωση της χρησιμοποίησης μη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας όπως τα ορυκτά καύσιμα (με τη συνακόλουθη της εξόρυξης αυτών περιβαλλοντική επιβάρυνση), β) το γεγονός ότι η αντικατάσταση των ορυκτών καυσίμων με υλικά που διαφορετικά θα έπρεπε να απορριφθούν ή να καούν, με αντίστοιχες εκπομπές αερίων και καταλοίπων, συνεισφέρει και στη μείωση εκπομπών, όπως των αερίων που προκαλούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου και γ) τη μεγιστοποίηση της ανάκτησης ενέργειας από τα απόβλητα[202]. Στην περίπτωση της χρησιμοποίησης εναλλακτικών καυσίμων στην τσιμεντοβιομηχανία, όλη η παραγόμενη ενέργεια χρησιμοποιείται άμεσα στον περιστροφικό κλίβανο για την παραγωγή κλίνκερ, ενώ μεγιστοποιείται η ανάκτηση του ανόργανου μέρους των αποβλήτων και εξαλείφεται η ανάγκη της διάθεσης τέφρας.

131. Στη συμφωνία αναγνωρίζεται, επίσης, ότι η χρήση εναλλακτικών καυσίμων από τις τσιμεντοβιομηχανίες στην ΕΕ ανήλθε σε 28% περίπου κατά το έτος 2009, σε ορισμένες χώρες όπως στην Ολλανδία ξεπέρασε και το 80%, ενώ στην Ελβετία ξεπέρασε το 50%. Αντιθέτως, η χώρα μας βρίσκεται στις χαμηλότερες θέσεις της ευρωπαϊκής κατάταξης, με χρήση μικρότερη του 1% της συνολικής κατανάλωσης θερμικής ενέργειας[203].

132. Υπενθυμίζεται περαιτέρω ότι η συμμετοχή της ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας στην Ελλάδα, πρέπει να ανέλθει σε ποσοστό 18% μέχρι το έτος 2020[204]. Σημειώνεται, επίσης, ότι μέχρι σήμερα η αναζήτηση χώρων για εγκατάσταση διαχείρισης αποβλήτων προσκρούει σε καθυστερήσεις, λόγω των αντιδράσεων των τοπικών κοινωνιών[205].

133. Η εν λόγω συμφωνία συνεργασίας έχει ως αντικείμενο τον καθορισμό ενός γενικού πλαισίου για την αξιοποίηση εναλλακτικών καυσίμων από την τσιμεντοβιομηχανία «…συμβάλλοντας να γίνουν δημοσίως και ευρέως γνωστοί οι κανόνες χρήσης εναλλακτικών καυσίμων, καθώς και στη διαμόρφωση μιας δυναμικής αγοράς εναλλακτικών καυσίμων χωρίς στρεβλώσεις και αποκλεισμούς[206]. Όπως αναφέρεται εκεί: «…Το ΥΠΕΚΑ θεωρεί ότι η εξοικονόμηση μη ανανεώσιμων πόρων θα συνεισφέρει στην προστασία του περιβάλλοντος, θα δημιουργήσει σημαντικές οικονομικές ευκαιρίες για τις επιχειρήσεις και τους εργαζομένους, θα βελτιώσει την παραγωγικότητα, θα μειώσει το κόστος και θα ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα της τσιμεντοβιομηχανίας… Η τσιμεντοβιομηχανία μπορεί να χρησιμοποιεί εναλλακτικά καύσιμα και εναλλακτικές πρώτες ύλες που προέρχονται από τα απόβλητα, και μπορεί να μειώσει τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα και το κόστος της ενέργειας, καθώς και το κόστος της διαχείρισης των αποβλήτων…».

134. Στο πλαίσιο και για τους σκοπούς της συμφωνίας, το ΥΠΕΚΑ αναλαμβάνει να παρέχει στα μέλη της ΕΤΕ κάθε αναγκαία συνεργασία[207] και ιδίως αναφορικά με την περιβαλλοντική αδειοδότηση και την τήρηση των προθεσμιών, και εν γένει με τις κατάλληλες παρεμβάσεις και το συντονισμό των απαιτούμενων ενεργειών, και προς το σκοπό ολοκλήρωσης της διαδικασίας χορήγησης των αναγκαίων ενεργειών εντός των προθεσμιών ή εντός ευλόγου χρόνου από την υποβολή φακέλου. Από την πλευρά της η ΕΤΕ αναλαμβάνει να ενεργήσει αυτή και τα μέλη της έτσι ώστε το ποσοστό υποκατάστασης ορυκτών καυσίμων από εναλλακτικά καύσιμα να μπορεί να φθάσει το 40% το 2016, «….υπό την προϋπόθεση της οικονομικής βιωσιμότητας της προμήθειάς τους, σύμφωνα με τα εκάστοτε ισχύοντα οικονομικά δεδομένα και ολοκλήρωσης εντός ευλόγου

198 Βλ. παρουσίαση Κωνσταντίνου Συμεωνίδη, Δ/ντή Περιβάλλοντος της ΤΙΤΑΝ στην ιστοσελίδα www.cereco.gr/rise_act1/html/data.html.

199 Βλ. την υπ’ αριθμ. πρωτ. 4692/21.07.2015 επιστολή.

200 Εκπροσωπούμενου από το γενικό γραμματέα του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (ΥΠΕΚΑ).

201 Παρ. 7 και 11 προοιμίου συμφωνίας.

202 Παρ. 8 προοιμίου.

203 Παρ. 12 προοιμίου συμφωνίας.

204 Παρ. 16 προοιμίου συμφωνίας.

205 Παρ. 17 προοιμίου συμφωνίας.

206 Άρθρο 1, Αντικείμενο της εθελοντικής συμφωνίας συνεργασίας.

207 Άρθρο 6 συμφωνίας, Δικαιώματα και υποχρεώσεις των συνεργαζόμενων μερών.

χρόνου της διαδικασίας έκδοσης των αδειών που απαιτούνται». Οι τσιμεντοβιομηχανίες αναλαμβάνουν επίσης να διενεργούν τους αναγκαίους ποιοτικούς ελέγχους και να εφαρμόζουν ένα τεκμηριωμένο και αποτελεσματικό σύστημα διαχείρισης περιβάλλοντος, καθώς και τα προβλεπόμενα στις Βέλτιστες Διαθέσιμες Τεχνικές και εν γένει σε σχετικά έγγραφα.

135. Ο αριθμός των επιχειρήσεων που δραστηριοποιείται στην εν λόγω αγορά είναι μικρός, και, όπως προαναφέρθηκε, μόνο πολύ μεγάλες βιομηχανίες διαθέτουν κλιβάνους και μπορούν να αξιοποιήσουν ενεργειακά την καύση των αποβλήτων.

136. Από τα γνωστοποιούντα μέρη στη συγκεκριμένη αγορά δραστηριοποιείται, κατά τα προεκτεθέντα, ο Όμιλος TITAN, ο οποίος (συν)αποτεφρώνει εναλλακτικά καύσιμα για την αξιοποίηση της θερμικής τους ενέργειας στα εργοστάσια παραγωγής τσιμέντου. Τα μέρη αναφέρουν ότι, κατά την εκτίμησή τους, στην εν λόγω αγορά, ο Όμιλος TITAN κατέχει μερίδιο [45-55%].

137. Στην αγορά δραστηριοποιούνται επίσης και οι τσιμεντοβιομηχανίες ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ και ΧΑΛΥΨ[208], ενώ ροή αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση πραγματοποιείται και προς το ΒΑΣΙΛΙΚΟ ΚΥΠΡΟΥ, αλλά και προς άλλες επιχειρήσεις του εξωτερικού[209].

138. Στον Πίνακα 5 παρατίθενται οι εκτιμήσεις των μερών σχετικά με το συνολικό μέγεθος της αγοράς, με βάση τον όγκο των αποβλήτων (επικίνδυνων και μη) που προορίζεται προς ενεργειακή ανάκτηση.

Πίνακας 5: Υπηρεσίες ενεργειακής ανάκτησης στερεών αποβλήτων μέσω χρήσεώς τους ως δευτερογενών (εναλλακτικών) καυσίμων[210]

Έτη	Όγκος πωλήσεων σε τόνους
2010	64.100
2011	67.200
2012	99.700
2013	141.700
2014	182.500

Πηγή: Έντυπο γνωστοποίησης σελ. 39

139. Στον Πίνακα 6 παρατίθενται τα μερίδια αγοράς των βιομηχανιών που προσφέρουν υπηρεσίες ενεργειακής ανάκτησης στερεών αποβλήτων, μέσω χρήσεως τους ως (εναλλακτικών) δευτερογενών καυσίμων, σε επιχειρήσεις που διαχειρίζονται στερεά απόβλητα στην Ελλάδα, σύμφωνα με την εκτίμηση των μερών.

Πίνακας 6: Μερίδια αγοράς (%), με βάση τον όγκο πωλήσεων, στην αγορά των υπηρεσιών ενεργειακής ανάκτησης στερεών αποβλήτων (επικίνδυνων και μη επικίνδυνων) μέσω χρήσεως τους ως (εναλλακτικών) δευτερογενών καυσίμων, για την περίοδο 2010 – 2014 με βάση την γνωστοποίηση

Επωνυμία Εταιρίας	2010	2011	2012	2013	2014
Όμιλος TITAN	[45-55]	[25-35]	[45-55]	[45-55]	[45-55]
ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ	[15-25]	[15-25]	[15-25]	[25-35]	[25-35]
ΒΑΣΙΛΙΚΟ ΚΥΠΡΟΥ	[15-25]	[25-35]	[5-10]	[5-10]	[5-10]
CUNICO RESOURCES NV (FENI INDUSTRIES) (FYROM)			[5-10]		
ΧΑΛΥΨ			[5-10]		
ΛΟΙΠΟΙ [211]	16	18	10	14	13
ΣΥΝΟΛΟ	100	100	100	100	100

Πηγή: Έντυπο Γνωστοποίησης

208 Από την έρευνα της υπηρεσίας προέκυψε ότι από τις ανωτέρω τρεις τσιμεντοβιομηχανίες, που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα, κατά τα υπό εξέταση έτη 2010 - 2014, μόνο ο όμιλος TITAN (συν)αποτέφρωσε επικίνδυνα στερεά απόβλητα προς ενεργειακή ανάκτηση. Από το Μάρτιο του 2015, […], συναποτεφρώνει και η τσιμεντοβιομηχανία ΧΑΛΥΨ, τα οποία προμηθεύεται από την […], καθώς όπως αναφέρει στην απαντητική επιστολή της (υπ’ αριθμ. πρωτ. 4692/21.07.2015) […].

209 Στο υπ’ αριθ. πρωτ. 4869/29.7.2015 υπόμνημα των γνωστοποιούντων μερών αναφέρεται ότι στην ελληνική αγορά δραστηριοποιούνται ως πάροχοι υπηρεσιών ενεργειακής ανάκτησης στερεών αποβλήτων, οι εταιρίες ΧΑΛΥΨ, LAFARGE (ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ), ΒΑΣΙΛΙΚΟ ΚΥΠΡΟΥ, FENI (FYROM), SAKAB, TREDI (Γαλλίας) και HOLCIM (Βουλγαρίας).

210 Τα μέρη αναφέρουν ότι δεν είναι σε θέση να υπολογίσουν το συνολικό μέγεθος της συγκεκριμένης αγοράς σε αξία.

211 Το ποσοστό που αναφέρεται στην κατηγορία «ΛΟΙΠΟΙ» προστέθηκε από την Υπηρεσία προκειμένου οι στήλες να αθροίζουν στο 100% και ως προς αυτό βλ. υποσ. 215 κατωτέρω.

140. Σημειώνεται ότι τα μέρη, κατά δήλωσή τους, δεν είναι σε θέση να υπολογίσουν το συνολικό μέγεθος της συγκεκριμένης αγοράς σε αξία και, συνεπώς, ούτε και τα σχετικά μερίδια[212].

141. Με βάση τα ανωτέρω μερίδια (του έτους 2014), ο δείκτης HHI[213], στην εν λόγω αγορά, τόσο πριν όσο και μετά από την πραγματοποίηση της υπό εξέταση συγκέντρωσης, υπολογίζεται σε 3.411[214]. Η συγκεκριμένη τιμή του δείκτη HHI είναι πολύ υψηλή. Ωστόσο, δεδομένου ότι, εκ των συμμετεχόντων στην υπό εξέταση συγκέντρωση μερών, στην εν λόγω αγορά δραστηριοποιείται μόνο ο Όμιλος ΤΙΤΑΝ, η μεταβολή του (Δ), ως αποτέλεσμα της συγκέντρωσης, είναι μηδενική.

142. Προς επαλήθευση των ανωτέρω εκτιμήσεων των μερών, η Υπηρεσία απέστειλε, όπως προαναφέρθηκε, επιστολές παροχής στοιχείων προς τις ανταγωνίστριες εταιρίες ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ, ΧΑΛΥΨ και ΒΑΣΙΛΙΚΟ ΚΥΠΡΟΥ. Στον Πίνακα 7 παρατίθενται τα μερίδια αγοράς των τσιμεντοβιομηχανιών που δραστηριοποιούνται στην ελληνική επικράτεια, όπως προέκυψαν από τις απαντήσεις των μερών και των ανταγωνιστών[215].

Πίνακας 7: Όγκος πωλήσεων σε τόνους και μερίδια αγοράς (%) των ελληνικών τσιμεντοβιομηχανιών στην αγορά των υπηρεσιών ενεργειακής ανάκτησης στερεών αποβλήτων μέσω χρήσεως τους ως εναλλακτικά δευτερογενή καύσιμα στην τσιμεντοβιομηχανία στην Ελλάδα για την περίοδο 2010 – 2014[216].

Επωνυμία Εταιρίας	2010	2011	2012	2013	2014
Όμιλος ΤΙΤΑΝ	[…] ([95-100])	[…] ([85-95])	[…] ([85-95])	[…] ([85-95])	[…] ([85-95])
ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ	[…]	[…]	[…]	[…] ([0-5])	[…] ([5-10])
ΧΑΛΥΨ [217]	[…]	[…] ([5-10])	[…] ([5-10])	[…] ([5-10])	[…] ([5-10])
ΣΥΝΟΛΟ	[…] (100)	24.600 (100)	58.300 (100)	79.227 (100)	102.665 (100)

(Τα ποσοστά στις παρενθέσεις αντιπροσωπεύουν μερίδια αγοράς)

Πηγή: Απαντήσεις μερών και ανταγωνιστών

143. Τα απόβλητα προς ενεργειακή ανάκτηση αποτελούν ανομοιογενές προϊόν που μπορούν να περιλαμβάνουν από αποξηραμένη ιλύ μέχρι λάσπη διυλιστηρίων. Για καθένα από τα απόβλητα αυτά εισπράττεται διαφορετικό gate fee (από 0 έως 40 € ανά τόνο). Επομένως, σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής, τα μερίδια των ανταγωνιστών θα πρέπει να υπολογιστούν σύμφωνα με την αξία και όχι τον όγκο των αποβλήτων[218]. Υπάρχουν

212 Βλ. έντυπο γνωστοποίησης, σελ. 39, 40 και 42.

213 Βλ. υποσημείωση 192.

214 Σημειώνεται ότι, στον υπολογισμό του δείκτη δεν περιλαμβάνεται το μερίδιο αγοράς που αντιστοιχεί στις λοιπές επιχειρήσεις, το οποίο δεν είναι δυνατόν να επιμεριστεί στο πλαίσιο της παρούσας ανάλυσης. Στην περίπτωση που το μερίδιο των λοιπών επιχειρήσεων συνυπολογιζόταν στον υπολογισμό του δείκτη ως ανήκον σε μία μόνο επιχείρηση, η τιμή του δείκτη θα ανερχόταν σε 3.580.

215 Σχετικά με τους ανωτέρω υπολογισμούς, επισημαίνονται τα εξής:

α) οι υπολογισμοί αφορούν μόνο στις τσιμεντοβιομηχανίες που έχουν τις εγκαταστάσεις τους στην Ελλάδα, ενώ, όπως έχει προαναφερθεί, ενεργειακή ανάκτηση αποβλήτων παραγόμενων και διαχειριζόμενων από επιχειρήσεις που εδρεύουν στην Ελλάδα πραγματοποιείται και από τσιμεντοβιομηχανίες του εξωτερικού.

β) Από τα στοιχεία των μεριδίων αγοράς που προσκόμισαν τα μέρη, προκύπτει ένα ποσοστό της τάξης του 10 – 18% (ανάλογα με το έτος) που ανήκει σε λοιπές (πλην των ανταγωνιστών τους που κατέχουν μερίδιο αγοράς άνω του 5% στην αγορά) επιχειρήσεις, οι οποίες δεν έχει εξακριβωθεί αν είναι επιχειρήσεις που εδρεύουν στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό.

γ) Από τα αναφερόμενα στην έκθεση του Υπουργείου Περιβάλλοντος (βλ. υποσημείωση 135) συνάγεται ότι υπάρχουν και επιχειρήσεις μικρής δυναμικότητας που συναποτεφρώνουν απόβλητα στην Ελλάδα.

δ) Δεν είναι δυνατόν να εξακριβωθεί κατά πόσον οι ασβεστοποιίες, οι οποίες έχουν αδειοδοτηθεί για τη συναποτέφρωση αποβλήτων (βλ. ανωτέρω παρ.81 επ.) προβαίνουν ή όχι στην εν λόγω διαδικασία, στην οποία έχει εναντιωθεί ο Ελληνικός Σύνδεσμος Ασβέστου (βλ. http://e-thessalia.gr/ochi-apo-ton-elliniko-sindesmo-asvestou-stin-kafsi-elastikon-apo-asvestopiia-sti-viomichaniki-periochi/, δημοσίευμα της 04.02.2015).

ε) Στην ιστοσελίδα της POLYECO (www.polyeco.gr) αναφέρεται ότι «Χάρη στις πλήρως αδειοδοτημένες εγκαταστάσεις της αλλά και το έμπειρο τεχνικό προσωπικό που διαθέτει η Polyeco επεξεργάζεται επικίνδυνα και μη στερεά και υγρά απόβλητα, καθώς επίσης και ιλύες. Τα απόβλητα με υψηλή θερμογόνο αξία μετατρέπονται σε Εναλλακτικά Στερεά Καύσιμα τα οποία αντικαθιστούν τις πρωταρχικές πηγές ενέργειας στην τσιμεντοβιομηχανία και σε σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής». Σύμφωνα με τα στοιχεία του φακέλου (βλ. ανωτέρω παρ. 82) τα αιτήματα εταιριών που διαθέτουν σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής για τη χορήγηση άδειας αποτέφρωσης/συναποτέφρωσης εναλλακτικών καυσίμων είναι ακόμη εκκρεμή ενώπιον του Υπουργείου Περιβάλλοντος, οπότε θεωρείται ότι η εν λόγω αναφορά της POLYECO δεν αφορά σε σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής, τους οποίους προμηθεύει αυτή τη στιγμή με εναλλακτικά καύσιμα.

216 Η εκτίμηση του συγκεκριμένου τμήματος της αγοράς έγινε από την Υπηρεσία με βάση τις απαντήσεις των μερών και των ανταγωνιστών. Ο εν λόγω πίνακας αναφέρεται μόνο σε ελληνικές τσιμεντοβιομηχανίες, σε υπηρεσίες ενεργειακής ανάκτησης στην Ελλάδα, και δεν συμπεριλαμβάνει τις διασυνοριακές ροές αποβλήτων περί των οποίων βλ. στα οικεία σημεία.

217 Στοιχεία από την υπ’ αριθμ. πρωτ. 4692/21.07.2015 επιστολή.

218 Κατά γενικό κανόνα, τόσο ο όγκος όσο και η αξία των πωλήσεων αποτελούν χρήσιμα στοιχεία για τον υπολογισμό των μεριδίων. Ωστόσο, στην περίπτωση διαφοροποιημένων προϊόντων θεωρείται ότι οι πωλήσεις σε αξία και το αντίστοιχο μερίδιο αγοράς αντικατοπτρίζουν καλύτερα

όμως κάποια απόβλητα για τα οποία καταβάλλεται τίμημα από τις εταιρίες που παρέχουν υπηρεσίες ενεργειακής ανάκτησης. Συγκεκριμένα, η ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ αναφέρει[219] ότι το 2013 (συν)αποτέφρωσε […] τόνους στερεού υπολείμματος ανακύκλωσης για το οποίο […], ενώ το 2014 (συν)αποτέφρωσε […] τόνους στερεού υπολείμματος ανακύκλωσης για το οποίο […] και […] τόνους αποξηραμένης βιολογικής ιλύος για την οποία […]. Επιπλέον, ο Όμιλος ΤΙΤΑΝ αναφέρει[220] ότι το 2014 για υπηρεσίες ενεργειακής ανάκτησης που προσφέρθηκαν στην Ελλάδα εισέπραξε […] ενώ κατέβαλλε […]. Επομένως, η εκτίμηση της Επιτροπής βασίζεται στον υπολογισμό των μεριδίων βάσει του όγκου των αποβλήτων, καθώς αυτή θεωρείται η πιο αξιόπιστη εκτίμηση με τα υφιστάμενα δεδομένα του φακέλου.

144. Σε σχετική ερώτηση, σχετικά με τους ανταγωνιστές της και τα μερίδιά τους στην ελληνική αγορά, η ΧΑΛΥΨ[221] απάντησε: «Δεν έχουμε σαφή εικόνα. Σίγουρα τα εργοστάσια παραγωγής τσιμέντου αποτελούν τις πλέον ενδεδειγμένες μονάδες αξιοποίησης τέτοιων υλικών […] Ως εκ τούτου, όσες μονάδες των εταιρειών παράγωγης τσιμέντου στην Ελλάδα είναι αδειοδοτημένες σχετικά (εταιρείες ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ, ΤΙΤΑΝ ΑΕ και ΧΑΛΥΨ ΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ ΑΕ), έχουν ζωηρό ενδιαφέρον να παραλαμβάνουν και να αξιοποιούν τέτοια υλικά ως εναλλακτικά καύσιμα. Αναφορικά με τα μερίδια αγοράς κάθε μίας εκ των ως άνω εταιριών στην αγορά αυτή, δε βρισκόμαστε σε θέση να το γνωρίζουμε, εντούτοις εκτιμούμε πως βρίσκεται σε στενή συνάρτηση με τον χρόνο κατά τον οποίο καθεμία από τις ανωτέρω εταιρίες αδειοδοτήθηκε σχετικά και γενικότερα, πως η Τσιμεντοβιομηχανία έχει το μεγαλύτερο ποσοστό αξιοποίησης τους στην Ελλάδα σήμερα και ιδιαίτερα σε σχέση με τα επικίνδυνα απόβλητα, για τα οποία χρειάζεται ειδική αδειοδότηση και ειδικές προϋποθέσεις που συνήθως πληρούν οι εταιρίες αυτού του χώρου (π.χ. χρήση ειδικών φίλτρων)».

145. Αντίστοιχη ήταν και η απάντηση της ΑΓΕΤ[222], η οποία σημείωσε ότι: «Εξ όσων είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε, οι εταιρίες που δραστηριοποιούνται στην αγορά παραγωγής τσιμέντου καθώς και εταιρίες που δραστηριοποιούνται στους κλάδους της ασβεστοποιίας χρησιμοποιούν δευτερογενή (εναλλακτικά) καύσιμα κατά συνήθη πρακτική τους. Δεν είμαστε, ωστόσο, σε θέση να προσδιορίσουμε το κατά πόσο τα ανωτέρω δευτερογενή (εναλλακτικά) καύσιμα προέρχονται από επικίνδυνα ή μη επικίνδυνα απόβλητα ή τα ακριβή μερίδια που κατείχαν οι ως άνω εταιρίες στο σύνολο της εν λόγω αγοράς, καθώς δεν διατίθενται δημοσιευμένα στοιχεία σχετικά με τα ανωτέρω».

146. Για λόγους πληρότητας αναφέρεται σε σχέση με το επίπεδο της ενεργειακής ανάκτησης στερεών επικίνδυνων αποβλήτων ότι[223], από την έρευνα της υπηρεσίας προέκυψε ότι τα έτη των οποίων τα στοιχεία λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό των μεριδίων αγοράς (2010-2014), μόνο ο Όμιλος ΤΙΤΑΝ (συν)αποτεφρώνει επικίνδυνα στερεά απόβλητα προς ενεργειακή ανάκτηση στην Ελλάδα κατέχοντας μερίδιο 100%. Τα πολύ υψηλά μερίδια για τα επικίνδυνα απόβλητα του Ομίλου ΤΙΤΑΝ έως το 2014, οφείλονται στο ότι ήταν η πρώτη εταιρία - μοναδικός πάροχος υπηρεσιών ενεργειακής ανάκτησης επικίνδυνων αποβλήτων στην Ελλάδα, στο αρχικό αυτό στάδιο. Ωστόσο, από το Μάρτιο του 2015 […], συναποτεφρώνει και η […], τα οποία προμηθεύεται […], καθώς όπως αναφέρει στην απαντητική επιστολή της[224] […]. Όπως προαναφέρθηκε, υπηρεσίες ενεργειακής ανάκτησης σε επικίνδυνα απόβλητα παρέχονται και σε χώρες του εξωτερικού.

147. Γενικά η διαχείριση των απορριμμάτων αποτελεί έναν από τους τομείς που τόσο στο εξωτερικό όσο και στην Ελλάδα χαρακτηρίζεται από μεγάλη ανάπτυξη. Σε έναν τομέα που χαρακτηρίζεται από τεχνολογική εξέλιξη και ανάπτυξη, ο ορισμός της αγοράς κινδυνεύει να είναι ακατάλληλος και να μην ισχύει στο εγγύς μέλλον[225]. Ήδη η εικόνα της αγοράς των υπηρεσιών ενεργειακής ανάκτησης τόσο των επικίνδυνων όσο και των μη επικίνδυνων αποβλήτων είναι διαφορετική από το 2015 όχι μόνο γιατί δραστηριοποιείται και η […] στη συναποτέφρωση επικίνδυνων αποβλήτων αλλά γιατί γενικά και οι τρεις τσιμεντοβιομηχανίες επενδύουν προς την κατεύθυνση της αποτέφρωσης αυξημένων ποσοτήτων αποβλήτων. Περαιτέρω αναμένεται, όπως προαναφέρθηκε, η είσοδος νέων κλάδων όπως είναι η ασβεστοποιία και οι εταιρίες παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας.

IV. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ

IV.A. ΑΓΟΡΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΩΝ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΠΡΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΝΑΚΤΗΣΗ

α) Εμπόδια εισόδου

148. Ως κυριότερο εμπόδιο εισόδου στη συγκεκριμένη αγορά (καθώς και στην αγορά διαχείρισης μη επικίνδυνων αποβλήτων) αναφέρεται τόσο από τα μέρη όσο και από τους ανταγωνιστές αυτών, η λήψη των απαιτούμενων αδειοδοτήσεων και η συναφής γραφειοκρατία των σχετικών υπηρεσιών[226]. Η δυσκολία στη λήψη των σχετικών αδειών αφορά κυρίως στις επιχειρήσεις οι οποίες

τη σχετική θέση και δύναμη κάθε προμηθευτή. Βλ. παρ. 55 της Ανακοίνωσης της Επιτροπής όσον αφορά τον ορισμό της σχετικής αγοράς για τους σκοπούς του κοινοτικού δικαίου ανταγωνισμού.

219 Στην υπ’ αριθμ. πρωτ. 4736/22.07.2015 απαντητική επιστολή.

220 Στην υπ’ αριθμ. πρωτ. 4617/16.07.2015 επιστολή.

221 Αρ. πρωτ. 4692/21.07.2015 επιστολή.

222 Βλ. την υπ’ αριθμ. πρωτ. 4515/13.07.2015 επιστολή.

223 Σχετικά με το ζήτημα της ενδεχόμενης διάκρισης των ανακτώμενων αποβλήτων σε επικίνδυνα και μη επικίνδυνα βλ. ανωτέρω παρ. 89.

224 Βλ. την υπ’ αριθμ. πρωτ. […] επιστολή.

225 Βλ. «Κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής για την ανάλυση αγοράς και την εκτίμηση της σημαντικής ισχύος στην αγορά βάσει του κοινοτικού πλαισίου κανονιστικών ρυθμίσεων για τα δίκτυα και τις υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών» παρ. 63 που παραπέμπει στις συνεκδικαθείσες υποθέσεις T-125/97 και T-127/97 The Coca-Cola Company και λοιποί κατά Επιτροπής, [2000], συλλογή II-1733, παράγραφος 81 και 82.

226 Σε αυτά αναφέρεται ενδεικτικά η ANTIPOLLUTION (αρ.πρωτ. 4663/17.07.2015 επιστολή της). Αναφορά γίνεται και από τα μέρη στη σελ. 56 του εντύπου γνωστοποίησης.

σκοπεύουν να προβούν και σε επεξεργασία των επικίνδυνων αποβλήτων, πέραν της απλής συλλογής και μεταφοράς τους. Για τη δεύτερη αυτή περίπτωση, η αδειοδότηση είναι σημαντικά απλούστερη[227]. Από τα μέρη επισημαίνεται επίσης και το κόστος επένδυσης για τη δημιουργία μιας ολοκληρωμένης επιχείρησης διαχείρισης (συμπεριλαμβανομένης της επεξεργασίας αποβλήτου για την παραγωγή εναλλακτικού καυσίμου). Τα μέρη εκτιμούν ότι το κόστος αυτό ανέρχεται σε 4 έως 6 εκατ. ευρώ[228].

β) Δυνητικοί ανταγωνιστές

149. Ως δυνητικοί ανταγωνιστές της POLYECO, ήτοι ανταγωνιστές οι οποίοι ενδέχεται να δραστηριοποιηθούν μελλοντικά στην εν λόγω αγορά, αναφέρονται[229] από τα μέρη οι εταιρίες ΛΙΠΑΝΤΙΚΑ ΑΧΑΪΑΣ ΑΕ, Antipollution ΑΝΕ, ΝΕΙΛΟΣ ΤΕΧΝΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΠΕ, WATT Α.Ε., ΑΝΑ. ΕΜΠΟ Α.Ε (πρώην ΟΙΚΟ.Μ.Ε.Τ. ΑΕ), ΕΛ.ΔΙΑ Α.Ε., ΑΝΑΜΕΤ Α.Ε, ΑΦΟΙ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ ΑΒΕΕ & ΝΕ.

150. Η εταιρία INTERGEO ΕΠΕ[230] θεωρεί ως δυνητικούς ανταγωνιστές στην εν λόγω αγορά τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στη συλλογή και μεταφορά αποβλήτων προς ενεργειακή αξιοποίηση, επισημαίνει ωστόσο ότι οι εν λόγω επιχειρήσεις δεν δύνανται να προβούν στην επεξεργασία των αποβλήτων, και ότι αυτός είναι και ο λόγος που η εταιρία […].

151. Από την εταιρία ENVIROCHEM[231], ως δυνητικοί ανταγωνιστές αναφέρονται εταιρίες δραστηριοποιούμενες σε διαχείριση επικίνδυνων αποβλήτων από πλοία ή και άλλων ειδικών κατηγοριών.

227 Η εταιρία ENVIROCHEM αναφέρει στην υπ’ αριθμ. πρωτ. 4557/14.07.2015 επιστολή της ότι: «Το βασικό εμπόδιο για την πλήρη είσοδο μιας αγοράς στην αγορά διαχείρισης επικίνδυνων αποβλήτων είναι η αδειοδότηση εγκατάστασης τελικής επεξεργασίας. Το νομοθετικό πλαίσιο γύρω από την χωροθεσία, με τους αντικρουόμενους όρους και περιορισμούς, είναι περίπου «χαοτικό». Οι τεχνικές προδιαγραφές είναι πολύ γενικές και ως εκ τούτου ασαφείς και η αδειοδοτική διαδικασία τεράστια από άποψης γραφειοκρατίας, με ισχυρή την δυνατότητα λήψης «πολιτικών» αποφάσεων σε κάποια στάδια (π.χ. αρνητικές γνωμοδοτήσεις περιφερειακών ή δημοτικών συμβουλίων, αντίθετες προς τις θετικές εισηγήσεις των τεχνικών διοικητικών υπηρεσιών), ενώ τυχόν δικαστικές εμπλοκές (προσφυγές στο ΣτΕ) είναι δυνατό να ακυρώσουν κάθε σχετική προσπάθεια επένδυσης, κατά την άποψη μας, χρειάζεται πολύ ισχυρή οικονομική βάση για να ανταπεξέλθει κανείς στη διαδικασία αυτή (πέραν της επένδυσης αυτής καθ’ εαυτής σε εξοπλισμό κλπ.) και μάλιστα παρεχόμενη από εγχώριους επενδυτές που είναι σε θέση να γνωρίζουν και να κατανοήσουν τις δυσκολίες. Η είσοδος στην αγορά της απλής συλλογής - μεταφοράς αντιθέτως, είναι πολύ απλή, ενδεχομένως και υπεραπλουστευμένη, καθώς σε αντίθεση με το καθεστώς που ισχύει σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες (π.χ. Γερμανία, Γαλλία, Βέλγιο) δεν διαχωρίζονται οι επιχειρήσεις σε «μεταφορείς» (αν κάνουν μόνο αυτό), «συλλογείς» (αν διαθέτουν και εγκατάσταση αποθήκευσης) ή απλούς «dealers» (αν δεν έχουν καθόλου ίδια μέσα), ενώ στα ζητούμενα για αδειοδότηση δεν περιλαμβάνονται το ακαδημαϊκό υπόβαθρο και πιστοποιητικά εκπαίδευσης εμπλεκομένου προσωπικού (με αρμοδιότητες και ευθύνες), με αποτέλεσμα να μπορεί να αδειοδοτηθεί για την διαχείριση παντός είδους επικινδύνων αποβλήτων (εύφλεκτων, τοξικών κ.α.) κάθε επιχείρηση, χωρίς ιδιαίτερες προϋποθέσεις αξιοπιστίας».

228 Σελ. 66 του εντύπου γνωστοποίησης.

229 Ως πηγή αναφέρουν τα μέρη πληροφορίες της αγοράς, σελ. 55 εντύπου γνωστοποίησης.

230 Βλ. υπ’ αριθμ. πρωτ. […] επιστολή της εν λόγω εταιρίας.

231 Στην υπ’ αριθμ. πρωτ. 4557/14.07.2015 επιστολή της.

γ) Δομή της ζήτησης

152. Όπως αναφέρεται στη γνωστοποίηση[232], πελάτες στην εν λόγω αγορά είναι κυρίως οι παραγωγοί βιομηχανικών αποβλήτων, το πλήθος των οποίων είναι αρκετά μεγάλο. Συγκεκριμένα, σημειώνεται ότι κατά το έτος 2014 η POLYECO είχε […] ενεργούς πελάτες, εκ των οποίων οι 10 πρώτοι πραγματοποίησαν το […] του τζίρου της, οι 20 πρώτοι το […] του τζίρου της και οι 30 πρώτοι το […] του τζίρου της.

δ) Ωριμότητα και εν γένει ανταγωνιστικές συνθήκες αγοράς

153. Τα μέρη εκτιμούν ότι λόγω του γεγονότος ότι τα επικίνδυνα στερεά απόβλητα προέρχονται από τη βιομηχανική παραγωγή, εάν συνεχισθεί η οικονομική ύφεση και η συνακόλουθη μείωση της παραγωγής, είναι πιθανό και η εν λόγω αγορά να διέλθει φάση μείωσης της ζήτησης[233].

154. Σύμφωνα με την εταιρία ENVIROCHEM[234]: «το σύνολο των εταιριών που δραστηριοποιούνται στο αντικείμενο είτε ως κύρια δραστηριότητά τους είτε ως επιμέρους, είναι περίπου 60, αρκετές σε εταιρικές μορφές που δεν τις υποχρεώνει σε δημοσίευση ισολογισμών, ενώ και τα στοιχεία πωλήσεων στο συγκεκριμένο αντικείμενο δεν αποτυπώνονται χωριστά στους ισολογισμούς όσων εταιρειών δημοσιεύουν… Η αίσθησή μας από την αγορά στην οποία απευθυνόμαστε (βιομηχανίες παραγωγής χρωμάτων, χημικών, φαρμάκων, καλλυντικών, απορρυπαντικών) και από όσους ισολογισμούς έχει τύχει να έχουμε υπόψη μας, είναι ότι πρόκειται για μια πραγματική, ενεργή αγορά της τάξης των €8.000.000 ετησίως (προ κρίσης το ποσό ανερχόταν σε περίπου €10.000.00), στην οποία το μερίδιο της εταιρείας μας ανέρχεται σε περίπου [10-15%]. Ένα επιπλέον ποσοστό 20% μοιράζεται σε άλλες ανταγωνιστικές εταιρείες (κυρίως τις INTERGEO ΕΠΕ, SUK ΕΠΕ, Ecosafe ΟΕ, αλλά και άλλες μικρότερες), και το υπόλοιπο κατέχει η Polyeco ΑΕ, η οποία έχει το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα να διαθέτει εγκατάσταση επεξεργασίας/αξιοποίησης (παραγωγή εναλλακτικού καυσίμου) και τελικό αποδέκτη (τσιμεντοβιομηχανία) στη χώρα[235]».

155. Σε συνέχεια των ανωτέρω παρατηρήσεών της, η εταιρία ENVIROCHEM αναφέρει ως βασικούς ανταγωνιστές της τις ως άνω αναφερθείσες εταιρίες POLYECO, SUK, INTERGEO, Ecosafe, και τις εταιρίες (με μικρότερα μερίδια αγοράς) Arvis Zimmermann ΕΠΕ, CINAR ΑΕ, Λιπαντικά Αχαΐας Α.Ε.

156. Από τα στοιχεία του Υπουργείου Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, προ-

232 Βλ. σημείο 8.7 του εντύπου γνωστοποίησης.

233 Σελ. 60 του εντύπου γνωστοποίησης.

234 Στις υπ’ αριθμ. πρωτ. 4557/14.07.2015 και 4599/15.07.2015 επιστολές της.

235 Από την περιγραφή της αγοράς που παραθέτει η ENVIROCHEM προκύπτει ότι αναφέρεται στη διαχείριση του συνόλου των επικίνδυνων αποβλήτων και όχι μόνο αυτών που προορίζονται για ενεργειακή ανάκτηση, καθώς όπως προαναφέρθηκε, για τα τελευταία, η εταιρία δήλωσε ότι πραγματοποίησε κύκλο εργασιών μόλις το 2014, ύψους […] ευρώ και όχι […] ευρώ, ποσό που θα αντιστοιχούσε στο […] του εκτιμώμενου από αυτήν συνόλου της αγοράς.

κύπτει ότι το Νοέμβριο του 2014 υπήρχαν 63 επιχειρήσεις, οι οποίες ήταν αδειοδοτημένες για τη συλλογή και μεταφορά επικίνδυνων αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένων και των επικίνδυνων αποβλήτων υγειονομικών μονάδων. Στο σχετικό κατάλογο[236] αναφέρεται ότι οι 14 εξ αυτών είναι αδειοδοτημένες για τη διαχείριση όλων των κωδικών του Ευρωπαϊκού Καταλόγου Αποβλήτων, ενώ για τις υπόλοιπες αναφέρονται συγκεκριμένοι κωδικοί αποβλήτων. Ενδέχεται, δε, ορισμένες εκ των συγκεκριμένων επιχειρήσεων να μη δραστηριοποιούνται στη διαχείριση ειδικά επικίνδυνων στερεών αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση. Επιπλέον, στον εν λόγω κατάλογο αναφέρεται ότι 23 εκ των περιλαμβανομένων σε αυτόν επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων των 14 που είναι αδειοδοτημένες για τη διαχείριση του συνόλου των κωδικών του Ευρωπαϊκού Καταλόγου Αποβλήτων, έχουν τη δυνατότητα διασυνοριακής μεταφοράς των αποβλήτων.

157. Κατά τα αναφερόμενα στη γνωστοποίηση[237], στην εν λόγω αγορά έχουν εισέλθει κατά τα τελευταία έτη οι επιχειρήσεις Αρχιμήδης Νεονάκης ΑΕ και ΛΙΠΑΝΤΙΚΑ ΑΧΑΪΑΣ Α.Ε. Σύμφωνα, δε, με την επιστολή της SUK, […][238].

158. Τέλος, σημειώνεται ότι εκ των δραστηριοποιούμενων στην εν λόγω αγορά επιχειρήσεων, πραγματοποιείται διαχείριση αποβλήτων προς ανάκτηση, όχι μόνον εντός της ελληνικής επικράτειας, αλλά και προς το εξωτερικό. Συγκεκριμένα, οι επιχειρήσεις του ομίλου SUK και η ENVIROCHEM, αλλά και η POLYECO ως ένα βαθμό, προωθούν τα διαχειριζόμενα από αυτές απόβλητα προς ανάκτηση στο εξωτερικό[239].

IV.B. ΑΓΟΡΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΚΤΗΣΗΣ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΜΕΣΩ ΧΡΗΣΕΩΣ ΤΟΥΣ ΩΣ ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΩΝ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΚΑΥΣΙΜΩΝ

α) Εμπόδια εισόδου

159. Ως εμπόδια εισόδου στην εν λόγω αγορά τα μέρη αναφέρουν τη λήψη των απαιτούμενων αδειοδοτήσεων και το κόστος της σχετικής επένδυσης. Συγκεκριμένα, τα μέρη εκτιμούν ότι η εγκατάσταση κλιβάνου έχει κόστος από 50 έως 200 εκ. ευρώ, ενώ το κόστος της εγκατάστασης μονάδας τροφοδοσίας των αποβλήτων ως εναλλακτικών καυσίμων (για τις επιχειρήσεις που διαθέτουν ήδη κλίβανο, όπως οι τσιμεντοβιομηχανίες και οι ασβεστοποιίες) είναι σημαντικά χαμηλότερο και ανέρχεται σε 5 έως 20 εκ. ευρώ[240].

160. Η INTERGEO ΕΠΕ επισημαίνει[241] ως εμπόδια εισόδου της ενεργειακής αξιοποίησης αποβλήτων στην Ελλάδα[242] αφενός μεν την έλλειψη τεχνικά και περιβαλλοντικά κατάλληλων εγκαταστάσεων για την παραλαβή αποβλήτων για ενεργειακή αξιοποίηση και αφετέρου την ύπαρξη αντιδράσεων εκ μέρους των τοπικών κοινωνιών[243]. Στην αντίδραση των τοπικών κοινωνιών κάνει μνεία και η από 29.3.2012 εθελοντική συμφωνία μεταξύ ΥΠΕΚΑ και ΕΤΕ, για την οποία έγινε λόγος ανωτέρω[244].

β) Δυνητικοί ανταγωνιστές

161. Ως δυνητικοί ανταγωνιστές αναφέρονται από τα μέρη[245] αφενός μεν νέες βιομηχανίες παραγωγής ηλεκτρικής/ θερμικής ενέργειας, εταιρίες όπως για παράδειγμα η Waste – Syclo[246] και αφετέρου υφιστάμενες επιχειρήσεις που ήδη διαθέτουν κλιβάνους συναποτέφρωσης και θα μπορούσαν να επεκταθούν στην αγορά της ενεργειακής ανάκτησης όπως η ΔΕΗ ή βιομηχανίες ασβεστοποιίας. Τα μέρη αναφέρουν ότι[247]: «Δεν θα πρέπει να παραγνωρίζεται η πιθανότητα ότι ο λόγος για τον οποίο οι ανωτέρω δυνητικοί ανταγωνιστές δεν έχουν μέχρι σήμερα εισέλθει στην αγορά της ενεργειακής ανάκτησης στην Ελλάδα είναι κυρίως ότι οι επιχειρήσεις διαχείρισης δεν έχουν αναπτύξει περισσότερο τις δραστηριότητές τους, και συνεπώς οι δυνητικοί αυτοί ανταγωνιστές θα εισέλθουν στην αγορά, προβαίνοντας στις απαιτούμενες επενδύσεις, εφόσον οι επιχειρήσεις διαχείρισης επεκτείνουν τις δραστηριότητές τους και μεγαλύτερο ποσοστό αποβλήτων τύχει διαχείρισης και επεξεργασίας….».

γ) Δομή της ζήτησης

162. Κύριο χαρακτηριστικό της ζήτησης στη συγκεκριμένη αγορά είναι η ύπαρξη πολλών τύπων (υφιστάμενων και δυνητικών) πελατών. Συγκεκριμένα, δεδομένου ότι ως εναλλακτικά καύσιμα μπορούν να χρησιμοποιηθούν διάφορα είδη αποβλήτων, είτε απευθείας είτε κατόπιν επεξεργασίας, πελάτες των επιχειρήσεων που παρέχουν υπηρεσίες ενεργειακής ανάκτησης αποτελούν (ή μπορούν να αποτελέσουν), τόσο οι εταιρίες διαχείρισης αποβλήτων όσο και απευθείας οι κάτοχοι αυτών (εταιρίες ή Συλλογικά Συστήματα Εναλλακτικής Διαχείρισης), αλλά και ατομικές λύσεις διαχείρισης αποβλήτων, καθώς και απευθείας οι υπόχρεοι παραγωγοί/ εισαγωγείς και οποιοσδήποτε κάτοχος στερεών αποβλήτων (οικιακά, εμπορικά και βιομηχανικά απόβλητα), εφόσον δεν καταλήγουν σε ανακύκλωση[248]. Εφόσον τα απόβλητα έχουν υποστεί κάποιο είδος επεξεργασίας προ της ενεργειακής τους ανάκτησης, αποτελούν δευτερογενή καύσιμα, ενώ σε περίπτωση που χρησιμοποιούνται απευθείας, αποτελούν (απλά) εναλλακτικά καύσιμα.

236 Βλ. http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=439&language=el-GR.

237 Σελ. 64-65 του εντύπου γνωστοποίησης.

238 Βλ. την υπ’ αριθ. πρωτ. 4463/10.07.2015 επιστολή της SUK.

239 Βλ. τις υπ’ αριθμ. πρωτ. 4463/10.07.2015 και 4599/15.07.2015 επιστολές των εν λόγω εταιριών.

240 Σελ. 66-67 εντύπου γνωστοποίησης.

241 Βλ. την υπ’ αριθμ. πρωτ. […] επιστολή εταιρίας.

242 Λόγω της γενικής διατύπωσης δεν καθίσταται σαφές εάν η αναφορά είναι για την ανάντη (αγορά διαχείρισης των αποβλήτων) ή την κατάντη (αγορά ενεργειακής ανάκτησης) αγορά, φαίνεται πάντως να νοείται η κατάντη αγορά.

243 Λόγω της ανησυχίας τους για πιθανή ρύπανση της περιοχής ή άλλες μη ελεγχόμενες περιβαλλοντικές επιπτώσεις.

244 Βλ. παρ. 17 του προοιμίου της εν λόγω συμφωνίας.

245 Στο υπ’ αριθμ. πρωτ. 4869/29.07.2015 υπόμνημά τους.

246 Σημειώνεται ότι πρόκειται για εταιρία η οποία δεν δραστηριοποιείται ακόμη στην εν λόγω αγορά.

247 Στο υπ’ αριθμ. πρωτ. 4869/29.07.2015 υπόμνημά τους.

248 Βλ. και σελ. 30 εντύπου γνωστοποίησης.

163. Πέραν της αναλυτικής παρουσίασης των υφιστάμενων επιχειρήσεων διαχείρισης στερεών αποβλήτων που πραγματοποιήθηκε στην προηγούμενη ενότητα, υπογραμμίζεται η πληθώρα και η σημασία των λεγόμενων «καθαρών ρευμάτων», ήτοι των στερεών αποβλήτων που μπορούν να ανακτηθούν ενεργειακά χωρίς να έχουν υποστεί επεξεργασία. Όπως σημειώνουν τα μέρη[249], υφίσταται πληθώρα τέτοιων πηγών εναλλακτικών καυσίμων, που είτε δεν έχουν αξιοποιηθεί καθόλου είτε δεν έχουν αξιοποιηθεί πλήρως και συνεπώς οι κάτοχοί τους αποτελούν δυνητικούς πελάτες στην αγορά της ενεργειακής ανάκτησης. Στην κατηγορία των στερεών αποβλήτων που δύνανται να ανακτηθούν ενεργειακά χωρίς επεξεργασία, όπως το flexicoke, τα ελαστικά, ο χαρτοπολτός, ο ρυζοφλοιός και τα απόβλητα βιομάζας γενικά, ενδεικτικές πηγές τέτοιων αποβλήτων είναι η βιομηχανία ΜΕΛ (που παράγει χάρτινους κυλίνδρους και χαρτοκιβώτια μη δεκτικά ανακύκλωσης), τα Πλαστικά Θράκης, τα Πλαστικά Μόρνου, που παράγουν πλαστικά μη ανακυκλώσιμα κ.λπ.

164. Οι εν λόγω πηγές δεν έχουν αξιοποιηθεί πλήρως και γι’ αυτό το λόγο το μέγεθός τους δεν είναι γνωστό. Ωστόσο, όπως σημειώνεται από τα μέρη στην ανωτέρω επιστολή τους, «η χώρα μας υπολείπεται κατά πολύ του Ευρωπαϊκού μέσου όρου, όσον αφορά τις ποσότητες και τα ποσοστά των αποβλήτων που κατευθύνονται προς ενεργειακή ανάκτηση. Είναι χαρακτηριστικό ότι στην Ελλάδα λιγότερο του 1 % των απορριμμάτων αξιοποιούνται ενεργειακά έναντι ποσοστού 20%-30% σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες. Επίσης βάσει του Εθνικού Σχεδιασμού Αποβλήτων (ΕΣΔΑ), που βρίσκεται σε διαβούλευση, προκύπτει ότι οι ετήσιες ποσότητες των παραγομένων αποβλήτων στην Ελλάδα είναι μεγάλου μεγέθους (ήτοι αστικά απορρίμματα 5,7 εκατομμύρια τόνοι, βιομηχανικά απόβλητα 17 εκατομμύρια τόνο, γεωργοκτηνοτροφικά απόβλητα 10 εκατομμύρια τόνοι). Εάν ένα μικρό μόνο ποσοστό εκ των ανωτέρων διαθεσίμων αξιοποιούνταν ενεργειακά (κάποια εξ αυτών μετά από επεξεργασία και άλλα απευθείας ως «καθαρά ρεύματα»), θα κάλυπταν τις δυνατότητες της εγχώριας δυναμικότητας παροχής υπηρεσιών ενεργειακής ανάκτησης και θα υπήρχε πλεόνασμα και για εξαγωγές αποβλήτων ως δευτερογενών καυσίμων, ως τούτο συμβαίνει σε άλλες χώρες της ΕΕ (όπως ενδεικτικά στην Αγγλία και την Ιταλία). Συνεπώς, οι δυνατότητες για πρόσβαση σε επιπλέον απόβλητα δεκτικά ενεργειακής αξιοποίησης είναι πολύ μεγάλες».

δ) Ωριμότητα και εν γένει ανταγωνιστικές συνθήκες αγοράς

165. Η εν λόγω αγορά χαρακτηρίζεται ως αναπτυσσόμενη και δυναμική, καθώς αφενός μεν οι τσιμεντοβιομηχανίες επενδύουν στην περαιτέρω χρήση του δευτερογενούς εναλλακτικού καυσίμου[250] αφετέρου καταβάλλονται προσπάθειες και από άλλες επιχειρήσεις να λάβουν αδειοδότηση για την εγκατάσταση και λειτουργία αποτεφρωτών (incinerators) για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας με χρήση εναλλακτικών (δευτερογενών) καυσίμων.

166. Δεδομένου δε ότι η Ελλάδα υπολείπεται ως προς το στόχο που θέτει η ευρωπαϊκή νομοθεσία για την ανακύκλωση αστικών στερεών αποβλήτων και των ποσοτήτων βιοαποδομήσιμων υλικών που διατίθενται σε ΧΥΤΑ, αναμένεται να αυξηθεί, τόσο η ζήτηση των υπηρεσιών διαχείρισης αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση όσο και η ζήτηση των υπηρεσιών ενεργειακής ανάκτησης αποβλήτων.

167. Η πρόθεση των τσιμεντοβιομηχανιών για την αύξηση της χρήσης εναλλακτικών καυσίμων καταδεικνύεται και από την από 29.03.2012 εθελοντική συμφωνία που συνήφθη μεταξύ του ΥΠΕΚΑ και της ΕΤΕ, τα βασικά σημεία της οποίας εκτέθηκαν ανωτέρω[251].

168. Σημειώνεται, επίσης, ότι η ΧΑΛΥΨ ολοκλήρωσε στις αρχές του τρέχοντος έτους νέα επένδυση για εγκατάσταση τροφοδοσίας στερεών εναλλακτικών καυσίμων για αξιοποίηση στον κεντρικό καυστήρα του κλιβάνου[252]. Σύμφωνα με την εταιρία, την παρούσα χρονική στιγμή, η χρήση εναλλακτικών καυσίμων καλύπτει το […] της θερμικής υποκατάστασής της, ενώ στόχος είναι το ποσοστό αυτό να ανέλθει στο […] έως το τέλος του έτους.

169. Αντιστοίχως, ο Όμιλος ΤΙΤΑΝ αναφέρει[253] ότι τα εργοστάσια παραγωγής του έχουν υποκαταστήσει τα συμβατικά καύσιμα με δευτερογενή (εναλλακτικά) καύσιμα σε ποσοστό […], αξιοποιώντας ενεργειακά […] τόνους δευτερογενών καυσίμων, επιδίωξή του δε είναι η αύξηση της εν λόγω υποκατάστασης των καυσίμων στην Ελλάδα σε ποσοστό […] στο άμεσο μέλλον, ήτοι η αύξηση της συνολικής ετήσιας ενεργειακής αξιοποίησης σε […] τόνους. Στο πλαίσιο αυτό, ο Όμιλος ΤΙΤΑΝ έχει προβεί σε σχετικές επενδύσεις εκσυγχρονισμού εγκαταστάσεων υποδοχής και ενεργειακής ανάκτησης αποβλήτων και σχεδιάζει περαιτέρω […].

170. Επισημαίνεται περαιτέρω, ότι και στην εν λόγω αγορά παρατηρείται διασυνοριακή ροή, δεδομένου ότι εγκαταστάσεις με έδρα στο εξωτερικό, όπως το ΒΑΣΙΛΙΚΟ ΚΥΠΡΟΥ ή, όπως αναφέρεται από τα μέρη[254], οι εταιρίες FENI (FYROM) και HOLCIM (Βουλγαρίας) πραγματοποιούν ενεργειακή ανάκτηση αποβλήτων προερχόμενων από επιχειρήσεις εγκατεστημένες στην Ελλάδα. Συγκεκριμένα, η εταιρία ΒΑΣΙΛΙΚΟ ΚΥΠΡΟΥ προμηθεύεται το μεγαλύτερο μέρος του χρησιμοποιούμενου από αυτήν εναλλακτικού καυσίμου από τον […][255].

171. Τα μέρη αναφέρουν[256] ότι τα διαθέσιμα εναλλακτικά καύσιμα δεν επαρκούν για την κάλυψη των

249 Βλ. το υπ’ αριθμ. πρωτ. 4869/29.07.2015 υπόμνημα των μερών.

250 Όπως αναφέρουν τα μέρη (βλ. σελ. 56 του εντύπου γνωστοποίησης), ο Όμιλος ΤΙΤΑΝ […].

251 Βλ. υπό παρ. 130-135 ανωτέρω.

252 Βλ. την υπ’ αριθμ. πρωτ. 4692/21.07.2015 επιστολή της.

253 Στο υπ’ αριθμ. πρωτ. 4869/29.07.2015 υπόμνημα των μερών.

254 Στο υπ’ αριθμ. πρωτ. 4869/29.07.2015 υπόμνημα τους.

255 Βλ. τον πίνακα που περιλαμβάνεται στη υπ’ αριθμ. πρωτ. 4654/17.07.2015 επιστολή της εν λόγω εταιρίας.

256 Βλ. το υπ’ αριθμ. πρωτ. 4869/29.07.2015 υπόμνημα των μερών.

αναγκών των παρόχων υπηρεσιών ενεργειακής ανάκτησης[257].

V. ΟΙ ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΜΕΡΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

V.A. ΓΕΝΙΚΑ Η ΑΠΟΨΗ ΤΩΝ ΜΕΡΩΝ

172. Η κοινή επιχείρηση στοχεύει, όπως αναφέρουν τα μέρη[258], «να προσφέρει καλύτερης ποιότητας ή/ και ειδικών προδιαγραφών εναλλακτικά καύσιμα σε ποσότητες ικανές να καλύψουν την ζήτηση, η οποία εκτιμάται ότι θα αυξηθεί σημαντικά κατά τα επόμενα χρόνια λόγω του υψηλού και διαρκώς αυξανόμενου κόστους των συμβατικών καυσίμων». Κατά την εκτίμηση των μερών, η σκοπούμενη συγκέντρωση[259] «….θα παράσχει μια επιπλέον ολοκληρωμένη λύση διαχείρισης αποβλήτων και τελικής διάθεσης για τους καταναλωτές, ήτοι τους παραγωγούς ή/ και κατόχους αποβλήτων» και θα διευκολύνει την επίτευξη ωριμότητας της αγοράς, με συνέπεια τον εξορθολογισμό των υποκατάστατων λύσεων που αφορούν στην τελική διάθεση σε ΧΥΤΑ. Το τελικό προϊόν θα είναι τεχνολογικά και ποιοτικά κατάλληλο γα ενεργειακή αξιοποίηση από κατάλληλα αδειοδοτημένες βιομηχανίες.

173. Τα μέρη επισημαίνουν ότι[260]: «Ως τώρα, η έλλειψη ωρίμανσης της εν λόγω επηρεαζόμενης αγοράς οδηγεί στην απουσία της ανάλογης τεχνολογικής έρευνας και βιομηχανικής βελτιστοποίησης και συνεπώς σε όχι τόσο ανταγωνιστικές τεχνικές λύσεις σε σχέση με τις υποκατάστατες. Αποτελεί στόχο για την κοινή επιχείρηση η παροχή ολοκληρωμένης και τεχνικά άρτιας τεχνικής βιομηχανικής λύσης επεξεργασίας και διάθεσης στερεών μη επικίνδυνων αποβλήτων και μετατροπή τους σε δευτερογενή (εναλλακτικά) καύσιμα, ώστε να καταστεί ανταγωνιστική έναντι αφενός της λύσης της υγειονομικής ταφής αυτών και αφετέρου άλλων προσφερόμενων λύσεων της αγοράς, όπως των άλλων εγχώριων υφισταμένων, ή εν δυνάμει προς ίδρυση, εταιριών επεξεργασίας αποβλήτων που παραλαμβάνουν απόβλητα για παραγωγή δευτερογενών καυσίμων, καθώς και αντίστοιχων εταιριών του εξωτερικού που προσφέρουν εισαγόμενα δευτερογενή καύσιμα προς ενεργειακή αξιοποίηση σε κατάλληλα αδειοδοτημένες μονάδες της Ελλάδας».

174. Τα μέρη υποστηρίζουν ότι με αυτόν τον τρόπο ο καταναλωτής θα έχει τη δυνατότητα να επιλέξει μεταξύ περισσοτέρων εναλλακτικών για τη νόμιμη διαχείριση των αποβλήτων του, ενώ παράλληλα η αγορά ΧΥΤΑ θα εξορθολογίσει τις τιμές, αφού θα αποκτήσει ανταγωνιστή, θα ενισχυθεί η περιβαλλοντική ευαισθησία της συνολικής διαδικασίας, καθώς θα επιτευχθεί ο πανευρωπαϊκός στόχος της διάθεσης μικρότερων ποσοτήτων αποβλήτων για υγειονομική ταφή και η βιομηχανία τελικής αξιοποίησης θα βελτιώσει το περιβαλλοντικό αποτύπωμα των εκπομπών ρύπων διοξειδίου του άνθρακα, αφενός λόγω μείωσης της χρήσης ορυκτών καυσίμων και αφετέρου λόγω του εμπεριεχόμενου ποσοστού βιομάζας στα δευτερογενή καύσιμα το οποίο είναι ουδέτερο στη μέτρηση των εκπομπών CO_2. Περαιτέρω «η αγορά και η οικονομία θα επιτύχει τους στόχους της κυκλικής οικονομίας, σύμφωνα με τους οποίους γίνεται προσπάθεια βέλτιστης αξιοποίησης κάθε υλικού πόρου που εισέρχεται στο σύστημα ώστε να μεγιστοποιηθεί η προστιθέμενη αξία που λαμβάνεται από αυτόν. Με αυτόν τον τρόπο δε, επιτυγχάνεται ο στόχος μη εξάντλησης των φυσικών πόρων (ορυκτών καυσίμων) του οικοσυστήματος, της καθυστέρησης κορεσμού των ΧΥΤΑ με αποτέλεσμα να εξοικονομούνται αντίστοιχοι υλικοί πόροι, τη μείωση των δαπανών χρήσης αδρανών υλικών για την κάλυψη των ΧΥΤΑ, τη βέλτιστη αξιοποίηση του ανθρωπίνου δυναμικού του κλάδου, τη δημιουργία τεχνογνωσίας και την ανάπτυξη του ανθρώπινου επιστημονικού κεφαλαίου κ.α. Τέλος, η αιτούμενη συγκέντρωση θα βοηθήσει στην υλοποίηση της περιβαλλοντικής πολιτικής της πολιτείας με βάση την οποία «ο ρυπαίνων πληρώνει» αναλογικά με την περιβαλλοντική επίπτωση που προκαλεί».

V.B. ΑΓΟΡΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΩΝ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΠΡΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΝΑΚΤΗΣΗ

V.B.1. ΟΙ ΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΟΥΣΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

175. Τα μέρη επισημαίνουν ως στοιχεία κρίσιμα για τη δομή της εν λόγω αγοράς και την άρτια παροχή των σχετικών υπηρεσιών[261] αφενός μεν την απόκτηση των απαιτούμενων αδειοδοτήσεων, που να καλύπτουν όλο το φάσμα των παρεχόμενων υπηρεσιών (συλλογή- μεταφορά – αποθήκευση - επεξεργασία) και αφετέρου την πιστή εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας από τους παραγωγούς αποβλήτων.

V.B.2. ΟΙ ΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΩΝ

176. Στην εν λόγω αγορά, όπως περιγράφηκε ανωτέρω, εκτός της μητρικής POLYECO, δραστηριοποιούνται και οι εταιρίες ENVIROCHEM, SUK, INTERGEO, των οποίων οι θέσεις αναφορικά με την υπό κρίση συγκέντρωση παρατίθενται αμέσως κατωτέρω.

177. Σύμφωνα με την INTERGEO ΕΠΕ[262], η οποία δραστηριοποιήθηκε στην αγορά διαχείρισης επικίνδυνων αποβλήτων με σκοπό την ενεργειακή αξιοποίηση κατά το έτος 2014, «κυρίαρχος ανταγωνιστής στην εν λόγω αγορά είναι η POLYECO, κυρίως λόγω του γεγονότος ότι έχει τη δυνατότητα παραγωγής στερεού εναλλακτικού καυσίμου στις εγκαταστάσεις της, αξιοποιώντας πολλούς διαφορετικούς τύπους επικίνδυνων και μη αποβλήτων».

257 Για το λόγο αυτό υφίσταται και διασυνοριακή ροή αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση. Τα μέρη υποστηρίζουν εξάλλου στην ανωτέρω αναφερόμενη επιστολή τους ότι: «Δεν θα πρέπει να παραγνωρίζεται η πιθανότητα ότι ο λόγος για τον οποίο οι ανωτέρω δυνητικοί ανταγωνιστές δεν έχουν μέχρι σήμερα εισέλθει στην αγορά της ενεργειακής ανάκτησης στην Ελλάδα είναι κυρίως ότι επιχειρήσεις διαχείρισης δεν έχουν αναπτύξει περισσότερο τις δραστηριότητές τους…». Υπενθυμίζεται περαιτέρω ότι οι επιχειρήσεις ενεργειακής ανάκτησης προμηθεύονται για ενεργειακή ανάκτηση και απόβλητα από παραγωγούς αποβλήτων χωρίς οιαδήποτε επεξεργασία.

258 Σελ. 3 εντύπου γνωστοποίησης.

259 Σελ. 81 εντύπου γνωστοποίησης.

260 Ό.π.

261 Σελ. 56 εντύπου γνωστοποίησης.

262 Υπ’ αριθμ. πρωτ. […] επιστολή της.

178. Ως προς την προκείμενη συγκέντρωση, η εταιρία, λόγω της μη δραστηριοποίησής της στην αγορά διαχείρισης μη επικίνδυνων αποβλήτων και λόγω του πολύ μικρού κύκλου εργασιών στη διαχείριση επικίνδυνων αποβλήτων, δεν αναμένει επιπτώσεις, ενώ αντιθέτως θεωρεί θετικές τις επιπτώσεις στην αγορά ενεργειακής αξιοποίησης: «Εφόσον οι υπάρχουσες ανάγκες δεν καλύπτονται ή εφόσον προκύψουν μελλοντικά αντίστοιχες ανάγκες, η εν λόγω «συγκέντρωση» είναι πιθανό να καλύψει κάποιες από αυτές, εφόσον τα εναλλακτικά καύσιμα που θα παράγει, θα πληρούν τις απαιτήσεις των καταναλωτών αυτών, όσον αφορά στα φυσικοχημικά χαρακτηριστικά του παραγόμενου καυσίμου».

179. Ο Όμιλος εταιριών ΣΟΥΚ (SUK)[263] δραστηριοποιείται στην αγορά των υπηρεσιών διαχείρισης επικίνδυνων στερεών αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση δια μέσου των εταιριών του ΣΟΥΚ ΕΛΛΑΣ ΕΠΕ, η οποία αποτελεί εταιρία διαχείρισης αποβλήτων και περιβαλλοντικών εφαρμογών και SAFETYKLEEN HELLAS ΕΠΕ, η οποία αποτελεί εταιρία υπηρεσιών βιομηχανικού καθαρισμού και αποθήκευσης επικίνδυνων αποβλήτων, […][264], […], ενώ όπως αναφέρεται από τον όμιλο[265], […] υπηρεσίες ενεργειακής ανάκτησης επικίνδυνων αποβλήτων παρέχει μόνο η μητρική εταιρία POLYECO. Η ερωτηθείσα εταιρία δεν τοποθετείται επί τυχόν επιπτώσεων της συγκέντρωσης.

180. Περαιτέρω, η ENVIROCHEM εκτιμά ότι η αγορά αυτή είναι διαμορφωμένη και δεν θεωρεί ότι θα αλλάξει από τη συγκέντρωση. Αντιθέτως θεωρεί πιθανή τη μεταβολή σε περίπτωση που αυξηθεί το ποσοστό χρήσης εναλλακτικών καυσίμων που χρησιμοποιούν οι τσιμεντοβιομηχανίες και δεν επαρκούν τα στερεά μη επικίνδυνα απόβλητα για να καλύψουν τις ανάγκες της, καθώς και «σε περίπτωση που η δραστηριότητά της θα επεκτείνεται και στη διάθεση επικίνδυνων αποβλήτων με απόθεση επί του εδάφους (π.χ. με μελλοντική αξιοποίηση εξαντλημένων λατομείων αδρανών), λύση η οποία δεν παρέχεται εγχωρίως από κανένα πάροχο έως σήμερα[266]».

V.Γ. ΑΓΟΡΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΚΤΗΣΗΣ ΣΤΕΡΕΩΝ ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΜΕΣΩ ΧΡΗΣΕΩΣ ΤΟΥΣ ΩΣ ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΩΝ (ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ) ΚΑΥΣΙΜΩΝ

V.Γ.1. ΟΙ ΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΟΥΣΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

181. Τα μέρη εκτιμούν ότι η εν λόγω αγορά είναι αναπτυσσόμενη και ότι η παροχή υπηρεσιών ανάκτησης στερεών αποβλήτων σε εταιρίες διαχείρισης - επεξεργασίας αποβλήτων με έδρα στο εξωτερικό, με την παραλαβή δευτερογενών καυσίμων, διευρύνει τον ανταγωνισμό μεταξύ των εταιριών διαχείρισης και ενδέχεται να επηρεάσει αντιστοίχως και τις τιμές[267].

V.Γ.2. ΟΙ ΘΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΩΝ

182. Στην εν λόγω αγορά εκτός του ομίλου TITAN δραστηριοποιούνται, όπως αναφέρθηκε, κατά βάση, λόγω των υφιστάμενων υποδομών τους, κυρίως τσιμεντοβιομηχανίες[268] όπως η ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ, η ΧΑΛΥΨ, και η δραστηριοποιούμενη στην Κύπρο τσιμεντοβιομηχανία ΒΑΣΙΛΙΚΟ, οι θέσεις των οποίων επί της σκοπούμενης συγκέντρωσης παρατίθενται αμέσως κατωτέρω:

183. Η εταιρία ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ[269], με […].

184. Η εταιρία ΧΑΛΥΨ αναφέρει ότι[270] «η γνωστοποιηθείσα κίνηση των δύο εταιρειών στη σύσταση της νέας εταιρίας, αντανακλά κατά τη γνώμη μας το κοινό συμφέρον αφενός της τσιμεντοβιομηχανίας TITAN στη σταθερή παραλαβή και αξιοποίηση κατάλληλων υλικών, και αφετέρου της ΠΟΛΥΕΚΟ στη διασφάλιση σταθερού και αξιόπιστου παραλήπτη για τα υλικά που διαχειρίζεται», εντούτοις, λόγω της απουσίας «οργανωμένης και ρυθμισμένης «αγοράς» στο συγκεκριμένο τομέα, δεν μπορούμε να εκτιμήσουμε επακριβώς το βαθμό συγκέντρωσης που θα μπορούσε να προκαλέσει η εν λόγω κίνηση στη λειτουργία του ανταγωνισμού».

185. […]

186. Περαιτέρω, η εταιρία «ΒΑΣΙΛΙΚΟ»[271] σημειώνει ότι δεν είναι σε θέση να εκτιμήσει τις επιπτώσεις της συγκέντρωσης στην ελληνική αγορά[272], ενώ ως προς την ίδια: «…δεν αναμένεται να είναι σημαντικές οι επιπτώσεις από τη γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση δεδομένου ότι […]».

VI. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

VI. Α. ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

VI. Α.1. Γενικά

187. Οριζόντιες είναι οι συγκεντρώσεις στις οποίες οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις είναι πραγματικοί ή δυνητικοί ανταγωνιστές[273]. Δύο είναι οι βασικοί τρόποι με τους οποίους οι οριζόντιες συγκεντρώσεις ενδέχεται να εμποδίσουν σημαντικά τον αποτελεσματικό ανταγωνι-

263 Υπ’ αριθμ. πρωτ. 4463/10.07.2015 επιστολή.

264 […]

265 Στην προαναφερθείσα υπ’ αριθμ. πρωτ. 4463/10.07.2015 επιστολή της.

266 Σε κάθε περίπτωση, σύμφωνα με τη γνωστοποίηση, το συμφωνητικό μετόχων και το σχέδιο καταστατικού, η δραστηριοποίηση της κοινής επιχείρησης σε επικίνδυνα απόβλητα δεν περιλαμβάνει την περίπτωση που αναφέρει η εταιρία ENVIROCHEM, αλλά ξύλινους στρωτήρες σιδηροδρομικών γραμμών και ξύλινους στύλους ηλεκτροδότησης και τηλεφωνίας.

267 Σελ. 56-57 εντύπου γνωστοποίησης.

268 Βλ. και την προεκτεθείσα από 29.03.2012 εθελοντική συμφωνία συνεργασίας «για την πρόληψη και τον έλεγχο της ρύπανσης από την τσιμεντοβιομηχανία» μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της Ένωσης Τσιμεντοβιομηχανιών Ελλάδος. Στην υπ’ αριθμ. πρωτ. 4692/21.07.2015 επιστολή της ΧΑΛΥΨ αναφέρεται ότι «…τα εργοστάσια παραγωγής τσιμέντου αποτελούν τις πλέον ενδεδειγμένες μονάδες αξιοποίησης τέτοιων υλικών, διότι η καύση τους στον περιστροφικό κλίβανο των τσιμεντοβιομηχανιών είναι πλήρης…». Την ίδια άποψη διατυπώνει και η εταιρία ENVIROCHEM στην υπ’ αριθμ. πρωτ. 4557/14.07.2015 επιστολή της.

269 Υπ’ αριθμ. πρωτ. 4515/13.07.2015 επιστολή.

270 Στην υπ’ αριθμ. πρωτ. 4692/21.07.2015 επιστολή της.

271 Στην υπ’ αριθμ. πρωτ. 4654/17.07.2015 επιστολή της.

272 Η εταιρία ΒΑΣΙΛΙΚΟ είναι κυπριακή τσιμεντοποιία και για το λόγο αυτό δεν έχει γνώση της ελληνικής αγοράς.

273 Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 05.02.2004 για την αξιολόγηση των οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημείο 5.

σμό, ιδίως με τη δημιουργία ή ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης: (α) καταργώντας σημαντικές ανταγωνιστικές πιέσεις σε μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, οι οποίες ως εκ τούτου θα έχουν αυξημένη ισχύ στην αγορά, χωρίς να καταφύγουν σε συντονισμό της συμπεριφοράς τους (επιπτώσεις μη συντονισμένης συμπεριφοράς), (β) μεταβάλλοντας τη φύση του ανταγωνισμού ούτως ώστε επιχειρήσεις που προηγουμένως δεν συντόνιζαν τη συμπεριφορά τους, τώρα είναι πολύ πιθανότερο να συντονίζουν και να αυξάνουν τις τιμές ή με άλλο τρόπο να βλάπτουν τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό· μια συγκέντρωση μπορεί επίσης να καταστήσει το συντονισμό ευκολότερο, σταθερότερο ή αποτελεσματικότερο για τις επιχειρήσεις που συντόνιζαν τη συμπεριφορά τους και πριν από τη συγκέντρωση (επιπτώσεις συντονισμένης συμπεριφοράς)[274]. Κατά την εκτίμηση των εν λόγω επιπτώσεων, η ΕΑ λαμβάνει υπόψη της έναν αριθμό παραγόντων και συνθηκών[275], οι οποίοι πάντως δεν αξιολογούνται μηχανικά και στο σύνολό τους σε κάθε περίπτωση. Η ανάλυση κάθε συγκεκριμένης υπόθεσης από πλευράς ανταγωνισμού βασίζεται σε μια γενική αξιολόγηση των προβλεπόμενων επιπτώσεων της συγκέντρωσης συνεκτιμώντας τους εκάστοτε σχετικούς παράγοντες και τις συνθήκες της υπόθεσης[276].

188. Εν προκειμένω, τυχόν οριζόντιες σχέσεις συνεπεία της υπό κρίση πράξης διαμορφώνονται: (α) στην αγορά των υπηρεσιών διαχείρισης μη επικίνδυνων στερεών αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση, στην οποία δραστηριοποιείται ήδη η μητρική POLYECO (με πολύ μικρό μερίδιο [0-5%][277]) και στην οποία αναμένεται να δραστηριοποιηθεί η κοινή επιχείρηση και

(β) στην αγορά των υπηρεσιών διαχείρισης επικίνδυνων στερεών αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση, στην οποία δραστηριοποιείται ήδη η μητρική POLYECO (με σημαντικό μερίδιο τουλάχιστον [45-55%]) και στην οποία θα δραστηριοποιηθεί περιορισμένα (δηλαδή σε ορισμένες κατηγορίες επικίνδυνων αποβλήτων) στο μέλλον η κοινή επιχείρηση. Οι αγορές αυτές εξετάζονται κατωτέρω.

189. Στην αγορά υπηρεσιών ενεργειακής ανάκτησης στερεών αποβλήτων μέσω χρήσεώς τους ως δευτερογενών (εναλλακτικών) καυσίμων δραστηριοποιείται μόνο ο Όμιλος ΤΙΤΑΝ (απουσία επικάλυψης) με αποτέλεσμα να μη στοιχειοθετούνται οριζόντιες σχέσεις.

VI Α.2 Αγορά υπηρεσιών διαχείρισης μη επικίνδυνων στερεών αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση

190. Στην αγορά αυτή, όπως προαναφέρθηκε, θα δραστηριοποιηθεί η υπό σύσταση κοινή επιχείρηση, ενώ ήδη δραστηριοποιείται η μία εκ των μητρικών της κοινής επιχειρήσεις, POLYECO, με πολύ μικρό μερίδιο αγοράς (ίσο περίπου με [0-5%]). Συνεπώς, πρόκειται μεν για σχετική αγορά, πλην όμως δεν καθίσταται επηρεαζόμενη, βάσει του μεριδίου της POLYECO (<15%) και ενόψει του γεγονότος ότι δεν μπορεί στο στάδιο αυτό να υπολογισθεί με ασφάλεια το μερίδιο αγοράς που αναμένεται να αποκτήσει η κοινή επιχείρηση κατόπιν έγκρισης της υπό κρίσης πράξης[278].

191. Από την έρευνα της Υπηρεσίας πάντως προέκυψε ότι πρόκειται για μία αγορά αναπτυσσόμενη στην οποία αναμένεται ότι η κοινή επιχείρηση θα υφίσταται ανταγωνιστικές πιέσεις από άλλες εταιρίες/ανταγωνιστές της στην ίδια αγορά αλλά και από τους ΧΥΤΑ. Ειδικότερα η έρευνα της Υπηρεσίας κατέδειξε ότι υφίσταται εναλλαξιμότητα αφενός μεταξύ υπηρεσιών διαχείρισης μη επικίνδυνων αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση και αφετέρου υπηρεσιών τελικής διάθεσης (ταφής)[279]. Τα μέρη μάλιστα υποστηρίζουν ότι οι επιχειρήσεις διαχείρισης ανταγωνίζονται για την παροχή υπηρεσιών προς τους κατόχους αυτών των αποβλήτων επί της προσφερόμενης αμοιβής για την παροχή των υπηρεσιών τους (gate fee), καθώς και ότι το ύψος της αμοιβής (gate fee) που χρεώνουν οι επιχειρήσεις τελικής διάθεσης στους κατόχους αποβλήτων αποτελεί το σημαντικότερο παράγοντα για τη στροφή των κατόχων προς τις επιχειρήσεις διαχείρισης προς ενεργειακή ανάκτηση[280]. Συναφώς, και η εταιρία ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ

---

274 Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 05.02.2004 για την αξιολόγηση των οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημείο 25.

275 Κατά την εκτίμηση των επιπτώσεων μη συντονισμένης συμπεριφοράς, η Επιτροπή Ανταγωνισμού λαμβάνει υπόψη της τους ακόλουθους κυρίως παράγοντες: Υψηλά μερίδια αγοράς, επίπεδα συγκέντρωσης (δείκτης HHI), μη στενή υποκατάσταση μεταξύ των προϊόντων των συμμετεχουσών επιχειρήσεων και των αντιπάλων τους, εναλλακτικές επιλογές εφοδιασμού, το ότι οι ανταγωνιστές δεν είναι πιθανόν να αυξήσουν την προσφορά τους αν αυξηθούν οι τιμές, δυνατότητα αποκλεισμού ανταγωνιστών, κατάργηση σημαντικού παράγοντα ανταγωνισμού εκ της συγκέντρωσης, αντισταθμιστική ισχύ αγοραστών, δυνητικό ανταγωνισμό - εμπόδια εισόδου.

Ως προς τις επιπτώσεις συντονισμένης συμπεριφοράς, τα κυριότερα κριτήρια βάσει των οποίων αξιολογείται η ενδεχόμενη δημιουργία ή ενίσχυση συλλογικής δεσπόζουσας θέσης είναι: Επίπεδο συγκέντρωσης στις υπό εξέταση αγορές, μερίδια αγοράς ανταγωνιστών, συνθήκες που ευνοούν την επίτευξη συναντίληψης και τον έλεγχο εκ μέρους των επιχειρήσεων των όρων συντονισμού, δεσμοί μεταξύ των επιχειρήσεων στη σχετική αγορά προϊόντος, παρακολούθηση των παρεκκλίσεων, αποτρεπτικοί μηχανισμοί, αντιδράσεις τρίτων, αντισταθμιστική ισχύς των πελατών, εμπόδια εισόδου.

276 Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές ΕΕ για την αξιολόγηση των οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημ. 13.

277 Κατά δήλωση των μερών.

278 Βλ. COMP/M.3101-ACCOR/ HILTON/ SIX CONTINENTS/JV, ιδίως παρ. 14, στην οποία αναφέρεται ότι η υπό σύσταση κοινή επιχείρηση υπολογίζεται σε λιγότερο από 0-10%. Βλ. επίσης την IV/ JV.2-ENEL/FT/DT, ιδίως παρ. 23 και 26, στην οποία αναφέρεται ότι η υπό σύσταση επιχείρηση Wind αποτελεί νέα είσοδο στις αγορές με τις μητρικές είτε να μη δραστηριοποιούνται καθόλου είτε εξαιρετικά περιορισμένη, καθώς και COMP/M.2712-ELECTRABEL/TOTALFINAELF/PHOTOVOLTECH, παρ. 17-20, στην οποία τα μερίδια αγοράς τόσο της υπό σύσταση όσο και των μητρικών επιχειρήσεων (αναλόγως και του εκάστοτε υιοθετούμενου ορισμού της αγοράς) ήταν πολύ μικρά (2-3%), της δε υπό σύσταση υπολογιζόταν σε 1% για το σύνολο της αγοράς.

279 Βλ. επίσης και JV.15-BT/AT&T, παρ.116- 119 όπου συνεκτιμήθηκαν ανταγωνιστικές πιέσεις από δυνητικούς ανταγωνιστές δραστηριοποιούμενους σε άλλη αγορά. Βλ. επίσης και ανωτέρω Κεφ. ΙΙ.Α.1, παρ. 66.

280 Αναφορικά με το gate fee υπενθυμίζεται ότι, όπως αναφέρεται και ανωτέρω (βλ. παρ. 83-84 ανωτέρω), οι επιχειρήσεις ενεργειακής ανάκτησης κατά κανόνα εισπράττουν το καλούμενο τέλος εισόδου (gate fee) για την υπηρεσία ενεργειακής ανάκτησης που παρέχουν στους κατόχους αποβλήτων, το ύψος του οποίου εξαρτάται, μεταξύ άλλων, από την ποιότητα και τα ειδικά τεχνικά χαρακτηριστικά του εναλλακτικού καυσίμου. Εντούτοις, λόγω της διαρκούς ανάπτυξης του κλάδου, της βελτίωσης της ποιότητας των δευτερογενών καυσίμων,

επισημαίνει ότι […][281]. Σημαντική κρίνεται[282] στο πλαίσιο αυτό και η παρουσία της κοινοπραξίας ιδιωτικών εταιριών ΗΛΕΚΤΩΡ – ΤΣΟΜΠΑΝΙΔΗΣ – ΛΩΛΟΣ - ΑΡΣΗ, η οποία διαχειρίζεται τον ΧΥΤΑ Φυλής, ήτοι τον χώρο υγειονομικής ταφής των μη επικίνδυνων αποβλήτων του Νομού Αττικής. Η εν λόγω κοινοπραξία, σύμφωνα με τα γνωστοποιούντα μέρη, διαχειρίζεται περί τους 1000 τόνους μη επικίνδυνων αποβλήτων ημερησίως, ποσοστό 40% εκ των οποίων καταλήγει σε RDF.

192. Εξάλλου, ανταγωνιστές (δυνητικοί ή/και υφιστάμενοι) θεωρούνται ή δύνανται να θεωρηθούν και οι επιχειρήσεις παραγωγής στερεών αποβλήτων που μπορούν να ανακτηθούν ενεργειακά χωρίς να υποστούν επεξεργασία, όπως η βιομηχανία ΜΕΛ, που παράγει χάρτινους κυλίνδρους και χαρτοκιβώτια μη δεκτικά ανακύκλωσης, τα Πλαστικά Θράκης και τα Πλαστικά Μόρνου, που παράγουν πλαστικά μη ανακυκλώσιμα, των οποίων τα απόβλητα δεν έχουν αξιοποιηθεί πλήρως, ή κάτοχοι αποβλήτων ξυλείας, λάστιχων, βιομάζας κ.λπ. Ιδιαίτερα σημαντική με βάση και τις ποσότητες τις οποίες προμηθεύει […] και τους ανταγωνιστές αυτού είναι […][283].

193. Περαιτέρω, ήδη κατά το τρέχον έτος, πλην της σχεδιαζόμενης σύστασης, έχει πραγματοποιηθεί μία νέα είσοδος στην αγορά διαχείρισης προς ενεργειακή ανάκτηση, εκείνη της εταιρίας του ομίλου ANTIPOLLUTION με την επωνυμία «Antipollution Secondary Fuels»[284], η οποία μάλιστα έχει εισέλθει ιδιαίτερα δυναμικά στην αγορά και έχει ήδη εκκινήσει συνεργασίες με […][285].

194. Στο πλαίσιο της έρευνας της Υπηρεσίας ζητήθηκε η γνώμη της ως άνω εταιρίας ANTIPOLLUTION σχετικά με τις επιπτώσεις της υπό κρίση συγκέντρωσης, η οποία στην απάντησή της αναφέρθηκε μόνο σε πιθανές κάθετες επιπτώσεις εκ της συγκεντρώσεως οι οποίες εξετάζονται κατωτέρω[286].

καθώς και της αύξησης του κόστους των συμβατικών καυσίμων, τα δευτερογενή καύσιμα που προέρχονται από απόβλητα να αποκτούν εμπορική αξία, με συνέπεια να παρατηρούνται ολοένα και συχνότερα πρόσφατα και αντίστροφες χρηματικές ροές.

281 Υπ’ αριθμ. πρωτ. 4515/13.07.2015 επιστολή.

282 Κατά τα αναφερόμενα στο υπ’ αριθμ. πρωτ. 4869/29.07.2015 υπόμνημα των γνωστοποιουσών.

283 Βλ. αναλυτικά κατωτέρω στην αξιολόγηση των καθέτων επιπτώσεων της συγκέντρωσης.

284 Η οποία αδειοδοτήθηκε σχετικά κατά το τρέχον έτος 2015 σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην υπ’ αριθμ. πρωτ. 4663/17.07.2015 επιστολή του ομίλου.

285 […]

286 Βλ. την υπ’ αριθμ. πρωτ. 4663/17.07.2015 επιστολή της εταιρίας όπου αναφέρει ότι «λόγω της σύνδεσης της εταιρείας ΙΝΤΕΡΜΠΕΤΟΝ ΑΒΕΕ με την εταιρία ΤΙΤΑΝ ΑΕ, η οποία αποτελεί αποδέκτη του προϊόντος της ως άνω ενεργειακής ανάκτησης στερεών αποβλήτων μέσω χρήσης τους ως δευτερογενή (εναλλακτικά καύσιμα), η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση θα έχει επιπτώσεις στη λειτουργία του υγιούς ανταγωνισμού και συνεπώς στη λειτουργία της επιχείρησής μας, καθώς θα επιτυγχάνει τιμές μη ανταγωνιστικές από τις λοιπές εταιρίες του κλάδου». Επί του θέματος αυτού, ωστόσο, τα μέρη ρητά έχουν δεσμευθεί ότι οι συναλλαγές μεταξύ του ΤΙΤΑΝ και της ECORECOVERY θα γίνονται στο πλαίσιο της ορθής επιχειρηματικής πρακτικής (arms length basis) (βλ. αναλυτικά κατωτέρω επί της αξιολόγηση κάθετων επιπτώσεων στην αγορά διαχείρισης μη επικίνδυνων αποβλήτων).

195. Βάσει των ανωτέρω, κατά την κρίση του Τμήματος της Επιτροπής, η υπό έλεγχο πράξη δεν θα εμποδίσει σημαντικά τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό με τη δημιουργία ή ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης, καταργώντας σημαντικές ανταγωνιστικές πιέσεις στην κοινή επιχείρηση ή/και την POLYECO, οι οποίες ως εκ τούτου θα είχαν αυξημένη ισχύ στην αγορά, χωρίς να καταφύγουν σε συντονισμό της συμπεριφοράς τους (επιπτώσεις μη συντονισμένης συμπεριφοράς). Αντιθέτως εκτιμάται ότι πρόκειται για μία αγορά υποκείμενη σε ανταγωνιστικές πιέσεις τόσο από εταιρίες δραστηριοποιούμενες σε αυτή όσο και από παρόχους υπηρεσιών τελικής διάθεσης (ΧΥΤΑ) και από παραγωγούς αποβλήτων δυνάμενων να ανακτηθούν ενεργειακά χωρίς επεξεργασία, πιέσεις οι οποίες εκτιμάται ότι δεν θα μεταβληθούν συνεπεία της υπό κρίση πράξης.

VI A.3. Αγορά υπηρεσιών διαχείρισης επικίνδυνων στερεών αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση

196. Στην εν λόγω αγορά, από τις συμμετέχουσες στη συγκέντρωση επιχειρήσεις δραστηριοποιείται μόνον η POLYECO, συνεπώς σε αρχικό στάδιο δεν δημιουργούνται οριζόντιες σχέσεις εκ της υπό εξέταση συγκέντρωσης. Εντούτοις, στην αγορά αυτή κατά τα αναφερόμενα στη γνωστοποίηση, το συμφωνητικό μετόχων[287] και το σχέδιο καταστατικού[288] της ECORECOVERY, πρόκειται να δραστηριοποιηθεί (όπως αναφέρεται ρητά στη γνωστοποίηση[289], «σε μελλοντικό στάδιο και ανάλογα με την επιτυχία της ανάπτυξής της…»[290]) και η υπό σύσταση κοινή εταιρία. Σημειώνεται περαιτέρω ότι πρόκειται για αγορά με υψηλό δείκτη συγκέντρωσης, ο οποίος υπερβαίνει τις 3000 μονάδες (3450 βάσει όγκου και 3424 βάσει αξίας) στην οποία βασικό εμπόδιο εισόδου αποτελεί η διαδικασία της αδειοδότησης αλλά και το ίδιο το κόστος της επένδυσης[291], το οποίο για όλο το φάσμα των παρεχόμενων υπηρεσιών, συμπεριλαμβανόμενης και της επεξεργασίας των αποβλήτων προς παραγωγή εναλλακτικών καυσίμων, εκτιμάται από 4 έως 6 εκ. ευρώ[292].

197. Ωστόσο, ως προς το χρόνο της δραστηριοποίησης της κοινής επιχείρησης στη συγκεκριμένη αγορά, τα γνωστοποιούντα μέρη σημειώνουν ότι ανήκει σε δεύτερο στάδιο της ανάπτυξής της και «…εξαρτάται από την μέχρι τότε επιτυχία του εμπορικού εγχειρήματος και βεβαίως ενόψει των πρόσφατων οικονομικών εξελίξεων, από τις συνθήκες που θα επικρατούν τότε

287 Βλ. Όρος ΙΙ.Β., 3 Συμφωνητικού Μετόχων.

288 Άρθρο 2 Σκοπός, παρ. 1 και 2.

289 Σελ. 10 εντύπου γνωστοποίησης.

290 Σύμφωνα με τον όρο ΙΙ, Β, 3 του από 12.05.2015 ιδιωτικού συμφωνητικού μετόχων η εταιρία θα δραστηριοποιηθεί «κατά προτεραιότητα στην επεξεργασία μη επικίνδυνων αποβλήτων…» και «…συμπληρωματικά από επεξεργασία των εξής επικίνδυνων αποβλήτων: στρωτήρες ΟΣΕ ή/ και κολώνες ΔΕΗ/ΟΤΕ».

291 Τα μέρη αναφέρουν ότι είναι σημαντική και η γεωγραφική τοποθέτηση της εγκατάστασης η οποία, εφόσον είναι κοντά σε βιομηχανικές περιοχές και ιδίως μεγάλους παραγωγούς αποβλήτων, μειώνει σημαντικά το κόστος μεταφοράς και αυξάνει σημαντικά το χρονικό βαθμό εξυπηρέτησης (σελ. 66 εντύπου γνωστοποίησης).

292 Σελ. 66 εντύπου γνωστοποίησης.

στη χώρα». Επομένως επί του παρόντος οιαδήποτε μεταβολή στη δομή της αγοράς υπηρεσιών διαχείρισης επικίνδυνων στερεών αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση δεν συνδέεται αιτιωδώς με την υπό κρίση πράξη. Ειδικότερα, ο (υψηλός) βαθμός συγκέντρωσης και η (κυρίαρχη) θέση της POLYECO δεν μεταβάλλονται, ο δείκτης Δέλτα μένει αμετάβλητος[293], και δεν υπάρχουν στοιχεία του φακέλου που θα δικαιολογούσαν μεταβολή στην αγορά αυτή συνεπεία της υπό κρίση πράξης[294].

198. Περαιτέρω, αναφορικά με την έκταση της δραστηριοποίησης της κοινής επιχείρησης και ακολούθως το αναμενόμενο τυχόν άθροισμα των μεριδίων αγοράς στην εξεταζόμενη αγορά, τα μέρη δηλώνουν ότι η κοινή επιχείρηση θα διαχειρίζεται μόνο μία ειδική κατηγορία επικίνδυνων αποβλήτων, δηλαδή τη ρυπασμένη ξυλεία προερχόμενη από στύλους ηλεκτροδότησης και στρωτήρες σιδηροδρομικών γραμμών. Πρόκειται για επικίνδυνα απόβλητα αφενός προερχόμενα από συγκεκριμένη κατηγορία πελατών (ΟΤΕ, ΔΕΗ και ΟΣΕ), αφετέρου διαθέσιμα ευκαιριακά όταν αποφασίζεται η ανακαίνιση των δικτύων. Μάλιστα, κατά την εκτίμηση των μερών, οι υπηρεσίες διαχείρισης των αποβλήτων αυτών αναμένεται ότι θα παρασχεθούν κατόπιν σχετικών διαγωνιστικών διαδικασιών που θα προκηρύξουν οι ανωτέρω πελάτες, στις οποίες διαδικασίες θα έχουν δυνατότητα συμμετοχής όλοι οι δραστηριοποιούμενοι στη σχετική αγορά.

199. Συνεκτιμάται, επίσης, ότι η και η αγορά αυτή είναι αναπτυσσόμενη, όπως διαφαίνεται από τις εισόδους νέων επιχειρήσεων που έχουν πραγματοποιηθεί κατά τα τελευταία έτη, όπως των εταιριών Αρχιμήδης Νεοάκης ΑΕ[295] ή της εταιρίας ΛΙΠΑΝΤΙΚΑ ΑΧΑΪΑΣ Α.Ε.[296]. Ειδικότερα, με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία, τα τελευταία πέντε χρόνια έχουν εισέλθει τουλάχιστον 2 επιχειρήσεις και έχουν αποκτήσει μερίδιο αγοράς, με βάση τις εκτιμήσεις των μερών[297] περίπου από 1-3%. Σημειώνεται ομοίως ότι επίκειται και η είσοδος […] στην εν λόγω αγορά, […]. Τέλος, βάσει των στοιχείων του φακέλου δεν υφίστανται συμβάσεις αποκλειστικότητας μεταξύ προμηθευτών και πελατών, αλλά αντιθέτως, όπως θα αναλυθεί και κατωτέρω στην αξιολόγηση των καθέτων επιπτώσεων της συγκέντρωσης[298], τόσο οι επιχειρήσεις διαχείρισης αποβλήτων όσο και οι επιχειρήσεις υπηρεσιών ενεργειακής ανάκτησης συνεργάζονται με πλείονες επιχειρήσεις.

200. Ως εκ τούτου, κατά την κρίση του Τμήματος της Επιτροπής, η σκοπούμενη συγκέντρωση δεν δημιουργεί εμπόδια στον αποτελεσματικό ανταγωνισμό μέσω της πρόκλησης οριζόντιων επιπτώσεων στην αγορά υπηρεσιών διαχείρισης επικίνδυνων αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση.

VI Β. ΚΑΘΕΤΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

VI Β.1. Γενικά

201. Κάθετες είναι οι συγκεντρώσεις στις οποίες συμμετέχουν επιχειρήσεις που λειτουργούν σε διαφορετικά επίπεδα της αλυσίδας εφοδιασμού[299]. Οι κάθετες συγκεντρώσεις δεν συνιστούν απειλή για τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό, εκτός αν η επιχείρηση που προκύπτει από τη συγκέντρωση διαθέτει σημαντική ισχύ σε μία τουλάχιστον από τις σχετικές αγορές[300]. Τα μερίδια αγοράς και το επίπεδο συγκέντρωσης παρέχουν χρήσιμες ενδείξεις σχετικά με τη δύναμη της επιχείρησης στην αγορά και την ανταγωνιστική σημασία των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων. Δύο είναι οι βασικοί τρόποι με τους οποίους οι κάθετες συγκεντρώσεις ενδέχεται να παρεμποδίζουν σημαντικά τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό: με τη δημιουργία επιπτώσεων μη συντονισμένης και συντονισμένης συμπεριφοράς[301].

202. Μη συντονισμένα αποτελέσματα ενδέχεται κυρίως να προκύψουν όταν μία κάθετη συγκέντρωση έχει ως αποτέλεσμα τον αποκλεισμό από την αγορά (περίπτωση κατά την οποία η πρόσβαση πραγματικών ή δυνητικών ανταγωνιστών σε προμήθειες ή αγορές παρακωλύεται ή καταργείται συνεπεία της συγκέντρωσης, μειώνοντας έτσι την ικανότητα ή/και το κίνητρο των

293 Βλ. Κεφ. ΙΙΙ. Α ανωτέρω.

294 Βλ. τις Μ.4155/BNP PARIBAS/BNL, σκ. 30, καθώς και στην Μ.4844/ FORTIS/ABN AMRO ASSETS, σκ. 138-140. Βλ. επίσης, την Μ.5384/BNP PARIBAS/ FORTIS, σκ. 96, οι οποίες αναφέρονται σε μη σημαντική (κατώτερη του 5%) αύξηση μεριδίων αγοράς.

295 Τα μέρη εκτιμούν ότι το μερίδιο αγοράς της εν λόγω επιχείρησης είναι [0-5%] περίπου (σελ. 64 εντύπου γνωστοποίησης).

296 Το μερίδιο αγοράς της εν λόγω επιχείρησης, όπως εκτιμάται από τα μέρη, ανέρχεται σε περίπου [0-5%] (σελ. 65 εντύπου γνωστοποίησης).

297 Οι οποίες πάντως φαίνεται να επιβεβαιώνονται ως προς ένα βαθμό τουλάχιστον από τις αντίστοιχες εκτιμήσεις της ENVIROCHEM, όπως αυτές παρατίθενται στην υπ’ αριθμ. πρωτ. 4570/15.07.2015 επιστολή της.

298 Βλ. κατωτέρω παρ. 219.

299 Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την αξιολόγηση των μη οριζόντιων συγκεντρώσεων σύμφωνα με τον Κανονισμό του Συμβουλίου για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων (ΕΕ C 265/6 της 18.10.2008) (εφεξής και Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση των μη οριζόντιων συγκεντρώσεων), παρ. 4. Οι μη οριζόντιες συγκεντρώσεις περιλαμβάνουν τόσο τις κάθετες όσο και τις συγκεντρώσεις επιχειρήσεων ετερογενών δραστηριοτήτων (ή άλλως διαγώνιες). Σημειώνεται ότι σύμφωνα με την παρ. 6 της ως άνω Ανακοίνωσης κατά την αξιολόγηση των μη οριζόντιων συγκεντρώσεων εφαρμόζονται και οι Κατευθυντήριες Γραμμές για τις οριζόντιες συγκεντρώσεις.

300 Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση των μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, παρ. 23. Επίσης, βλ. απόφαση Ε.Επ., υπόθ. Μ.1157, Skanska/Scancem, παρ. 69, 78, απόφαση Ε.Επ., υπόθ. Μ.4314, Johnson/Pfizer, παρ. 122-123, απόφαση Ε.Επ., υπόθ. Μ.5005, Galp/Exxonmobil, παρ. 62, υπόθ. Μ.4494, παρ. 94, 97,. Πρβλ. απόφαση Ε.Επ., υπόθ. Μ.3943, S.Gobain/BPB, παρ. 45, 48, όπου ο μεν προμηθευτής BPB των προϊόντων plasterboard κατείχε μερίδιο αγοράς περίπου 40-50%, ενώ στην κάθετη συναφή αγορά της διανομής οικοδομικών υλικών στη Γαλλία ο διανομέας S. Gobain διέθετε μερίδιο κάτω από 25%, θεωρήθηκε δε ότι σε καμία αγορά -ούτε στην αγορά προηγούμενης ούτε στην αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας - υπήρχε σημαντική ισχύς κάποιων εκ των δύο, με αποτέλεσμα στην αγορά προηγούμενης βαθμίδος - προμήθειας να υπάρχει επαρκής ανταγωνισμός μεγάλων διεθνών ομίλων, στους οποίους σε περίπτωση άρνησης πώλησης εκ μέρους της BPB, θα μπορούσαν να στραφούν οι πελάτες (βλ. παρ. 55-57, 59, 65). Βλ. και απόφαση Ε.Επ., υπόθ. Μ.3231, Preem/Scandinaviska, παρ. 24-25, και απόφαση Ε.Επ., υπόθ. Μ.4723, Eni/Exxon Mobil, παρ. 30.

301 Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση των μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, παρ. 17 και 29.

επιχειρήσεων να ανταγωνισθούν). Ένας τέτοιος αποκλεισμός από την αγορά ενδέχεται να επιτρέψει στις επιχειρήσεις που μετέχουν στη συγκέντρωση -και, ενδεχομένως, και σε ορισμένους ανταγωνιστές τους- να αυξήσουν επικερδώς τις τιμές που χρεώνουν στους καταναλωτές[302]. Ο αποκλεισμός από την αγορά ενδέχεται να έχει τη μορφή του αποκλεισμού ανταγωνιστών από την πρόσβαση είτε σε εισροές είτε σε πελάτες[303].

203. Αποκλεισμός από την πρόσβαση σε εισροές υπάρχει, όταν μετά τη συγκέντρωση η νέα οντότητα ενδέχεται να περιορίσει την πρόσβαση στα προϊόντα ή στις υπηρεσίες τα οποία θα παρείχε σε περίπτωση που δεν είχε πραγματοποιηθεί η συγκέντρωση, αυξάνοντας με τον τρόπο αυτό το κόστος των ανταγωνιστών της που δραστηριοποιούνται σε αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας και καθιστώντας δυσχερέστερη γι’ αυτούς την προμήθεια εισροών υπό παρεμφερείς τιμές και συνθήκες με εκείνες που ίσχυαν πριν από τη συγκέντρωση. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση των τιμών που χρεώνει η νέα οντότητα στους καταναλωτές, με αποτέλεσμα την παρακώλυση του αποτελεσματικού ανταγωνισμού[304]. Κατά την αξιολόγηση της πιθανότητας ενός επιζήμιου για τον ανταγωνισμό σεναρίου αποκλεισμού ανταγωνιστών από την πρόσβαση σε εισροές εξετάζεται κατά πόσο η συγχωνευθείσα επιχείρηση έχει μετά τη συγκέντρωση την ικανότητα να δημιουργήσει ουσιαστικά εμπόδια πρόσβασης σε εισροές, δεύτερον, κατά πόσον έχει το κίνητρο να πράξει κάτι τέτοιο και τρίτον, κατά πόσον μια στρατηγική αποκλεισμού από την αγορά θα έχει σημαντικές δυσμενείς επιπτώσεις στον ανταγωνισμό στην αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας[305]. Στην πράξη, οι παράγοντες αυτοί εξετάζονται συχνά μαζί, καθώς διαπλέκονται στενά μεταξύ τους. Πάντως για να αποτελέσει πρόβλημα ο αποκλεισμός ανταγωνιστών από την πρόσβαση σε εισροές πρέπει η κάθετα ολοκληρωμένη επιχείρηση που προκύπτει από τη συγκέντρωση να έχει σημαντική ισχύ στην αγορά προηγούμενης οικονομικής βαθμίδας[306].

204. Αντιστοίχως, αποκλεισμός από την πρόσβαση σε πελάτες ενδέχεται να προκύψει, όταν ένας προμηθευτής προβαίνει σε συγκέντρωση με ένα σημαντικό πελάτη στην αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας. Λόγω της παρουσίας στην αγορά αυτή η νέα οντότητα ενδέχεται να αποκλείσει την πρόσβαση των πραγματικών ή δυνητικών ανταγωνιστών της στην αγορά προηγούμενης βαθμίδας σε επαρκή πελατειακή βάση και να μειώσει την ικανότητα ή τα κίνητρά τους να ανταγωνιστούν. Με τη σειρά του το γεγονός αυτό ενδέχεται να αυξήσει το κόστος των ανταγωνιστών στην αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας, δυσκολεύοντάς τους να αποκτήσουν εισροές υπό παρεμφερείς τιμές και όρους με αυτούς που θα ίσχυαν αν δεν είχε πραγματοποιηθεί η συγκέντρωση. Αυτό ενδέχεται να επιτρέψει στη νέα επιχείρηση να θεσπίσει επικερδώς υψηλότερες τιμές στην αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας[307]. Πέραν τούτων, μέσω της κάθετης ολοκλήρωσης, η νέα επιχείρηση ενδέχεται να αποκτήσει πρόσβαση σε εμπορικά ευαίσθητες πληροφορίες σχετικά με τις δραστηριότητες των ανταγωνιστών της που δραστηριοποιούνται στις αγορές προηγούμενης ή επόμενης οικονομικής βαθμίδας. Για παράδειγμα, εάν γίνει προμηθευτής ενός ανταγωνιστή που δραστηριοποιείται σε αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας, μια επιχείρηση ενδέχεται να αποκτήσει κρίσιμες πληροφορίες, οι οποίες θα της επιτρέψουν να εφαρμόσει λιγότερο επιθετική τιμολογιακή πολιτική στην αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας εις βάρος των καταναλωτών. Ενδέχεται επίσης να θέσει τους ανταγωνιστές της σε ανταγωνιστικά μειονεκτική θέση, αποθαρρύνοντας με τον τρόπο αυτό την είσοδο ή την επέκτασή τους στην αγορά[308].

205. Όπως και στην περίπτωση των οριζόντιων συγκεντρώσεων, συντονισμένα αποτελέσματα προκύπτουν και εν προκειμένω, όταν η συγκέντρωση μεταβάλλει τη φύση του ανταγωνισμού κατά τρόπο, ώστε να αυξάνεται σημαντικά η πιθανότητα να συντονίζουν εφεξής τη συμπεριφορά τους επιχειρήσεις που δεν το έπρατταν προηγουμένως, προκειμένου να αυξήσουν τις τιμές ή να παρεμποδίσουν με οποιονδήποτε άλλο τρόπο τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό. Η συγκέντρωση ενδέχεται επίσης να καταστήσει τον συντονισμό ευκολότερο, πιο σταθερό ή πιο αποτελεσματικό για επιχειρήσεις οι οποίες συντόνιζαν τη συμπεριφορά τους πριν από τη συγκέντρωση[309].

206. Εν προκειμένω, όπως έχει ήδη αναφερθεί[310], καθέτως επηρεαζόμενες αγορές είναι:

(α) η αγορά της διαχείρισης επικίνδυνων στερεών αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση, καθώς στη συγκεκριμένη αγορά δραστηριοποιείται η POLYECO, με μερίδιο αγοράς, κατά την εκτίμηση των μερών, περίπου [45-55%], στη δε κατάντη αγορά της ενεργειακής ανάκτησης στερεών αποβλήτων μέσω της χρήσης τους ως εναλλακτικών καυσίμων δραστηριοποιείται η δεύτερη μητρική TITAN, με μερίδιο αγοράς, κατά την εκτίμηση των μερών, περίπου [45-55%] και

(β) η αγορά της ενεργειακής ανάκτησης στερεών αποβλήτων μέσω της χρήσης τους ως εναλλακτικών καυσίμων, δεδομένου ότι στην εν λόγω αγορά δραστηριοποιείται η δεύτερη μητρική TITAN, με μερίδιο αγοράς, κατά την εκτίμηση των μερών, περίπου [45-55%], στις δε ανάντη αγορές αφενός μεν της διαχείρισης επικίνδυνων αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση

302 Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση των μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, παρ. 18.

303 Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση των μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, παρ. 30.

304 Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση των μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, παρ. 31.

305 Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση των μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, παρ. 32

306 Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση των μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, παρ. 33

307 Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση των μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, παρ. 58.

308 Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση των μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, παρ. 78.

309 Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση των μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, παρ. 79.

310 Βλ. Κεφ. ΙΙ. Γ. ανωτέρω.

δραστηριοποιείται, κατά τα ανωτέρω αναφερόμενα, η POLYECO και μελλοντικά και η κοινή, αφετέρου δε η κοινή θα δραστηριοποιηθεί καταρχήν στην έτερη ανάντη αγορά της διαχείρισης μη επικίνδυνων αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση.

207. Στην αγορά της ενεργειακής ανάκτησης στερεών αποβλήτων μέσω χρήσεώς τους ως εναλλακτικών καυσίμων, όπως έχει ήδη περιγραφεί[311], σε ορισμένες συναλλαγές εισπράττεται τίμημα («gate fee») για την παροχή υπηρεσιών στους κατόχους των αποβλήτων βάσει της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει» και σε άλλες καταβάλλεται τίμημα για την προμήθεια εναλλακτικών καυσίμων, επομένως οι δραστηριοποιούμενοι στην αγορά αυτή είναι είτε προμηθευτές (των υπηρεσιών ενεργειακής ανάκτησης) είτε πελάτες (αγοραστές της παραγόμενης εισροής), ανάλογα με τη χρηματοοικονομική ροή εκάστης συναλλαγής. Αντιστοίχως, οι δραστηριοποιούμενοι στην αγορά διαχείρισης αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση είναι και παραγωγοί/προμηθευτές της εισροής (εναλλακτικό καύσιμο) και πελάτες των δραστηριοποιούμενων στην αγορά της ενεργειακής ανάκτησης στερεών αποβλήτων μέσω της χρήσης τους ως εναλλακτικών καυσίμων διότι λαμβάνουν τις υπηρεσίες της ενεργειακής ανάκτησης. Επειδή οι κάθετες σχέσεις εμφανίζονται και με τους δύο τρόπους και η περιγραφή με τον έναν ή με τον άλλο τρόπο δεν μεταβάλλει το αποτέλεσμα της αξιολόγησης, οι σχέσεις περιγράφονται ως κατωτέρω, χωρίς να παραγνωρίζεται η διττή ιδιότητα κάθε μέρους.

VI B.2. Αγορές διαχείρισης μη επικίνδυνων αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση και ενεργειακής ανάκτησης στερεών αποβλήτων μέσω χρήσεώς τους ως δευτερογενών (εναλλακτικών) καυσίμων

208. Ως προς το ζήτημα των τυχόν κάθετων μη συντονισμένων επιπτώσεων της συγκέντρωσης, σημειώνεται ότι ο όμιλος TITAN δραστηριοποιείται στην αγορά υπηρεσιών ενεργειακής ανάκτησης στερεών αποβλήτων μέσω χρήσεώς τους ως εναλλακτικών καυσίμων με μερίδιο [45-55%], ενώ επίσης η POLYECO δραστηριοποιείται με μερίδιο [0-5%], και η κοινή επιχείρηση (κατόπιν έγκρισης της υπό κρίσης πράξης), θα δραστηριοποιηθεί στην (ανάντη) αγορά των υπηρεσιών διαχείρισης μη επικίνδυνων στερεών αποβλήτων[312]. Εξετάζεται συνεπώς εάν η υπό κρίση πράξη θα οδηγήσει σε αποκλεισμό: (α) των ανταγωνιστών της κοινής επιχείρησης και της POLYECO στην αγορά υπηρεσιών διαχείρισης μη επικίνδυνων αποβλήτων από την πρόσβασή τους σε πελάτες (αποκλεισμός ανταγωνιστών από την πρόσβαση σε πελάτες) ή/και (β) των ανταγωνιστών της TITAN στην αγορά της ενεργειακής ανάκτησης στερεών αποβλήτων μέσω χρήσεώς τους ως εναλλακτικών καυσίμων από την πρόσβαση τους σε εισροές (αποκλεισμός ανταγωνιστών από την πρόσβαση σε εισροές).

α) Αναφορικά με την πρόσβαση σε πελάτες:

209. Ως προς την ικανότητα της κοινής επιχείρησης να αποκλείσει την πρόσβαση σε πελάτες, δηλαδή, σε εταιρίες δραστηριοποιούμενες στην αγορά της ενεργειακής ανάκτησης στερεών αποβλήτων μέσω της χρήσης τους ως εναλλακτικών καυσίμων, τα μέρη ρητά έχουν δηλώσει [...] ότι ο Όμιλος TITAN θα συνεχίσει να προμηθεύεται εναλλακτικό καύσιμο και από τρίτα μέρη. Περαιτέρω, τα μέρη ρητά δηλώνουν προς την Επιτροπή Ανταγωνισμού[313] ότι οι υφιστάμενες συνεργασίες του Ομίλου TITAN με τα τρίτα μέρη που τον προμηθεύουν με εναλλακτικό καύσιμο[314] θα εξακολουθήσουν και μετά την ολοκλήρωση της σκοπούμενης συγκέντρωσης και τη σύσταση της κοινής επιχείρησης.

210. Όμοια ισχύουν και ως προς το ενδεχόμενο εφαρμογής διακριτικής μεταχείρισης υπέρ του Ομίλου TITAN λόγω της μετοχικής σχέσης με την κοινή επιχείρηση και ειδικότερα ως προς το ενδεχόμενο ευνοϊκής τιμολογιακής πολιτικής προς τον Όμιλο TITAN από την ECORECOVERY. Συγκεκριμένα, τα μέρη ρητά δηλώνουν προς την Επιτροπή Ανταγωνισμού ότι οι συναλλαγές μεταξύ του Ομίλου TITAN και της ECORECOVERY θα γίνονται υπό κανονικές συνθήκες ανταγωνισμού, επί ίσοις όροις (κατά τον ίδιο τρόπο όπως με τρίτους) σε καθαρά εμπορική βάση (arms' length basis)[315].

211. Σημειώνεται ότι τα εργοστάσια παραγωγής του Ομίλου TITAN έχουν υποκαταστήσει τα συμβατικά καύσιμα με δευτερογενή (εναλλακτικά) καύσιμα σε ποσοστό που εγγίζει [...] αξιοποιώντας ενεργειακά [...] τόνους δευτερογενών καυσίμων που ποικίλλουν ως προς το είδος και την προέλευσή τους [...]. Τα μέρη υποστηρίζουν[316] ότι επιδίωξη του Ομίλου TITAN αποτελεί το εν λόγω ποσοστό υποκατάστασης να αυξηθεί σε ποσοστό [...] στο άμεσο μέλλον, που αντιστοιχεί σε συνολική ετήσια ενεργειακή αξιοποίηση [...] τόνων[317]. Προς το σκοπό αυτό ο Όμιλος TITAN έχει προβεί σε σχετικές επενδύσεις εκσυγχρονισμού των εγκαταστάσεών του υποδοχής και ενεργειακής ανάκτησης αποβλήτων[318] και σχεδιάζει περαιτέρω [...][319]. Η σκοπούμενη αύξηση

311 Βλ. Κεφ. ΙΙ.Α. 2, παρ. 83- 84.

312 Η κοινή επιχείρηση, ως μη συσταθείσα επιχείρηση, έχει μηδενικά μερίδια αγοράς στην τελευταία αυτή αγορά.

313 Με τις υπ' αριθμ. πρωτ. 4617/ 16.07.2015 και 4618/16.07.2015 επιστολές τους.

314 Ενδεικτικά αναφέρεται η συνεργασία του Ομίλου TITAN με τις εταιρίες [...].

315 Υπ' αριθμ. πρωτ. 4179/29.06.2015 επιστολή των γνωστοποιουσών επιχειρήσεων, όπου τα μέρη δηλώνουν τα ακόλουθα: «Στόχος των Μητρικών Επιχειρήσεων είναι η επίτευξη εκ μέρους της ECORECOVERY ευρύτερης πελατειακής βάσης... Η ECORECOVERY στοχεύει στην λήψη υπηρεσιών ενεργειακής ανάκτησης από ...κάθε αδειοδοτημένη επιχείρηση για ενεργειακή αξιοποίηση αποβλήτων ή σε κάθε άλλη επιχείρηση που είναι διατεθειμένη να προχωρήσει σε ανάλογη στρατηγική στο μέλλον, με όρους αγοράς... Σε κάθε περίπτωση οι συναλλαγές της κοινής επιχείρησης με τις Μητρικές Επιχειρήσεις τόσο κατά τη διάρκεια του αρχικού σταδίου μέχρι την έναρξη της παραγωγικής της δραστηριότητας, όσο και καθ' όλη τη διάρκεια της μετέπειτα λειτουργίας της, θα πραγματοποιούνται σύμφωνα με την αρχή των ίσων αποστάσεων υπό εμπορικούς όρους (at-arms-length)».

316 Στο υπ' αριθμ. πρωτ. 4869/29.07.2015 υπόμνημά τους.

317 [...].

318 Ομοίως και η τσιμεντοβιομηχανία ΧΑΛΥΨ έχει προβεί πρόσφατα σε σχετικές επενδύσεις, βλ. την υπ' αριθμ. πρωτ. 4692/21.07.2015 επιστολή της.

319 Από τον Όμιλο TITAN επισημαίνεται ότι, για την αύξηση της υποκατάστασης, οι συνεργασίες του με υφιστάμενους ή μελλοντικούς

της υποκατάστασης (δηλαδή της χρήσης εναλλακτικών καυσίμων) από τον Όμιλο ΤΙΤΑΝ δίδει στους παρόχους αυτών τη δυνατότητα να προμηθεύσουν τον Όμιλο ΤΙΤΑΝ, ο οποίος όπως έχει ήδη εκτεθεί δεν θα προμηθεύεται αποκλειστικά από την ECORECOVERY.

212. Περαιτέρω, όπως προέκυψε από την πλειοψηφία των απαντήσεων των ανταγωνιστών της POLYECO, των δυνητικών ανταγωνιστών της νέας επιχείρησης, και του Ομίλου ΤΙΤΑΝ, υφίστανται σημαντικοί εναλλακτικοί πελάτες (πέραν του Ομίλου ΤΙΤΑΝ) τόσο στο εσωτερικό της χώρας, όπως ο ΧΑΛΥΨ ή η ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ, αλλά και σε εξαγωγές[320], όπως το ΒΑΣΙΛΙΚΟ ΚΥΠΡΟΥ το οποίο πραγματοποιεί το μεγαλύτερο μέρος της προμήθειάς του σε εναλλακτικό καύσιμο με εισαγωγή από την Ελλάδα[321] ή οι εταιρίες FENI, SAKAB, TREDI (Γαλλίας) και HOLCIM (Βουλγαρίας)[322]. Κατά την εκτίμηση μάλιστα των μερών[323], λαμβανομένων υπόψη των σχετικών μέχρι σήμερα παραγωγικών δυνατοτήτων των επιχειρήσεων διαχείρισης αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση στην παραγωγή εναλλακτικού καυσίμου, οι υφιστάμενες επιχειρήσεις ενεργειακής ανάκτησης όχι μόνον επαρκούν για την ενεργειακή αξιοποίηση των αποβλήτων που διαχειρίζονται οι επιχειρήσεις διαχείρισης, αλλά ακόμη περισσότερο οι ανάγκες τους για εναλλακτικά καύσιμα ξεπερνούν κατά πολύ τα διαθέσιμα εναλλακτικά καύσιμα. Ομοίως, και οι εταιρίες SUK και ENVIROCHEM εξάγουν τις διαχειριζόμενες από αυτές ποσότητες αποβλήτων στο εξωτερικό[324].

213. Επομένως, παρά τη σημαντική ισχύ του Ομίλου ΤΙΤΑΝ στην εξεταζόμενη αγορά, υπάρχει και σημαντική (περί το [45-55%] της αγοράς[325]) βάση εναλλακτικών πελατών. Εξάλλου, από τα διαθέσιμα στοιχεία, ουδείς εκ των δραστηριοποιούμενων στην εν λόγω αγορά (ΤΙΤΑΝ, ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ, ΧΑΛΥΨ, και τη δραστηριοποιούμενη στην Κύπρο ΒΑΣΙΛΙΚΟ) είτε και στην ανάντη αγορά (POLYECO, ENVIROCHEM, SUK κ.λπ.) φαίνεται να έχει συνάψει συμβάσεις αποκλειστικής συνεργασίας για την ενεργειακή ανάκτηση εναλλακτικού καυσίμου. Αντιθέτως, υφίστανται συνεργασίες των δραστηριοποιούμενων και στις δύο αγορές, ανάντη και κατάντη, με πλείονες επιχειρήσεις[326], ως εκ τούτου δεν δύναται να εκτιμηθεί βασίμως ότι υφίσταται δυνατότητα αποκλεισμού της αγοράς και περιορισμού του ανταγωνισμού λόγω αποκλειστικοτήτων. Συνεκτιμάται περαιτέρω ότι στην εν λόγω αγορά, εφόσον και οι επιχειρήσεις διαχείρισης αποβλήτων επεκτείνουν τη δραστηριότητά τους (δεδομένου ότι, όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω, η υφιστάμενη παραγωγή εναλλακτικών καυσίμων δεν επαρκεί για την κάλυψη των αναγκών των υφιστάμενων επιχειρήσεων ενεργειακής ανάκτησης) δύνανται να εισέλθουν,[327] τόσο βιομηχανίες παραγωγής ηλεκτρικής/θερμικής ενέργειας όσο και υφιστάμενες επιχειρήσεις που ήδη διαθέτουν κλιβάνους (συν)αποτέφρωσης και θα μπορούσαν να επεκταθούν στην αγορά της ενεργειακής ανάκτησης (τροποποιώντας ή εκσυγχρονίζοντας τον εξοπλισμό τους), όπως η ΔΕΗ, οι ελληνικές βιομηχανίες ασβεστοποιίας και πλειάδα τουρκικών τσιμεντοβιομηχανιών που είναι εγκατεστημένες στα μικρασιατικά παράλια και τη θάλασσα του Μαρμαρά[328, 329].

214. Σημειώνεται πάντως ότι και οι τσιμεντοβιομηχανίες επενδύουν στη χρήση του δευτερογενούς εναλλακτικού καυσίμου. Ενδεικτικά σημειώνεται ότι ο ΧΑΛΥΨ ολοκλήρωσε στις αρχές του τρέχοντος έτους νέα επένδυση για εγκατάσταση τροφοδοσίας στερεών εναλλακτικών καυσίμων για αξιοποίηση στον κεντρικό καυστήρα του κλιβάνου και αναφέρει ότι κατά την παρούσα χρονική στιγμή η χρήση εναλλακτικών καυσίμων καλύπτει το […] της θερμικής υποκατάστασής της, ενώ στόχος είναι το πο-

πελάτες διαμορφώνονται και θα συνεχίσουν να διαμορφώνονται με κριτήρια την ποιότητα των αποβλήτων (ήτοι ικανοποιητική θερμογόνος δύναμη και εντός συγκεκριμένων ορίων παράμετροι όπως Cl, κ.λπ.), την επάρκεια αποβλήτων προς κάλυψη της ροής αναγκών των εργοστασίων του, το ύψος των προσφερόμενων αμοιβών, τη συμμόρφωση των πελατών στους κανόνες υγιεινής, ασφάλειας και περιβαλλοντικής προστασίας του Ομίλου ΤΙΤΑΝ, τη νόμιμη αδειοδότηση των επιχειρήσεων κ.λπ.

320 Βλ. και την Μ.1915/The Post Office/TPG/SPPL, ιδίως σκ. 87 επ.

321 Βλ. σχετικά την υπ’ αριθμ. πρωτ. 4654/17.07.2015 απάντησή του και ιδίως τον πίνακα με τους βασικούς προμηθευτές του. Συγκεκριμένα, το έτος 2011 προμηθεύθηκε το […] του χρησιμοποιούμενου καυσίμου από […] το εν λόγω ποσοστό βαίνει μειούμενο κατά τα επόμενα έτη, […] το 2012, […] το 2013 και […] το 2014, εξακολουθεί όμως να αποτελεί το μεγαλύτερο ποσοστό καυσίμου που προμηθεύεται, με τους λοιπούς προμηθευτές να υπολείπονται κατά σημαντικά ποσοστά.

322 Κατά τα αναφερόμενα στο υπ’ αριθμ. πρωτ. 4869/29.07.2015 υπόμνημα των μερών.

323 Στο υπ’ αριθμ. πρωτ. 4869/29.07.2015 υπόμνημά τους.

324 Βλ. σχετικά την υπ’ αριθμ. πρωτ. 4463/10.07.2015 επιστολή της SUK και την υπ’ αριθμ. πρωτ. 4599/15.07.2015 ηλεκτρονική επιστολή της ENVIROCHEM η οποία αναφέρει ότι αποστέλλει τις συλλεγόμενες από αυτήν ποσότητες αποβλήτων σε δύο εγκαταστάσεις αποτέφρωσης […]. Και στις δύο περιπτώσεις η ενεργειακή ανάκτηση πραγματοποιείται στο εξωτερικό και λόγω του γεγονότος ότι οι εν λόγω εταιρίες δεν έχουν λάβει σχετική άδεια.

325 Βλ. ανωτέρω Κεφ. ΙΙΙ. Β, Πίνακας 6.

326 Αυτό προκύπτει τόσο από τις απαντήσεις των μερών και τις προσκομισθείσες συμβάσεις του ΤΙΤΑΝ, αλλά και από τις απαντήσεις των ανταγωνιστών των μερών. Ακόμη, δε, και όσοι εκ των ανταγωνιστών αναφέρονται στην υφιστάμενη συνεργασία μεταξύ των μητρικών επιχειρήσεων της κοινής, POLYECO και ΤΙΤΑΝ, δεν αναφέρονται εντούτοις σε αποκλειστικότητα.

327 Κατά την πληροφόρηση που μας παρέχουν τα μέρη στο υπ’ αριθμ. πρωτ. 4869/29.07.2015 υπόμνημά τους.

328 Τα μέρη υποστηρίζουν ότι οι συγκεκριμένες βιομηχανίες βρίσκονται σε πρόσφορη γεωγραφική απόσταση από τις ελληνικές επιχειρήσεις διαχείρισης αποβλήτων. Ο ισχυρισμός αυτός υποστηρίζεται από το γεγονός των παρατηρούμενων διασυνοριακών ροών εναλλακτικών καυσίμων προς γειτονικές χώρες, όπως η Κύπρος και η Βουλγαρία.

329 Τα μέρη υποστηρίζουν (στο ανωτέρω υπ’ αριθμ. πρωτ. 4869/29.07.2015 υπόμνημά τους) ότι: «Δεν θα πρέπει να παραγνωρίζεται η πιθανότητα ότι ο λόγος για τον οποίο οι ανωτέρω δυνητικοί ανταγωνιστές δεν έχουν μέχρι σήμερα εισέλθει στην αγορά της ενεργειακής ανάκτησης στην Ελλάδα είναι κυρίως ότι οι επιχειρήσεις διαχείρισης δεν έχουν αναπτύξει περισσότερο τις δραστηριότητές τους, και συνεπώς ότι οι δυνητικοί αυτοί ανταγωνιστές θα εισέλθουν στην αγορά, προβαίνοντας στις απαιτούμενες επενδύσεις, εφόσον οι επιχειρήσεις διαχείρισης επεκτείνουν τις δραστηριότητές τους και μεγαλύτερο ποσοστό αποβλήτων τύχει διαχείρισης και επεξεργασίας. Είναι οικονομικά και επιχειρηματικά πρωθύστερο να επενδύσει μια επιχείρηση στην παροχή υπηρεσιών (εν προκειμένω ενεργειακής ανάκτησης) πριν τη διαπίστωση σημαντικής ζήτησης για τις εν λόγω υπηρεσίες (εν προκειμένω, πριν την ύπαρξη σημαντικών ποσοτήτων επεξεργασμένων αποβλήτων)».

σοστό αυτό να ανέλθει στο […] έως το τέλος του έτους[330].

215. Το στοιχείο αυτό, σε συνδυασμό και με τη συμφωνία που έχει συναφθεί μεταξύ της Ένωσης Τσιμεντοβιομηχανιών Ελλάδος και του Ελληνικού Δημοσίου «για την πρόληψη και τον έλεγχο της ρύπανσης από την τσιμεντοβιομηχανία»[331] αποτελεί μία επιπλέον ένδειξη για την πρόθεση των τσιμεντοβιομηχανιών να αναπτύξουν και να αξιοποιήσουν στο μέγιστο δυνατό βαθμό την υπηρεσία της ενεργειακής ανάκτησης μέσω δευτερογενούς εναλλακτικού καυσίμου, ενώ ταυτόχρονα καταδεικνύει και τη διαμόρφωση μιας απαιτητικής και αναπτυσσόμενης βάσης πελατών.

β) Αναφορικά με την πρόσβαση σε εισροές:

216. Η γνωστοποιούμενη συμφωνία δεν περιέχει οποιοδήποτε περιορισμό της δυνατότητας της POLYECO ή της ECORECOVERY να διαθέτουν τα εναλλακτικά τους καύσιμα σε οποιονδήποτε τρίτο πλην του Ομίλου TITAN[332]. Σύμφωνα με τα μέρη, σκοπός της ECORECOVERY είναι η πώληση εναλλακτικών καυσίμων «προς κάθε αδειοδοτημένη επιχείρηση ή σε κάθε άλλη επιχείρηση που είναι διατεθειμένη να προχωρήσει σε ανάλογη στρατηγική στο μέλλον, με όρους αγοράς»[333]. Περαιτέρω, όπως ήδη αναφέρθηκε τα μέρη ρητά δηλώνουν προς την Επιτροπή Ανταγωνισμού ότι οι συναλλαγές μεταξύ του Ομίλου TITAN και της ECORECOVERY θα γίνονται υπό κανονικές συνθήκες ανταγωνισμού, επί ίσοις όροις (κατά τον ίδιο τρόπο όπως με τρίτους) σε καθαρά εμπορική βάση (arms’ length basis)[334].

217. Εξάλλου, η δυνατότητα της κοινής επιχείρησης να προμηθεύει εναλλακτικό καύσιμο πέραν του Ομίλου TITAN και σε τρίτα μέρη, αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση της λειτουργικής της αυτονομίας (προμήθεια προς τρίτους σε ποσοστό τουλάχιστον 20% της παραγωγής κατά τα προεκτεθέντα) [335]. Κατά τούτο, δεν καθίσταται πιθανό το ενδεχόμενο αποκλεισμού των ανταγωνιστών του Ομίλου TITAN από την πρόσβασή αυτών σε προμήθειες.

218. Σε κάθε περίπτωση, για να αποτελέσει πρόβλημα ο αποκλεισμός ανταγωνιστών από την πρόσβαση σε εισροές πρέπει η κάθετα ολοκληρωμένη επιχείρηση που προκύπτει από τη συγκέντρωση να έχει σημαντική ισχύ στην αγορά προηγούμενης οικονομικής βαθμίδας[336], δηλαδή εν προκειμένω την αγορά της διαχείρι-

330 Βλ. την υπ’ αριθμ. πρωτ. 4692/21.07.2015 επιστολή του ΧΑΛΥΨ.

331 Βλ. την από 29.03.2012 «ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΤΗΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΣΙΜΕΝΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ» συναφθείσα μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου εκπροσωπούμενου από τον Γενικό Γραμματέα Περιβάλλοντος και της Ένωση Τσιμεντοβιομηχανιών Ελλάδος, η οποία προσκομίστηκε από την ΧΑΛΥΨ (αρ. πρωτ. 4692/21.07.2015), ενώ την επικαλούνται και οι γνωστοποιούσες στο υπ’ αριθμ. πρωτ. 4869/29.07.2015 υπόμνημά τους και είναι διαθέσιμη στο http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=389&sni%5B524%5D=1745&language=el-GR.

Βλ. σχετικά αρ. 6 «Η Ένωση Τσιμεντοβιομηχανιών Ελλάδος αποδέχεται τις εξής υποχρεώσεις η εφαρμογή των οποίων βαρύνει τα μέλη αυτής: Να προβούν σε ενέργειες ώστε το ποσοστό υποκατάστασης ορυκτών καυσίμων από εναλλακτικά καύσιμα να μπορεί να φτάσει τουλάχιστον το 20% το 2013 και 40% το 2016, υπό την προϋπόθεση της οικονομικής βιωσιμότητας της προμήθειας τους, σύμφωνα με τα εκάστοτε ισχύοντα οικονομικά δεδομένα και ολοκλήρωσης εντός εύλογου χρόνου της διαδικασίας έκδοσης των αδειών που απαιτούνται».

332 Βλ. σχετικά και τη ρητή δήλωση των γνωστοποιούντων μερών στο υπ’ αριθμ. πρωτ. 4869/29.07.2015 υπόμνημα, σελ. 5 (α).

333 Αριθμ. πρωτ. 4179/29.06.2015 επιστολή των γνωστοποιουσών επιχειρήσεων, σελ. 11.

334 Όπ.π. αριθμ. πρωτ. 4179/29.06.2015 επιστολή των γνωστοποιουσών επιχειρήσεων, σελ. 11.

335 Εφόσον η κοινή επιχείρηση πρόκειται να πραγματοποιεί σε μόνιμη βάση πωλήσεις προς τις ιδρυτικές της εταιρίες η οικονομική της αυτονομία τίθεται εν αμφιβόλω, εντούτοις μπορεί να θεωρηθεί ότι, αν η κοινή επιχείρηση συναλλάσσεται εμπορικά με τις ιδρυτικές της εταιρίες κατά τον ίδιο τρόπο όπως με τρίτους, μπορεί να αρκεί να πραγματοποιεί σε τρίτους τουλάχιστον το 20% των προβλεπόμενων πωλήσεών της. Βεβαίως, όσο μεγαλύτερο είναι το ποσοστό των πωλήσεων που αναμένεται να αναλογούν προς τις ιδρυτικές εταιρίες, τόσο πιο αναγκαίο θα είναι να αποδεικνύεται σαφώς ο εμπορικός χαρακτήρας της σχέσης (Κωδικοποιημένη Ανακοίνωση, παρ. 98).

336 Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση των μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, παρ. 35. Βλ. IV/M.1157-SKANSKA/SCANCEM, παρ. 132-147, 157-165, 179-187, 198-199 (στην περίπτωση αυτή δεδομένου του ιδιαίτερα υψηλού μεριδίου αγοράς της Scancem στην αγορά παραγωγής τσιμέντου ανερχόμενου σε περίπου 80-90%, με τη μοναδική ανταγωνίστρια εταιρία που εισήγαγε τσιμέντο από το εξωτερικό, την Embra, να κατέχει μερίδιο αγοράς κάτω του 10% εξετάσθηκαν και οι κάθετες επιπτώσεις της συγκέντρωσης στην προκειμένη περίπτωση, οι ανταγωνιστές δεν διέθεταν κάθετη ολοκλήρωση, υφίσταντο σημαντικά εμπόδια εισόδου (π.χ. πλεονάζουσα παραγωγική ικανότητα- δεν προβλεπόταν η ανάπτυξη της αγοράς στο μέλλον), έλλειψη αγοραστικής δύναμης από την πλευρά των πελατών και κάποιες αποκλειστικότητες), COMP/M.4314-JOHNSON & JOHNSON/PFIZER CONSUMER HEALTHCARE, παρ. 125-135 (το μερίδιο αγοράς περίπου 50% του προμηθευτή σε συνδυασμό με την κάθετη σχέση που δημιουργούνταν λόγω της συναλλαγής στην εμπορία αυτοκολλήτων νικοτίνης από την JOHNSON ενόψει ιδίως της αποκλειστικής προμήθειας αυτοκολλήτων νικοτίνης στον βασικό ανταγωνιστή στην επόμενη βαθμίδα, την GSK θεωρήθηκε πηγή δημιουργίας καθέτων επιπτώσεων. Στην εν λόγω υπόθεση δεν υφίσταντο εναλλακτικοί προμηθευτές, υφίσταντο σχέσεις αποκλειστικότητας και συνεπώς η δυνατότητα να μειωθεί η ανταγωνιστικότητα του ανταγωνιστικού σήματος με διάφορους τρόπους (π.χ. μείωση προμηθευόμενων ποσοτήτων ή αύξηση τιμών ή εκπτώσεις στην ποιότητα κλπ.). Περαιτέρω, αποκτούσαν πρόσβαση σε ευαίσθητες και εμπιστευτικές πληροφορίες. Η συγκέντρωση έγινε δεκτή με δεσμεύσεις). Αντίθετα, στην COMP/M.3943-SAINT- GOBAIN/BPB, παρ. 43 επ., υπόθεση στην οποία η συγκέντρωση εγκρίθηκε χωρίς δεσμεύσεις, ο μεν προμηθευτής BPB κατείχε μερίδιο αγοράς περίπου 40-50%, ενώ στην κάθετη συναφή αγορά το έτερο μέρος St. Gobain διέθετε μερίδιο κάτω του 25%. Δεδομένης της ύπαρξης σημαντικών ανταγωνιστών και του γεγονότος ότι το κόστος εναλλαγής δεν ήταν σημαντικό συνεπώς σε περίπτωση άρνησης πώλησης εκ μέρους της BPB θα μπορούσαν να στραφούν σε άλλους προμηθευτές, άρα θεωρήθηκε ότι υφίσταται επαρκής ανταγωνισμός). Ομοίως, και στην COMP/M.4576-AVR/VAN GANSENWINKEL, παρ. 29-42 και 51-58 (η εκδήλωση κάθετων επιπτώσεων εκ της συγκέντρωσης δεν θεωρήθηκε πιθανή - η συγκέντρωση έγινε δεκτή χωρίς δεσμεύσεις) στην αγορά συλλογής μη επικίνδυνων εμπορικών αποβλήτων κυρίως λόγω μη αναμενόμενης αύξησης των τιμών (η οποία οφειλόταν κυρίως σε αναμενόμενη πτώση στους όγκους καύσης μη συνδεόμενη με τη συγκέντρωση), της ύπαρξης μακροχρόνιων συμβάσεων από το ένα μέρος (VGW) με τους συμβαλλόμενούς της προς καύση, καθώς και των χαμηλών συνδυασμένων μεριδίων των μερών στις κατάντη αγορές. Ως προς την αγορά ανακύκλωσης γυαλιού, η προκύπτουσα εκ της συγκέντρωσης μεταβολή/ αύξηση ήταν μικρή (0-10%) και δεν αναμενόταν να μεταβάλλει τα κίνητρα και την ικανότητα των μερών για στρατηγικές αποκλεισμού. Περαιτέρω δεν υφίσταντο ενδείξεις για μείωση «παραγωγικότητας», ενώ τέλος, υφίσταντο εναλλακτικές εξαγωγής σε γειτονικές χώρες). Βλ. επίσης την COMP/M.4300-PHILIPS/ INTERMAGNETICS, παρ. 46-64 (στην υπόθεση αυτή δεν θεωρήθηκαν πιθανές κάθετες επιπτώσεις, λόγω της προϋφιστάμενης σχέσης μεταξύ τω δύο μερών στην αγορά μαγνητών και συστημάτων MRI. Στην έτερη δε αγορά της συγκέντρωσης, στις οποίες παγκόσμια η Intermagnetics εμφάνιζε ιδιαίτερα υψηλά ποσοστά

σης μη επικίνδυνων στερεών αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση. Στην υπό εξέταση υπόθεση η κοινή επιχείρηση αφενός δεν έχει δραστηριοποιηθεί ακόμη οπότε δεν μπορεί να εξαχθεί ασφαλές συμπέρασμα επί του μεριδίου αγοράς που θα αποκτήσει στην αγορά αυτή, η δε POLYECO έχει μερίδιο περί το [0-5%], επομένως με βάση τα τρέχοντα στοιχεία σημαντική ισχύς στην αγορά προηγούμενης οικονομικής βαθμίδας δεν υφίσταται.

219. Διαπιστώνεται, περαιτέρω, ότι υπάρχουν πολλές πηγές αποβλήτων δεκτικών ενεργειακής ανάκτησης. Ειδικότερα, η απαραίτητη εισροή για την αγορά της ενεργειακής ανάκτησης στερεών αποβλήτων μέσω χρήσεώς τους ως εναλλακτικών καυσίμων στην οποία δραστηριοποιείται η ΤΙΤΑΝ δεν προέρχεται μόνο από εταιρίες διαχείρισης μη επικίνδυνων αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση (όπως θα είναι η κοινή επιχείρηση) αλλά κυρίως απευθείας από τους κατόχους αποβλήτων («καθαρά ρεύματα», δηλαδή στερεά απόβλητα τα οποία μπορούν να ανακτηθούν ενεργειακά χωρίς να έχουν υποστεί επεξεργασία κατά τα προεκτεθέντα). Ο σημαντικότερος προμηθευτής του Ομίλου ΤΙΤΑΝ για την εξεταζόμενη αγορά (ήτοι εκείνος από τον οποίο προμηθεύεται τις μεγαλύτερες ποσότητες προς αποτέφρωση) είναι η εταιρία […][337], ενώ ο δεύτερος σημαντικότερος είναι η εταιρία […][338], ακολουθούν οι […][339], […][340] και […][341], αλλά και οι εταιρίες […] και […][342]. Συνεπώς, ο Όμιλος ΤΙΤΑΝ κατ’ ουσίαν προμηθεύεται το μεγαλύτερο ποσοστό του χρησιμοποιούμενου από αυτόν ως δευτερογενές καύσιμο αποβλήτου από […] (σε ποσοστό που εγγίζει το […] περίπου) και το υπολειπόμενο […]. Περαιτέρω, όπως αναφέρουν τα μέρη[343], ο Όμιλος ΤΙΤΑΝ διερευνά το ενδεχόμενο νέων συνεργασιών για την προμήθεια εναλλακτικού καυσίμου με τις εταιρίες […] και […], καθώς και το […] και την […].

220. Αλλά και οι ανταγωνιστές του Ομίλου ΤΙΤΑΝ που δραστηριοποιούνται στην εν λόγω αγορά της ενεργειακής ανάκτησης προμηθεύονται εναλλακτικό καύσιμο από διάφορες επιχειρήσεις διαχείρισης αποβλήτων, ιδίως μη επικίνδυνων ή και από βιομηχανίες, χωρίς να προκύπτει από τις απαντήσεις τους ότι κάποιος εξ αυτών αντιμετωπίζει πρόβλημα στην τροφοδοσία του με εναλλακτικό καύσιμο. Η […] θέτει ως πιθανό μελλοντικό πρόβλημα την τοποθεσία δραστηριοποίησης της κοινής επιχείρησης σε περιοχή από την οποία και η ίδια προμηθεύεται το καύσιμό της[344], εντούτοις ο σχετικός προβληματισμός δεν στηρίζεται επαρκώς από τα στοιχεία του φακέλου (βλ. και ενότητα οριοθέτησης της σχετικής γεωγραφικής αγοράς), με βάση, μεταξύ άλλων, την ύπαρξη εναλλακτικών / πηγών προμήθειας, τη μη στοιχειοθέτηση αποκλειστικότητας, και τη μη τεκμηρίωση ελλείψεων.

221. Σχετικά σημειώνεται ότι η τσιμεντοβιομηχανία ΧΑΛΥΨ προμηθεύεται δευτερογενές καύσιμο από […][345] κυρίως από την […], και, από το έτος 2015, οπότε εισήλθε στην αγορά, και από την […][346]. Από τις […] τελευταίες εταιρίες προμηθεύεται τις αναγκαίες ποσότητες σε δευτερογενές καύσιμο και η εταιρία ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ[347].

222. Επομένως η σημασία της εξεταζόμενης εισροής είναι περιορισμένη, οι εναλλακτικές είναι αρκετές, ενώ σε περίπτωση αυξημένης ζήτησης οι ανταγωνιστές της ΤΙΤΑΝ μπορεί να εφαρμόσουν αντισταθμιστικές στρατηγικές ώστε να μην εξαρτώνται από τις εισροές που προμηθεύει η κοινή επιχείρηση, αξιοποιώντας τις δυνατότητες πρόσβασης σε απόβλητα δεκτικά ενεργειακής αξιοποίησης.

223. Σημειώνεται ότι η ANTIPOLLUTION Secondary Fuels, προερχόμενη από έναν όμιλο με πολύχρονη και σημαντική δραστηριοποίηση στο χώρο των αποβλήτων εν γένει, αποτελεί νεοεισερχόμενη εταιρία στη διαχείριση αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση (με δραστηριότητα μόλις για το τρέχον έτος 2015), η δε άμεση και δυναμική είσοδός της στην εν λόγω αγορά και η επίτευξη συνεργασίας της […][348] αποτελεί μία σημαντική ένδειξη, τόσο για την ίδια την αγορά[349] όσο και για τις δυνατότητες ανάπτυξης που παρέχονται σε αυτήν. Η εν λόγω επιχείρηση μπορεί να παράξει την απαιτούμενη εισροή για την κατάντη αγορά της ενεργειακής ανάκτησης.

(εκτιμώμενα ακόμη και σε 70-80%) θεωρήθηκε ότι δεν είναι πιθανές κάθετες επιπτώσεις και κυρίως αποκλεισμός εισροών, καθότι αφενός μεν δεν ήταν εμπορικά προς το συμφέρον της Intermagnetics, ενώ περαιτέρω υφίσταντο συμβάσεις μεταξύ αυτής και των πελατών της σε ισχύ, με ρήτρες αποζημίωσης σε περίπτωση καταγγελίας, το δε κόστος εναλλαγής στην περίπτωση αυτή εκτιμάτο ότι θα αποσβεσθεί εντός 2 ετών, αποκλειομένης συνεπώς και της πιθανότητας αποκλεισμού εισροών μέσω της αύξησης τιμών).

337 Από την οποία προμηθεύεται το […] του καταναλισκόμενου από αυτόν καυσίμου. Όλα τα αναφερόμενα ποσοστά προκύπτουν από τον Πίνακα XVIII (σελ. 59) εντύπου γνωστοποίησης.

338 Από τον οποίο, όπως αναφέρεται στην υπ’ αριθμ. πρωτ. 4618/15.07.2015 επιστολή της προμηθευόταν […] κατά τη διάρκεια του 2014, η οποία ανήλθε στο […] του συνολικά προμηθευόμενου από τον Όμιλο ΤΙΤΑΝ καυσίμου. […].

339 Διευκρινίζεται ότι η […] δίνει στον Όμιλο ΤΙΤΑΝ […].

340 Από την οποία ο Όμιλος ΤΙΤΑΝ προμηθεύεται το […] του χρησιμοποιούμενου από αυτόν αποβλήτου.

341 Η εν λόγω εταιρία προμηθεύει τον Όμιλο ΤΙΤΑΝ με το […] του καταναλισκόμενου από αυτόν αποβλήτου.

342 Βλ. το υπ’ αριθμ. πρωτ. 4869/29.07.2015 υπόμνημα των μερών.

343 Στο αμέσως ανωτέρω αναφερόμενο υπ’ αριθμ. πρωτ. 4869/29.07.2015 υπόμνημά τους.

344 Βλ. ανωτέρω Κεφ. V. Γ. 2, […].

345 Διευκρινίζεται ότι προμηθεύεται και καύσιμο […] από την […], βλ. σχετικά την υπ’ αριθμ. πρωτ. 4692/21.07.2015.

346 Βλ. την υπ’αριθμ. πρωτ. 4692/21.07.2015 επιστολή της ΧΑΛΥΨ.

347 Σύμφωνα με την υπ’ αριθμ. πρωτ. 4515/13.07.2015 επιστολή της εταιρίας ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ, η εταιρία χρησιμοποιεί ως δευτερογενή εναλλακτικά καύσιμα που προέρχονται από μη επικίνδυνα στερεά απόβλητα όπως βιομάζα, στερεά υπολείμματα ανακύκλωσης, αποξηραμένη βιολογική ιλύ, ενώ δεν χρησιμοποιεί επικίνδυνα απόβλητα. Η βιομάζα προέρχεται κατά το μεγαλύτερο μέρος της τις επιχειρήσεις […]., τα στερεά υπολείμματα ανακύκλωσης κατά τα έτη 2013-2014 από την εταιρία […], ενώ το τρέχον έτος 2015 από την […], ενώ τέλος το σύνολο της αποξηραμένης βιολογικής ιλύος που χρησιμοποιεί η ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ προέρχεται από την εταιρία […].

348 […].

349 Νοείται η ανάντη αγορά της διαχείρισης αποβλήτων για την παραγωγή δευτερογενούς εναλλακτικού καυσίμου.

224. Ομοίως και η δραστηριοποιούμενη στην Κύπρο εταιρία ΒΑΣΙΛΙΚΟ προμηθεύεται το μεγαλύτερο μέρος του χρησιμοποιούμενου από αυτήν καυσίμου από τον […][350].

225. Εξάλλου, ως προς το κόστος μεταστροφής/εναλλαγής, με βάση τα στοιχεία του φακέλου, η εναλλαγή προμηθευτή εφόσον υφίσταται ήδη η επένδυση προς ενεργειακή ανάκτηση (κλίβανος), δεν συνεπάγεται σημαντικό κόστος. Ουδείς ανταγωνιστής είτε στην ανάντη είτε στην κατάντη αγορά ανέφερε το σχετικό κόστος μεταστροφής ως ιδιαίτερα σημαντικό ή ως έναν παράγοντα αποτρεπτικό της εναλλαγής προμηθευτή[351].

226. Περαιτέρω, από τα στοιχεία του φακέλου δεν φαίνεται να τεκμηριώνεται το ενδεχόμενο να υπάρξει ανεπάρκεια στην προμήθεια των αποβλήτων που χρησιμοποιούνται ως εναλλακτικά καύσιμα[352], δεδομένου ότι, κατά τα προεκτεθέντα, υφίσταται πληθώρα προμηθευτών και αφετέρου δεν γίνεται πλήρης αξιοποίηση όλων των υφιστάμενων αποβλήτων, ενώ δεν φαίνεται να δικαιολογείται αποκλειστικά και μόνο τοπική αξιοποίηση των αποβλήτων, ιδίως εάν ληφθεί υπόψη ότι υπάρχουν εταιρίες διαχείρισης που εξάγουν προϊόν προς ενεργειακή ανάκτηση[353]. Επιπλέον, και από τα μέρη επισημαίνεται η ύπαρξη επάρκειας πηγών αποβλήτων δεκτικών ενεργειακής αξιοποίησης, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, στις οποίες και μπορούν να απευθυνθούν οι επιχειρήσεις ενεργειακής ανάκτησης.

227. Ενδεικτικά, αναφέρεται από τα μέρη[354] ως ιδιαίτερα σημαντική η παρουσία της κοινοπραξίας ιδιωτικών εταιριών ΗΛΕΚΤΩΡ – ΤΣΟΜΠΑΝΙΔΗΣ – ΛΩΛΟΣ-ΑΡΣΗ, η οποία διαχειρίζεται τον ΧΥΤΑ Φυλής, ήτοι τον χώρο υγειονομικής ταφής και απόθεσης του συνόλου των μη επικίνδυνων αποβλήτων του Νομού Αττικής. Όπως αναφέρθηκε ήδη, η εν λόγω κοινοπραξία διαχειρίζεται περί τους 1000 τόνους μη επικίνδυνων αποβλήτων ημερησίως, εκ των οποίων ποσοστό 40% καταλήγει σε RDF. Οι ποσότητες αυτές είναι διαθέσιμες για ενεργειακή αξιοποίηση από τους ανταγωνιστές του Ομίλου ΤΙΤΑΝ.

228. Στις πηγές αποβλήτων που είτε δεν έχουν αξιοποιηθεί πλήρως είτε δεν έχουν αξιοποιηθεί εν γένει αναφέρονται και τα στερεά απόβλητα που μπορούν να ανακτηθούν ενεργειακά χωρίς να έχουν υποστεί επεξεργασία (τα προαναφερθέντα «καθαρά ρεύματα»)[355], όπως το flexicoke, τα ελαστικά, ο χαρτοπολτός, ο ορυζοφλοιός και τα απόβλητα βιομάζας γενικά (π.χ. σπόροι, υπολείμματα αγροτικών καλλιεργειών, απόβλητα μονάδων επεξεργασίας γεωργικών προϊόντων κ.λπ.). Πηγές των ανωτέρω αποβλήτων αποτελούν ενδεικτικά η βιομηχανία ΜΕΛ που παράγει χάρτινους κυλίνδρους και χαρτοκιβώτια μη δεκτικά ανακύκλωσης, τα Πλαστικά Θράκης και τα Πλαστικά Μόρνου, που παράγουν πλαστικά μη ανακυκλώσιμα κ.ά. Πρόκειται για ανεξάρτητους παραγωγούς εναλλακτικού καυσίμου σταθερής περιεκτικότητας το οποίο μπορεί να διατεθεί χωρίς προηγούμενη επεξεργασία. Οι εν λόγω πηγές αποβλήτων δεν έχουν αξιοποιηθεί πλήρως και αποτελούν, λόγω των περιγραφόμενων χαρακτηριστικών τους (ανεξάρτητες, αξιοποιήσιμες χωρίς επεξεργασία και μη πλήρως αξιοποιηθείσες), εν δυνάμει άμεσους ανταγωνιστές της κοινής επιχείρησης και εισροή αντιστοίχως για τους ανταγωνιστές του Ομίλου ΤΙΤΑΝ.

229. Ως προς το αναφερόμενο από […] ενδεχόμενο μείωσης των gate fees, τούτο, πέραν του ότι δείχνει την δυναμική μεταξύ διαχείρισης μη επικίνδυνων αποβλήτων και τελικής διάθεσης, καταδεικνύει και εξ αυτού του λόγου υφιστάμενες ανταγωνιστικές πιέσεις στην σχετική αγορά.

230. Συνεπώς, υπό τις συνθήκες της παρούσας υπόθεσης, παρότι τα μέρη στις συγκεκριμένες ως άνω αγορές κατέχουν σημαντικό μερίδιο αγοράς, για τους ειδικούς λόγους που προεκτέθηκαν, εκτιμάται ότι η σύσταση της κοινής επιχείρησης δεν θα έχει την ικανότητα να αποκλείσει ανταγωνιστές που δραστηριοποιούνται στην αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας και ότι δεν θα μπορεί να επηρεάσει αρνητικά τη συνολική διαθεσιμότητα εισροών στην αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας όσον αφορά την τιμή ή την ποιότητα, μειώνοντας την πρόσβαση στα δικά της προϊόντα ή υπηρεσίες στην αγορά προηγούμενης οικονομικής βαθμίδας. Ειδικότερα, βάσει των στοιχείων του φακέλου, δεν τεκμηριώθηκε ότι οι εναπομένοντες προμηθευτές/παραγωγοί στην αγορά προηγούμενης οικονομικής βαθμίδας προσφέρουν λιγότερο ελκυστικά εναλλακτικά προϊόντα ή υπηρεσίες και ότι δεν έχουν τη δυνατότητα να αυξήσουν την παραγωγή ως απάντηση στον τυχόν περιορισμό της παραγωγής, και πιο συγκεκριμένα δεν τεκμηριώθηκε ότι αντιμετωπίζουν περιορισμούς της παραγωγικής τους δυνατότητας ή, γενικότερα, μειούμενες αποδόσεις κλίμακας. Επίσης, κατά δήλωση των μερών, δεν υφίστανται αποκλειστικές συμβάσεις μεταξύ των μερών και ανεξάρτητων προμηθευτών εισροών και δεν προκύπτει περιορισμός της ικανότητας των ανταγωνιστών που δραστηριοποιούνται στην αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας να έχουν επαρκή πρόσβαση σε εισροές.

(γ) Συμπέρασμα

231. Κατά την κρίση του Τμήματος της Επιτροπής Ανταγωνισμού, με βάση όλα τα προεκτεθέντα, τα στοιχεία του φακέλου και τις δηλώσεις των μερών όπως καταγράφονται αναλυτικά στις παρ. 201-230 ανωτέρω, ιδίως περί του ότι ο Όμιλος ΤΙΤΑΝ θα συνεχίσει να προμηθεύεται καύσιμο από τρίτα μέρη, ότι οι υφιστάμενες συνεργασίες του με τρίτα μέρη που τον προμηθεύουν

350 Σύμφωνα με τον πίνακα που περιλαμβάνεται στην υπ’ αριθμ. πρωτ. 4654/17.07.2015 επιστολή της εταιρίας, η εταιρία προμηθεύθηκε το […] του χρησιμοποιούμενου από αυτήν εναλλακτικού καυσίμου από την εταιρία […] κατά το έτος 2014, ενώ τα προηγούμενα έτη τα εν λόγω ποσοστά ήταν […] κατά το έτος 2011, […] κατά το έτος 2012 και […] κατά το έτος 2013.

351 Ομοίως, και τα μέρη εκτιμούν ότι δεν υφίσταται σημαντικό κόστος μεταστροφής, σελ. 62 εντύπου γνωστοποίησης.

352 Σε συνέχεια της σχετικής ανησυχίας που διατυπώνεται […]

353 Όπως ενδεικτικά οι ENVIROCHEM & SUK.

354 Στο υπ’ αριθμ. πρωτ. 4869/29.07.2015 υπόμνημά τους.

355 Τα αποκαλούμενα «καθαρά ρεύματα» (βλ. το υπ’ αριθμ. πρωτ. 4869/29.07.2015 υπόμνημά τους).

με εναλλακτικό καύσιμο θα συνεχιστούν, ότι οι συναλλαγές μεταξύ Ομίλου ΤΙΤΑΝ και ECORECOVERY θα γίνονται στο πλαίσιο της ορθής επιχειρηματικής πρακτικής, υπό κανονικές συνθήκες ανταγωνισμού, επί ίσοις όροις (κατά τον ίδιο τρόπο όπως με τρίτους) σε καθαρά εμπορική βάση (arms’ length basis), δεδομένου, περαιτέρω, ότι οι ανταγωνιστές της κοινής επιχείρησης και της ECORECOVERY διαθέτουν σημαντικούς εναλλακτικούς πελάτες (πλέον του Ομίλου ΤΙΤΑΝ) και οι ανταγωνιστές του Ομίλου ΤΙΤΑΝ διαθέτουν σημαντικούς εναλλακτικούς προμηθευτές (πλέον της ECORECOVERY), ότι αμφότερες οι αγορές εμφανίζονται αναπτυσσόμενες με σημαντική πρόσφατη νέα είσοδο (την ANTIPOLLUTION) και με εκφρασμένη τη βούληση των τσιμεντοβιομηχανιών να επενδύσουν στην ενεργειακή ανάκτηση συνολικά, η σκοπούμενη συγκέντρωση δεν πιθανολογείται ότι θα οδηγήσει στον αποκλεισμό των ανταγωνιστών του ΤΙΤΑΝ από την πρόσβαση σε εισροές ούτε των ανταγωνιστών της κοινής επιχείρησης από την πρόσβαση σε πελάτες.

VI. Γ. ΚΑΘΕΤΕΣ ΜΕΤΑΔΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

232. Σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ. 3 του ν. 3959/2011 «[σ]το μέτρο που η δημιουργία κοινής επιχείρησης έχει ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα το συντονισμό της ανταγωνιστικής συμπεριφοράς επιχειρήσεων που παραμένουν ανεξάρτητες, ο συντονισμός αυτός αξιολογείται σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζονται στις παραγράφους 1 και 3 του άρθρου 1. Κατά την αξιολόγηση αυτή, η Επιτροπή Ανταγωνισμού λαμβάνει υπόψη ιδίως: α) αν δύο ή περισσότερες μητρικές επιχειρήσεις ασκούν, σε σημαντικό βαθμό, δραστηριότητες στην ίδια αγορά με την κοινή επιχείρηση ή σε αγορά προηγούμενων ή επόμενων σταδίων από αυτήν της κοινής επιχείρησης ή σε παραπλήσια αγορά στενά συνδεδεμένη με την αγορά αυτή, και β) εάν ο συντονισμός, ο οποίος απορρέει ευθέως από τη δημιουργία της κοινής επιχείρησης, παρέχει στις συμμετέχουσες επιχειρήσεις τη δυνατότητα να εξαλείψουν τον ανταγωνισμό σε μεγάλο μέρος των αγορών τους». Όπως προκύπτει και εκ της διατύπωσης του νόμου, τα κατά τα ανωτέρω «μεταδοτικά» (spill over) αποτελέσματα δύναται να δημιουργηθούν μεταξύ των μητρικών της κοινής επιχείρησης, ακόμη κι όταν αυτές δραστηριοποιούνται όχι στην ίδια αλλά σε διαφορετικές στενά συνδεδεμένες αγορές, οι οποίες βρίσκονται π.χ. σε κάθετη σχέση[356]. Επισημαίνεται πάντως ότι σε περιπτώσεις όπου τα μέρη δεν είναι άμεσοι ανταγωνιστές, κατά κανόνα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θεωρεί ότι το ενδεχόμενο των μεταδοτικών αποτελεσμάτων είναι απίθανο να έχει επαρκώς σημαντικές αντιανταγωνιστικές επιπτώσεις προκειμένου να εγείρει αμφιβολίες υπό το πρίσμα του άρθρου 101 ΣΛΕΕ[357].

233. Εν προκειμένω οι δύο μητρικές επιχειρήσεις της υπό σύσταση κοινής επιχείρησης δραστηριοποιούνται σε καθέτως συνδεόμενες αγορές, και ειδικότερα η μεν POLYECO στην επηρεαζόμενη αγορά της διαχείρισης επικίνδυνων αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση, ο δε Όμιλος ΤΙΤΑΝ στην καθέτως συνδεόμενη και επηρεαζόμενη αγορά των υπηρεσιών ενεργειακής ανάκτησης στερεών αποβλήτων μέσω χρήσεώς τους ως δευτερογενών (εναλλακτικών) καυσίμων.

234. Για να εκτιμηθεί εάν η δημιουργία μίας κοινής επιχείρησης έχει ως αποτέλεσμα το συντονισμό αυτό, πρέπει εν γένει να διερευνάται εάν εκ της δημιουργίας αυτής οι μητρικές επιχειρήσεις αποκτούν κίνητρο[358] να συντονίσουν τη μελλοντική τους συμπεριφορά, πέραν και εκτός της κοινής επιχείρησης, όπως για παράδειγμα μπορεί να συμβαίνει όταν οι μητρικές είναι άμεσες ανταγωνίστριες η μία της άλλης, καθώς και κατά πόσον ο συντονισμός αυτός καθίσταται πιθανός και οι επιπτώσεις του σημαντικές[359]. Για παράδειγμα, η πιθανότητα συντονισμού ενισχύεται όταν παρατηρείται συμμετρία των μεριδίων αγοράς και των δραστηριοτήτων των μητρικών επιχειρήσεων ή έλλειψη ισχυρών ανεξάρτητων ανταγωνιστών στην αγορά[360]. Αντίστοιχα, ο συντονισμός θα είναι πιθανός και θα παρέχει στις μητρικές της κοινής επιχείρησης εταιρίες τη δυνατότητα να εξαλείψουν τον ανταγωνισμό σε μεγάλο μέρος των αγορών τους, εφόσον οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις έχουν, ατομικά έκαστη ή όλες μαζί, επαρκή ισχύ ώστε να καθιστούν το συντονισμό επικερδή[361]. Ενδείξεις σε σχέση με την ισχύ των συμμετεχουσών συνιστούν, μεταξύ άλλων, η κατοχή υψηλών μεριδίων αγοράς, η ωριμότητα της αγοράς, η τρέχουσα ή παρελθούσα συμπεριφορά στις σχετικές αγορές, η αντισταθμιστική ισχύς μεγάλων πελατών (εάν υπάρχουν)[362], η ύπαρξη εμποδίων εισόδου[363], και η σημασία της κοινής επιχείρησης σε σχέση με την επιχειρηματική δραστηριότητα των μητρικών της. Εφόσον από το σύνολο των εκτιμώμενων περιστάσεων τυχόν συντονισμός μεταξύ των επιχειρήσεων δεν θεωρείται πιθανό να έχει αρνητικές επιπτώσεις στον ανταγωνισμό, δεν στοιχειοθετείται η συνδρομή μεταδοτικών αποτελεσμάτων.

235. Επιπλέον, όπως προκύπτει από τη διατύπωση της παρ. 3 σημ. β΄ του άρθρου 7 του ν. 3959/2011, είναι σε κάθε περίπτωση απαραίτητο να υφίσταται αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ του συντονισμού και της δημιουργίας της κοινής επιχείρησης[364]. Εφόσον ελλείπει ο αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της σύστασης της κοινής επι-

356 Βλ. σχετικά COMP/M.1327 - NC/CANAL +/ CDPQ/ Bank America, σκ. 33 επ.

357 Βλ. και N. Levy, European Merger Control Law, chapter 5, The Control of Concentrations between Undertakings, Rel. 18-11/2008, κεφ. 5.15 [3] [b], και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία.

358 Βλ. και απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής JV.48-Vodafone/ Vivendi/Canal Plus, παρ. 87.

359 Βλ. και N. Levy, European Merger Control Law, chapter 5, The Control of Concentrations between Undertakings, Rel. 18-11/2008, κεφ. 5.13[3][b].

360 Βλ. αποφάσεις Ευρωπαϊκής Επιτροπής M.2851, Intracom/ Siemens/STT, παρ. 43, και JV.35,Beiselen,/ Bay Wa/Chemag, παρ. 28.

361 Βλ. απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής IV/JV.21,Skandia/ Storebrand/Pohjola,παρ. 37.

362 Βλ. αποφάσεις Ευρωπαϊκής Επιτροπής JV.42, παρ. 19-23, JV.44, παρ.37, M.2075, παρ.19, M.2712, παρ. 25-26.

363 Βλ. απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής JV.14, παρ. 32.

364 Βλ. ενδεικτικά απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής JV.37,BSkyB/ Kirch Pay TV, παρ. 91.

χείρησης και του ενδεχομένου μεταδοτικών αποτελεσμάτων μεταξύ των μητρικών εταιριών, η σκοπούμενη συγκέντρωση δεν εγείρει αμφιβολίες για τη λειτουργία του αποτελεσματικού ανταγωνισμού λόγω μεταδοτικών επιπτώσεων[365].

236. Στο ανωτέρω πλαίσιο εξετάζεται εν προκειμένω αν τυχόν συντονισμός των μητρικών εταιριών δύναται να οδηγήσει σε αποκλεισμό: (α) των ανταγωνιστών της POLYECO στην αγορά υπηρεσιών διαχείρισης επικίνδυνων αποβλήτων από την πρόσβασή τους σε πελάτες (αποκλεισμός ανταγωνιστών από την πρόσβαση σε πελάτες) και (β) των ανταγωνιστών του Ομίλου TITAN στην αγορά ενεργειακής ανάκτησης από την πρόσβαση σε εισροές (αποκλεισμός ανταγωνιστών από την πρόσβαση σε εισροές).

237. Διευκρινίζεται ότι και κατά την παρούσα αξιολόγηση στην αγορά της ενεργειακής ανάκτησης στερεών αποβλήτων μέσω χρήσεώς τους ως εναλλακτικών καυσίμων, σε ορισμένες συναλλαγές εισπράττεται τίμημα («gate fee») για την παροχή υπηρεσιών στους κατόχους των αποβλήτων βάσει της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει» και σε άλλες καταβάλλεται τίμημα για την παροχή υπηρεσιών διαχείρισης και επομένως οι δραστηριοποιημένοι στην αγορά αυτή είναι είτε πελάτες (αγοραστές της παραγόμενης εισροής) είτε προμηθευτές (των υπηρεσιών ενεργειακής ανάκτησης), ανάλογα με τη χρηματοοικονομική ροή εκάστης συναλλαγής. Αντιστοίχως, οι δραστηριοποιούμενοι στην αγορά διαχείρισης αποβλήτων προς ενεργειακή ανάκτηση είναι και παραγωγοί/προμηθευτές της εισροής (εναλλακτικό καύσιμο) και πελάτες των δραστηριοποιούμενων στην αγορά της ενεργειακής ανάκτησης στερεών αποβλήτων μέσω της χρήσης τους ως εναλλακτικών καυσίμων διότι λαμβάνουν τις υπηρεσίες της ενεργειακής ανάκτησης. Επειδή οι κάθετες σχέσεις εμφανίζονται και με τους δύο τρόπους και η περιγραφή με τον έναν ή με τον άλλο τρόπο δεν μεταβάλλει το αποτέλεσμα της αξιολόγησης, οι σχέσεις περιγράφονται ως ανωτέρω, χωρίς να παραγνωρίζεται η διττή ιδιότητα κάθε μέρους.

365 Σε νομολογία της, η Επιτροπή αναγνώρισε το ενδεχόμενο μεταδοτικών αποτελεσμάτων, αλλά απέδωσε το ενδεχόμενο αυτό σε παράγοντες διάφορους της δημιουργίας κοινής επιχείρησης. Έτσι, στην απόφαση Telefonica/ Portugal Telecom/ Medi Telecom, Case COMP/JV.36, απόφαση της Επιτροπής της 17ης Δεκεμβρίου 1999, όπου η Επιτροπή αποφάσισε ότι η σύσταση της κοινής επιχείρησης στην αγορά κινητής τηλεφωνίας με τη χρήση GSM δεν θα αύξανε τα υφιστάμενα κίνητρα των μερών να συντονίσουν τις δραστηριότητές τους σε άλλες αγορές των τηλεπικοινωνιών, καθώς τα μέρη ιστορικά δεν ανταγωνίζονταν σημαντικά μεταξύ τους. Η Επιτροπή έκρινε ότι δεν υπήρχε λόγος να θεωρηθεί ότι η δημιουργία της κοινής επιχείρησης έχει ως αντικείμενο ή αποτέλεσμα το συντονισμό της ανταγωνιστικής συμπεριφοράς των μητρικών επιχειρήσεων, καθότι τα δύο μέρη δεν τελούσαν σε σημαντικό ανταγωνισμό μεταξύ τους έως σήμερα, αλλά το αυτό ίσχυε και προ της συγκέντρωσης. Μεταξύ των μερών μάλιστα υφίστατο ήδη από το 1997 μία γενική σύμβαση συνεργασίας την οποία είχε εξετάσει η Επιτροπή και είχε θεωρήσει ότι δεν απαιτούνται περαιτέρω ενέργειες υπό το πρίσμα του άρθρου 81 παρ. 1. Ως εκ τούτου, εάν τα μέρη δεν ανταγωνίζονταν σημαντικά μεταξύ τους, αυτό οφείλεται σε λόγους διάφορους της υπό κρίση πράξης. Ενόψει των ανωτέρω, η Επιτροπή κατέληξε ότι δεν υφίστατο αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της παρούσας πράξης και της έλλειψης ανταγωνισμού. Βλ επίσης απόφαση ENEL/FT/DT, Case IV/JV.2, Απόφαση Επιτροπής της 22ας Ιουνίου 1998, παρ. 37-39 (τηλεπικοινωνίες).

238. Καταρχάς, από την εκτίμηση των στοιχείων της υπό κρίση συγκέντρωσης ελλείπει εν προκειμένω ο απαιτούμενος αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της σύστασης της κοινής επιχείρησης και του ενδεχόμενου συντονισμού των μητρικών αυτής επιχειρήσεων.

239. Ειδικότερα, μεταξύ των μερών υφίσταται πολυετής και πολυεπίπεδη συνεργασία. Πράγματι, μεταξύ των μερών υφίσταται η από 3 Νοεμβρίου 2008 σύμβαση συνεργασίας[366], όπως αυτή έχει τροποποιηθεί, για την ενεργειακή ανάκτηση δευτερογενούς καυσίμου. Περαιτέρω, τα μέρη έχουν συμβληθεί συμβατικά και συνεργάζονται ως ακολούθως: α) η POLYECO προμηθεύει τον Όμιλο TITAN με εναλλακτική πρώτη ύλη για την παραγωγή τσιμέντου (RAWCEM) -σχετικά έχει συναφθεί το από 11.07.2013 ιδιωτικό συμφωνητικό των μερών, η ισχύς του οποίου έχει παραταθεί-, β) η POLYECO επίσης συλλέγει τα απόβλητα (επικίνδυνα και μη) από τις διάφορες εγκαταστάσεις παραγωγής τσιμέντου του Ομίλου TITAN στην Ελλάδα δυνάμει 6 σχετικών ιδιωτικών συμφωνητικών που έχουν συναφθεί μεταξύ των μερών κατά τη διάρκεια του τρέχοντος έτους[367] και γ) ο Όμιλος TITAN έχει προμηθευθεί από την POLYECO εντός του τρέχοντος έτους ορισμένα υλικά (διάλυμα ουσίας και θειικό σίδηρο), τα οποία χρησιμοποιούνται κατά την παραγωγική διαδικασία του τσιμέντου. Για τις εν λόγω αγορές δεν συνάπτονται συμβάσεις, αλλά εκδίδονται τιμολόγια ανά περίπτωση.

240. Η κατά τα ανωτέρω σχέση μεταξύ των γνωστοποιούντων μερών είναι προϋφιστάμενη της σύστασης της κοινής επιχείρησης, ανατρέχει ήδη στο 2000[368] και το 2008 συνάφθηκε και η από 3.11 σύμβαση μεταξύ τους, ενώ επίσης επεκτείνεται και σε δραστηριότητες των μερών που δεν σχετίζονται με την κοινή επιχείρηση. Οι σχέσεις αυτές, οι οποίες είναι γνωστές στην αγορά, προϋφίσταντο και δεν μεταβάλλονται εκ της συγκεντρώσεως. Ακολούθως, δεν δύναται να στοιχειοθετηθεί αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ σύστασης της κοινής επιχείρησης και του ενδεχομένου εκδήλωσης μεταδοτικών αποτελεσμάτων μεταξύ των μητρικών επιχειρήσεων[369].

241. Δεύτερον, δεν υφίσταται επικάλυψη των δραστηριοτήτων των μητρικών επιχειρήσεων, γεγονός το οποίο περιορίζει τον κίνδυνο τα μεταδοτικά αποτελέσματα να έχουν σημαντικές αντιανταγωνιστικές επιπτώσεις[370].

366 Υπενθυμίζεται ότι τα μέρη συνεργάζονται ήδη από το 2000, αλλά το 2008 υπεγράφη σύμβαση μεταξύ τους.

367 Πρόκειται για τα από 12.02.2015, 22.04.2015, 12.05.2015, 29.05.2015, 04.02.2015 (2 συμφωνητικά).

368 Βλ. και ανωτέρω Κεφ. Ι.Γ.

369 Βλ. και COMP/M.2897-SITA SVERIGE AB/SYDCRAFT ECOPLUS σκ. 22, όπου κατά την εξέταση κάθετων σχέσεων συνεκτιμήθηκε ότι η υφιστάμενη κάθετη σχέση μεταξύ της μίας μητρικής και της επιχείρησης επί της οποίας η εν λόγω μητρική αποκτά δια της υπό κρίση πράξη κοινό έλεγχο δεν μεταβάλλεται εκ της απόκτησης κοινού ελέγχου επ΄ αυτής.

370 Βλ. Υπόθεση COMP/JV 51 Bertelsmann/Mondadadori/BOL Italia, όπου οι μητρικές της κοινής επιχείρησης δραστηριοποιούμενες στην πώληση βιβλίων μέσω διαδικτύου στην Ιταλία θεωρήθηκε απίθανο να έχουν οποιοδήποτε κίνητρο να συντονίσουν τις δραστηριότητες

242. Ειδικώς ως προς την πρόσβαση των ανταγωνιστών του Ομίλου TITAN σε εισροές, όπως αναλύθηκε και στην αμέσως ανωτέρω ενότητα, αφενός μεν οι ανταγωνιστικές του Ομίλου TITAN επιχειρήσεις δεν προμηθεύονται από μία και μόνο επιχείρηση αποκλειστικά, σε κάθε περίπτωση δεν προμηθεύονται καύσιμο προερχόμενο από επικίνδυνα απόβλητα αποκλειστικά, και αφετέρου στην αγορά δραστηριοποίησης της POLYECO υφίστανται και έτερες δραστηριοποιούμενες επιχειρήσεις όπως η ENVIROCHEM, η SUK και η INTERGEO, μολονότι από τα διαθέσιμα στοιχεία, καμία εκ των εν λόγω επιχειρήσεων δεν προμηθεύει τις […] επιχειρήσεις […] στην ελληνική αγορά, αλλά επιχειρήσεις δραστηριοποιούμενες στο εξωτερικό. Επισημαίνεται ότι ο λόγος για τον οποίο οι εν λόγω επιχειρήσεις δεν προμηθεύουν την ελληνική αγορά είναι η έως τούδε έλλειψη σχετικής αδειοδότησης. Σημειώνεται πάντως, ότι, όπως αναφέρθηκε και ανωτέρω, επίκειται η λήψη σχετικής άδειας […] στη διαχείριση επικίνδυνων αποβλήτων προς ανάκτηση, οπότε αναμένεται και η πιο ενεργή δραστηριοποίηση αυτής στην αγορά. Την παρούσα χρονική στιγμή πάντως, από τα διαθέσιμα στοιχεία του φακέλου, η μοναδική επιχείρηση που προμηθεύει εναλλακτικό καύσιμο από επικίνδυνα απόβλητα στην ελληνική αγορά φαίνεται να είναι η εταιρία POLYECO. Αντιστοίχως, οι μοναδικές εταιρίες που μπορούν δυνάμει των υφιστάμενων αδειοδοτήσεών τους να προμηθευθούν εναλλακτικό καύσιμο από επικίνδυνα απόβλητα στην ελληνική αγορά υπηρεσιών ενεργειακής ανάκτησης είναι οι TITAN και ΧΑΛΥΨ[371].

243. Σε κάθε περίπτωση, με βάση και τα ρητώς συμφωνηθέντα στο Συμφωνητικό Μετόχων και συγκεκριμένα τον όρο ΙΙ(Β) 9 αυτού.: […], εκτιμάται ότι δεν θα επηρεασθεί η τροφοδοσία των εταιριών (όπως είναι […]) που προμηθεύονται εναλλακτικό καύσιμο από την POLYECO.

244. Τέλος, ως προς την πιθανότητα αποκλεισμού των ανταγωνιστών της POLYECO από την πρόσβαση σε πελάτες σημειώνεται ότι δεν προέκυψαν στοιχεία τα οποία θα δικαιολογούσαν την εξαγωγή συμπερασμάτων ως προς την ύπαρξη μεταδοτικών αποτελεσμάτων αναφορικά με το θέμα αυτό. Καταρχάς, η παρουσία ισχυρών πελατών/τσιμεντοβιομηχανιών[372] είναι παράγοντας που μειώνει την ως άνω πιθανότητα συντονισμού. Περαιτέρω, οι πελάτες αυτοί έχουν εκφράσει τη βούλησή τους να αξιοποιήσουν τα εναλλακτικά καύσιμα[373], και έχουν αποδεχθεί συγκεκριμένες υποχρεώσεις προκειμένου να προβούν σε ενέργειες ώστε το ποσοστό υποκατάστασης ορυκτών καυσίμων από εναλλακτικά καύσιμα να φτάσει το 40% το 2016. Το γεγονός αυτό υποδηλώνει μια αγορά με πελάτες οι οποίοι προσβλέπουν στην ανάπτυξη της ανάντη αγοράς των υπηρεσιών διαχείρισης, προκειμένου να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους. Η ύπαρξη μίας αναπτυσσόμενης και απαιτητικής πελατειακής βάσης απομακρύνει την πιθανότητα οι προμηθευτές τους (ανταγωνιστές της ECORECOVERY) να αποκλεισθούν από την πρόσβαση σε πελάτες.

245. Σημειώνεται πάντως ότι, κατά την εκτίμηση των μερών[374], τα διαθέσιμα εναλλακτικά καύσιμα (μεταξύ των οποίων και αυτά που προέρχονται από επικίνδυνα και από μη επικίνδυνα απόβλητα) δεν επαρκούν για την κάλυψη των αναγκών των επιχειρήσεων ενεργειακής ανάκτησης[375], στοιχείο που συνεκτιμάται και από τις επιχειρήσεις - δυνητικούς ανταγωνιστές του Ομίλου TITAN, καθώς και υφιστάμενες επιχειρήσεις που ήδη διαθέτουν κλιβάνους αποτέφρωσης και θα μπορούσαν να επεκταθούν στην αγορά ενεργειακής ανάκτησης (τροποποιώντας ή εκσυγχρονίζοντας τον εξοπλισμό τους)[376].

246. Υπενθυμίζεται ότι στο επίπεδο της ενεργειακής ανάκτησης, η διάκριση μεταξύ επικίνδυνων και μη αποβλήτων δεν είναι κρίσιμη, αλλά λαμβάνονται υπόψη κυρίως τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των αποβλήτων (θερμογόνος αξία και περιβαλλοντικές προδιαγραφές) που συναποτεφρώνονται. Υπό την έννοια αυτή, πηγές των εναλλακτικών καυσίμων αποτελούν τόσο επικίνδυνα όσο και μη επικίνδυνα απόβλητα.

247. Κατά την κρίση του Τμήματος της Επιτροπής Ανταγωνισμού, με βάση όλα τα ανωτέρω, περιλαμβανομένης της πρόβλεψης […] ότι η POLYECO θα συνεχίσει τις δραστηριότητές της στην παραγωγή εναλλακτικού καυσίμου από επικίνδυνα απόβλητα, η υπό κρίση συγκέντρωση δεν οδηγεί σε δημιουργία κάθετων μεταδοτικών επιπτώσεων με τον αποκλεισμό: (α) των ανταγωνιστών της POLYECO στην αγορά υπηρεσιών

τους στην ανάντη αγορά της έκδοσης βιβλίων στην Ιταλία καθώς η μία μητρική ήταν «πολύ δραστήρια» σε αυτή την αγορά ενώ η άλλη «ουσιαστικά δεν είχε καθόλου εκδοτικές δραστηριότητες». Επίσης και COMP/JV 54 Smith & Nephew+Beiersdorf/JV, όπου ο κίνδυνος μεταδοτικών αποτελεσμάτων θεωρήθηκε «πολύ μικρός» επειδή οι μητρικές δραστηριοποιούνται σε διαφορετικές αγορές τόσο μεταξύ τους όσο και σε σχέση με την κοινή επιχείρηση.

371 Η ΑΓΕΤ ΗΡΑΚΛΗΣ στην σχετική επιστολή της (υπ’ αριθμ. πρωτ. 4515/13.07.2015) ανέφερε ότι δεν χρησιμοποιεί επικίνδυνα απόβλητα ως δευτερογενή εναλλακτικά καύσιμα.

372 Βλ. σχετικά Υπόθεση COMP /JV 11 @HOME Benelux B.V. όπου η Επιτροπή διαπίστωσε ότι παρά το συνδυασμένο μερίδιο αγοράς των μητρικών (25%) η ύπαρξη ισχυρών πελατών μείωνε την πιθανότητα συντονισμού.

373 Βλ. την από 29.03.2012 «ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΗ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΤΗΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΣΙΜΕΝΤΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ» συναφθείσα μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου εκπροσωπούμενου από τον Γενικό Γραμματέα Περιβάλλοντος και της Ένωση Τσιμεντοβιομηχανιών Ελλάδος η οποία προσκομίστηκε από την […], την επικαλούνται τα μέρη στο υπ’ αριθμ. πρωτ. 4869/29.07.2015 υπόμνημά τους και είναι διαθέσιμη και στο http://www.ypeka.gr/Default.aspx?tabid=389&sni%5B524%5D=1745&language=el-GR. Βλ. σχετικά αρ. 6.

374 Στο υπ’ αριθμ. πρωτ. 4869/29.07.2015 υπόμνημα των μερών.

375 Υπενθυμίζεται ότι ως εναλλακτικά καύσιμα χρησιμοποιούνται και απόβλητα χωρίς επεξεργασία, τα οποία οι επιχειρήσεις ενεργειακής ανάκτησης προμηθεύονται από τους ίδιους τους παραγωγούς αποβλήτων. Τα απόβλητα αυτά δεν αξιοποιούνται στο σύνολό τους.

376 Σχετικά παραδείγματα είναι η ΔΕΗ, οι Ελληνικές Βιομηχανίες Ασβεστοποιίας και πλήθος τουρκικών τσιμεντοβιομηχανιών που είναι εγκατεστημένες στα μικρασιατικά παράλια και τη θάλασσα του Μαρμαρά. Η απόσταση αυτή δεν εμφανίζεται ως απαγορευτική για την ανάπτυξη συνεργασιών με τις ελληνικές επιχειρήσεις διαχείρισης αποβλήτων.

διαχείρισης επικίνδυνων αποβλήτων από την πρόσβασή τους σε πελάτες ούτε και (β) των ανταγωνιστών του Ομίλου ΤΙΤΑΝ στην αγορά ενεργειακής ανάκτησης από την πρόσβαση σε εισροές.

Τελικές παρατηρήσεις

248. Σύμφωνα με την παράγραφο 7 του άρθρου 8 του ν. 3959/2011 «Ο αποφάσεις που εκδίδονται σύμφωνα με τις παραγράφους 3 και 6 καλύπτουν και τους περιορισμούς που συνδέονται άμεσα με την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης και είναι απαραίτητοι γι’ αυτή». Ως εκ τούτου, οι τυχόν περιορισμοί που συνδέονται άμεσα με την εκάστοτε συγκέντρωση και είναι απαραίτητοι για την πραγματοποίησή της (δευτερεύοντες/ παρεπόμενοι περιορισμοί) καλύπτονται αυτομάτως από την εγκριτική της συγκέντρωσης απόφαση. Η ΕΑ δεν υποχρεούται να αξιολογεί τους εν λόγω περιορισμούς κατά περίπτωση. Συνιστά καθήκον των συμμετεχουσών επιχειρήσεων να αξιολογούν μόνες τους κατά πόσον και σε ποιο βαθμό οι συμφωνίες τους μπορούν να θεωρηθούν ως παρεπόμενες μιας πράξης συγκέντρωσης. Οι περιορισμοί που δεν μπορούν να θεωρηθούν ως άμεσα συνδεόμενοι και απαραίτητοι για την πραγματοποίηση της συγκέντρωσης, εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 1 και 2 του ν. 3959/2011 και 101 και 102 ΣΛΕΕ.

249. Κατά την κρίση του Τμήματος της Επιτροπής Ανταγωνισμού, με συνεκτίμηση όλων όσων ανωτέρω εξετέθησαν, η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση δεν αναμένεται να προκαλέσει σημαντικό περιορισμό του ανταγωνισμού ούτε προκαλούνται σοβαρές αμφιβολίες ως προς το συμβατό της υπό κρίση συγκέντρωσης με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού σε οποιαδήποτε εκ των ανωτέρω εξεταζόμενων επηρεαζόμενων αγορών.

Για τους λόγους αυτούς

Το Τμήμα της Επιτροπής Ανταγωνισμού, το οποίο συγκροτήθηκε με την από 03/07/2015 κλήρωση, αποφάσισε ομοφώνως και σε φανερή ψηφοφορία: εγκρίνει, κατ’ άρθρο 8 παρ. 3 του ν. 3959/2011, την από 11.06.2015 (υπ’ αριθ. πρωτ. 3668) γνωστοποιηθείσα κατ’ άρθρα 5 - 10 ν. 3959/2011 συγκέντρωση, που αφορά στη σύσταση κοινής επιχείρησης με την επωνυμία «ECORECOVERY Ανώνυμη Εταιρία Ανάκτησης Αποβλήτων» και το διακριτικό τίτλο «ECORECOVERY S.A.» από τις εταιρίες «ΙΝΤΕΡΜΠΕΤΟΝ ΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ Α.Ε.» και «ΠΟΛΥΕΚΟ Α.Ε.», δεδομένου ότι η εν λόγω συγκέντρωση, παρότι εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παραγράφου 1 του άρθρου 6 ν. 3959/2011, δεν προκαλεί σοβαρές αμφιβολίες ως προς το συμβατό αυτής με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού στις επιμέρους αγορές στις οποίες αφορά.

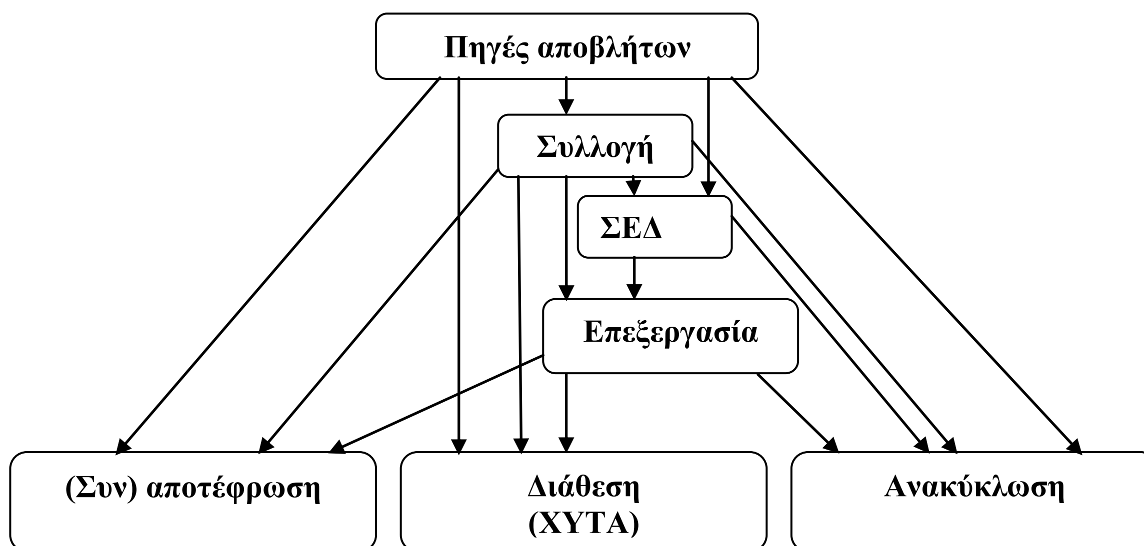
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I

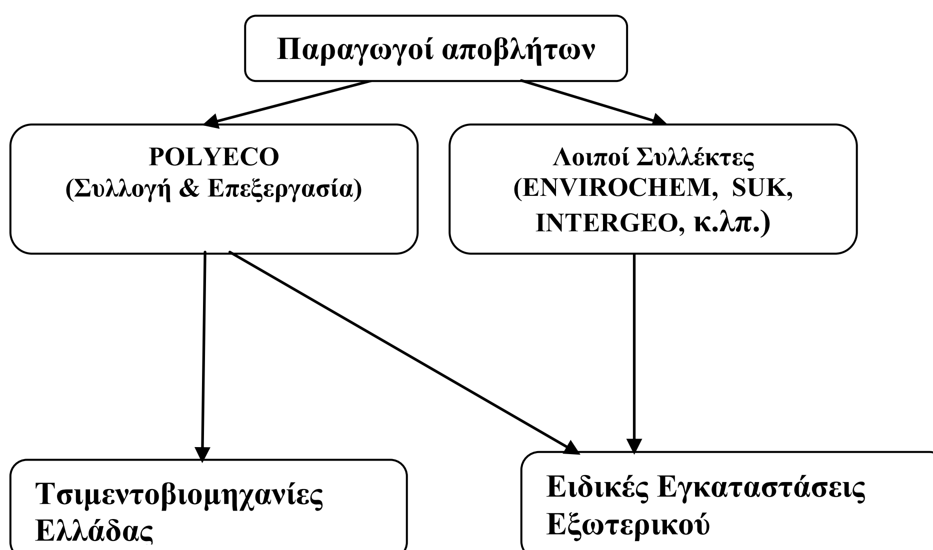
Διαχείριση αποβλήτων στην Ελλάδα

Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα διαγράμματα ροής των επικίνδυνων και μη επικίνδυν αποβλήτων στην Ελλάδα βάσει της έρευνας της ΓΔΑ.

Διάγραμμα 2: Μη επικίνδυνα στερεά απόβλητα

Διάγραμμα 3: Επικίνδυνα στερεά απόβλητα[377]

[377] Εξαιρούνται τα ιατρικά απόβλητα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Χαρακτηριστικά επικίνδυνων και μη επικίνδυνων αποβλήτων

Χαρακτηριστικά αποβλήτων	**Μη επικίνδυνα**	**Επικίνδυνα**
Ποσότητα	Μεγάλη	Μικρή
Κόστος διαχείρισης	Χαμηλό	Υψηλό
Απαιτούμενη άδεια δραστηριοποίησης	Ναι	Ναι
Δραστηριοποιούμενες εταιρίες	Πολλές	Λίγες
Δυνατότητα ταφής	Ναι	Όχι

Πηγή: Έρευνα ΓΔΑ

Η απόφαση εκδόθηκε την 14η Σεπτεμβρίου 2015.
Η απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο Πρόεδρος

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΥΡΙΤΣΑΚΗΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ
Καποδιστρίου 34, Τ.Κ. 104 32, Αθήνα
Τηλ. Κέντρο 210 5279000
Κείμενα προς δημοσίευση: webmaster.et@et.gr
02012981304170048